

KHOJ JOURNAL
VOL-IV

ISSN 2278-5244

FOR AN OSTENTATIOUS BEGINNING OF GOLDEN JUBILEE YEAR, 2012

খোজ

সোণালী বৰ্ষৰ ভাবনাৰে পৰিপূৰ্ণ মুখপত্ৰ

১৬ আগষ্ট, ২০১২

সম্পাদনা

মৌচুমী দত্ত

ড০ বন্তি ফুকন সোনোৱাল

ৰূপজ্যোতি বৰাৰ

'ORCHID : The Gem of Floriculture' গ্ৰন্থৰ সম্পৰ্কীয় ছবি :

Dendrobium densiflorum

Dendrobium lituiflorum

Dendrobium aphyllum

Cymbidium sps.

Vanilla planifolia

Rhynchostylis retusa

Vanda tessellata

Cymbidium giganteum

Paphiopedilum sps.

Lady's slipper orchid

Butterfly orchid

Spider orchid

খোজ

(সোণালী বৰ্ষৰ ভাবনাৰে পৰিপুষ্ট মুখপত্ৰ)

ডিব্ৰু মহাবিদ্যালয়

১৬ আগষ্ট, ২০১২

সম্পাদনা

অধ্যাপিকা মৌচুমী দত্ত

ড° বন্তি ফুকন সোণোৱাল

'KHOJ' an Annual Journal of Dibru College, published by Dibru College,
Dibrugarh on the auspicious occasion of Golden Jubilee Year, 16th August, 2012.

Cover Design : Dr. Bontee Phookan Sonowal

Price ₹. 50.00 (Fifty) only

ISSN No. : 2278-5272

EDITORIAL BOARD :

Advisors :

Dr. Poresh Boruah, Principal
Prof. (Mrs.) Ruma Phukan
Dr. A. N. Sahay
Prof. Biren Boruah
Mrs. M. Borthakur

Joint Editor :

Mrs. Mausumi Dutta
Dr. Bontee Phookan Sonowal

Asstt. Editor :

Dr. Pranjal Boruah

Members :

Mrs. Rupjyoti Borah
Mrs. Nandita Baishya
Dr. Biju Moran
Dr. Jonali Bora
Dr. Rajib Mahanta
Dr. Jyotima Phukan

Note: The articles published in the journal do not reflect the views of the editors
and the editorial board but of their respective authors.

উচ্চা

শিক্ষানুৰাগী আৰু অগ্ৰগামী চিন্তাৰে পুষ্ট প্ৰতিজন
শিক্ষাৰ্থী; শিক্ষা আৰু কৰ্মৰ সাধনাত ব্ৰতী শিক্ষক-
শিক্ষয়িত্ৰী আৰু মহাবিদ্যালয়ৰ কাৰ্যালয়ৰ কৰ্মচাৰীবৃন্দৰ
হাতত 'খোজ' মুখপত্ৰৰ এই সংখ্যাটি আন্তৰিকতাৰে
অৰ্পণ কৰিলোঁ।

— সম্পাদিকাঙ্ক

শ্রদ্ধা নিবেদন

যিসকল ব্যক্তিৰ আশাশুধীয়া প্রচেষ্টা আৰু
নিৰন্তৰ সাধনাৰে ডিব্ৰু মহাবিদ্যালয়ত জ্ঞানৰ বস্তুগিহি
প্ৰজ্জ্বলিত হৈ উঠিল, সেইসকল ব্যক্তিলৈ সোণালী
জয়ন্তী বৰ্ষৰ শুভ ক্ষণত শ্রদ্ধা নিবেদিছোঁ।

— সম্পাদিকাধ্বয়

DIBRUGARH UNIVERSITY
DIBRUGARH-786 004
ASSAM, INDIA
Phone: 0373-2370239(O)
Fax : 0373-2370323
e.Mail: kkdekadu@yahoo.com

Prof. K.K. Deka, M.Sc., M.Ed., Ph.D. 'Stazorovka' (USSR)
Vice-Chancellor

No.DU/VC/073/12/1097

Date: 24.07.2012

MESSAGE

To

Dr. Bontee Phookan Sonowal
Joint Editor, "Khoj"
Dibru College
Dibrugarh

Dear Dr. Phookan Sonowal,

I am very glad to know that the Dibru College, Dibrugarh is going to publish a Journal entitled "Khoj" on the auspicious occasion of Foundation Day of the College to be celebrated on 16th August, 2012.

I hope the journal to be published shall contain scholarly contributions from the teachers of the college on the various topics, which shall be very useful to the readers.

I wish the journal shall be an excellent one in all aspects.

With best wishes,

(K. K. Deka)
Vice Chancellor
Dibrugarh University

Dr. Poresh Baruah
Principal
Dibru College
P.O. Boiragimoth
Dibrugarh - 786003 (Assam)
P.h. No.: 0373-2310328 (O)

MESSAGE

I am happy to learn that the teachers of esteemed institute Dibru College have decided to publish a journal "Khoj" on the foundation day of the College. I hope the journal will provide valuable information and will be found useful by all concerned. This is indeed a laudable step towards ensuring the much needed in my comprehension would be a potent contribution to the growing of the budding academic talents of the College and sensitization of all concerned.

I would like to congratulate the members of the Editorial Board and to offer my heartiest felicitations and best wishes for sincere effort in this endeavour. I am also grateful to all those who have been associated in the publication of this journal. The entire approach of such commitment coupled with teachers will no doubt create a distinct for the teachers.

বিষয়সূচী

সম্পাদকীয়	৯
পরিবেশ আৰু সুৰক্ষা-কবচ	
❖ Man and Environment	✍ Poresh Baruah ১১
❖ Terroarium, Creating a Miniature Landscape	✍ Pranab Paul ১৫
চিন্ময় শিক্ষা আৰু চিন্তাবিষ্টি কথা	
❖ Maintaining Standard in Colleges & UGC's Role	✍ Nandita Baishya ১৯
❖ ইন্টেলিগেণ্ট ডিজাইনিং পাঠ্যক্ৰমৰ যোগেদি স্বাৰলম্বন	✍ মহেশ কুমাৰ জৈন ২৫
❖ সংস্কৃত সাহিত্যত শিক্ষাৰ ধাৰণা আৰু মূল্যবোধ	✍ মধুমিতা গোস্বামী বৰঠাকুৰ ২৮
❖ অসমীয়া সাহিত্যত প্ৰাণীৰ আচৰণবিধিৰে ফকৰা আৰু উপমা	✍ চন্দ্ৰগুপ্ত বৰা ৩২
❖ Biotechnology: an Introduction, Applications and its Advantages in India	✍ Namrata Baruah ৩৭
❖ শিক্ষক-সমাজে সামাজিক সমস্যাবলীৰ সমাধান-সূত্ৰ বিচাৰক : সোণালী বৰ্ষৰ মুকলি আহ্বান	✍ অমল্য চন্দ্ৰ গোস্বামী ৪২
❖ Corruption –Meaning, Causes and Solutions	✍ Kamalendu Saikia ৪৫
❖ Human Rights & Social Disparties : A Philosophical Approach	✍ Meghali Dutta ৫০
❖ Impact of Modern Technology among the Tea Labourers in Assam :A Case Study in Upper Assam	✍ Pranjal Boruah ৫২
❖ A Scenario of Health Condition of Tea Community of Assam	✍ Jolly Chutia ৫৭
মেথিন	
❖ সংখ্যাৰ জগতত এভূমুকি	✍ প্ৰদীপ কুমাৰ চেতিয়া ফুকন ৫৯
❖ Mathematics and its various values	✍ Smita Sahu Hazarika ৬৪

বনজ্যোৎস্না

❖ ORCHIDS :The Gem of Floriculture ✍ Rupjyoti Borah ৬৭

❖ Medicinal Plants used for Treatment of Dyspepsia ✍ Dilip Kalita ৬৯

কৃষি-চিন্তা

❖ ২০১২-১৩ বৰ্ষৰ কেন্দ্ৰীয় বাজেট আৰু কৃষিখণ্ড : এটি বিশ্লেষণ ✍ প্রশান্ত কুমাৰ বৰা ৭২

❖ Shifting Cultivation of N.E. India :
Its Alternatives for Environmental Protection ✍ Promanita Bora ৭৫

❖ Small Tea Growers of Dibrugarh District :
Some issues and strategies ✍ Sohan Lal Yadav ৭৯

মৌলিক সিদ্ধান্ত

❖ জীৱন-পৰিক্ৰমাত শ্ৰীকৃষ্ণৰ প্ৰভাৱ : ব্যক্তিগত ভাৱ-বিশ্লেষণ ✍ বন্তি ফুকন সোনোৱাল ৮৪

❖ গৱেষণাৰ পৰিক্ৰমাত সৰ্বাংগসুন্দৰ মানৱ সৃষ্টি ✍ জ্যোতিমা ফুকন ৮৮

স্মৃতিলেখ

❖ ডিব্ৰু মহাবিদ্যালয়ৰ প্ৰতিষ্ঠাৰ আঁৰৰ মানুহজন
স্বৰ্গীয় নন্দলাল বৰগোহাঁই ✍ সঞ্জীৱানন্দ বৰগোহাঁই ৯২

❖ In Memorium : A Tribute to B.N. Jamuar ✍ Samir Kr. Jamuar ৯৪

❖ নিৰ্মলপ্ৰভা বৰদলৈৰ ৰচনাত সাংস্কৃতিক চেতনা ✍ বীৰেন বৰুৱা ৯৫

❖ ড° ভূপেন হাজৰিকাৰ গীত আৰু মানৱতাবাদী এখন সমাজ ✍ মৌচুমী দত্ত ১০৫

❖ মামণি ৰয়ছম গোস্বামীৰ 'থেং ফাত্ৰী তহচিলদাৰৰ
তামৰ তৰোৱাল' ✍ স্মৃতিৰেখা চেতিয়া সন্দিকৈ ১১২

ডিব্ৰু কলেজ আৰু সোণালী বৰ্ষৰ ভাবনা

❖ Dibru College in My Vision ✍ Biplobi, Sankarjyoti, Baidya,
Dimpi, Satyajit, Pallav & Hiramoni ১১৫

❖ ডিব্ৰু মহাবিদ্যালয় কেন্দ্ৰীয় পুথি ভঁৰাল : এক অৱলোকন ✍ দীপিকা দাস ১২২

❖ A Chronological Study of Dibru College ✍ Sankarjyoti & Editors ১২৫

পৰিশিষ্ট :

ফ্লগচিট্ৰ (Snap shot) ১৩৯

প্ৰশস্তিসূচক মন্তব্য ১৪২

Contributors ১৪৩

স

স্পা

দ

কী

য়

শিক্ষা, শিক্ষার্থী, শিক্ষক-শিক্ষিকা, গুৰু-আচাৰ্য, তপোবন, আশ্ৰম, টোল, শিক্ষানুষ্ঠান আদি মধুৰ আৰু পৱিত্ৰ শব্দত নিহিত আছে মানুহৰ মাজত থকা সুপ্ত প্ৰতিভা বিকাশৰ এক প্ৰধান চালিকা শক্তি। ইয়ে সমগ্ৰ মানৱ-জাতিৰ বিভিন্ন ঘটনা-পৰিঘটনাবোৰক চলন্ত গতিৰে প্ৰৱাহিত কৰি আনিছে। বিশেষকৈ মানুহৰ মন-মগজুত ক্ৰিয়া কৰি থকা চিন্তা-চেতনাৰ সুফলবোৰহে যুগ-যুগান্তৰৰ বাবে অৱধাৰিত হোৱা আমি দেখা পাওঁ। স্বাভাৱিকতে একো একোটা শব্দৰ অৰ্থবহতা সেই শব্দৰ প্ৰায়োগিক প্ৰাসংগিকতাৰ লগত জড়িত থাকে। উল্লিখিত অপৰিহাৰ্য শব্দ-সমূহৰো ডিব্ৰু মহাবিদ্যালয়ৰ ৫০ তম প্ৰতিষ্ঠা দিৱসৰ সোণালী বৰ্ষৰ সূচনা সূত্ৰে এই শিতানত উন্মেষ ঘটাইছে।

আজি আমি আটায়ে গৌৰৱত গঢ় গঢ়। প্ৰতিষ্ঠা দিৱসৰ শুভ মুহূৰ্তত সুদীৰ্ঘ পঞ্চাশ বছৰীয়া গৌৰৱপূৰ্ণ পৰিক্ৰমাৰ সোণসেৰীয়া স্মৃতি খুঁচৰি চোৱাৰ দিন, ভেটি গঢ়োঁতা, শুভাকাংক্ষীসকলক কৃতজ্ঞতাৰে সোঁৱৰাৰ দিন, অগ্ৰজসকলৰ পৰা আশীষ বিচৰাৰ দিন, সকলোৰে সুখ-দুখৰ সমভাগী হোৱাৰ দিন, ডিব্ৰু মহাবিদ্যালয়ৰ পৰিয়ালৰ অংশীদাৰী হৈ আনন্দ উদ্‌যাপন কৰাৰ দিন। সেইবাবে আমি সকলোৰে সমূহীয়াভাৱে আমাৰ আপোন অনুষ্ঠানটিৰ উন্নতিৰ বাবে সংকল্প লোৱাৰ দিন।

এৰিষ্টটলে কৈছিল — “শিক্ষকসকল জীৱনদাতা পিতৃ-মাতৃতকৈ বেছি শ্ৰদ্ধাৰ পাত্ৰ। কাৰণ পিতৃ-মাতৃয়ে সন্তান জন্মহে দিয়ে, জীৱন যাত্ৰাৰ প্ৰণালী শিক্ষকেহে নিৰূপণ কৰে।” এই কথাষাৰৰ সূত্ৰেৰে আমি ডিব্ৰু মহাবিদ্যালয়ৰ সমূহ শিক্ষক-শিক্ষয়িত্ৰীয়েও সংকল্পবদ্ধ হওঁ — আমি যেন ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলৰ জীৱন যাত্ৰাৰ প্ৰণালী শুদ্ধৰূপে নিৰূপণ কৰাত তেওঁলোকক সহায় কৰিব পাৰোঁ; জীৱন গঢ়াৰ সপোন লৈ ডিব্ৰু মহাবিদ্যালয়ত খোজ পেলোৱা প্ৰতিজন ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ অন্তৰত আমি যেন শুভ চিন্তাৰ উদ্ৰেক ঘটাব পাৰোঁ। আব্ৰাহাম লিংকনে কোৱাৰ দৰে আমি যেন তেওঁলোকক উন্নত জনতাৰ নিন্দাবাদক উপেক্ষা কৰি নিজৰ মতত

অটল হৈ থাকিবলৈ আৰু অন্যাৰ বিৰুদ্ধে যুদ্ধ কৰিবলৈ শিকাব পাৰোঁ। নিজকে পৰিপূৰ্ণভাৱে বিশ্বাস কৰিবলৈ আমি যেন তেওঁলোকক শিক্ষা দিব পাৰোঁ। তেতিয়াহে তেওঁলোকে মানৱ জাতিকো পৰিপূৰ্ণভাৱে বিশ্বাস কৰিব পাৰিব।

আমি শিক্ষক সমাজে কেৱল বিদ্যায়তনিক দিশৰ ক্ষেত্ৰতেই সীমাবদ্ধ হ'ব নোৱাৰোঁ। সামাজিক পাৰিপাৰ্শ্বিকতাৰ প্ৰতিও আমাৰ কৰণীয় আছে। গতিকে ডিব্ৰু মহাবিদ্যালয়খনৰ কাৰ্যবীয়া অঞ্চলৰ প্ৰতিও আমাৰ এক দায়বদ্ধতা আছে। এনে পৰিপ্ৰেক্ষিতত আমিও কিছুমান গঠনমূলক কাৰ্যব্যৱস্থা হাতত লৈ কাৰ্যকৰী কৰিলেহে চাহ অধ্যুষিত অঞ্চল হিচাপে চিহ্নিত মহাবিদ্যালয়ৰ চৌপাশো সুন্দৰ হৈ উঠিব।

উল্লেখ্য যে, সোণালী বৰ্ষ গৰকা মুহূৰ্তত ডিব্ৰু মহাবিদ্যালয়ৰ বাৰ্ষিক মুখপত্ৰ 'খোজ'ৰ চতুৰ্থ সংখ্যাটিৰ সম্পাদনাৰ দায়িত্বভাৰ আমাক দিয়া হয়। এই দায়িত্বৰ সফল সমাপ্তি কৰিব পাৰিছো নে নাই সেয়া পাঠকৰ বিচাৰ্য।

প্ৰসংগত্ৰমে ক'ব খোজো আমাৰ সম্পাদনাৰ কাৰ্যকালত সহকাৰী সম্পাদক ড° প্ৰাঞ্জল বৰুৱাৰ প্ৰচেষ্টাত আমি প্ৰথমবাৰৰ বাবে ১২ জুন, ২০১২ তাৰিখে 'National Institute of Science Communication and Information Resources' নামৰ পৰিষদত 'খোজ'ৰ ISSN 2278-5272 সহ অন্তৰ্ভুক্ত হ'লো। ই আমাৰ বাবে এক সফলতা।

পৰিশেষত, সোণালী বৰ্ষটি উদ্‌যাপন কৰিবলৈ কৰ্তৃপক্ষই গ্ৰহণ কৰা বছৰজোৰা কাৰ্য-ক্ৰমণিকাৰ ফলপ্ৰসূতাই ডিব্ৰু মহাবিদ্যালয়ৰ উত্তৰোত্তৰ উন্নয়নত পাথেয় হওক। দীৰ্ঘজীৱী হওক আমাৰ পৱিত্ৰ শিক্ষানুষ্ঠানখনি। এয়া আমাৰ সকলোৰে কাম্য।

সম্পাদিকাঙ্কয়
'খোজ' মুখপত্ৰ

পৰিৱেশ আৰু সুৰক্ষা-কবচ

MAN AND ENVIRONMENT

✎ Poresh Boruah

Over the past decade or so, more and more attention is being paid all over the world to man's environment on which human existence depends and the maintenance of which is now increasingly being considered as essential for mankind.

By environment is meant those natural things that surround us the essentials to sustain human life, such as the earth's atmosphere, healthy air and drinkable water, together with the non-essentials that help to make life sustainable, such as wild animals or wild places or human living space.

With the passage of time, mankind is realizing that preserving the essential ingredients of life and the rich natural diversity of the planet is indeed worthwhile. Thus, protecting and saving the environment involves keeping Nature's gifts to mankind as much as possible, and in as good a condition as practicable.

Pollution, especially in the industrialized belt, and the ecological crisis are not wholly new or novel, though ecology is a comparatively new science. The idea behind it, preservation of natural resources is, however, almost as old as man.

Now the realization has dawned on humanity that we have been destroying valuable resources and that there must indeed be a limit to our plans and ambitions for development, expansion and growth. Murder of the environment, which involves senseless poisoning of the earth, air and water, and destruction of forest wealth, may be described as "ecocide".

Our rivers, including the Ganga and Yamuna, are polluted; the Himalayan ecology is seriously endangered in many ways. The consequences of such

খোজ

১১◆

খোজ

continuous and reckless use of trees and other natural resources would be disastrous. There are also the dangers from chemical pollution from radioactive wastes, and other wastes from homes, factories, hospitals and laboratories, and from other foreign matter that keeps entering the atmosphere. It is feared by experts that if the energy of the sun is hindered, if the natural processes of purification and elimination are reserved, and if the reckless destruction and pollution continue, mankind may return to the dreaded ice age.

Therefore, preservation and restoration of Nature's balance is vital and efforts are being made for that purpose, at both national and international levels.

The first systematic and international effort in this direction was made in 1972 through the UN Conference on Environment, held in Stockholm. The world's ecological mess was discussed there for several days. But by that year barely 10 nations had formulated environment protection programs; now the number is above 100.

A significant development was the change brought by the Third World that the advanced countries (the U.S.A. and certain countries of the West) were using the pollution problem and its dangers as an excuse for going slow in industrializing the backward and developing regions.

Some of the stark facts depending on the ecological crisis are; about 12,000 new chemicals are being introduced into the world annually; some deserts have been speeding and encroaching at the rate of 30 kilometers every year; some oceans are reported to be dying and the earth's protective ozone layer is being broken up by aerosols and supersonic aeroplanes.

Air, water and land are, after all, finite resources and can be largely used up. The economists, therefore, warn that these must be viewed as capital, not as sources of additional income.

Following the drawing of realities and greater knowledge of the disaster looming ahead, there is better awareness of the need for environmental education, which millions of educated people have begun to regard as a matter of life and death. The developed and advanced countries may even be said to be "exporting" their pollution problems to the Third World by decentralizing their production processes and establishing factories in other parts of the world.

Such factories are being welcomed by the poorer countries because of the employment they provide. Nature shall be secured against the degradation caused by warfare or other hostile activities military activity damaging to

nature should be avoided.

The government of India constituted a new department of environment on November 1, 1980, under the charge of the Prime Minister, to make an in-depth review of the administrative machinery and legislative measures for environmental protection.

The Department of environment serves as the co-ordinating agency for activities related to environmental protection and management. The Botanical Survey of India and the Zoological Survey of India have been placed under the administrative control of the new department. A National Committee on Environmental Planning (NCEP) has also been constituted.

Until recently, the dangers and extent of pollution in India were not realized, although certain Scientists had sounded a warning that unless timely steps were taken, this country too would have to face the problems confronting the Western regions.

The rapid pace of industrialization, the discharge of untreated waste, the effluents, the widespread neglect of environment, the ceaseless pollution through human ignorance and use of open space near river as public conveniences is resulting in the pollution of major rivers, estuaries, sea-fronts, creeks and water channels.

Then, there is the atmospheric pollution which is especially noticeable in cities like Mumbai, Calcutta, Kanpur, Ahmedabad and other industrial complexes, notably those where chemical industries have been set up and safety measures have not been enforced.

India has reached a stage when the absorptive and assimilative capacity has been overused or misused, resulting in pollution and environmental degradation. It is true that the natural environment has an enormous capacity to accept and absorb most wastes; what is discarded by one species is often used up by another. But with more industrial centers emerging in many States, and the chimneys releasing dark smoke and coal-dust into the atmosphere, and the drains getting choked with chemical and poisonous wastes, the dangers of pollution are increasing month by month.

The problem of improving the quality of the environment is basically economic. It follows the failure of the market system to allocate environmental resources efficiently. It has also to be noted that the unlimited measure of environmental quality is the value the people place on it and the extent to which they are willing to pay to maintain it.

The obvious remedies are; alerting the production processes, installing anti-pollution equipment and reusing or recycling wastes. Some years ago, the Associated Chambers of Commerce and Industry carried out a study of Industrial pollution.

The findings and recommendation were useful: (a) industrial pollution must be regularly monitored and must become an integral part of business planning; (b) there is lack of awareness concerning the dangers of pollution in the India-corporate sector. Pollution control is, in essence, a managerial responsibility and requires good house-keeping and appropriate preventive measures; (c) there must be legal and institutional arrangements to permit efficient and politically responsible implementation.

In India, it is obviously necessary to have a national commitment for preventing pollution. For this purpose, there should be greater co-operation among the Centre and various State Governments, business and the people in general.

Publicity in various ways needs to be carried out to inculcate the proper habits among the people and the proper industrial practices. Incentives in this regard would be a good national investment. Strict control of tree felling and destruction of foliage and greenery is also essential. Tolerance of unclean air, water and smoke must be discouraged.

The USA, in particular, is now spending billions of dollars on pollution control. The environment in that country has significantly improved. India does not have to spend as much because the extent of the menace is still within control (the country largely agricultural), but timely measures can save much distress and hazards to health caused by the rapid pace of modernization in urban areas.

◆ ◆ ◆

TERRARIUM, CREATING A MINIATURE LANDSCAPE

✍ Pranab Paul

Where mornings are most chaos and entropy to the maximum, little free energy is left to fulfill other activities than to complete the basic life processes. Human beings have moved to the machine age and time management is left to the machines, switching on the pump to draw water, fully automatic washing machine, toasting the bread, cooking in microwave and what not. In that context it seems a crime suggesting someone to grow plants and take care unless and until they are very rich and have a host of servant force who are made to oblige their owners in beautifying the campus by maintaining gardens and potted plants. Sometimes it is often thought that we are moving away from nature, courtesy urbanisation's bad impact.

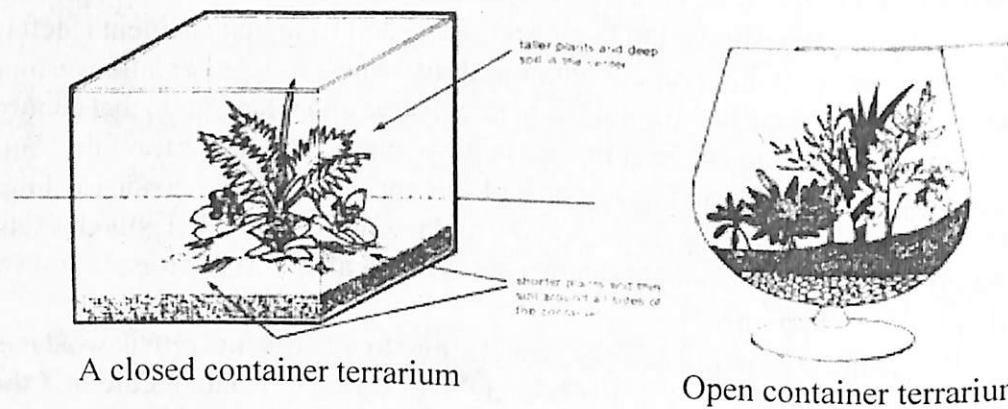
But nature is beautiful and one cannot afford to move away from it, whatever the excuse. In the heart of hearts human beings do appreciate nature and the limitations, work hazards are what are keeping them away. I am sure when easy and manageable solutions are given nature will find place in their home.

'Terrarium' can be a great way to take the first step to again return to the roots. What is a Terrarium? A terrarium is a tightly closed, clear glass or plastic container filled with small plants or simply a transparent container for growing and displaying plants. It is the easiest way to keep plants indoors with minimum of care.

The use of transport containers for growing plants dates back at least two thousand five hundred years in Greece. However the invention of terrarium is credited to Dr. N.B. Ward, a London physician. While studying a sphinx moth emerging from a Chrysalis he had buried in moist earth in a closed bottle. He

was amazed to see a seedling fern and some grass growing inside. He watched them grow for four years, during which time not one drop of water was added nor was the cover removed. He continued his observations with other plants in containers and in 1842 published a book called 'On the growth of plants in closely glazed cases'. This laid to the development of 'Wardian cases' which were large, enclosed containers for growing delicate plants in the home or transporting precious plants over long distances. The terrariums most often used today are small ornamental versions of the Wardian case.

Terrarium provides aesthetic view with minimum cost and less or negligible maintenance. We can create miniature landscape inside our home utilizing our creative and beautiful mind. Anything from bottles, jars, aquariums, fish bowls, etc can be used for the purpose. Once the plants are established, the terrariums begin to create a climate of their own. The plants transpire moisture through their leaves, which then condense on the glass, and flows back to the soil. This rain effect allows the terrarium to grow for weeks without watering.

A closed container terrarium

Open container terrarium

Procedure for making the terrarium:

1. Container - A terrarium container should be made from clear glass or plastic. The containers taken can be of two types.
 - ◆ Closed container - Closed containers should have transparent cover. However, bottles with opaque cover can also be used. The container should be cleaned and disinfected by washing it with hot, soapy water and rinsing thoroughly. The container should be dry before planting.
 - ◆ Open container - Open containers can be used but will require more frequent watering and maintenance as done for potted plants. However, one can use containers with small openings which will require less attention in terms of maintenance.

2. Growing medium - A blend of peat moss and vermiculite is seen to be best in our condition. Care should be taken that the medium is clear and sterilized. A minimum depth of 1.5 inches is sufficient. For planting, the soil should be sufficiently moist. Since it is required that the plants do not grow fast hence adding fertilizers is not recommended.
3. Plants - Plants requiring widely different light, temperature and moisture conditions should be selected for terrarium. The plants selected should match with the size of the terrarium. They should be disease free and healthy.
4. Drainage - Activated charcoal and pebbles should be placed in the bottom of the container for drainage. Charcoal acts as an adsorbant of chemicals which may be toxic to the plant. The drainage material can occupy one quarter of the terrarium's volume.

After planting watering can be done. The terrarium should not be covered initially and normal watering should be repeated.

After few days when the foliage is well established than cover is placed on the terrarium. Plants should be observed for the first few weeks for any wilt or decay. Any leaves that die or plants that begin to wilt should be promptly removed. If rots develop the cover should be removed to allow more drying. If any fungal disease is observed, general fungicides can also be applied. A closed terrarium normally will not need water for four to six months. Failure of condensation to form on the inside of the container or the presence of wilting plants indicates the need for water. A very important thing to be noted is that when watering a closed terrarium, cover should not be replaced until wet foliage has dried. Secondly, over watering should be avoided as excess water is impossible to remove, better a little too dry than to wet.

Terrariums usually last at least a year. Then they should be re-designed. Some old plants may be used again, but fresh mosses and new plants will give a new look to your "garden under glass." The plants with which a terrarium can be started can be Aloe vera, different species of ferns (Polypodium, Selaginella, Equisetum, etc) or any other plants which fit properly in the chosen container or in your imagination.

Urbanisation is a process related to modernization, industrialization, and the socialization process of rationalization. The level of urbanization in India is increased from 27.7% in 2001 to 31.1% in 2011. It is estimated that by 2030 half the population of the world will live in urban areas. Lack of space will need new innovative ways and means. In such scenario terrariums will appropriately fit and bring solace and satisfaction as Keats said "A thing of

beauty is joy forever". Every reader is urged to grow their own terrarium and spread success story of their creation and creativity.

References:

- Brickell, Christopher.(1989) : New encyclopedia of plants and flowers. Dorling Kindersley,London.
- Dana, N, Michael.(2001) : Indoor horticulture. Purdue University Cooperative Extension service, West Lafavette.
- Kehimkar, Isaac. (2000) : Common Indian wild flowers. Oxford University Press, Walton Street, Oxford.
- Underwood, M, Lucien.(1990): Our native ferns and their allies. H.Holt., New York.
- Ward,B, Nathaniel.(1852) : On the growth of plants in closely, glazed cases. Oxford universityPress, Oxford.

◆◆◆

চিন্ময় শিক্ষা আৰু চিন্তাৰিষ্ট কথা

MAINTAINING STANDARD IN COLLEGES & UGC'S ROLE

✍ Nandita Baishya

India in the last 65 years has developed an extensive education system and has created a vast body by highly skilled academic people. Education can be said to be a transfer of "Knowledge and skill". Such transfer is always loaded with values. However, it was seen that in earlier times education was a prerogative of 'higher class'. It was only after independence that India's education was brought to the masses.

In the last 65 years since independence Indian education has undergone a change. The member of educational institutions from primary to University level has increased manifold. The pyramid by the literary level has also slowly increased. Establishment of I.I.T.'s, Agricultural universities and other such specialized institutes of higher education have made India one of the most scientific and technically trained manpowered country. Yet in terms of G.N.P allocation for education India has a long way to go.

The purpose of education is three-folds:

1. Acquisition of certain knowledge.
2. Development of culture.
3. Attaining the capability to follow a suitable profession.

Higher education plays a very important role in the development of nation to a greater extent. Colleges are the principal centres of higher education, but the Universities are their ultimate controllers, as they manage their rules and regulations.

Pandit Jawaharlal Nehru expressed his view in the following words,

“University stands for humanism, for tolerance, for reason, for adventure of ideas and for the search of true. It stands for onward march of human race towards higher objectives. If the University discharged its duties adequately, then it is well with the nation and the people.”

Thus higher education is to foster among the teachers and the students and through them in society, the attitudes and values needed for “Good Life”. The main feature of our educational system should be to train the youth, to take the best out of them. ‘Education’ literally means ‘taking out’ from the Latin term ‘edu-care’.

However, in the Indian context, there seems to be a growing and widespread dissatisfaction with the art of teaching and learning, leading to cynicism among many concerned with educational enterprises. A general decline in academic standards has resulted, as also a break-down in teacher-student relationships. One one hand we have a large number of educated unemployed and on the other we have jobs for which suitable candidates are not available. Hence the need for changes in pedagogy. A large number of individuals, scholars as well as institutions are pre-occupied with the search for an ideal method today. The system that we have today is dominated by the models and values of the colonial regime. The Kothari Commission of 1964-66 describes the object of Understanding of the Universe and of himself in body, mind and spirit and to disseminate this understanding throughout society and to apply it in service of mankind.

Attempts have been made to look into the various aspects of the educational process such as teachers’ competence, teacher-training, classroom practice and also use audio-visual aids. It is here that the role of U.G.C. comes in, as it ought to develop in future. The University Grants Commission, or U.G.C., today is a large institution. It was seen that in 1947 there were 23 Universities, 700 colleges, one lakh five thousand students, fifteen thousand teachers, while in 2002 the number of Universities has gone up to 250 and the colleges to 11,100. The U.G.C. is empowered to give grants to a University established after 1972 only if it meets its criteria. The U.G.C. is the single most important advisory council created to enable the centre to discharge its constitutional responsibility, that is maintaining standards of teaching, research and examination. Under section 12 of the U.G.C. Act of 1956 the Government provides plan and non-plan funds to the U.G.C. for allocating the eligible Universities and colleges for promoting teaching, research and extension. Over the years a number of schemes have been initiated by the Commission. Article 246 has been given to the Central Government the function of co-ordination and determination of standards in

institutions for higher education or research, including scientific and technical institutions. Attempts of such co-ordination had, in fact, started as early as 1945 when the Govt. of India appointed a University Grant Committee for four members to advise the Govt. on grants to be paid to the Central University. With limited personnel and power, the Committee was not able to make headway and ceased to exist in 1949. meanwhile, after independence, under Dr. S. Radha Krishnan, a University Education commission was formed to report on Indian University education and give suggestions for improvement. The Committee reported that without grants from the Centre no University could be efficient. Following the publication of the report of the University Education Commission the Govt. of India adopted a more systematic approach to coordinate and determine the standards of Universities and proposed to set up a Central Council of University Education. A Bill was prepared for this purpose, and the U.G.C. was formally inaugurated at New Delhi on 28th. December, 1953 by Maulana Abul Kalam Azad, the minister of Education and of Natural Resources and Scientific Research. The University Grants Commission Act was passed in Parliament in March 1956 (Act 3). Under Section 12 of the Act its major responsibility is to promote coordination of University education. Thus we see that U.G.C. has been entrusted with the quality development in education. It has taken several policy decisions. For example, the U.G.C. regulations 1985 are on the ‘Minimum Standards of instruction for the grant of First Degree through Formal Education.’ These regulations provide for working days, working hours, attendance requirements, number of lectures, tutorials. The U.G.C. serves as a link between the Union and state Govts. The Centre has set up these bodies to help determine and maintain standards. The U.G.C. has panels of experts drawn from the university system who advice on measures to enhance the quality of teaching and research in various subjects to prepare reports.

The introduction of the National Eligibility Test (NET) is in keeping with the attempt of higher standard of teaching. With the visible improvement in pay scales this scheme, implemented with effect from 2002, provides that only a clearance in this test would entitle a candidate to selection as a lecturer.

The Reference Courses introduced by the U.G.C. is another important programme. The main idea behind such courses is to update teaching members of colleges, bring about interaction among them and help in improving the quality of teaching.

The Academic Staff Colleges (ASC) is another unique experiment not tried out in any other Universities of the world. Orientation Programmes have been formulated to enhance motivation through systematic orientation in specific

subjects. Such programmes guide teachers into taking initiatives non innovations and for creative work.

The U.G.C. also has Curriculum development Centres, U.G.C. Panels on subject Areas and Examination Reforms through which the U.G.C. is trying to enhance the quality of education. The Commission has been emphasizing implementation of various measures for examinations reforms such as continuous internal evaluation, development of question banks, grading system and semester system.

Another important programme of the commission is the scheme of Special Assistance Programme (SAP). This scheme enables University departments to get funds from various agencies.

There is a need to provide world class facilities to our students and scientists if they are to compete in a global environment. For this the U.G.C. has set up COSIST or Committee for Strengthening of infrastructure in Science and Technology.

Country-wide Classroom programme through the media is used for higher education. The modern electronic media revolution is bringing classrooms to homes and opening up education to those who cannot attend University.

Besides all these, Distance education has been established with IGNOU or the Indira Gandhi Open University. It was established in September, 1985 by an act of parliament. It is hoped that Correspondence Course will be administered and promote distance education, benefiting more segments of society such as woman, the backward classes and people living in remote areas.

As mentioned earlier, there is a great need of job oriented courses. We have plenty of educated unemployment on one hand while on the other hand we have jobs for which suitable candidates are not available. The U.G.C. has developed Vocational Course under its National Policy on Education, 1986 at different levels. It has suggested introducing 35 vocational subjects in selected Universities.

Adult education is another sphere where U.G.C. has assisted a large number of Universities. With the help of the State Govts and the Centre they are to provide technical support to programmes of literacy.

Globalization has resulted in the development of computer facilities and computer education. Computers have ushered in a revolution in information. It has made easy access to information. Colleges are provided with computers to increase awareness among students and teachers.

In the National policy on Education, 1986 it has been recommended that

certain colleges be given autonomy to achieve higher standards in education. An autonomous college will be fully accountable for the content and quality of education that it imparts. It has the right to undertake innovation, design curriculum, evolve new teaching methods and frame its own rules for admission.

With the World trying to look green, Environment Education has also been proposed by the U.G.C. as a compulsory course at the foundation level. A model of this syllabus has been circulated to all universities in July 1994.

Another area that U.G.C. is trying to penetrate is education to the weaker sex, that is woman. Literacy rate is still low in this section of society. The participation of woman in science and technical education is still very low and marginal. The major factor could be the socio-cultural norms. It is with the help of U.G.C. that Centres for Woman's Studies have been started in nearly 25 centres of India besides Cells in smaller colleges. Generous grant have also been given.

The U.G.C. also gives financial aid in the form of research scholarship for teachers and lectures to conduct research. In certain cases travel allowance is also given to attend seminars at the national and international levels.

There are various sections of the U.G.C. which provides for the inspection of Universities. Such inspection has been done for the recognition of Universities under 12 B. Need has been felt for the assessment and accreditation of Universities performance. On the 16th September 1996 NAAC or the National Assessment and Accreditation Council was formed with its headquarters at Bangalore. It was established by U.G.C. Act 3 1965 sec 12 CCC. The NAAC tries to establish both external and internal quality assurance. The process is initially voluntary. This process of assessment will help to raise the standard of education, making students, parents aware of the quality of education in various institutions. It is a process of globalization which affects higher education and facilities foreign students who consider taking education in India.

It is seen that Universities are facing a major financial crush. U.G.C. is getting less and less funds. The educational institutions have over the last few years increased their dependence on Govt. funds and reduced their own resources. The Govt. continues to give funds, but this method has not worked out fully. A process of grant formula has been initiated by U.G.C. based on the recommendation of the Punneya Committee. The main aim is to work out unit cost. There has been talk of enabling institutions to raise their own resources. Universities have been encouraged to mobilise their own resources from the community. Both quality and relevance of education need to be improved. Suggestion has also been made to gradually increase the fees of various kinds which have been stagnant for several years.

CONCLUSION: Changes are inevitable in the educational system, especially at the university level to meet the growing challenges arising both from the education system and the demands of society. In the last 50 years since independence Indian education has undergone major changes. The number of educational institutes have increased at all levels, from primary schools to Universities. Enrolment has increased. Education has changed in its content, from and organization. Without the industrial revolution and the printing press, paper education would not have been an easy job. Education has resulted in economic progress and any compromise on education at any level will jeopardize the development of the nation. Increase in scientific and technical manpower has entered India into the global field. If we want to maintain our moral standards, economic standards and education standards more improvement will be required. One should not forget in this process the role of a teacher. The quality of the nation depends on the citizen, which in turn depends on the education imparted by the teacher. Although the role and the function of the teacher has been changing, yet their contribution can never be underestimated. It is in all this that the role of U.G.C. becomes very significant and important – to maintain standards in the quality of teaching and education. The academic programmes in the Universities are expected to be innovative and the U.G.C. has a number of new schemes and programmes like Yoga education, value education, Travel support etc.

Bibliography :

1. Manual of U.G.C. Schemes and Institution of Higher Education in India – Amril Lal Vohra, Crest Publishing House, new Delhi.
2. The U.G.C. test and Maintaining Standard – Amrit Singh.

ইন্টেরিওৰ ডিজাইনিং পাঠ্যক্ৰমৰ যোগেদি স্বাবলম্বন

২২ মহেশ কুমাৰ জৈন

ডিজাইনিং হৈছে এজন শিল্পীৰ সৃষ্টিকামী মন আৰু দক্ষতাৰ এক সুন্দৰ সংমিশ্ৰিত প্ৰতিফলন। এই ডিজাইনিং বিষয়টো আমি প্ৰয়োজন-সাপেক্ষে বিভিন্ন ভাগত বিভক্ত কৰিব পাৰোঁ। ইয়াৰ ভিতৰত টেক্সটাইল ডিজাইনিং, ফেচন ডিজাইনিং, প্ৰডাক্ট ডিজাইনিং, গ্ৰাফিক ডিজাইনিংৰ অন্তৰ্গত। উপাদিত পণ্য সামগ্ৰীৰ বজাৰকৰণৰ বাবে আটকধুনীয়াকৈ প্ৰডাক্ট লুক দিয়াটো প্ৰডাক্ট ডিজাইনিংৰ ভিতৰত ধৰা হয়। অন্যহাতে ৱেবছাইট, বোলছবি ল'গ, চাইনেজ ইত্যাদিৰ ডিজাইনিং কৰাটো গ্ৰাফিক ডিজাইনিংৰ অন্তৰ্গত। ইন্টেরিওৰ ডিজাইনিং তথা ইন্টেরিওৰ ডেকোৰেচনৰ ভিতৰত কোনো এটা ভৱন, থকা ঘৰ, ফ্লোট, লিভিং ৰুম, অফিচ ঘৰ, বাংলো, ৰিটেল চপ, শ্ব-ৰুম, হোটেল, ৰেষ্টোৰেণ্ট, এয়াৰপোৰ্ট, এগজিভিচন হল, কনফাৰেন্স চেণ্টাৰ, থিয়েটাৰ, টেলিভিছন, ফিল্ম ষ্টুডিঅ' তথা বাণিজ্যিক ভৱন আদিৰ ডিজাইনিং তথা ডেক'ৰেচন কৰা কাৰ্য অন্তৰ্ভুক্ত কৰিব পাৰি। এই ডিজাইনিংৰ প্ৰধান উদ্দেশ্য হৈছে বাজেট অনুসৰি কোনো এটা অনুষ্ঠান-প্ৰতিষ্ঠানৰ বাবে এটা সুন্দৰ পৰিকল্পনাসহ এটা পৰিবেশ ৰচনা কৰা তথা উক্ত পৰিকল্পিত কাৰ্যটো খাপ-খোৱা ডিজাইনিং ভিত্তিত বাস্তৱতা প্ৰদান কৰা।

ডিজাইনিং বিষয়টো বিগত কেইটামান বছৰৰ পৰাহে এটা পাঠ্যক্ৰম হিচাপে আমাৰ দেশত স্বীকৃত হৈছে। ইয়াৰ ভিতৰত ইন্টেরিওৰ ডেক'ৰেছন তথা ডিজাইনিং বিষয়টোৰ প্ৰতি ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলৰ আকৰ্ষণ অতি বেছি দেখা গৈছে। আগেয়ে আৰ্কিটেক্টসকলে বাহ্যিক আৰু আভ্যন্তৰীণ ডিজাইনিং এই দুয়োটা কাৰ্য কৰিবলগা হৈছিল। কিন্তু সময়ৰ পৰিৱৰ্তন অনুসৰি উপভোক্তাসকল ডিজাইনিং বিষয়টোৰ প্ৰতি সজাগ হৈ পৰিল। ইয়াৰ লগে লগে মানুহৰ নিজৰ ঘৰ, দোকান-পোহাৰ, ফেক্টৰী, অফিচ আদিৰ ডিজাইনিং আৰু ডেক'ৰেচনৰ বাবে 'Expert Professional Interior Designer'ৰ প্ৰয়োজনবোধ কৰিব ধৰিলে আৰু সেই অনুসৰি এনে Professional Interior Designerৰ চাহিদা আমাৰ দেশত দিনকদিনে বাঢ়ি ধৰিলে। সেই অনুসৰি এনে Professional Resident Designer, Business Establishment Designer আদিৰ পাঠ্যক্ৰম পঢ়াৰ সুবিধাও

খোজ

২৫◆

খোজ

ঘটিল। আমাৰ দেশৰ প্ৰায় সকলোবিলাক ৰাজ্যৰ ডাঙৰ ডাঙৰ চহৰত এনে পাঠ্যক্ৰম পঢ়াৰ সুবিধা থকা শিক্ষায়তনৰ সংখ্যা দিনকদিনে বৃদ্ধি পাব ধৰিছে। পিছে Campus Interview আৰু Placement-ৰ সুবিধা থকা শিক্ষায়তনৰ সংখ্যা আঙুলিমূৰত লেখিব পৰা ধৰণৰ।

উচ্চতৰ মাধ্যমিক বা স্নাতক পৰীক্ষা সফলতাৰে সম্পূৰ্ণ কৰাৰ পাছতহে ইচ্ছুক ছাত্ৰ-ছাত্ৰীয়ে Interior Decoration অথবা Interior Designing-ৰ পাঠ্যক্ৰম পঢ়াৰ সুবিধা পাব পাৰে। এনে পাঠ্যক্ৰম আগবঢ়োৱা শিক্ষায়তনসমূহৰ ভিতৰত কলকাতাৰ 'Exterior-Interior' নাম বিশেষভাৱে উল্লেখ কৰিব পাৰি কিয়নো এই শিক্ষানুষ্ঠানত এবছৰীয়া ৰাষ্ট্ৰীয় ডিপ্লোমা পাঠ্যক্ৰমৰ জৰিয়তে Exterior-Interior ডেকৰেচন তথা ডিজাইনিঙৰ প্ৰায় সকলো দিশ সামৰি শিক্ষা দিয়া হয়। যিকোনো বিভাগৰ স্নাতক প্ৰাৰ্থীয়ে এই পাঠ্যক্ৰমত নাম-ভৰ্তিৰ বাবে আবেদন কৰিব পাৰে। এই শিক্ষানুষ্ঠানৰ পাঠ্যক্ৰমৰ উল্লেখযোগ্য বৈশিষ্ট্য হ'ল এই যে ইয়াৰ পৰা ডিপ্লোমা লাভ কৰা ছাত্ৰ-ছাত্ৰীয়ে আমেৰিকা যুক্তৰাষ্ট্ৰত Interior Decoration-অৰ স্নাতকোত্তৰ পাঠ্যক্ৰমত পোনপতীয়াকৈ নাম ভৰ্তিৰ সুবিধা পাব পাৰে।

Interior Designing বিষয়টো এটা বিশেষ পাঠ্যক্ৰম হিচাপে লৈ পঢ়িবলৈ হ'লে চাৰি বছৰীয়া Batchelor of Fine Art পাঠ্যক্ৰমত এই সুবিধা দিয়া হৈছে। School of Interior Design, CEPT আহমেদাবাদে Interior Designing-ৰ বাবে পাঁচ বছৰীয়া প্ৰফেচনেল প্ৰগ্ৰেমৰ সুবিধা প্ৰদান কৰিছে। ইয়াৰ বাবে প্ৰাৰ্থীয়ে উচ্চতৰ মাধ্যমিক পৰীক্ষা গণিত অথবা বায়'লজি, ফিজিক্স, কেমেষ্টি আৰু ইংৰাজী বিষয়ত কমেও ৫৫ শতাংশ নম্বৰ লাভ কৰি উত্তীৰ্ণ হোৱাটো প্ৰয়োজন। আমাৰ দেশত প্ৰায় সকলোবিলাক ৰাজ্যতে 'Part time One Year Diploma Course' পাঠ্যক্ৰম পঢ়াৰ সুবিধা থকা এনে Private Coaching Centre পৰিলক্ষিত হয়। এনে Coaching Institute বিলাকত নামভৰ্তিৰ বাবে প্ৰয়োজনীয় শিক্ষাগত অৰ্হতা মেট্ৰিক পৰ্যায়ৰ।

এইখিনিতে এইটো কথা উল্লেখ কৰি থওঁ যে এজন সফল Interior Designer হ'বলৈ হ'লে ব্যক্তিজন কেইবাটাও বিশেষ গুণৰ অধিকাৰী হ'ব লাগিব। ইয়াৰ ভিতৰত শিল্পায়ন দক্ষতা, কাৰিকৰী দক্ষতা, পৰিচালন দক্ষতা, সৃষ্টিকামী শক্তি, দূৰদৰ্শিতা, ভাষা জ্ঞান, কথোপকথন ক্ষমতা আদি গুণৰাজি অন্যতম। বিভিন্ন Interior Designing Project বিলাক নিজৰ Client-ৰ আগত সুন্দৰকৈ উপস্থাপন কৰি তাৰ ওপৰত বিতং তথ্য দাঙি ধৰি ভৱিষ্যতৰ পছাৰ ওপৰত বিশদ আলোচনা কৰিব পাৰিলেহে ডাঙৰ ডাঙৰ বাজেটৰ অৰ্ডাৰ লাভ কৰিব পৰা যায়। ইয়াৰ বাবে বিভিন্ন ভাষাৰ ওপৰত দখল থকাটো এক আৱশ্যকীয় গুণৰাজি।

ইয়াৰোপৰি Interior Designer এজনে অতীত আৰু বৰ্তমানৰ Architecture Style, Computer ভিত্তিক Designing দক্ষতা, আৰ্টৱৰ্কছ, Building Material, Texture আৰু Lighting-ৰ ওপৰত বিশদ জ্ঞান আহৰণ কৰিব লাগিব। সকলোধৰণৰ সমালোচনাবিলাক সাদৰেৰে গ্ৰহণ কৰা আৰু নিজৰ বিষয়বস্তু আনৰ ওচৰত সুন্দৰভাৱে উপস্থাপন কৰি ইয়াৰ ওপৰত আহিব পৰা সম্ভাৱ্য ব্যয় বাজেট প্ৰস্তুত কৰি সেই বাজেট অনুযায়ী কাৰ্যব্যৱস্থা গ্ৰহণ কৰি নিৰ্ধাৰিত সময়ৰ ভিতৰত উক্ত কাৰ্য সম্পূৰ্ণ কৰাৰ দক্ষতা থকা লোকেহে এই বিষয়ত উন্নতি কৰিব পাৰে।

আমাৰ দেশত Interior Designing-ৰ বিভিন্ন ক্ষেত্ৰত নিয়োগৰ সুবিধা দিনক দিনে বৃদ্ধি পাই

আহিছে। Architecture Firm, Builders, Public Works Department, Hotels, Resorts, Hospital, Town Planning Bureau, Private Consultacies, Studio, Theatre আদি ক্ষেত্ৰত এজন Interior Designer-এ নিয়োগৰ সুবিধা পাব পাৰে। ইচ্ছুক লোকে আকৌ নিজাববীয়াকৈও এই কৰ্মক্ষেত্ৰৰ ফাৰ্ম খুলি স্বতন্ত্ৰৰূপে কাম কৰিবও পাৰে। এবাৰ সফল হ'ব পাৰিলেই পিছলৈ পুনৰ ঘূৰি চাবলগীয়া নহয়। Interior Designer এজনে এতি কম মূলধনেৰে নিজৰ ঘৰতেই এই কাম আৰম্ভ কৰিব পাৰে। ভৱিষ্যতে কামৰ পৰিসৰ বৃদ্ধি পালে একোজন সহায়ক অৰ্থাৎ Assistant নিয়োগ কৰিব পাৰে।

Interior Designing-ৰ কাৰ্যক্ষেত্ৰ, বিষয়বস্তু, সুনাম, কাৰ্যক্ষমতা, কাৰ্য্যপৰিসৰ আদিৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি একো একোজন Interior Designer-এ মাহে কমেও ১০,০০০ টকাৰ পৰা ১,০০,০০০ টকা পৰ্যন্ত উপাৰ্জন কৰিব পাৰে। ডাঙৰ ডাঙৰ চহৰ, মেট্ৰোপলিটান চিটি আদিত একো একোখন Interior Designing কৰা ফাৰ্মে মাহে কেইবা লাখ টকা পৰ্যন্ত উপাৰ্জন কৰে। পিছে এনেকুৱা Status পাবলৈ হ'লে গেবাৰী খাটি কাম কৰিবলগীয়া হয়। এই কৰ্মক্ষেত্ৰত চাহিদা অনুসৰি প্ৰতিযোগিতাও দিনক দিনে বৃদ্ধি পাই আহিছে। পিছে এইটোও ঠিক কথা যে প্ৰতিযোগিতা থাকিলেহে কাৰ্যক্ষেত্ৰত Perfection আনিব পৰা যায়। এইখিনিতে মই শ্ৰোতাৰ পঢ়ুৱৈৰ সুবিধাৰ্থে ভাৰতবৰ্ষৰ কিছুমান উল্লেখযোগ্য Interior Designing পাঠ্যক্ৰমৰ শিক্ষা প্ৰদান কৰা শিক্ষায়তনসমূহৰ নাম আৰু ঠিকনা তলত উল্লেখ কৰিছোঁ।

1. Exterior-Interior (P) Ltd; 47/IC Hazra Road, Kolkata - 700019
এই প্ৰতিষ্ঠানটোৰ এটা শাখা কাৰ্যালয় গুৱাহাটীত অৱস্থিত। ইয়াৰ ঠিকনাটো হৈছে —
Exterior-Interior (P) Ltd., Silpukhuri, Guwahati-3
2. Sophia College; Basant Kr. Somani Polytechnic; Bholabhai Desai Road, Mumbai-400006
3. Women Professional Training Institute, 6 Syed Amir Ali Avenue, Kolkata-700017
4. School of Interior Designing; Centre for Environment Planning and Technology (CEPT), University Road, Navarang Pura, Ahmedabad-380009
5. Exterior-Interior; F-12, Kalkaji, New Delhi-110019
6. Indian Institute of Technology; Powai, Mumbai-400076
7. Indian Institute of Interior Designing, Sulbha Niwas; Pt. J Purohit Road, Mumbai-400016, (Maharashtra)
8. School of Interior Design; 6/3 1st Main Road, Vasantnagar, Bangalore-560052 (Karnataka)
9. School of Interior Design; Arvindbhai Patel Road, Vidyanagar, Gujrat-388120
10. Trade Wings Institute of Management; Nabin Nagar, LKR Baruah Path, AIDC Bus Stop, R. G. Baruah Road, Guwahati-24.

◆◆◆

সংস্কৃত সাহিত্যত শিক্ষাৰ ধাৰণা আৰু মূল্যবোধ

৯ মধুমিতা গোস্বামী বৰঠাকুৰ

আমাৰ মনোবৃত্তিসমূহৰ সম্যক বিকাশ সাধনৈ হ'ল শিক্ষাৰ ঘাই উদ্দেশ্য। অন্য কিছুমানৰ মতে ব্যক্তিত্বৰ উন্মেষ সাধনৈ শিক্ষাৰ মুখ্য উদ্দেশ্য। অন্য কোনো কোনোৰ মতে আকৌ চৰিত্ৰৰ উৎকৰ্ষ সাধনৈ শিক্ষাৰ পৰম লক্ষ্য।

সংস্কৃত সাহিত্য জগতৰ জ্যোতিষ্কস্বৰূপ মহাকবি কালিদাসৰ মতে, “সম্যকভাৱে লাভ কৰা বিদ্যাই জ্ঞান দিয়ে আৰু চৰিত্ৰ গঠন কৰে।”

সম্যগাৰাধিতা বিদ্যা প্রবোধনিন্যায়ি৷^১ —

ঘিঁউৱে জুইৰ স্বাভাৱিক শক্তি বৰ্ধিত কৰাৰ দৰে সুশিক্ষাই স্বাভাৱিকক নম্ৰ স্বভাৱৰো পৰিৱৰ্তিত কৰে।

স্বাভাৱিকং বিনীতত্বং বিনয়কৰ্মণা৷^২

অৰ্থাৎ কবিৰ মতে জ্ঞান লাভ আৰু চৰিত্ৰ গঠনৈ শিক্ষাৰ চৰম আৰু পৰম লক্ষ্য। অৰ্থাৎ জ্ঞান আৰু চৰিত্ৰৰ উৎকৰ্ষ সাধনে মানৱীয় বৃত্তিসমূহৰো উৎকৰ্ষ সাধন কৰে। এই মানৱীয় বৃত্তিসমূহৰ উৎকৰ্ষ সাধন হ'লেই মানুহে প্রকৃতাৰ্থত আন্তৰিক সুখ লাভ কৰিব পাৰে। প্রকৃত আন্তৰিক সুখ প্ৰাপ্তি হ'লেই নৈতিক ভাৱধাৰাই মানুহৰ মনৰ ওপৰত পূৰ্ণ প্ৰভাৱ বিস্তাৰ কৰিবলৈ সমৰ্থ হয়। আন্তৰিকভাৱে সুখী এজন ব্যক্তিক কোনো ধৰণৰ বাহ্যিক প্রলোভনে আকৃষ্ট কৰিব নোৱাৰে আৰু তেওঁ নিজৰ স্থিতিত অটল হৈ থাকি নৈতিক ভাৱৰাজিৰে পুষ্ট হৈ এটা সৎ জীৱন যাপন কৰিবলৈ সমৰ্থ হয়। এই নৈতিক ভাৱধাৰাৰ মাজেদিয়েই প্রকাশ হয় বিশ্বপ্ৰেম, অহিংসা, নিস্বার্থ সেৱা, পিতা-মাতাৰ প্রতি কৰ্তব্য, সমাজৰ প্রতি কৰ্তব্যবোধ। সেয়েহে প্ৰাচীন উক্তিৰে কয়, “বিদ্যা দদাতি বিনয়ম্।” শিশু অৱস্থাৰ পৰাই শিক্ষা লাভৰ সকলো দায়িত্ব বহন কৰা পিতৃ-মাতৃ, শিক্ষক আৰু সমাজৰ ঋণ পৰিশোধ আৰু কল্যাণ বিধানৰ দায়িত্ব দিব পাৰে কেৱল মাত্ৰ নৈতিক ভাৱধাৰাৰে পৰিশুদ্ধ প্ৰাচীন ভাৰতৰ শিক্ষা পদ্ধতিয়ে। মহাকবি কালিদাস ভাৰতৰ সেই প্ৰাচীন শিক্ষা পদ্ধতিৰ একনিষ্ঠ সেৱক। তেওঁৰ সাহিত্যৰাজি অধ্যয়ন কৰিলে সকলোতে সেই মহান আদৰ্শ স্পষ্টভাৱে পৰিলক্ষিত হয়।

প্ৰাচীন ভাৰতৰ শিক্ষাৰ বিষয়সমূহক ‘বিদ্যা’ বুলি অভিহিত কৰা হৈছিল। কালিদাসে শিক্ষাৰ সমানার্থক ক্ৰিয়া বিদ্যা, বিনয় আদি শব্দ প্ৰয়োগ কৰিলেও শিক্ষা আৰু শিক্ষকক বুজোৱা তেওঁৰ প্ৰিয়

প্ৰতিশব্দ যথাক্ৰমে বিনয় আৰু বিনেতা।

“... বৰ্ণ্যাধিনেষ্যমিৰ দুষ্টসঙ্কান্।”^৩

“... সম্যগ্ধীমীয়ানুমতো গৃহায়।”^৪

এই শব্দ দুটাই যেন কবিৰ মনত শিক্ষাৰ মুখ্য উদ্দেশ্য আৰু শিক্ষাৰ প্ৰধান দায়িত্ব সম্যকৰূপে বহন কৰে। সাম্প্ৰতিক সময়ত এনে ধৰণৰ শিক্ষাৰ ধাৰণা বিশেষভাৱে প্ৰণিধানযোগ্য। কিয়নো বৰ্তমান সমাজত সততেই লগ পোৱা অসৎ মনোবৃত্তিৰ কিশোৰ-কিশোৰী আৰু এচাম লোকৰ মন মগজুত সোমাই থকা অসৎ প্ৰবৃত্তিবিলাক ৰোধ কৰি এটা পৱিত্ৰ মনৰ গৰাকী হ'বলৈ এনে ধৰণৰ শিক্ষাহে প্ৰয়োজনীয়। মনৰ পৱিত্ৰতা আৰু নিৰ্দোষ ভাৱ হেৰাই গ'লেই মনৰ সৌন্দৰ্য আৰু স্বচ্ছন্দতা নোহোৱা হয়। মনৰ পৱিত্ৰতা বজাই ৰাখিব পাৰিলেই আমাৰ বোধ শক্তি সবল কৰি ৰাখিব পৰা যায় আৰু তেতিয়াই আমি কৰ্মৰ ক্ষেত্ৰত কি কৰিম আৰু কেনেকৈ কৰিম জাতীয় কথাবোৰৰ উত্তৰ পাম। উচিত অনুচিত বিচাৰ কৰিব পৰা আকৰ্ষণীয় মন একোটাই আমাৰ অন্তৰত অধিক শক্তিৰ সঞ্চাৰ কৰে। আমাৰ সাপ্তিক ইচ্ছা শক্তি যিমানৈ প্ৰৱল হয় আমাৰ মানসিক শক্তিও সিমানৈ বৃদ্ধি হয় আৰু কোনো ধৰণৰ প্ৰলোভনৰ দ্বাৰা আমি কোনো ধৰণৰ ভুল পথে পৰিচালিত হ'ব নোৱাৰোঁ। আধ্যাত্মিক শিক্ষাই এনে ধৰণৰ ইচ্ছা শক্তিক প্ৰৱল কৰি তোলাত সহায় কৰে। সেয়েহে প্ৰাচীন শিক্ষা ব্যৱস্থাত আধ্যাত্মিক শিক্ষাৰ ওপৰত গুৰুত্ব দিয়া হৈছিল। সাম্প্ৰতিক কালত মানৱ সমাজত চিন্তাধাৰা অধিক নিম্নস্তৰলৈ গতি কৰাৰ মূলতে হ'ল মানুহৰ সাধাৰণ বুদ্ধিমত্তা বাঢ়িছে যদিও আত্মশুদ্ধি কৰিব পৰা আধ্যাত্মিক জ্ঞানৰ অভাৱ ঘটিছে। বৰ্তমান সময়ত সেয়েহে কিশোৰ-কিশোৰীহঁতৰ মাজত গীতাৰ শ্লোকবিলাকৰ শ্ৰৱণ, পঠন আৰু ভাৱাৰ্থ মুকলিকৈ বুজাই দিয়াৰ বিশেষ প্ৰয়োজন আহি পৰিছে। কিয়নো এনে কৰিলে তেওঁলোকৰ অন্তৰত থকা কলুষতাবিলাক দূৰ হৈ শুদ্ধ চিন্তাৰ গৰাকী হ'ব আৰু কৰ্মস্পৃহা বৃদ্ধি হৈ শুদ্ধ-অশুদ্ধ বিচাৰ কৰিবলৈ সমৰ্থ হ'ব।

সংস্কৃত ভাষা সাহিত্যত নীতিশিক্ষা বা মূল্যবোধৰ শিক্ষাৰ বিষয়ে নানা ধৰণৰ চিন্তা চৰ্চা থকা পৰিলক্ষিত হয়। সেইবাবেই নৈতিক মূল্যৰ প্ৰসংগত সংস্কৃত ভাষাৰ আৱশ্যকতা তথা গুৰুত্ব দেখা যায়। নৈতিকতা ভাৰতীয় চিন্তাৰ আধাৰ। প্ৰাচীন ঋষি-মুনিসকলে পদে পদে নৈতিক উন্নতিৰ বাবে গভীৰভাৱে চিন্তা-চৰ্চা কৰিছিল। বেদৰ পৰা আৰম্ভ কৰি পঞ্চতন্ত্ৰ, হিতোপদেশলৈকে সংস্কৃতৰ বহু গ্ৰন্থত নৈতিক মূল্যৰ বিষয়ে জানিব পাৰি। সেয়ে নীতিশিক্ষাৰ বিষয়ত সংস্কৃতৰ এক গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা আছে। ধৰ্মৰ পৰাই নৈতিকতাৰ সূত্ৰপাত। যথার্থতে ধৰ্মই নীতিৰ মূল।

নৈতিক শিক্ষাত চৰিত্ৰবিষয়ক শিক্ষাকেই আধাৰ হিচাপে গ্ৰহণ কৰা হয়। জীৱনত চৰিত্ৰৰ ভূমিকা গুৰুত্বপূৰ্ণ। সেয়ে সৎ চৰিত্ৰবান হোৱা আৱশ্যকীয় তথা বাঞ্ছনীয়। চৰিত্ৰহীন ব্যক্তি মৃতপ্ৰায়তুল্য। চৰিত্ৰ নিৰ্মাণৰ ক্ষেত্ৰত সংস্কৃত শিক্ষাই এক বিশেষ ভূমিকা বহন কৰে। সেইবাবে অত্যন্ত যত্ন সহকাৰে চৰিত্ৰ ৰক্ষা কৰাটো কৰ্তব্য। সংস্কৃত সাহিত্যত কোৱা হৈছে—

“যত্নেন বৃন্ত সংৰক্ষেন্দ বৃন্তমেতি চ যাতি চ।

অক্ষীগো বৃন্ততঃ ক্ষীগো বৃন্ততন্ত হতো হতঃ।।”^৫

গুৰুৰ সমীপত বিদ্যাৰ্থীয়ে মদ্য, মাংস আদি গ্ৰহণ কৰা অনুচিত বুলি মনুৰে মনুষ্মতিত ব্যক্ত কৰিছে—

খোজ

“বৰ্জয়েৎ মধু মাংসং চ গন্ধং মাল্যং বসান স্ত্রিয়ঃ।”^{১০}

মূল্যবোধৰ প্ৰধান আধাৰ হ’ল নৈতিকতা। সত্যতকৈ শ্ৰেষ্ঠ ধৰ্ম আৰু একোৱেই নাই। সত্যই পৰম ধৰ্ম।

“নাস্তি সত্যাং পৰো ধৰ্মো ন সত্যাদ্বিধ্যতে পৰম্।

নহি তীব্ৰতৰং কিঞ্চিদ্ মৃতমিহবিধ্যতে।।”^{১১}

প্ৰাচীন ভাৰতৰ শিক্ষা ব্যৱস্থাত গুৰু শিষ্যৰ সম্বন্ধ সম্পৰ্কে সংস্কৃত সাহিত্যত সুন্দৰভাৱে বৰ্ণনা কৰিছে। বৰ্তমান সময়ত সচৰাচৰ দেখা পোৱা আধুনিক ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলৰ শিক্ষকৰ প্ৰতি শ্ৰদ্ধাৰ অভাৱ আৰু শিক্ষকসকলৰো নৈতিক চৰিত্ৰৰ যি পতন পৰিলক্ষিত হয় সেই অৱস্থাত বৈদিক যুগীয় শিক্ষা ব্যৱস্থাৰ প্ৰাসংগিকতা আমি আজিও দৃঢ়ভাৱে স্বীকাৰ কৰিব লাগিব। বৈদিক যুগীয় শিক্ষা ব্যৱস্থাত গুৰু শিষ্যৰ সম্বন্ধ বৰ সৌহাৰ্দপূৰ্ণ আৰু মধুৰ আছিল। শিষ্যই গুৰুক পিতৃ জ্ঞান কৰিছিল আৰু গুৰুৱে শিষ্যক পুত্ৰবৎ মৰম কৰিছিল।

বৈদিক যুগৰ বিশ্ববিদ্যালয়সমূহৰ সমাবৰ্তনৰ সম্বোধনী ভাষণবিলাকৰ টোকা তৈত্তিৰীয় উপনিষদত লিপিবদ্ধ কৰা হৈছে। সেই পৱিত্ৰ দিনবোৰত গুৰুৱে শিষ্যক তলত দিয়া ধৰণে বিদায়বাণী শুনায় —

“সত্য কথা ক’বা। নিজ কৰ্তব্য পালন কৰিবা। ধাৰ্মিক হ’ব। কেতিয়াও বেদ পাঠ প্ৰথা ত্যাগ নকৰিবা। ধৰ্ম আৰু কৰ্তব্য পথৰ পৰা আঁতৰি নাযাবা। মংগলময় পথো ত্যাগ নকৰিবা। দেৱ-দেৱতাক তৰ্পণ কৰিবলৈ নাপাহৰিবা। শিক্ষাগুৰুক সন্মান কৰিবা। শাস্ত্ৰসম্মত আৰু জ্ঞানীজনৰ অনুমোদিত কামহে কৰিবা। কুকাৰ্য্যক ঘৃণা কৰিবা। আমাৰ সৎ কাম আৰু সৎ ব্যৱহাৰ তোমাৰ মাজত প্ৰকাশ পাওক।”^{১২}

ওপৰত উল্লেখ কৰা প্ৰতিটো বাণীৰ আঁৰত লুকাই থকা বাস্তৱ আৰু গভীৰ দৃষ্টিভংগী বৰ্তমান সময়ৰ সমাজৰ কাৰণে কিমান ফলপ্ৰসূ আমি ভালদৰে বিশ্লেষণ কৰিলেই এই কথা অনুধাৱন কৰিব পাৰিম। এখন সুশৃংখলিত সমাজৰ বাবে ইয়াত বাস কৰা প্ৰতিজন লোকৰেই মানসিকতা উচ্চতাপৰ আৰু পৰিশুদ্ধ হ’ব লাগিব। ‘ধাৰ্মিক হ’বা’ কথাষাৰ বৰ্তমান সময়ত যথেষ্ট প্ৰাসংগিকতা দেখা যায়। আমি আগতেই উল্লেখ কৰিছোঁ ধৰ্ম মানেই হ’ল নৈতিকতা, এই নৈতিকতাৰ আধাৰস্থল হ’ল নিজৰ ঘৰখন। শিশু অৱস্থাৰ পৰাই যদি সন্তানসকলক নিজৰ ঘৰখনক ভাল পাবলৈ, পিতৃ-মাতৃক শ্ৰদ্ধা কৰিবলৈ, ওচৰ-চুবুৰীয়াৰ প্ৰতি সহানুভূতিশীল হ’বলৈ, পৰৰ দুখত সমভাগী হ’বলৈ, ভগৱানৰ প্ৰতি ভক্তিভাৱ অটুট ৰাখিবলৈ শিকোৱা হয় তেতিয়াহ’লে নিশ্চিতভাৱে সেই সন্তানে কোনো ধৰণৰ কুকৰ্ম কৰিবলৈ কুণ্ঠাবোধ কৰিব। সেইদৰে ‘বেদ পাঠ প্ৰথা ত্যাগ নকৰিবা’ — এই বাণীৰ দ্বাৰা ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলক নিজৰ অধ্যয়ন কাৰ্যৰ প্ৰতি মনোনিৱেশ কৰিবলৈহে ইংগিত দিছে।

বৰ্তমান সময়ত মূল্যবোধৰ শিক্ষাৰ ক্ষেত্ৰত যি এটা জাগৰণৰ উদ্ৰেক হৈছে সেয়া যথার্থতে কাৰ্যকৰী হ’ব যদিহে বৰ্তমানৰ শিক্ষা ব্যৱস্থাত সংস্কৃত বিষয়টো বাধ্যতামূলক কৰা হয় আৰু নৱপ্ৰজন্মক সংস্কৃত সাহিত্যত লিপিবদ্ধ হৈ থকা বৈদিক জ্ঞানবিলাকৰ সৈতে পৰিচয় কৰোৱা হয়।

সদৌ শেষত আমি আশা কৰিব পাৰোঁ যে প্ৰাচীন ধ্যান ধাৰণাৰে সংস্কৃত সাহিত্যক মূল্যায়ন নকৰি নৱ্য চেতনাৰে, বৈজ্ঞানিক দৃষ্টিভংগীৰে সংস্কৃত সাহিত্যৰ মাজত সোমাই থকা মুকুতাৰাজি

খোজ

বুটলি আনি সেইখিনি বৰ্তমানৰ শিক্ষা ব্যৱস্থাত সন্নিৱিষ্ট কৰিব পাৰিলে মূল্যবোধৰ শিক্ষাৰ ক্ষেত্ৰত এক নতুন দিগন্তৰ সূচনা হ’ব।

পাদটীকা :

- ১। ৰঘুবংশ ১০।৭১
- ২। ৰঘুবংশ ১০।৭৯
- ৩। ৰঘুবংশ ২।৮
- ৪। ৰঘুবংশ ৫।১০
- ৫। মহাভাৰত
- ৬। মনুসংহিতা ২।১৭৭
- ৭। আদিপৰ্ব ৰামায়ণ
- ৮। তৈত্তিৰীয় উপনিষদ ১-১১

প্ৰসংগ পুথি :

- ১। বেদৰ পৰিচয় : যোগীৰাজ বসু
- ২। কালিদাসৰ প্ৰতিভা : যোগেশ্বৰ শৰ্মা
- ৩। ঐতিহ্য : ভাৰতীয় সাহিত্য : অশোক কুমাৰ গোস্বামী

◆◆◆

অসমীয়া সাহিত্যত প্ৰাণীৰ আচৰণবিধিৰে ফকৰা আৰু উপমা

১৯ চন্দ্ৰগুপ্ত বৰা

জ্ঞানপীঠ বঁটাপ্ৰাপ্ত বীৰেন্দ্ৰ কুমাৰ ভট্টাচাৰ্য বিৰচিত ‘মৃতুঞ্জয়’ পুথিখনত আৰম্ভণিতে লিখা হৈছে এইবুলি — “কেঁচা কদো জোকাই ল’লে গা সাৰিবলৈ টান”। বহু কথাৰ বিতং কাহিনী বা উপন্যাস লিখিবলৈ গৈ এইধৰণৰ উপমাৰ আলমত লেখকে ভাওনাৰ সূত্ৰধাৰ ৰূপে বাক্যটি প্ৰতিষ্ঠা কৰি উপন্যাসখনৰ কাহিনীভাগ আগুৱাই নিছে। ইয়াত ‘কদো’ নামৰ পতংগবিধ কিমান ভয়াবহ আচৰণধাৰী প্ৰাণী সকলোৱে জানে। নিৰীহ পতংগবিধ এনেই শান্ত যদিও তাক জোকালেই সি আচল ৰূপটো ধাৰণ কৰে। এই বিষয়ে অজ্ঞ অসমীয়া বোধহয় কোনো নাই।

অসমীয়া সাহিত্যত ভালেসংখ্যক এনে প্ৰাণীৰ সৈতে ৰজিতা খুৱাই উপমা, যোজনা আৰু খণ্ডবাক্য ৰচনা কৰা হৈছে। ইয়াৰ অন্তৰালত এটা কথা বিশেষভাৱে প্ৰকট হৈ পৰে যে তাহানি কালত অসমীয়া মানুহে বিশেষকৈ খাটি খোৱা আৰু প্ৰকৃতিৰ অংশীদাৰ হৈ কৃষি কৰা খেতিয়ক অসমীয়াই ঘৰুৱা বা বনৰীয়া জীৱ-জন্তু তন্ন তন্নকৈ চিনি লৈছিল। সিবোৰৰ আচৰণবিধি মানুহৰ লগত মিলাই চোৱাটো এটা চখ বা মনৰ প্ৰশান্তি বুলিয়ে গণ্য কৰিছিল। বিশেষকৈ বৃদ্ধ লোকসকল এই দিশত একোৰ চৰা। এই আলোচনাত তাৰে কেইটামান মাত্ৰ উপমা মিশ্ৰিত যোজনাৰ অন্তৰালত থকা জন্তুৰ আচৰণ বিধি আগবঢ়োৱা হৈছে।

নেগুৰ কটা বাঘ : অতি চতুৰ বা চালাক মানুহক কেতিয়াবা নেগুৰ কটা বাঘৰ লগত তুলনা কৰা হয়। নতুবা সদায় অনুশাসনৰ মাজত থাকি থাকি কেনেকৈ অনুশাসন মুক্ত হোৱা লোকক এই উপমা দিয়া হয়। কিন্তু কিয় কোৱা হয়? ইয়াৰ অন্তৰালত থকা মূল কথাটো এনেধৰণৰ —

বাঘে চিকাৰৰ বাবে অতি সন্তুৰ্ণে জোপ লৈ ৰৈ থাকে। এই সময়ত বাঘটো সাইলাখ এটা প্ৰস্তৰ মূৰ্তিৰ দৰে অলৰ-অচৰ হৈ পৰে। পিছে কি হ’ব। এই সময়ত বেচেৰাই নিজৰ নেজডাল থিৰে ৰাখিব নোৱাৰে আৰু ইফালে-সিফালে লৰি থাকে। ফলত চিকাৰ পলাই পত্ৰ দিয়ে। বাঘে তেতিয়া খঙতে নিজৰ নেজডালক কামুৰি খং সাৰে। এতিয়া মনকৰকচোন। যি বাঘৰ নেগুৰ কটা, তাৰ চিকাৰ

কৰাত কিমান সুবিধা! নেজডাল চিকাৰৰ সময়ত আপদহে। সেয়ে মানুহৰ ক্ষেত্ৰতো আমি বাক্য সাজি কেতিয়াবা ৰিজনি দিওঁ এনেধৰণে — “দেউতাক ঢুকাল কি নুঢ়ুকাল, পুতেক একেকোবে নেগুৰ কটা বাঘ হৈ পৰিল”।

বান্দৰ জুই পুওৱা : কেতিয়াবা ঠাণ্ডা দিনত আমি একেলগে থুপখাই বহি থকা দেখিলে ককাদেউতাই আমাক হাঁহি হাঁহি কৈছিল — “কি বান্দৰে জুই পুৱাই বহি থাক জানো তহঁতি!” আমি একো বুজি নোপোৱা দেখি ককাই ‘বান্দৰ জুই’ কি বুজাই কৈছিল। প্ৰকৃততে বান্দৰে জুই নজুলায়, কিন্তু জেংখৰি গোটায়। এজাক বান্দৰ লগ হৈ জেংখৰিৰ সৰু দ’ম এটা কৰে আৰু প্ৰত্যেকেই তাত একেলগে মূত্ৰ ত্যাগ কৰে। অলপ পাচত তাৰ পৰা গৰম হৈ থকা মূত্ৰৰ ভাপ ওলায় আৰু তাৰ চাৰিওপিনে ঘেৰি ধৰি বান্দৰজাক বহি থাকে। ইয়াৰ এটা কাৰণ হ’ব পাৰে — কিয়নো মূত্ৰভাগৰ বাষ্প ধোঁৱাৰ দৰে ওলাই আহোঁতে অলপ হ’লেও লীন তাপ (Latent heat) বাহিৰ হয়। এতেকে বান্দৰৰ মগজ নাই বুলিনো কেনেকৈ পতিয়ন যাওঁ।

চকু মুদা কুলি : পেট কপটীয়া আৰু সকলো জানিও নজনাৰ ভাও ধৰা মানুহক চকু মুদা কুলি বুলি কোৱা শুনি আহিছিলোঁ। আচল ৰহস্যতো প্ৰাণী বিজ্ঞানৰ পৰাহে ধৰিব পাৰিলোঁ। কুলি চৰায়ে বাহ নেবান্ধে। ই কণী পাৰিবলৈ কাউৰীৰ বাহ বিচাৰি তাত কণী পাৰে। ইপিনে বেচেৰা কাউৰী দম্পতিয়ে নিজৰ লগতে কুলি চৰাইৰ কণীকেইটাও নিজৰ বুলি ভাবি উমনি দি পোৱালি জগায়। দেখাত কাউৰী আৰু কুলি চৰাইৰ পোৱালি প্ৰায় একে যদিও কুলিৰ পোৱালিকেইটাৰ চকু ৰঙা আৰু কাউৰীৰ ক’লা। এই পাৰ্থক্য সিয়ান কুলি চৰায়ে নিজেই জানে। এতেকে কুলি পোৱালিকেইটাই উৰিব পৰা হোৱালৈকে কাউৰী দম্পতিৰ আগত চকু নেমেলকৈ থাকে আৰু কাউৰীয়ে অনা টোপ চকুমুদি ভক্ষণ কৰে। কাউৰীহাল ওচৰত নেথাকিলে কিন্তু চকু মেলি অলৈ তলৈ চায়। কাউৰী দম্পতিৰ ভুল ভাগেগৈ মানে ইতিমধ্যে কুলি পোৱালি উৰণক্ষম হৈ বাহৰ পৰা পলাই যায়। এই প্ৰকৃতিৰ মানুহ কেনে হ’ব পাৰে সহজেই অনুমেয়।

কান্ধুলি লুটি মৰা : সঘনে নিজৰ মতামত সলনি কৰা কাৰ্য বুজাবলৈ অথবা সহজে নিজৰ সিদ্ধান্তৰ পৰা আঁতৰি অহা মানুহক বুজাবলৈ ব্যৱহাৰ কৰা এই উপমা বৰ নিখুঁট। কান্ধুলি এবিধ দ্বি-পাৰ্শ্বীয়ভাৱে চেপেটা বহল আৰু উজ্জ্বল ৰূপোৱালী মাছ। ইয়াক পানীৰ পৰা পাৰলৈ উঠাই আনিলে সঘনে লুটি-বাগৰ মাৰে আৰু অস্থিৰ হৈ পৰে। অন্য মাছৰ তুলনাত কান্ধুলি মাছৰ এই সঘন লুটি-বাগৰ আৰু দেহসঞ্চালন সঁচাকৈয়ে আমোদজনক। ই লুটি-বাগৰ মাৰি কোনফালে পৰিবগৈ ধৰিবই নোৱাৰি। কোনো এক বিশেষ ঘটনাৰ অন্তত ন্যায় বিচাৰ কৰোঁতে গোচৰীয়া, পদকীয়া, উকীল আৰু সাক্ষীৰ মাজৰ যিকোনো এজন কান্ধুলি লুটি মৰা প্ৰকৃতিৰ হ’লে বৰ বিপদ।

পাভটোঁচা দিয়া : এদিন চুকা শাকৰ সৈতে পাভমাছৰ জোল ৰান্ধি আয়ে আমাক ভাত খাবলৈ দিছিল। কতাদেউতা ভাতৰ পাতত বহি ৰগৰ কৰি ক’লে — আঃ আজি পাভটোঁচা দি তৃপ্তিৰে এসাঁজ খোৱা হ’ব। আমি ককালৈ ৰ’ লাগি চাই থাকিলোঁ। সেইটোনো আকৌ কেনেকুৱা চোঁচা। তাৰ অৰ্থ ব্যাখ্যা কৰি তেখেতে কৈ গ’ল — পাভ মাছৰ মঙহ কোমল। সিজাৰ পাচত ইয়াৰ মঙহ কাঁইটডাল (ৰাজহাড়) নভঙাকৈ পোনে পোনে চুচি দিলেই হ’ল। এডালো কাঁইট নোহোৱাকৈ কেৱল মঙহখিনি পৃথক হৈ পৰে। আচৰিত, এইবুলি কৈয়ে তেওঁ নেজৰ অংশটোসহ গোটেই মাছটো মুখত ভৰাই খোজ

কেৱল মূৰ অংশটো দুই আঙুলিৰে ধৰি বাহিৰলৈ টানি উলিয়াই দিলে। মূৰটোৰ সৈতে মাছৰ কংকালটো চিকুনকৈ ওলাই আহিল। এয়ে পাভটোঁচা। অসমীয়া ভাষাত পাভ চোঁচাৰ প্ৰয়োগ কৰা হয় কিছুমান বিশেষ প্ৰসংগক জোৰ দি বুজাবলৈ। উদাহৰণস্বৰূপে — পৰাধীন কালত ব্ৰিটিছে অসমৰ অমূল্য সম্পদ কিছুমান একেবাৰে পাভটোঁচা দি আধা কৰিলে।

শালৰ মাজত শিঙি : পথাৰৰ সৰু পুখুৰী সিঁচি ঘৰলৈ লৈ অহা জীয়েনীয়া মাছকেইটা একেলগে গাঁৱৰ মানুহে ডাঙৰ পিতলৰ টো একোটাত জীয়াই থয়। শৈশৱ কালত নিজৰে এটা চখ আছিল — গৰৈ আৰু চেঙেলীৰ লগত শ'ল বা শাল মাছ জাতীয়, হাতত বিক্ৰি নোৱাৰা মাছবোৰ শিঙি-মাগুৰৰ পৰা পৃথক কৰি থওঁ। হঠাতে 'শালৰ মাজত শিঙি' উপমাটো মনত পৰাত কোনো হয় জানিবলৈ শিঙিৰ লগত দুটা শাল মাছ মিলাই দিলোঁ। কিটো হ'ব আৰু শাল মাছৰ দপদপনিৰ কোবত শিঙি এচুকত থুপ খাই পৰিল। শাল ইফালে গ'লে শিঙি সিফালে যায়। কোনোৰকমেই মিলেৰে নেথাকে। তেতিয়াহে বুজিলোঁ, মই ভবামতে শিঙিয়ে শালক বিক্ৰিবতো নোৱাৰেই, ওচৰেই চাপিব নোৱাৰে। বহু ক্ষেত্ৰত মোৰ শৈশৱৰ সমনীয়া দুৰ্দান্তকেইটাৰ লগত খেল খেলিবলৈ গৈ এই শিঙিকেইটাৰ নিচিনা দুৰ্দশা হৈছে — The odd man out। এই ক্ষেত্ৰত মই মিলিব নোৱাৰা সংগত সোমোৱা কিবা কোঙা মানুহ এটা হৈ পৰোঁ। অসমীয়া ভাষাত সেই পৰিস্থিতিতপৰা মোৰ নিচিনা মানুহ এটাৰ অৱস্থা বুজাবলৈ ইয়াতকৈ সুন্দৰ উপমা আৰু কি হ'ব পাৰে!

শেনৰ এজাত : কথাকে কয় নহয় বোলে — 'আজি দেখিছোঁ শেনৰ এজাত'! বিশেষকৈ কোনো লোকে একানপতীয়াকৈ কোনো কামত লাগি থাকিলে আনে এনেদৰে কোৱা হয়। আচলতে চৰাইৰ ভিতৰত শেন চৰাইৰ উৰণ ভংগীমা, চিকাৰ কৌশল আৰু উৰণ কালত চিকাৰী চকুকেইটাই তললৈ দৃষ্টি নিক্ষেপ কৰা কাৰ্য অন্য চৰাইতকৈ বেছি উন্নত। জন্মগতভাৱেই ইহঁত অতি পাকৈত, highly dexterous পখী। গতিকে শেনৰ এজাত বুলি ক'লে কাম কৰি কৰি ভাগৰি নপৰা আৰু নৈপুণ্যতাৰে পূৰ্ণ মানুহ এজনৰ ছবি এটাই মনলৈ আহে।

বিড়াল তপস্বী : বিড়াল তপস্বী বুলি ক'লে ইংৰাজী ভাষাৰ 'hypocrite' শব্দটোলৈ মনত পৰি যায়। বিড়াল মানে মেকুৰী। মেকুৰীৰ চাল-চলন বৰ ভদ্ৰ। ইমান নিমাখিত প্ৰাণী এটা, যাৰ মাতটো ঘৰত শুনিবলৈ ই কিমান বেয়া কাৰ্য কৰে ধৰিবই নোৱাৰি। গৃহস্থৰে ভজামাছ চুৰ কৰে। তদুপৰি মেকুৰী এটা জিৰণি ভংগীমাত গাটো লৰচৰ নকৰাকৈ ইমান কিহবাত মগ্ন হৈ বহি থাকে, যেন সি তপস্যাহে কৰিছে। মেকুৰীৰ আচল স্বৰূপ বুজা বৰ কঠিন। সুবিধা পালেই গৃহস্থৰ অজ্ঞাতে অপকৰ্ম কৰে। সেয়ে, আমাৰ সমাজত শাস্ত-সিষ্ট কিন্তু সাগৰ দুষ্টজনক বিড়াল তপস্বী বুলি ৰিজন দিলেনো কি ক্ষতি?

অসমীয়া ভাষাত ব্যৱহাৰ হোৱা এনেকুৱা অলেখ প্ৰাণী সম্বন্ধীয় যোজনা বা উপমা আছে। আজিকালি এনে বসলগা উপমাৰ ব্যৱহাৰ কমি অহা যেন মনে ধৰে। বিশেষকৈ নগৰমুখী মানসিকতা আৰু গ্ৰাম্যজীৱনৰ পৰা নতুনচাম মানুহ অন্য জীৱিকাৰে অন্য জীৱন বিচাৰি আহিবলৈ বাধ্য হোৱাৰ পৰিপ্ৰেক্ষিতত এইবোৰ যোজনা যেন প্ৰাসংগিকভাৱে ক'ব নোৱাৰা হৈ পৰিছে। নগৰীয়া (বহু ক্ষেত্ৰত গাঁওসমূহৰ) ল'ৰা-ছোৱালীবোৰ জীৱ-জন্তু কিছুমানৰ লগত অপৰিচিত। এনে হোৱাৰ অন্য এটা কাৰণো নথকা নহয়। কিয়নো, জোনাক নিশা চোতালত বহি বুঢ়ী আইৰ সাধু, পঞ্চতন্ত্ৰৰ সাধু, ল'ৰাৰ

জাতক আদি অমূল্য ৰচনাৰাজীৰ সাধু কৈ শুনাবলৈ সেই আইতা আৰু সেই নাতিৰ লগতে সেই চোতালখন আজি নাই। সেই পৰিৱেশৰ 'জোনাকী মেল' হেৰাই গ'ল। কম্পিউটাৰ, টিভি, ভি.চি.পি. Orkut, face book কিম্বা হেৰিপটাৰৰ কাহিনী চাই বহি থাকিবলৈ সকলো ভিতৰ সোমাল।

উপমা সাহিত্যত পোৱা এই যোজনাবোৰ স্বতন্ত্ৰভাৱে গ্ৰাম্য জীৱনৰ পৰা অহা। এইবোৰ কোনো সাহিত্য কাণ্ডাৰীয়ে ৰচনা কৰা উচ্চস্তৰীয় গম্ভীৰ ৰচনা নহয়। পৰিৱেশত যি দেখিছিল তাকেই মুখে মুখে চলি আহিছে। একেবাৰে নিখুঁত অথচ তৃণমূল পৰ্যায়ৰ ৰসভৰা সাহিত্য। প্ৰতিটো যোজনাৰ অৰ্থ বিচাৰ সম্বলিত গ্ৰন্থ এখনৰ বৰ অভাৱ অনুভৱ কৰা যায়। এই অভাৱ কেতিয়া পূৰণ হ'ব ক'ব নোৱাৰি। তথাপি পাঠকৰ মনত মৃদুভাৱে হ'লেও ভাবৰ বুৰবুৰণি তুলিবলৈ সামৰণিত আৰু কেইটামান এনে প্ৰাণীমূলৰ যোজনাৰ ব্যাখ্যা নকৰাকৈ কেৱল মাত্ৰ উল্লেখ কৰিলোঁ।

কেৱল এটা শব্দৰ ৰূপত থকা উপমা :

অজ মূৰ্খ (অজ-ছাগলী), গজমূৰ্খ (গজ-হাতী), কুকুৰখোজীয়া, হংসগামিনী, হস্তীগমন, শিঙিমূৰা, আঁৰিকুজা, সিংহাৱলোকন, সিংহবিক্ৰম, বান্দৰবিটলীয়া, বান্দৰবাগি, বান্দৰমুৱা, ককিলাসঁজীয়া, কাছগোৰ, কেকোৰাচেপা, গাধখাটন, গাধপিটন, গাধবিখাৱন, ঘোঁৰাবাগৰ, চিকাচন্দীয়া, চেঙেলীসৰকা, চেলাপটীয়া, শেনচকুৱা, বাঘঢকা, কপৌচেলোৱা, নেউলভুমুকি, চিতপখিলী, পাভঘোৰা, ফৰিংছিটিকা, ফৰিংজাহ, ফেঁচানকা, বোন্দাচৰ, বোন্দাঠেকেছা, বৰালীবৰুৱা, বৰালীবুকুৱা, বাঘৰাই, বাঘমুই, ভাটোবিদ্যা, পেটভাটো, ভেকুলীয়া, ভিজামেকুৰী, মাগুৰকচা, মাছৰহীয়া মৌমেল, মৌচেপা, হুদুপৰ, হুদুখেদা, বোন্দাপৰ, শহাকণীয়া ইত্যাদি।

একাধিক শব্দ অথবা খণ্ডবাক্যৰে দিয়া উপমা :

শগুণ মেল পতা, ভালুকৰ সাঙী, অধিক মাছত বগলী কণা, বান্দৰ ওলমা দিয়া, বেঙে মুতা গৰু, কাঁৱে উজান দিয়া, ঘঁৰিয়ালৰ চকুপানী, শামুকীয়া গতি, বগা হাঁতী দেখুওৱা, শালিকী যুতিয়া লগা, গৌমৰ ফাক, নাদৰ ভেকুলী, সাত ঘাটৰ চেঙেলী, গপতে গংগাটোপ ইত্যাদি।

ফকৰা-যোজনা :

অধিক মাছত বগলী কণা, উদক ভেটা ৰখীয়া পতা, চিকা মাৰিলে হাতহে গোন্ধায়, উদৰ সাতপুৰৰ গ'ল কেঁচা মাছ খাই, উপকাৰীক অজগৰে খায়, ইন্দ্ৰৰ সভাত ফেঁচাৰ কুৰুলি, এশ গৰু মাৰিলে বাঘৰো মৰণ, কুকুৰৰ নেজ দীঘল নিজে পাৰি বহে ইত্যাদি। ইয়াৰ উপৰিও ঠিক একেধৰণৰ অন্য কিছুমান ছন্দোময় ফকৰা যোজনা চলি আহিছে এইবুলি —

(ক) ভাল ভাল ভাল ঘোঁৰাই নেপায় ঘাঁহ,
বটুৱা ঘোঁৰাই বিচাৰে মাহ।

(খ) ৰুলো লাই, বগালে পুঁৰৈ,
লাগিল কুৱাভাটুৰী —
কাউৰীৰ বাহত কুলিয়ে কণী পাৰিলে
জগিল চুঙা বাদুলী।

- (গ) সাগৰেদি উটি যায় নেগুৰীয়া শংখ
লেতেৰা শামুকে বোলে ময়ো তাৰে বংশ।
- (ঘ) সিয়ান হ'ব খোজা যদি শিয়ালীকে কোৱা,
বাঘ চাব নেলাগে, বিড়ালীকে চোৱা।
- (ঙ) খাই কাঁড়শলা ডালত উঠিল,
কাঠি চেলেকাৰ মৰণ মিলিল।
- (চ) অসতীয়ে নিচিনে পৈ,
কুকুৰে নিচিনে ৰামতুলসী
ঠেং ডাঙি মুতে গৈ।

ইমানখিনি লৈকে বৰ্ণনা কৰি অহাৰ অন্তত এতিয়া আমি বিশ্বাসযোগ্যভাৱে ক'ব পাৰোঁ যে অসমত এই উপমা সাহিত্যৰ অভ্যুত্থান আৰু চৰ্চাৰ পৰিৱেশ আৰু সমল অলপ আছে। জীৱবৈচিত্ৰ্যতাত চহকী হোৱাৰ বাবেই নেকি, অন্য স্থানৰ তুলনাত অসমত প্ৰাণী আৰু উদ্ভিদক লৈ সীমাহীন উপমা আৰু যোজনা চলি আহিছে। আজিৰ প্ৰজন্মই এইবোৰ কেৱল বুজি পোৱাটোৱেই নহয়, বৰঞ্চ কিছুমান হেৰাই যাব খোজা এনে সাহিত্যসমলৰ উদ্ধাৰ আৰু চৰ্চাত ব্ৰতী হোৱা উচিত বুলি ভাবোঁ। ৰসৰাজ লক্ষ্মীনাথ বেজবৰুৱাৰ ভাষাৰে ক'বলৈ মন যায় —

নতুন প্ৰাণৰ ন চকুজুৰি দীপ্তি দালি দে তাত,
পুৰণি পৃথিৱী ন-কৈ চাই লওঁ, হে বীণ এয়াৰি মাত।

Biotechnology: an Introduction, Applications and its Advantages in India

✍️ Namrata Baruah

BIOTECHNOLOGY is basically the fusion of two words BIOLOGY+TECHNOLOGY. In simple words the use of living systems and organisms to develop or make useful products is called as biotechnology. The United Nations Convention on Biological Diversity defines biotechnology as: “Any technological application that uses biological systems, living organisms, or derivatives thereof, to make or modify products or processes for specific use.” Biotechnology itself is as old as human civilization, but modern biotechnology is less than three decades old. Traditional applications such as making bread, cheese, wine and beer, as well as modern applications such as cell culture, genetically modified foods and the cloning of plants and animals are few of its examples. In other terms: “Application of scientific and technical advances in life science to develop commercial products” is biotechnology. Biotechnology draws on the pure biological sciences (genetics, microbiology, animal cell culture, molecular biology, biochemistry, embryology, cell biology) and in many instances it is also dependent on knowledge and methods from outside the sphere of biology (chemical engineering, bioprocess engineering, information technology, biorobotics).

Modern Biotechnology is often associated with the use of genetically altered microorganisms such as *E.coli* or yeast for the production of substances such as insulin or antibiotics. Biotechnology is also commonly associated with landmark breakthroughs in new medical therapies to treat diabetes, Hepatitis B, Hepatitis C, Cancers, Arthritis, Hemophilia, Bone Fractures, Multiple

Sclerosis, Cardiovascular as well as molecular diagnostic devices than can be used to define the patient population. Herceptin is the first drug approved for use with a matching diagnostic test and is used to treat breast cancer in women whose cancer cells express the protein HER2. It can also refer to transgenic animals or transgenic plants, such as *Bt* corn. Another promising new biotechnology application is the development of plant-made pharmaceuticals. The field of modern biotechnology is thought to have largely begun on June 16, 1980, when the United States Supreme Court ruled that a genetically modified microorganism could be patented in the case of *Diamond v. Chakrabarty*. Indian-born Ananda Chakrabarty, working for General Electric, had developed a bacterium (derived from the *Pseudomonas* genus) capable of breaking down crude oil, which he proposed to use in treating oil spills.

Chronology of some important developments in Biotechnology:

Activity	Year
Yeasts used to make wine and beer	Before 6000 BC
Yeasts used for making leavened bread	About 4000 BC
Sewage treatment systems using microbes developed/established	About 1910 AD
Large-scale production of acetone, butanol and glycerol using bacteria.	1912-1914
Large scale production of penicillin	1944
Mining of Uranium with the aid of microbes(Canada)	1962
First successful genetic engineering experiments	1973
Approval was granted for the use of insulin produced by genetically-engineered microbes (GEMs); (USA and UK)	1983
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Dolly, the sheep was cloned from a cell of an adult sheep. ▪ Commercial cultivation of transgenic (genetically engineered) crop varieties. 	1996
Indian scientists and companies started producing recombinant vaccines, hormones and other drugs.	1999
"Golden Rice," modified to make vitamin A	2000

Applications:

Biotechnology has applications in four major industrial areas, including:

- health care (medical),
- crop production and agriculture
- Non food (industrial) uses of crops and other products (e.g. biodegradable, vegetable oil, biofuels) and environmental uses.
- Biotechnology is also used to recycle, treat waste, cleanup sites contaminated by industrial activities (bioremediation), and also to produce biological weapons.

Advantages of biotechnology:

- Biotechnological processes are always non-polluting and, often, labour intensive.
- They make use of replenishable natural resources and help their conservation and ultimately help directly or indirectly, in saving energy.
- Help in cost control as cost of products produced through a biotechnological process is less.

Biotechnology companies, national and international organizations, including the Consultative Group on International Agricultural Research (CGIAR) and numerous academics (e.g., Ruttan 1999) have continued to argue for the need to increase agricultural productivity so that sufficient food supplies exist to meet the demand forthcoming from a swelling world population. In the absence of significant productivity gains, or expansion of agriculture into marginal lands (e.g., forests), there will be not be sufficient food quantities to feed the projected levels of population. This simple reality is independent of income distribution or the location of the population. In the absence of a good alternative – and in the face of a proven slowdown in the productivity gains from the Green Revolution – biotechnology is by default our best, and maybe, only, way to increase production to meet future food needs.

Biotechnology in India:

The importance of Biotechnology was highlighted by the 69th session of the Indian Science Congress held at Mysore in 1982. As a consequence the government of India constituted a National Biotechnology Board (NBTB) to

encourage and coordinate research activities in biotechnology. In 1986, a separate Department of Biotechnology (DBT) was created within the Ministry of Science and Technology.

Research Centres for Biotechnology have been organized at:

1. Indian Agricultural Research Institute (IARI), New Delhi
2. National Dairy Research Institute (NDRI), Karnal; and
3. Indian Veterinary Research Institute (IVRI), Izat Nagar (near Bareilly, U.P)

The IARI centre has been named as National Research Centre on Plant Biotechnology; it came into operation in 1993.

In addition to DBT, Indian Council of Agricultural Research (ICAR), New Delhi and Council of Scientific and Industrial Research (CSIR), New Delhi are also promoting research activities in biotechnology.

Recently the Department of Biotechnology, Ministry of Science & Technology invited proposals from institutes/colleges/Universities of higher education of the North Eastern Region of India for establishment of institutional level biotech hubs. The broad purpose of the programme is to promote education and research in Biology/Life Science/Biotechnology and to attract brilliant young students to build their career in different fields of biological sciences/biotechnology. Proposal for the same was submitted by the Botany Department of Dibru College, Dibrugarh which was accepted and at present there is a **Biotech Hub** in the College equipped with some Biotechnological tools. It is expected to fulfill the purpose of serving as a learning ground of Biotechnology as well as research activity for the students of the college as well as other institutions.

The Indian advantage:

No other country in the world today has the unique set of advantages that India offers for large-scale practice of biotechnology. We have one of the largest biomes in the world as well as one of the largest coastlines. We have at least seven distinct climatic zones and one of the largest and most varied sets of marine organisms anywhere. The ambient temperature in most parts of the country is just what living organisms need for their activities that result in a biotechnological product. This curtails immensely the cost of cooling or heating which becomes obligatory for the practice of biotechnology in most parts of the Western world. There are places on the Indian coast where there is

খোজ

uninterrupted sunshine for some 340 days in the year so that one can grow marine organisms in open raceways. We have an enviable infrastructure and a large pool of trained manpower, with experience in most of the areas of biotechnology. Our labor and infrastructure costs are, perhaps, lower than anywhere else where biotechnology can be done and is being done, with the possible exception of China. We have large tracts of land available for growing the desired plants required for agriculture-based biotechnology. We have experience of building world-class institutions in virtually every sector of human endeavor from outstanding basic research to efficient industrial production. We have, of course, many problems but we also know how to overcome them. In a nutshell the advantages far outweigh the disadvantages. It is a pity that we started much later in biotechnology than we could have but, even now, the prospects for the future are bright.

Source: Internet, Biotechnology: Expanding Horizons-B.D Singh

◆◆◆

শিক্ষক-সমাজে সামাজিক সমস্যাবলীৰ সমাধান- সূত্র বিচাৰক : সোণালী বৰ্ষৰ মুকলি আহ্বান

অমূল্য চন্দ্ৰ গোস্বামী

জীৱ জগতৰ শ্ৰেষ্ঠ প্ৰাণী মানুহ, কিন্তু বৰ্তমান সময়ত আমাৰ চকুৰ আগত ঘটি থকা ঘটনাসমূহ বিশ্লেষণ কৰি চালে কথাফাঁকিৰ সত্যতা সম্পূৰ্ণকৈ মানি ল'বলৈ কুণ্ঠাবোধ হয়। কাৰণ, পুৱা টেলিভিছনটো অন কৰি লোৱাৰ লগে লগে নাইবা বাতৰি কাকতখন মেলি ল'লে প্ৰথমেই চকুত পৰে হত্যা, ধৰ্ষণ, বোমা বিস্ফোৰণ, প্ৰতাৰণা আদিৰ দৰে ঘটনাসমূহ। এইবোৰতো জীৱশ্ৰেষ্ঠ মানৱৰ দ্বাৰা সংঘটিত কৰা ঘটনা। আটাইতকৈ চিন্তাৰ বিষয় হৈছে যে এই ঘটনাসমূহত জড়িত বেছিভাগ ব্যক্তিয়েই হৈছে ন্যূনতম শিক্ষাগত অৰ্হতা থকা যুৱ প্ৰজন্মৰ, যিসকলক আমি়েই শিক্ষা-দীক্ষা দি সমাজৰ মাজলৈ উলিয়াই দিছোঁ। যুৱ সমাজৰ মাজত নিহিত হৈ থকা অফুৰন্ত শক্তিক যদি সুনিৰ্দিষ্ট বাটেৰে আগবঢ়াই লৈ যাব পৰা যায় তেন্তে এখন সুসংহত আৰু শান্তিপূৰ্ণ সমাজ আশা কৰিব পৰা যায়; অন্যথা এই শক্তিৰ বিস্ফোৰণ হৈ সমাজখন ধ্বংস কৰিব। এয়া বৰ্তমান প্ৰতিজন চিন্তাশীল নাগৰিকৰ কাৰণে প্ৰত্যাহ্বান।

যুৱ উশৃংখলতাৰ কাৰণে বৰ্তমান আমাৰ সামাজিক, ৰাজনৈতিক আৰু অৰ্থনৈতিক — প্ৰতিটো ব্যৱস্থাতেই কম-বেছি পৰিমাণে দায়ী আৰু সেই সকলোবোৰৰ লগত প্ৰত্যক্ষ বা পৰোক্ষভাৱে আমাৰ শিক্ষা ব্যৱস্থাও জড়িত হৈ আছে। শিক্ষা ব্যৱস্থাৰ কথা কওঁতে শিক্ষক-শিক্ষয়িত্ৰীসকলৰ দায়িত্ব আৰু কৰ্তব্যই প্ৰধান ভূমিকা পালন কৰে। বিশেষকৈ মাধ্যমিক আৰু স্নাতকোত্তৰ শিক্ষা ব্যৱস্থাৰ যদি আমূল পৰিৱৰ্তন সাধন কৰি কৈশোৰ আৰু যুৱ প্ৰজন্মৰ মনবোৰ স্বচ্ছ আৰু নিকা কৰি বৃত্তিমূলক শিক্ষা প্ৰদান কৰিব পাৰোঁ তেন্তে ভৱিষ্যতে এখন সুস্থ সমাজৰ আশা কৰিব পাৰি। অন্যথা যুৱ সমাজৰ মানসিক তথা সামাজিক উশৃংখলতাই সমাজত যি গৰাখহনীয়া আৰম্ভ কৰিছে তাক প্ৰতিৰোধ কৰা অসম্ভৱ। ইয়াৰ কাৰণে সমাজৰ প্ৰতিজন চিন্তাশীল ব্যক্তি, বিশেষকৈ শিক্ষক সমাজ আৰু অভিভাৱকৰ সামূহিক প্ৰচেষ্টাৰ প্ৰয়োজন। এই ক্ষেত্ৰত বিশেষকৈ শিক্ষাৰ মাধ্যমিক স্তৰত জীৱনৰ মূল্যবোধৰ শিক্ষা দিয়াটো অতি প্ৰয়োজন। অৱশ্যে ভাৰতবৰ্ষত এই শিক্ষা ব্যৱস্থাৰ প্ৰৱৰ্তন প্ৰাচীন কালৰে পৰা প্ৰচলিত হৈ

আছিল। কিন্তু সময়ৰ পৰিৱৰ্তনৰ লগে লগে ইয়াৰ প্ৰাসংগিকতাৰ ওপৰত গুৰুত্ব কমি আহিছে। ধৰ্মীয় দিশৰ পৰা লক্ষ্য কৰিলে দেখা যায় যে সকলো ধৰ্মই জীৱনৰ মূল্যবোধক মুখ্য স্থান দি আহিছে। সেয়ে বোধহয় পৃথিৱীৰ বিখ্যাত বৈজ্ঞানিকসকলেও বিজ্ঞান আৰু ধৰ্মৰ মাজত অতি নিবিড় সম্পৰ্ক দেখা পাইছিল। আইনষ্টাইনৰ দৰে বিশ্ববিশিষ্ট বৈজ্ঞানিকেও ক'বলৈ বাধ্য হৈছিল — “Religion without science is lame, science without religion is blind.” সেই একে উক্তিৰ লগত সুৰ মিলাই আধুনিক বিজ্ঞানৰ পিতৃস্বৰূপ মেঞ্চ প্লেংকৰ উক্তিও অতি তাৎপৰ্যপূৰ্ণ, “There can never be real opposition between science and religion. One is complement of the other.”

বৰ্তমান সমাজ ব্যৱস্থাত ছাত্ৰ সমাজক জীৱনৰ মূল্যবোধৰ শিক্ষা দিবলৈ যাওঁতে বিদ্যালয় আৰু মহাবিদ্যালয়বোৰক স্বামী বিবেকানন্দৰ ‘Man Making Nation Building Mission’ৰ আদৰ্শৰে আগবঢ়াই নিব পাৰিব লাগিব। এই ক্ষেত্ৰত ভাৰত চৰকাৰে ১৯৪৮ চনত গঠন কৰা ‘ৰাধাকৃষ্ণন কমিচন’ৰ পৰামৰ্শাৱলী বিশেষভাৱে মন কৰিবলগীয়া। সেই কমিচনে আগবঢ়োৱা প্ৰতিবেদনৰ ১৮ নং অনুচ্ছেদত উল্লেখ কৰিছে যে, ছাত্ৰ-ছাত্ৰীক জীৱনৰ মূল্যবোধৰ শিক্ষা দিবলৈ যাওঁতে প্ৰয়োজন সাপেক্ষে ‘ধৰ্মীয় শিক্ষা’ প্ৰদান কৰাৰ কথাও উল্লেখ কৰিছে। ১৯৬৪ চনৰ ‘কোঠাৰী কমিচন’ আৰু ১৯৯৬ চনৰ ‘চৰন কমিচন’ৰ প্ৰতিবেদনত অনুৰূপভাৱে উল্লেখ কৰিছে। অৱশ্যে এই প্ৰতিবেদনসমূহত মানুহৰ নৈতিকতাৰ লগত সম্পৰ্ক থকা ধৰ্মীয় শিক্ষাৰ কথাহে উল্লেখ আছে।

ওপৰত উল্লেখ কৰা ‘মূল্যবোধ’ আৰু ‘দায়িত্ববোধ’ৰ শিক্ষা দিবলৈ যাওঁতে শিক্ষকসকলৰ নিজৰ মানসিকতা সেই গুণসমূহৰ উৰ্ধত হ'ব লাগিব। কাৰণ এই ক্ষেত্ৰত ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলৰ কাৰণে পুথিগত শিক্ষাৰ যিমান প্ৰয়োজন বিদ্যালয় বা মহাবিদ্যালয়ৰ ভিতৰত উচ্চমানৰ পাৰিপাৰ্শ্বিকতাও সিমানেই প্ৰয়োজন। ইয়াৰ কাৰণে শিক্ষক-শিক্ষয়িত্ৰীৰ নৈতিক আৰু চাৰিত্ৰিক স্বচ্ছতাৰ লগতে নিজৰ দায়িত্বৰ প্ৰতি থকা সজাগতা এটা মূল উপাদান। কিন্তু বৰ্তমান সময়ত দেখা যায় যে এনে বহু শিক্ষক আছে যিসকল নিজৰ বৃত্তিৰ প্ৰতি যিমান সজাগ তাতকৈ বেছি নিজৰ পাৰ্থিৱ জীৱনৰ সুখ-সুবিধা আৰু অৰ্থনৈতিক উন্নতিৰ প্ৰতিহে বেছি সজাগ। তেখেতসকলে এটা কথা মনত ৰখা উচিত যে শিক্ষক-শিক্ষয়িত্ৰীসকল ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ কাৰণে একোজন আদৰ্শ পুৰুষ বা আদৰ্শ নাৰী (Role-model)। তেখেতসকলৰ প্ৰতিটো কথা বা প্ৰতিটো কাৰ্যই ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলৰ মনত গভীৰভাৱে ৰেখাপাত কৰে। এয়া বিশেষকৈ মাধ্যমিক স্তৰৰ শিক্ষা ব্যৱস্থাত বেছিকৈ প্ৰযোজ্য। সেয়ে প্ৰতিজন শিক্ষক-শিক্ষয়িত্ৰীয়ে ছাত্ৰ-ছাত্ৰীক নৈতিকতাৰ শিক্ষা দিবলৈ যাওঁতে ব্যক্তিগতভাৱে স্বচ্ছ হৈ ল'ব লাগিব। দ্বিতীয়তে, বৰ্তমান এই যান্ত্ৰিক পৃথিৱীখনত কোনো ব্যক্তিয়েই ভোগ-বিলাসৰ মাজত নিমজ্জিত হৈ নিজৰ কৰ্তব্য বা সমাজৰ প্ৰতি থকা ন্যূনতম দায়িত্বখিনিলৈ পিঠি দিয়াটো কোনো কাৰণত গ্ৰহণযোগ্য নহয়। দেশৰ চৰকাৰখনে বা আমাৰ সমাজ ব্যৱস্থাই আমাক জীয়াই থাকিবৰ কাৰণে কম-বেছি পৰিমাণে হ'লেও কিছু সুবিধা দিছে, তাৰ বিনিময়ত আমিও সমাজৰ কিছু দায়িত্ব পালন কৰা উচিত বুলি ভবাৰ অৱকাশ আছে। এনে ক্ষেত্ৰত শিক্ষকসমাজৰ দায়িত্ব তুলনামূলকভাৱে বেছি। কাৰণ তেখেতসকলৰ হাততে ভৱিষ্যতৰ সমাজ গঢ় দিয়া শক্তিৰ চাবি-কাঠি আছে।

খোজ

৪৩♦

বৰ্তমান কিশোৰ-কিশোৰী বা যুৱ সমাজৰ মাজত গঢ় লৈ উঠা অন্য কিছুমান ভয় লগা মানসিকতা হৈছে তেওঁলোকৰ আত্মকেন্দ্ৰিক মনোভাৱ, কমবিমুখিতা আৰু পশ্চিমীয়া সংস্কৃতিৰ প্ৰতি অত্যাধিক প্ৰৱণতা যাৰ কাৰণে যুৱ সমাজৰ মাজত নৈতিক তথা চাৰিত্ৰিক উশৃংখলতাই গঢ় লৈ উঠিছে। আমাৰ প্ৰচলিত সমাজ ব্যৱস্থাত যান্ত্ৰিকতাৰ যি প্ৰভাৱ পৰিছে সি মানৱীয় গুণসমূহক মৰিমুৰ কৰি প্ৰতিজন মানুহকে একোটা যন্ত্ৰলৈ ৰূপান্তৰিত কৰিছে। পৰিণতিত সূক্ষ্ম মানৱীয় গুণসমূহ যেনে দয়া-ক্ষমা, মৰম-স্নেহ, প্ৰেম-প্ৰীতি, সহিষ্ণুতা আদি গুণসমূহ ক্ৰমান্বয়ে হ্ৰাস হ'বলৈ আৰম্ভ কৰিছে। কিন্তু এই গুণসমূহেই মানুহক অন্য পশু-পক্ষীৰ পৰা পৃথক কৰি জীৱশ্ৰেষ্ঠ মৰ্যাদা দিছে। যুৱসমাজত এই মানৱীয় গুণসমূহ হ্ৰাস কৰাত অন্য তিনিটা কাৰকেও পৰোক্ষভাৱে প্ৰভাৱ বিস্তাৰ কৰিছে বুলি ভবাৰ থল আছে; সেয়া হৈছে বিলাসী ম'বাইল আৰু কম্পিউটাৰ, মটৰ চাইকেল আৰু পশ্চিমীয়া সংস্কৃতি। আপাততঃ চাবলৈ গ'লে আটাইকেইটাই দৰকাৰী। এটা কথা কোনেও নুই কৰিব নোৱাৰে যে ম'বাইল ফোনটো বা কম্পিউটাৰটো অতি প্ৰয়োজনীয়। সেইবুলি প্ৰতি মুহূৰ্ততে ম'বাইলটো কাণৰ কাষত বা চকুৰ আগত লৈ শাক-ভাত খোৱা কথা নাইবা দেশী-বিদেশী গান শুনি সময় কটোৱাটো কোনো কাৰণতে গ্ৰহণযোগ্য হ'ব নোৱাৰে। কম্পিউটাৰৰ ক্ষেত্ৰতো একেই কথা। একেধৰণে বৰ্তমান দ্ৰুতবেগী সমাজখনত সময়ৰ লগত সংগতি ৰাখি বিভিন্ন কাৰ্য সম্পাদন কৰিবলৈ মটৰ চাইকেলৰ ব্যৱহাৰ নুই কৰিব নোৱাৰি। কিন্তু পিতৃ-মাতৃৰ কষ্টোপাৰ্জিত ধন খৰচ কৰি অৱাৰতে তীব্ৰ বেগেৰে বাইকখন চলায় ফুৰাৰ কিবা যুক্তি আছেনে? বৰ্তমান যুৱ সমাজৰ পশ্চিমীয়া সংস্কৃতিৰ প্ৰতি যি অন্ধ আনুগত্য সি আমাক বহু সময়ত হাঁহিয়াতৰ পাত্ৰ কৰাৰ উপৰিও বহুতক অধঃপাতে নিয়াৰ বহু উদাহৰণ আছে। এটা কথা মানি ল'ব লাগিব যে পশ্চিমীয়া সংস্কৃতিত বহুতো ভাল উপাদান আছে। সেইবোৰ গ্ৰহণ কৰি আমাৰ সংস্কৃতি চহকী কৰাৰ থল আছে। কিন্তু বৰ্তমান যুৱ সমাজৰ বহুতে ভালবোৰ গ্ৰহণ কৰাৰ পৰিৱৰ্তে অৰ্ধনগ্ন পোছাক পৰিচ্ছদৰ সতে দোভাগ ৰাতিলৈকে নিচাজাতীয় দ্ৰব্য গ্ৰহণ কৰি হোটেল, ৰেষ্টোৰা, বাৰ আদিত সময় কটোৱাৰ মানসিকতাহে গ্ৰহণ কৰিছে। এই মানসিকতাই যুৱসমাজত নিহিত হৈ থকা অফুৰন্ত শক্তিক বিপথে পৰিচালিত কৰি সমাজখনক অন্ধকাৰলৈ ঠেলি দিছে। যুৱসমাজৰ এই অৱক্ষয় বাধা দিবৰ কাৰণে উপযুক্ত মাধ্যম হ'ল শিক্ষক সমাজ। অৱশ্যে এই কাম একেদিনাই কৰাটো সম্ভৱ নহয়। ইয়াৰ কাৰণে প্ৰয়োজন সামূহিক প্ৰচেষ্টা আৰু পাৰস্পৰিক বুজা-বুজি। এই অৱক্ষয়সমূহ বোধহয় আটাইতকৈ ভালকৈ অনুভৱ কৰিব শিক্ষক সমাজে। কাৰণ তেখেতসকলে প্ৰতি মুহূৰ্ততে সমাজৰ বিভিন্ন শ্ৰেণীৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলৰ সংস্পৰ্শত থাকে। অৱশ্যে এই ক্ষেত্ৰত অভিভাৱক আৰু শিক্ষক সমাজে যুটীয়াভাৱে প্ৰচেষ্টা চলালে বেছি ফলপ্ৰসূ হ'ব।

◆◆◆

CORRUPTION – MEANING, CAUSES AND SOLUTIONS

✶ Kamalendu Saikia

Meaning: Wrongdoing on the part of an authority or powerful party through means that are illegitimate, immoral, or incompatible with ethical standards.

Corruption often results from patronage and is associated with bribery.

India is a country has been placed the lowest of rungs on the international ladder of corruption prevalent amongst the countries of the world, with the Scandinavian countries on the upper rungs. The survey showed that India is placed near Pakistan and Bangladesh with some countries of Africa even far less developed than us, on a higher pedestal.

How has this come about in a country which has been proud of its holy scriptures and the advices of sages like Adi Sankaracharya, Swami Vivekananda, ram Krishna Paramhans, which were given after years of meditation and self-sacrifice? Advices which our society believes to be followed by good human beings and patriotic nationals.

The basic inception of corruption started with our opportunistic leaders which have permeated down to the babus and officialdom. This downslide became more prominent after the split in Congress in 1969 setting the trend for adverse socio-political conditions in the country. The stalwarts of the time, who were considered principled leaders, were sidetracked and sent into oblivion. A new generation of Congress came to the forefront ambitious, greedy and placing self before the country.

Corruption has become all pervading and if the leaders can manage it on a large scale without hassles, the rest also can manage it too, of course on a smaller scale.

It is now becoming increasingly obvious that our nation is not ready for democracy. Freedom has been misinterpreted as the license to be corrupt, license

of illegal activities, of not being responsible for any work in Government Departments.

How can our monitoring banks and agencies shirk from their responsibilities by blaming each other whilst the corrupt directors laugh all the way to the bank? This could only happen in our country. In any other country, they would have been asked to pay the poor small investors their money. Exemplary action need to be taken if we want the investors money safe. National and private banks have extremely poor levels of servicing and the Post Offices are worst. Loans from the banks obviously mean a lot running around and hassles.

The Obudsman appointed for Banks is also not very effective. The officials are involved in giving extensive loans without effective security. The cases of CR Bhansali, Ketan Mehta and Parekh are well known besides smaller entitles not very well known. It is possible by submitting false documents which are deliberately not properly verified. The reasons need not be mentioned over and again. The need today is strict penal action deter such activities.

The physicians, surgeons, lawyers and engineers of the day are also totally inhumane, irresponsible citizens who have mined money and fleeced the hapless clients to the limit. Serving the country is the last thing in their mind and they would leave the country at the drop of a hat. This after the nation has spent lakhs of rupees on subsidizing their studies.

The lawyers deliberately linger on the cases for even decades by managing things and as the adage goes, "Justice delayed is justice denied." Even our new Chief Justice of India has gone on record as saying that the courts have become a den of corruption. The lawyers should behave like responsible citizens and it is their duty to ensure quick justice and refrain from squeezing money from the poor clients.

Similarly the medical practitioners have some duties as good citizens. Besides their Hippocratic Oath they study social and preventive medicines for the whole duration of their degree course, but how many practice it. They do not attend properly to patients in state run hospitals, referring them to their nursing homes for better treatment, only for money. The only cure to this is strict enforcement of rules and taking exemplary action.

The most unfortunate example of corruption is the falling from grace of the teaching community. The professors and teachers of the day play truant from their teaching assignments in school, colleges and universities of almost just run through the chapters without making any efforts to clear the conception of students.

How is it that even our intelligentsia who should be the backbone of our

country are so corrupted? What examples are being set before our future generation? We remember our teachers of yore and their dignity. They had earned their respect through earnest endeavours in the true 'Guru-Shishya Parampara.' All that is lost today.

The question is raised again, if our nation is suited for the democratic system of governance. We have misinterpreted the meaning of freedom. Our work culture is in shambles, our politics is without any ethics and law and order machinery is not helping the common man at all. Altogether it can be summed up as a disaster. There should be a referendum for change of system altogether. As atmosphere has to be created where the good, the patriotic and the intellectuals come forward without fear of humiliation and physical harm.

What we need is governance on the lines of USA, a Federal system of governance where a national referendum is made for the election of president, who then select the cream of intelligentsia, master in their own fields, to advice him on the various aspects of national governance and international relations. We also need a media which is fearless, outspoken and the real watchdog of society.

Earlier we had ministers like Lal bahadur Shastri who resigned taking full moral responsibility for a train accident. Today we have rail Minister who could be least bothered to visit accident sites and easily pass on the blame to scapegoats.

We also have the unique case of a financial expert like Dr. Mon Mohan Singh who ushered in a financial reform of the level never seen earlier. We could have the opportunity to use the services of Dr. Amartya Sen, a Nobel Prize winning economist who really do the necessary for the poor and middle class, instead of bland slogans like 'Garibi Hatao' but nobody even offered to talk to him on the lines.

Late Prime Minister Rajiv Gandhi made an open admission that what filters down to the poor in poverty alleviation programs; grants are 16 paisa of a rupee. The rest is the lining the pockets of ministers, bureaucrats and middle men.

Corruption – this all pervading character, several monetary and favouritism, has become the hall-mark of our politics and leaders. This has seeped down to our officials too. Anything can be done for money and power. This also holds true vice-versa and we have had our astute politicians too.

So, it is not surprising that the election commission made a statement a few stating that at least 40 per cent of our elected representative in Parliament and State Assemblies has had criminal cases registered against them before

coming to power.

Role of Youth in Making a Corruption Free Society :

In many societies, youth are the majority. This is the reason why the youth are able to turn the kind of leadership styles that are exercised in their countries. The youth can play a critical role ensuring that they are actively involved in the leadership of their countries. It is of paramount importance to note that in most developing nations the youths are the majority yet the governments of those countries are the most corrupt.

Since most governments of the developing countries are elected democratically, the youth can play a critical role in ensuring that they elect responsible individuals who are accountable for action. This is possible if the youth are actively involved in the campaigns that are organized by the respective individuals who seek public offices. The aspirants should be told to tell the people what they intend to do once they are elected. If they do not meet their promises, the officials should be made to understand that they would not get the chance of leading the people again. This will ensure that all public officials are honest and accountable and thus reduce the chances of corruption.

On the other hand, the youth, being the majority can vie for elective posts within their governments. The youth should support one another in ensuring that they elect people who will represent their interests. This can only be achieved if all the members of the youth are eligible to vote by ensuring that they register with the respective authorities. Failure to vote is failure to choose the kind of a leader one is looking for. The youth should be encouraged to elect leaders of their own choice. Leaders who bribe the youth in order to get votes should be understood to be corrupt and thus they should not be elected public offices.

The youth should demand from their respective governments that all those are corrupt should held responsible. Leaders should be forced to set up laws that will be used to punish those who are corrupt. Through peaceful demonstrations, the youth are able to force the government to take actions against those perceived to be corrupt and ensure that they get the respective punishments. Those who are convicted should not be given any other chances of holding public offices. However, the youth should not be coerced into giving bribes but they should report all the officers who demand of bribes from them. This can only be achieved if all the people are united to fight corruption since it takes two parties for corruption to happen, the giver and the taker.

However, it is of paramount importance to make sure that the youth do not

victimize innocent people. This is the reason why all the accused should be deemed innocent until proven guilty. The youth should not use the press to victimize people but those who are through to be corrupt should be given a fair trial. Leaders who are found to be innocent after trial should be reinstated to their post if at all they are willing to continue serving the public. In addition, public servants should allow themselves to be driven by selfish needs. They should try their level bests to serve the public by doing what the law requires them to do diligently. Moreover, the government should recognize those who do their work diligently without asking for bribes.

Students can bring down the corruption in our country and it is possible. In our country, almost all houses have one or two school/college going children. They are aware of parents activities means they are bribing or not. If they found that their parents are deviating from the transparent path, they can use the tool of love and affection and correct the parents so that they come back to the right path. By doing this, our students will be very helpful in removing corruption in our country. We should hate and treat the corrupt people in the very same way in which our ancestors (high class people) were treating the untouchable, at that frame of time. Every corrupt person should be treated as a untouchable person and every innocent person of the society should hate the corrupt person within the deep cores of his heart may be he or she your father or mother. Student should not play or live with child whose family is corrupt so that he or she feel bad & tell there parents about this & try convince not to do corruption.

In simple terms, things should be done in such a way, so that the non-corrupt person should hate the corrupt person. And the good news is that more than 80% of our population are in no way corrupted. So when the majority of the innocent population will abandon the minority of the corrupt population, the rule of science will win, the majority will crush the minority, but again not at the stroke of midnight, but eventually. For this someone, at some point of time, but no one in isolation, must promote and cultivate hate in the minds of the common uncorrupt minds of India towards the corrupt minds.

◆◆◆

HUMAN RIGHTS & SOCIAL DISPARITIES : A PHILOSOPHICAL APPROACH

✍ Meghali Dutta

Human Rights and human development share a common vision and common purpose to secure the freedom, well being and dignity of all people everywhere. Rights are those condition of social life without which no man can be his best self. Paul Vinogradoff, refers to right as "the range of action assigned to a particular will within the social order established by law". That is to say, no individual has a claim to anything unless it is recognized, encouraged and admitted by a recognized authority. A right is what an individual can claim to be his own or as due to him. We are aware that some people do not exercise their right. In a democratic society, we do have a political right to vote, but some prefer not to vote for various reasons. But that does not make the right to vote is irrelevant or meaningless. Right have no significance apart from duties and it should, however, be kept in mind that no right is absolute in itself.

Human nature, though essentially similar, differ in its goals and methods according to the peculiar individual and social circumstances in which it has to work. Every individual has to achieve the best for himself as well as contribute to others good. Rights matters when we consider man as a social animal. Selfishness is as much a part of human nature as selflessness. If I have a right, naturally it follows that I also have a duty to perform. Every human being has his/her dignity which should be recognized and represented. No individual has a right to interfere or hinder another individual from exercising his freedom to act or possess something unless there are clear-cut reasons. Similarly, the right to freedom of expression or speech do not give an

individual a license to include in libel – that is abuse or humiliate another individual.

Likewise, all societies also have some kind of social disparities within themselves. These disparities arise when some section of society are deprived of certain facilities or benefits on the pretext of their status (caste/class), religion or position. Though all higher religions speak of all human beings as children of the same God and humanity as the fundamental maxim, human nature and ego prompts man to treat some people around us as less important than others. The moment one section of society feels that, the seeds of social stratification are sowed. When this attitude translates into deliberate actions of denial of certain benefits or services to the so –called other groups, disparity sets. The reason behind such disparities is also due to the fact that not all people are born with the same endowment or similar capacities.

In all societies there are people who need to be specially attended. In capabilities may not allow an individual to enjoy all his rights fully or perform his duties completely. Naturally, they need to be given some support to overcome their physical, intellectual, economic and cultural handicaps. Reservation is a special facility for those who cannot complete with normal individuals because of their peculiar situation arising out of a long history of social, cultural and economic factors. So, we can say that, social disparities are primarily in the minds of men, and hence man made.

◆◆◆

IMPACT OF MODERN TECHNOLOGY AMONG THE TEA LABOURERS IN ASSAM : A CASE STUDY IN UPPER ASSAM

Pranjal Boruah

Tea is one of the oldest industries in India and today it enjoys the status of one of the best organized industries in the country. More than a million workers in India are directly employed in the tea plantations and manufacturing industries. Thus, tea holds a considerable potential for the economic development of the country as the largest organised sector providing a stable economic base.

The growth of the tea industry has a history that dates back to the British regime. The overall idea of the history and growth of this industry can be had from the writings of Kar 1981, 2001; Thapa 2001; Joseph 2001; Hazarika 2001; Saharia 2005.

The leading states in respect of tea industry in India are Assam and West Bengal. Assam is the pioneer of tea production and is known as the 'Garden of the Tea World'. The history of tea industry in Assam was initiated with the discovery of indigenous bushes in the Mishimi hills of Upper Assam of Brahmaputra valley by Robert Bruce in 1823 (Saharia; 2005). The first experimental tea estate in Assam was established in 1837 at Chabua (Cha-Tea, Bua-To grow) in Dibrugarh district in Upper Assam.

Assam covers approximately 51 percent of the total land devoted to tea plantation in India and produces around 55 percent of the country's total production of tea which is considered to be the backbone of the state's economy.

At present there are a total of 845 tea gardens in the state that covers approximately 2,32,079 hectares of land and have a total annual yield of 4,32,430 tonnes (Ravisagar, 2002). Besides, there are some 2,500 small scale (producing green leaf only) tea plantations in Assam (Kar, 2001).

Tea plantation, as we know, is an agro-based labour-intensive industry and the total number of workers (permanent and casual), engaged in Assam plantations (large and small) are around 11 lakhs (Kurmi, 2002).

During the last few decades it is seen that there have been a tremendous changes and improvement of modern technology in every industry in India. Likewise Tea industry is also not far behind.

Due to improvement of tea production and to minimize the time element and man power to get maximum profit, tea producer classes use to introduce of modern machineries. Though the introduction of automation is helpful to the producer class to get maximum profits in short time but there is a great impact on the earning sources of the working class people.

In the present paper therefore an attempt has been made to study the different problems of the working class people in tea industry related to displacement of working status which ultimately leads to their economic deprivation. Primary data presented in this paper has been generated through field investigation in a few tea gardens mainly from Koom Song T.E. Standard anthropological tools have been used to collect the relevant data.

To run a tea industry workers are employed in three divisions:

1. Field division
2. Manufacturing division
3. Administration division

But now a days the number of workers working in these three divisions are gradually reduced by implementing new machineries. A few of them are namely: C. T. C., Dryer, Sorter, Genset, Jumboo Slow Speed Fibre Extractor, Orthodox Ghoogle Sorter, and Colour Sorter.

From the field investigation it is seen that the enrolment of field workers in Koom Song T.E. before 10 years were about 2800 and now it is seen that due to new technology workers force comes down to 2300. In case of factory and administration division total employment was 75 and at present it comes down to 60 due to introduce of computerization. However the production is almost same (average 1500000 kg).

খোজ

Table 1

Year wise distribution of field workers in Koom Song T.E.

Year	Production	Field Workers
2006	1538199	2568
2007	1507148	2195
2008	1426887	2475
2009	1560523	2366
2010	1505222	2302

Statistical data shows (Table1) that during 2006 to 2007 the man days reduced 14.52% and from 2008 to 2009 the man days reduced 4.4% and from 2009 to 2010 the man days reduced 2.7%. The table again indicates that from 2006 to 2010 the man days reduced 10.36% (Source: Koom Song T.E. 677 hectare land as per 2010 report).

It has been observed that during the 5 years from 2006 to 2010 the production is almost same (average 1500000 kg). But the rate of employment is gradually minimized. On the other hand producer class earn more profit. This type of man days reduced due to modern machinery, some low earning groups of people are to deprive from their earning sources. This is one of the causes of workers unrest in tea industry. Recently two new machines namely Pruning machine and Plucking machine are going to be introduced in these tea gardens. If these two machines come in full-fledged form then a good number of workers in field division will deprive from their jobs.

Besides the contractual basis workers are increasing day by day. In case of field division maximum works except the green leaf plucking are done by the contactors. For which workers are deprived from their real remunerations.

At present cash wage rate of a tea garden is Rs. 66.50 from first January 2010. Again it will be increased Rs. 5.00 from first April 2011 and wage rate will be Rs. 71.50. Next from First July 2012 another Rs.5 will be increased and daily wage rate will be Rs. 76.50 up to September 2013 (As per the new wage settlement between the ACMS and the producer class). Though the wage rate is going to be increased but market rate of day to day's essential commodities is very high which affects the cost of living of the daily rated workers. These workers cannot support their families properly and their children to get modern technological education which is very essential to work in the automation factories.

On the other hand the wage rate between the workers working in the

machines and workers work in the field is same. As the workers working in the machines do not get any extra monetary benefit they run to other places to earn more cash money. In tea gardens workers get kind money i.e. concessional ration, free medical treatment, fire wood etc. but the cash wages which they get every fortnight is not sufficient. As a result the permanent workers frequently use to be absent from their works and go to other places where they get more cash money than their present value. It is also observed that some male workers give replacement of their wives for job security to enjoy the garden facilities and they go to other working sides.

Before 10 years back it was seen that in a family where there were 3 to 5 workers worked in the tea industry in different jobs according to their capability but now average one or two workers get job from a same family (due to automation). As the earning source of a family are reduced the rate of unemployment is going to be increased. As a result ideal workers use to do some unfair means (Stealing green leaf, fencing post, bamboo, shade trees for fire wood etc.) to pass their daily lives. Some unemployed workers use to make quarrel with management for getting job. Tongona Gaon T.E. in Tinsukia district is still not free from labour problem.

Due to automation some Tea Companies are seen to amalgamate two separate gardens under one management and under one factory for which a good number of man days are displaced from their jobs. Badlabheta and Bogpora are two separate individual gardens under same Company. But now both the gardens are under one factory. A good number of workers are displaced from their jobs and they became offended with the management.

Growing unemployment problem and socio-economic backwardness seem to lead the tea workers to demand as Scheduled Tribes in Assam. They feel that to get more benefits from the Government recognition as Scheduled Caste or Scheduled Tribe is the most important key than the recognition as 'Other Backward Classes'. So time to time they alert the State Government to think about them by submitting memorandum and calling frequent Assam Bandh. As a tea dominated area Tinsukia and Dibrugarh district in Upper Assam are mostly affected by the Bandhs. Generally the important organizations involved in perusing demand for ST are Assam Tea Tribes Student Association (ATTSA) and All Adivasi Students' Association of Assam (AASAA).

Labour is an original factor of production in every industry. Now a days due to rapid development of modern technology and machineries number of employment everywhere is going to be reduced. To get rid of labour problem though the producer class wants to take the help of modern technology yet

without labour a tea industry cannot get quality product. In case of plucking of green leaf direct labour employment is highly welcome. The work which is done by a women worker (Plucking) very smoothly a machine cannot do. To introduce plucking and pruning machine in tea field, tea planting system should be changed according to the machine which is very costly and need of time. In case of factories the workers should have minimum education to work in the machines. So the producer class must give importance to train the local garden youths to fit them for automation jobs. The policy makers should also think about the socio economic lives of the workers section simultaneously to think the development of machineries. Otherwise there will be always unrest among the tea labourers and ultimately it will affect the state economy in long run.

References :

- Griffiths, S. P. 1967. The History of the Indian Tea Industry. London: Winsley Street.
- Hazarika, B. 2001. "In search of an Identity for an Ethnic group: the case of Tea and Ex-tea garden labourers of Assam" in Ethnicity in Assam. Dibrugarh: Designer graphics.
- Joseph, S. M. 2001. Status of women in tea plantation: A Case Study in Upper Assam. Ph. D. thesis submitted to the Department of Anthropology, Dibrugarh University, Assam.
- Kar, R. K. 1981. The Savaras of Mancotta. New Delhi: Cosmos Publications.
- Kar, R.K. 2001. "Ethnicity among the tea labourers of Assam", in Ethnicity in Assam. Edited by K.M. Deka and K.N. Phukan. Dibrugarh: Designer Graphics.
- Kar, R.K. 2001. Anthropological Appraisal of a migrant population in Assam, N.E. India. Presidential address. Anthropology and Archaeology Section, 88th session of ISC, New Delhi, 3-7 January (Published in Man and Life, 2001, Vol.27 Nos. 3-4, PP. 139-162.
- Ravisagar: 2002. Plantation labourers: Know your rights. Guwahati: North Eastern Research Centre.
- Saharia, U.C. 2005. Tea Labourers of Assam. Dibrugarh: Kaustabh Prakashan.
- Thapa, R. 2001. "Politics of Identity among the Tea Tribes of Assam", in Ethnicity in Assam. Dibrugarh: Designer graphics.

◆◆◆

খোজ

A SCENARIO OF HEALTH CONDITION OF TEA COMMUNITY OF ASSAM

✶ Jolly Chutia

The health condition of the tea communities was neither good during the British region nor in the present time. The way they had been brought by the British Planters was a horrible one. There are some criteria like drinking water, food hygiene, personal hygiene, proper housing, home and locality sanitation, waste water disposal, safe garbage disposal and safe excreta disposal. The labourers become victims of over work, working in inhospitable environment, poor diet that is lack of nutritious elements etc. even the children became the worst victim of it. Children who always require tender care and nursing exposed to even greater risk. Women labourers could not afford time to look after their children because of the tight schedule in the tea garden. There is none to look after the little ones while their mothers are busy with their assigned works in the garden. Children are left in a stage of complete negligence without even having necessary food and drink.

There are some of the preventable causes of mortality-

1. Person of weak physique are after recruited to work in the unfavorable condition of tea garden
2. Bad accommodation both as to the construction and shifting of houses.
3. No safe drinking water is provided to them and
4. Medical facilities are inadequate.

There is another factor is that of education. Nothing has been done for the improvement of education of the community. The plantation labour act 1951 and the Assam plantation labour rules, 1956 have made it mandatory for the employers to provide educational facilities in the tea gardens. But the

খোজ

৫৭◆

state government and the planters have equal responsibilities and duty to ensure the right. At present also it is not up to the mark. So due to the lack of education, illiteracy stands as a major impediment in this regard.

Health has always been a major concern of community development. In the preamble of the charter for health development signed by India on 15th February 1980, it is stated "A nation's greater asset is its people, the more so, when they are endowed with the highest attainable standard of health, which promotes creativeness, dynamics, determination, productivities and self confidence." According to Mahler, 1980 "health is a basic requirement, not only for the fulfillment of human aspirations but also for the enjoyment by all mankind of a better quality of life. It is also an indispensable for a balanced development of the individuals within the family and as a part of the community and the nation."

Another factor is socio-cultural and economic condition as highly important in the multiple causes of diseases. The socio-economic and cultural factors pose as barrier in obtaining adequate medical care. Sometimes, it is also seen that in spite of being aware of modern medical care, the people of retain the same of their age-old customs, beliefs and practices with regard to health and sickness. It happens mainly because of illiteracy and superstitious and rural communities.

So to conclude is that the tea communities are denied of the basic amenities of health. These people are compelled to live in a ghettoised environment denying them of all basic needs.

◆◆◆

মেথিন

সংখ্যাৰ জগতত এভূমুকি

✶ প্রদীপ কুমাৰ চেতিয়া ফুকন

সকলো শিক্ষা পৰিকল্পনাৰ গুৰি কথা হ'ল মানুহৰ মনৰ শক্তিৰ সুযম সংহতি সাধন। গণিত শাস্ত্ৰ সেই সংহতিৰ বুনিয়াদ সুদৃঢ় কৰাত অমোঘ অস্ত্ৰ। পৰিদৃশ্যমান জগতৰ বস্তুসমূহৰ পাৰিমাণিক সম্বন্ধ এটা পাবলৈ হ'লে অংকৰ ওচৰত হাত নেপাতিলে নহয়। সেয়ে হয়তু গণনাৰ সংখ্যাত ব্যস্ত মানৱ সমাজে বিভিন্ন দেশত বিভিন্ন সংখ্যা পদ্ধতি আৱিষ্কাৰ কৰিছিল। সময়ত বিভিন্ন দেশত সংখ্যা লিখা পদ্ধতি আৱিষ্কাৰ হ'ল। বেবিলন, মিচৰ, গ্ৰীক, ৰোমান আদি দেশবোৰত সংখ্যা লিখা পদ্ধতি আৱিষ্কাৰ হ'বলৈ ধৰিলে। ভাৰতৰ হিন্দুসকলৰ সংখ্যাৰ ধাৰণা আছিল আটাইতকৈ স্পষ্ট। এওঁলোকে 10¹⁹ লৈ সংখ্যাৰ ধাৰণা কৰিব পাৰিছিল। তৈত্তিৰীয় সংহিতাৰ সপ্তকাণ্ডৰ দ্বিতীয় প্ৰপাথকৰ বিংশতিতম অনুবাকত তলৰ সূত্ৰটো দিছে —

10 দহ, 10⁵ নিযুত, 10⁹ সমুদ্ৰ, 10¹³ উপাস, 10¹⁷ উদিত, 10²¹ শত, 10²⁵ প্ৰযুদ, 10²⁹ মধ্য, 10³³ ব্যপ্তি, 10³⁷ সূৰ্গ, 10⁴¹ সহস্ৰ, 10⁴⁵ অৰ্ঘ, 10⁴⁹ দেশ্যাত, 10⁵³ লোক, 10⁵⁷ অযুত, 10⁶¹ ন্যাবুদ, 10⁶⁵ পৰাৰ্ধ, 10⁶⁹ উদ্যত।

যেতিয়া মানুহ আছিল এবিধ চিকাৰী জন্তু — মুক আৰু নগ্ন, তেতিয়াই আৱশ্যক হৈছিল গণনাৰ। কোনে কিমান কল খালে, কোনে কেইটা জন্তু বধ কৰিলে, তাৰ হিচাপৰ প্ৰয়োজন। হিচাপ ৰাখিবৰ বাবে বেলেগ বেলেগ অঞ্চলত ব্যৱহৃত হ'ল বেলেগ বেলেগ কৌশল। মানুহৰ গণনাৰ প্ৰথম আহিলা হ'ল নিজৰ হাতৰ আঙুলিবোৰ। পদে পদে নুহে ন-ন সত্য আৱিষ্কাৰ কৰিবলৈ ধৰিলে। জুইৰ আৰু কৃষি-কৌশল আৱিষ্কাৰ হ'ল। কালক্ৰমত গঢ়ি উঠিল বিভিন্ন সভ্যতাবোৰ — ডাঙৰ ডাঙৰ নদীবোৰক কেন্দ্ৰ কৰি — নীল নদীৰ পাৰত মিছৰীয় সভ্যতা; টাইগ্ৰীছ-ইউফ্ৰেটিছ নদীৰ পাৰত বেবিলনীয় সভ্যতা, ৰোমান সভ্যতা; হোৱাংহো নদীৰ পাৰত চীন সভ্যতা; সিন্ধু আৰু গংগা নদীক কেন্দ্ৰ কৰি আৰ্য সভ্যতা ইত্যাদি। মানুহৰ ভাষাৰ অগ্ৰগতি হ'ল। এদিন মানুহে লিখিবলৈ শিকিলে। কালক্ৰমত মানুহে গণনাৰ ক্ষেত্ৰত আগুৱাই গ'ল আৰু গণিতৰ ক্ষেত্ৰত বিভিন্ন সময়ত গণনাৰ তাগিদাত নানা প্ৰকাৰৰ সংখ্যা আৱিষ্কাৰ হ'ল।

ৰোমানসকলে সংখ্যা লিখাৰ পদ্ধতি এনেদৰে দিছে —

খোজ

I II III IV V VI VII VIII IX X XI XX L C D M
এক দুই তিনি চাৰি পাঁচ ছয় সাত আঠ ন দহ এঘাৰ বিছ পঞ্চাছ এশ পাঁচশ
হাজাৰ আদি।

গ্ৰীকসকলৰ

A B I ∇ E F Z H

এক দু তিনি চাৰি পাঁচ ছয় সাত আঠ ইত্যাদি।

কিন্তু পূৰণ, হৰণ, যোগ, বিয়োগ আদি গাণিতিক প্ৰক্ৰিয়াবোৰ কৰাত এই পদ্ধতিবোৰ সুবিধাজনক নহয়। হিন্দুসকলে শূন্যৰ আৱিষ্কাৰ কৰে আৰু ইয়াক তেওঁলোকে প্ৰথম সংখ্যাৰ দশমিক স্থানীয় মান পদ্ধতিত (Decimal Place Value System) ব্যৱহাৰ কৰে। এই দশমিক স্থানীয় মান পদ্ধতিত 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 0 এই দহটা প্ৰতীকৰ দ্বাৰা যিকোনো সংখ্যা সহজে লিখিব পাৰি।

হিন্দুবোৰে শূন্যৰ আৱিষ্কাৰ কৰিছিল এটা সংখ্যা হিচাপে নহয়, মহাশূন্যতাৰ বা একো নথকাৰ প্ৰতীক হিচাপেহে। শূন্যক এটা সংখ্যাৰ মৰ্যাদা দিয়া হয় বহু বছৰ পাছতহে। টোলিমিয়ে গ্ৰীক ভাষাৰ Omicron (Notning) শব্দটোৰ প্ৰথম আখৰ '0'ক শূন্যৰ প্ৰতীক হিচাপে ব্যৱহাৰ কৰে। ভাৰতবৰ্ষত শূন্যটোৰ বৃত্তাকাৰ ৰূপ লয় সপ্তম শতিকাত বা তাৰ ঠিক আগে আগে।

শূন্যৰ এনে কিছুমান আচহুৱা গুণ আছে যিবোৰ অন্য কোনো সংখ্যাৰ নাই। গুণবোৰ হৈছে —

$$\frac{0}{\text{কোনো সংখ্যা}} = \text{অৰ্থপূৰ্ণ}, \quad \frac{\text{কোনো সংখ্যা}}{0} = \text{অৰ্থহীন}$$

$$\text{আৰু } \frac{0}{0} \text{ (অনিৰ্ণেয়) আকৌ ধৰা হ'ল } \frac{0}{0} = 1$$

$$\text{আৰু } \frac{0 \times 5}{0} = 1 \times 5$$

$$\text{বা } \frac{0}{0} = 5$$

$$\text{বা } 1 = 5 \text{ অসম্ভৱ}$$

বস্তু গণনাৰ তাগিদাত ধনাত্মক অখণ্ড সংখ্যাবোৰ (Positive Integers) আৱিষ্কৃত হৈছিল যদিও ঋণাত্মক অখণ্ড সংখ্যাৰ (Negative Integers) ধাৰণা সেই কালৰ মনিষীসকলৰ চিন্তাৰ ফাঁকেৰে সৰকি হৈছিল '+' আৰু '-' চিহ্ন দুটা যোগ আৰু বিয়োগফলৰ বাবে প্ৰথমতে ইউৰোপীয় গণিতজ্ঞসকলে পোন্ধৰশ শতিকাৰ শেষৰ ফালে আৱিষ্কাৰ কৰে। Cardon (1501-1576)এ তেখেতৰ 'Ars Magna' (1545) নামৰ কিতাপখনত প্ৰথমে ঋণাত্মক সংখ্যা থকাটো উল্লেখ কৰিছে। Euler (1777-1855 A.D.)ই প্ৰথমে $(-1) \times (-1) = 1$ যে হয় এই কথাটো দেখুৱায়।

আনুমানিক খ্ৰীঃ পূঃ 1550 চনতেই ৰচিত মিছৰবাসীৰ Rhind Papyrusত ভগ্নাংশ সংখ্যাৰ কথা থকাটো প্ৰমাণ পোৱা যায়। আৰু বৰ্তমানেও প্ৰচলিত ভগ্নাংশবোৰ সেই সময়ৰ। অখণ্ড সংখ্যাবোৰৰ লগত ভগ্নাংশবোৰ লগলাগি পৰিমেয় (Rational) সংখ্যাৰ সংহতি (Set) সৃষ্টি হ'ল। পৰিমেয় সংখ্যাবোৰক দুটা সংখ্যাৰ অনুপাত হিচাপে লিখা হয়। আৰু হৰবোৰ শূন্য নহয়, হৰটোৰে লবটোক হৰণ কৰিলে সম্পূৰ্ণৰূপে বিভাজ্য হ'ব অথবা পৌনঃপুনিক হ'ব লাগিব। অখণ্ড সংখ্যাৰ সংহতিটো এটা অসীম সংহতি। শূন্যটো ধনাত্মক বা ঋণাত্মক নহয়। ই মাথোন ধনাত্মক আৰু ঋণাত্মক সংখ্যাবোৰৰ মাজত সাঁকো এখনৰ দৰে কাম কৰে।

1631 চনত Oughtredএ 'x' চিহ্নটো পূৰণৰ বাবে আৰু 1659 চনত Rahnএ '÷' চিহ্নটো হৰণৰ বাবে ব্যৱহাৰ কৰে। লিবনিজে 'x' চিনৰ সলনি (.) dot হে ব্যৱহাৰ কৰিছিল।

'1' (এক) সংখ্যাটোৰ কেইটামান বিশেষ গুণ আছে। এইটোৱেই মানুহে ব্যৱহাৰ কৰা প্ৰথম সংখ্যা। '1'টোৱেই একমাত্ৰ সংখ্যা যাৰদ্বাৰা সকলো সংখ্যা বিভাজ্য হয়, কিন্তু নিজে আন কাৰোৰ দ্বাৰা বিভাজ্য নহয়। '1'ৰে সকলো সংখ্যাক হৰণ কৰিব পাৰি কিন্তু '0'ৰে কোনো হৰণ কৰিব নোৱাৰি। আকৌ '1' কোনো সংখ্যাৰেই বিভাজ্য নহয়, কিন্তু '0'ক সকলো সংখ্যাৰে ভাগ কৰিব পাৰি। গতিকে দেখা যায় দুয়োটা ওলোটা প্ৰকৃতিৰ।

সকলো সংখ্যাকে '1' আৰু '0' ৰে সৃষ্টি কৰিব পাৰি। এই কথাটো পোনপ্ৰথমে উইলহেম ভন লিবনিজে (1645-1716) দেখুৱায়। তেওঁৰ মতে '1' সংখ্যাটো ঈশ্বৰ আৰু '0'টো মহাশূন্যৰ প্ৰতীক। সংখ্যা লিখাৰ এই পদ্ধতিটোক যুগ্ম পদ্ধতি (Binary System) বোলে। এই পদ্ধতিৰ মূল সূত্ৰ হ'ল — যিকোনো অখণ্ড সংখ্যাকে দুইৰ ঘাতৰ যোগফল হিচাপে প্ৰকাশ কৰিব পাৰি।

$$31 = 2^4 + 2^3 + 2^2 + 2^1 + 2^0 = 11111_2$$

কম্পিউটাৰক অংক শিকোওঁতে, যাক Programming বুলি কোৱা হয়, এই যুগ্ম পদ্ধতি ব্যৱহাৰ কৰা হয়। কম্পিউটাৰ যন্ত্ৰটোত বিদ্যুৎপ্ৰবাহ বৈ থকা আৰু বন্ধ হোৱা অৱস্থা দুটাই ক্ৰমে '1' আৰু '0' প্ৰতীক দুটা সূচায়।

আনহাতেদি যিবোৰ সংখ্যাক এক আৰু নিজৰ বাহিৰে আন কোনো সংখ্যাৰে বিভাজ্য নহয়, সেইবোৰ সংখ্যাক মৌলিক সংখ্যা (Prime number) বোলে। 2 আৰু 3 একমাত্ৰ মৌলিক সংখ্যা। 1952 চনত 2^{2281} 1 যাৰ মাজত কোনো অখণ্ড সংখ্যা নাই। ইহঁত দুটাক Siamese twins বোলে। যদিও বৰ্তমানলৈকে কোনেও ইয়াৰ বিষয়ে ক'ব পৰা নাই সংখ্যাটো মৌলিক বুলি প্ৰমাণ কৰা হৈছিল যদিও বৰ্তমানলৈকে কোনেও ইয়াৰ বিষয়ে ক'ব পৰা নাই। যে ইয়োই আটাইতকৈ ডাঙৰ মৌলিক সংখ্যা। গোট বা অখণ্ড সংখ্যাৰ মহত্বৰ ওপৰত থকা গভীৰ আস্থাৰ ওপৰত কুঠাৰাঘাত পৰে তেতিয়া, যেতিয়া পাইথোগোৰিয়ানসকলে পালে আন এবিধ সংখ্যা, যাক আমি এতিয়া অপৰিমেয় (Irrational number) সংখ্যা বুলি কওঁ। এটা সমকোণী ত্ৰিভুজৰ লম্ব আৰু ভূমি সমান হ'লে তাৰ কৰ্ণটো স্কেলেৰে সঠিকভাৱে নিৰ্ণয় কৰিব নোৱাৰি। কৰ্ণডালৰ দৈৰ্ঘ্য আৰু ভূমি সমান হ'লে তাৰ কৰ্ণটো স্কেলেৰে সঠিকভাৱে নিৰ্ণয় কৰিব নোৱাৰি। $\sqrt{2} = 1.41421... ..$ অখণ্ড সংখ্যাটো নহয়ই, ভগ্নাংশও নহয়। $\sqrt{2}$ এটা অপৰিমেয় সংখ্যা। $\sqrt{2} = 1.41421... ..$ ওলাব। দেখা যায় যে, দশমিকৰ পাছত একোটা সংখ্যা ওলায়েই থাকিব আৰু এই সংখ্যাবোৰ কোনো নিৰ্দিষ্ট ক্ৰমত নাথাকে।

$$\Pi = 3.14159, e = 2.718283$$

খোজ

আকৌ 0.142857142857142857 ইয়াৰ দশমিকৰ পিছত সংখ্যা ওলায়েই থাকিব যদিও ই অপৰিমেয় নহয়। ইয়াক ভগ্নাংশত প্ৰকাশ কৰিলে — $142857/999999 = 1/7$, এনে ভগ্নাংশক পৌনঃপুনিক ভগ্নাংশ (Recurring fraction) বোলে। পৰিমেয় আৰু অপৰিমেয় উভয়কে লৈ বাস্তৱ সংখ্যাৰ (Set of real number) গঠিত হয়।

সংখ্যাতত্ত্বৰ $a^n + b^n = c^n$ সূত্ৰটো পিয়াৰি ফাৰ্মাট (Pierre Fermat) (1601-1665 A.D.) আৱিষ্কাৰ কৰিলে। এই সূত্ৰটোক সংখ্যাতত্ত্বত ফাৰ্মাটৰ সূত্ৰ বুলি জনা যায়। ফাৰ্মাটৰ এই সূত্ৰটো এতিয়াও কোনো গণিতজ্ঞই প্ৰমাণ কৰিব পৰা নাই। কাৰ্ল ফ্ৰেডৰিক গাউছ (Carl Friedrich Gauss, 1775-1855 A.D.) জাৰ্মানীৰ মানুহ। তেখেতে সংখ্যাতত্ত্বত প্ৰমাণ কৰি দেখুৱাইছিল যে কলমাৰি আৰু কম্পাছৰ সহায়েৰে n সংখ্যাক বাহুৰ এটা বহুভুজ অংকন কৰিবলৈ n সংখ্যাটো দুইৰ ঘাত (Power of two) বা ফাৰ্মাট মৌল বা সিহঁতৰ গুণ ফল হ'ব লাগিব। যদি n সংখ্যাটো একতকৈ ডাঙৰ হয় আৰু মৌলিক সংখ্যা হয়, তেনেহ'লে $1 + (n-1)!$ এটা n ৰ গুণফল হ'ব।

এজন মানুহে যিমান ডাঙৰ সংখ্যা এটা কল্পনা নকৰক কিয়, তাতোকৈ ডাঙৰ সংখ্যা থাকিব পাৰে। প্ৰকৃততে আটাইতকৈ ডাঙৰ সংখ্যা কথাটোৱেই নিৰ্বৰ্ক। সংখ্যাৰ পৰিমাণো কল্পনা কৰিব পৰা ডাঙৰ সংখ্যা নহয়। সংখ্যাৰ পৰিমাণ সম্বন্ধে বিখ্যাত গণিতজ্ঞ আৰু বিজ্ঞানী গেলিলিওই কৈছে —

“I see no other decision that is may admit, but to say that all numbers are infinite, squares are infinite and that neither is the multiple of squares less than all numbers nor is greater than that; and in conclusion that the attributes of equality, majority and minority have no place in infinities, but only in terminate quantities.”

তেওঁৰ এই সিদ্ধান্তটোৱেই আধুনিক গণিতৰ তলত দিয়া বিশেষ সূত্ৰটোৰ উৎস —

“A set is infinite when it can be put in one - one correspondence with a part of itself.” অৰ্থাৎ এটা সংহতি অসীম হ'ব যদিহে তাৰ এটা অংশবিশেষৰ লগত গোটেই সংহতিটোক একেকী সম্বন্ধ এটা স্থাপন কৰিব পৰা যায়। কল্পনা কৰিব পৰা যিকোনো ডাঙৰ সংখ্যাতকৈ ডাঙৰ সংখ্যাক অসীম সংখ্যা বোলে। এটা ৰেখাত থকা জ্যামিতিক বিন্দু, সংখ্যা আদি একোটা অসীম সংখ্যা। সেইদৰে, 1, 2, 3, ... ইত্যাদি স্বাভাৱিক সংখ্যা কিমান আছে আমি গণিব নোৱাৰো। অসীম সংখ্যাৰ গণনাৰ একমাত্ৰ উপায় হৈছে তুলনা কৰা। এই তুলনামূলক পদ্ধতি প্ৰথমে আগবঢ়ায় জৰ্জ কেণ্টৰ (George Cantor)এ। এৱেঁই প্ৰকৃততে অসীম সংখ্যাৰ গণিতৰ জন্মদাতা। যুগ্ম (Even) আৰু অযুগ্ম (Odd) সংখ্যাৰ সংহতি দুটা প্ৰত্যেকেই একোটা অসীম সংখ্যা। আকৌ —

অসীম সংখ্যা + অসীম সংখ্যা = অসীম সংখ্যা

অসীম সংখ্যা x অসীম সংখ্যা = অসীম সংখ্যা

অসীম সংখ্যা ÷ অসীম সংখ্যা = অনিৰ্ণেয় সংখ্যা

অসীম সংখ্যা - অসীম সংখ্যা = অনিৰ্ণেয় সংখ্যা

সংখ্যাবোৰেই হ'ল গণিতজ্ঞসকলৰ খেলৰ সামগ্ৰী। বহুত বছৰ ধৰি পৃথিৱীজুৰি মানুহে কেৱল বাস্তৱ সংখ্যাকেই সংখ্যাবোৰৰ শেষ সীমা বুলি ভাবিছিল। বিখ্যাত গণিতজ্ঞ বোম্বেলি (Bombelli)এ প্ৰথমে $x^2 + a^2 = 0$ (a এটা ধনাত্মক সংখ্যা) সমীকৰণটো সমাধান কৰিবলৈ গৈ দেখে যে কোনো বাস্তৱ

সংখ্যাই সমীকৰণটো সিদ্ধ নকৰে। কিয়নো সেই সময়ত ঋণাত্মক সংখ্যাৰ বৰ্গমূল উলিয়াব পৰা নাছিল। ভাৰতৰ ভাস্কৰাচাৰ্য্যো সমীকৰণ সমাধান কৰোঁতে ঋণাত্মক সংখ্যাৰ বৰ্গমূল উলিওৱাৰ সন্মুখীন হৈছিল। কিন্তু সমীকৰণৰ এনে মূল ধৰিব নালাগে বুলি তেওঁ স্পষ্টভাৱে কৈছে। কিয়নো ৰাইজে ইয়াক গ্ৰহণ নকৰে। গণিতৰ ক্ৰমবিকাশৰ লগে লগে গণিতজ্ঞসকলে $x^2 + a^2 = 0$ আকাৰৰ সমীকৰণ সমাধান কৰোঁতে ঋণাত্মক সংখ্যাৰ বৰ্গমূল যে বাস্তৱ সংখ্যা হ'ব নোৱাৰে তাৰ উপলব্ধি কৰিলে আৰু তাৰ পিছত গণিতজ্ঞসকলে ঋণাত্মক সংখ্যাৰ বৰ্গমূলক সংখ্যা বুলি গণ্য কৰিলে। তাৰ নাম দিয়া হ'ল অবাস্তৱ সংখ্যা (Imaginary numbers)। ছুইচ গণিতজ্ঞ আইলাৰে প্ৰথমে ‘-1’ৰ বৰ্গমূলৰ প্ৰতীক ‘i’ আখৰটো ব্যৱহাৰ কৰে আৰু $i^2 = -1$ বুলি অভিহিত কৰে। বাস্তৱ আৰু অবাস্তৱ দুয়োবিধ সংখ্যা লগলাগি হ'ব জটিল সংখ্যাৰ (Complex numbers) অসীম সংহতিটো $x + iy$ এটা জটিল সংখ্যা। য'ত x আৰু y বাস্তৱ। ‘i’ অবাস্তৱ। ষোড়শ শতিকাত কাৰ্ডন (Cardon), লিবনিজ (Leibniz) আদিয়ে দেখুৱায় যে দুটা জটিল সংখ্যাৰ পূৰণফল এটা বাস্তৱ সংখ্যা হ'ব পাৰে। তেতিয়া এটাক আনটোৰ অনুবন্ধী জটিল সংখ্যা বোলে।

$$(x + iy)(x - iy) = x^2 + y^2$$

ৰবাৰ্ট আৰগেণ্ড (Robert Argand)এ প্ৰথমে জটিল সংখ্যাৰ জ্যামিতিক অৰ্থ দাঙি ধৰে 1806 চনত। এওঁৰ নামানুসাৰে এতিয়াও আমি জটিল সংখ্যা বুজোৱা জ্যামিতিক চিত্ৰটোক আৰগেণ্ডৰ চিত্ৰ বোলা। জটিল সংখ্যাৰ সাধাৰণ বীজগণিতীয় প্ৰক্ৰিয়াবোৰ, যেনে — যোগ, বিয়োগ, পূৰণ, হৰণ আদি অধ্যয়ন কৰে প্ৰথমে ডি-মোভাৰ (De-Moivre)এ 1760 চনত।

উনবিংশ শতিকাত হেমিল্টনে $x + iy$ জাতীয় দ্বিবিমীয় (Two Dimensional) জটিল সংখ্যাৰ পৰা $x + iy = jz + kd$ জাতীয় ত্ৰি-বিমীয় (Three Dimensional) জটিল সংখ্যাৰ সৃষ্টি কৰে। i, j, k জটিল সংখ্যাকেইটাক Quarterions বুলি কোৱা হয়। তেওঁ ইয়াক number triplet বুলিছিল। জটিল সংখ্যাতত্ত্ব বৰ্তমান ৰেডিঅ', টেলিভিছন, টেলিগ্ৰাফ, পাৰমাণৱিক পদাৰ্থবিজ্ঞান আদিত অদ্ভুতপূৰ্ব সফলতাৰে প্ৰয়োগ কৰা হৈছে।

জগত পৰিৱৰ্তনশীল। জগতৰ কোনো বস্তুৱেই পৰিৱৰ্তনৰ হাত সাৰিব নোৱাৰে। মুঠতে অহৰহ আমি পৰিৱৰ্তন দেখিবলৈ লাগিছে। পৰিৱৰ্তনেই জগতৰ প্ৰাণ। সেয়েহে হয়ত মানুহে আজি যিবিলাক সংখ্যা আৱিষ্কাৰ কৰিছে, অদূৰ ভৱিষ্যতত যে আৰু নতুন নতুন সংখ্যা আৱিষ্কাৰ নকৰিব তাক বঢ়াই নক'লেও হ'ব।

◆◆◆

MATHEMATICS AND ITS VARIOUS VALUES

✎ Smita Sahu Hazarika.

"The essence of mathematics is not to make simple things complicated, but to make complicated things simple."

—S. Gudder.

We need mathematics in our daily life from sunrise to sunset. It is a very valuable and important subject. It is said that mathematics is the king of arts; queen of science. The things of this world cannot be made known without the knowledge of mathematics. One cannot imagine a day without the knowledge of mathematics, but still it is a widespread belief that mathematics is the most value free subject, not only among the students but also among seniors too.

Mathematic has been projected as a dry and difficult subject. Being poor in mathematics is considered as natural and normal case. This perception has been created by all including press and popular media. For example most of the times, television interviews of celebrities invariably includes this sentence "I was awful in maths, just hated it...". This is enough to effect the mentality of our grown up children and it is a big challenge to the mathematics teachers. The mathematics educators should be conscious and try to spread the various values of mathematics, beauty of mathematics from the very primary level so that our future generation can enjoy the subject and can avail the various benefit of the subject.

The subject mathematics is one of the compulsory subject in the school curriculum because of its multivarious values to the individuals as well as the society. Values of mathematics are mainly divided into three parts. They are:

practical value, Disciplinary value and cultural value.

In practical value, we come to know how mathematics is related in our daily life. Any person ignorant of the idea of the subject, can be easily cheated. Counting, notation, addition, subtraction, multiplication, division, weighing, measuring etc are the fundamental processors of mathematics having immense practical value. It has become the basis of world's entire business and commercial system.

Mathematics has a great disciplinary value too. It trains and disciplines the learner's mind. It develops reasoning and thinking powers more and demands less from memory. Reasoning in mathematic possesses certain characteristics which are suitable for the training of learners mind.

These are:

- i) Characteristic of simplicity : It teaches that definite facts should always be expressed in simple language that can be easily understood.
- ii) Characteristic of accuracy : Accurate reasoning, thinking and judgment are essential for the study of mathematics. Accuracy, exactness and precesion compose the beauty of mathematics.
- iii) Characteristic of certainty of results : Some times opinion between the teacher and the students may differ for a particular problem. The answer may either be right or wrong. In that case the student should verify the result by reverse process and it is possible for the child to remove his difficulty by self effort. In that way, student can develop faith in self effort which is the secret of success in life.
- iv) Characteristic of originality : Mathematics demands original thinking. Reproduction or cramming of ideas of others is not much appreciated. When a child has a new or deferent mathematical problem it is only his/her originality that helps the child to face new and challenging problems with confidents.
- v) Characteristic of power of knowledge : Knowledge of mathematics increases the power of knowledge. In this ever advancing society the important thing is not only to learn facts but also to know how to learn facts, which can be developed by the deep study of mathematics.
- vi) Characteristic of application of knowledge: Knowledge without application is meaningless. Knowledge becomes meaningful when it is applicable and only mathematics makes it possible. Indepth

knowledge in mathematics makes the students mind to apply it to the new situations in real life.

Another important value of mathematics is its cultural value. It is said that mathematics is the mirror of civilization. It helps people to overcome challenges in their day to day life. The prosperity of each individual and their cultural advancement directly depends upon the advancement of mathematics. The modern civilization owes its advancement to the progress of various occupations such as agriculture, engineering, surveying, medicine, industry, navigation, road building etc. and contribution of mathematics in these advancement can not be undermined. So we can conclude that mathematics shapes culture as a play back pioneer.

Apart from these three principal values, it has other fundamental values like social value, moral value, esthetic value, intellectual value, vocational value etc.

Mathematics is the subject where each and everything is well planned and it always follows well defined rules. To understand math, basic concepts must be clear. Once the basic concepts are clear, the further topics are easier to understand and students can go ahead without fear and able to enjoy various scopes of this subject. Proper knowledge in mathematics develops some useful qualities in our life. It helps to develop the concentration power from which one can achieve his/her destination. It also teaches the art of economical living, which is the most important quality in today's high-priced market. Moreover, it inculcates the power of expression, self reliance, attitude of discovery, quality of work etc in learner's mind which helps them to be perfect. In this way, if we go on, it is impossible to summarise all the various qualities of the subject. We just can say, mathematics is a subject of great importance and value. mathematics educators should try to teach the subject effectively so that they can motivate the grown up children to learn and love mathematics.

◆◆◆

বনজ্যোৎস্না

ORCHIDS : The Gem of Floriculture

✍ Rupjyoti Borah

Orchids comprise one of the unique groups of flowering plants in the world which are valued for their long lasting beautiful flowers. Orchids belong to the family Orchidaceae which represent the largest family of flowering plants in the Plant Kingdom.

In India about 1145 orchid species under 167 genera are distributed in different parts. Northeast India is home to 825 orchid species with Arunachal Pradesh topping the list with 602 species. Arunachal Pradesh is known as the "Orchid Paradise" with about 52% of the total orchid species known in India.

In Assam, about 193 species are distributed in the plains and hilly areas, the indigenous Kopou Phul or Fox-Tail orchid is one amongst them. Kopou Phul, botanically known as *Rhynchostylis retusa* is the most illustrious orchid of Assam. It is perennial in nature and blooms in the month of April and signifies the commencement of Assamese New Year.

The orchids may be epiphytic (live upon trees), terrestrial (grow on the ground) and lithophytic (grow on rocks).

Orchids flower show great structural variation in shape size and colour. Each flower consists of six segments- three petals and three sepals which are collectively known as the tepals. The third of the petals has developed into the labellum or lip which provides an ideal landing stage for the pollinating insect. In some orchid the lip is large and highly coloured and has a bright patterning quite distinct from the rest of the flowers. Sometimes this polymorphic lip is responsible for the names of the orchids such as Lady's slipper orchid (*Cypripedium* sp.), Spider orchid (*Caladenia* sp.) and Butterfly orchid (*Psychopsis* sp.) etc.

Orchids can be propagated by seed, stem cuttings and keikis or adventitious growth. Orchids seeds are extremely small and numerous. For a seed to germinate, it needs contact with a mycorrhizal fungus from the beginning. For this reason orchids are often found in large colonies, rather than growing as individual plants because this close proximity to the other orchids ensures that the necessary fungus is present.

Orchids sp. such as Dendrobium, Thunias and Epidendrums produce keikis or adventitious growths from nodes of older canes. These can be removed and potted up as soon as they have their own roots.

With the growing world wide popularity of orchids, the development of artificial orchid hybrids also started. These are generated through hybridization process. In 1853, the first orchid hybrid *Calanthe dominyi* was produced by John Dominy, a orchid grower to the Nursery of James Veitch in Devon, England. Hybrid orchids are much more attractive with bright color combination and bigger size. They flower several times a year catering to the needs of the market.

Another artificial and scientific method for orchid propagation is tissue culture. It was George Morel at the University of Paris who became the first person to produce orchids by tissue culture in the early 1960s. He showed that tissue culture was the only commercially viable approach for orchid propagation.

The orchids are generally referred as floriculture gems for their flowers, which have an irresistible appeal and long lasting quality. They have been occupying the central position in horticulture and floriculture for their aesthetic value. Their beautiful cut flowers remain fresh for a long duration and make pretty corsages and add to the variety of floral arrangements and fetch a high price in the international markets.

Ornamental orchids like Dendrobium, Cymbidium and Paphiopedilum etc. have great demand in the international floriculture market. Various species of Paphiopedilum demanded a record price of £100 each for their beautiful showy flowers.

Apart from their beauty, orchids have other lesser known but important uses. According to S. Hegde, as many as 53 orchid species in India have medicinal values. Roots of *Vanda tessellata* is used for rheumatism, osteoarthritis and scorpion sting. *Cymbidium giganteum* is used for blood clotting. Leaf juice of *Rhynchostylis retusa* is used against skin disease and pain. The famous Vanilla flavor used in cake, ice cream and some other delicacies is obtained from the green pod of *Vanilla planifolia*.

Earlier, orchids were freely collected in almost every part of the world. Some Indian orchids like Cymbidium, Vanda, Paphiopedilum, etc have very high ornamental value for which they were over- exploited from their natural habitat and some of the species are now on the verge of extinction. Deforestation, jhum cultivation, industrialization, human settlement, lack of human awareness about the orchids etc. are some major causes for the depletion of orchid wealth.

Now time has come to protect and conserve these marvelous orchids which can boost our economy and generate self- employment.

Sources

- (i) The Practical Encyclopedia of ORCHIDS –By Brian & Wilma Rittershausen
- (ii) Biodiversity of Assam

–EBH Publishers

খোজ

MEDICINAL PLANTS USED FOR TREATMENT OF DYSPEPSIA (ANOREXIA)

✎ Dilip Kalita

Dyspepsia is the impairment of the power or function of digestion, usually applied to epigastric discomfort after meal. for the treatment of this disease following medicinal plants are used.

A. Decoction of young vegetative shoot of 'Matikaduri' (*Alternanthera sessilis* D.C. Amaranthaceae), 'Haru tangechi' (*Oxalis corniculata* L. family Oxalidaceae) and 'Banjaluk' [*Hedyotis corymbosa* (L.) Lam family Rubiaceae] is prepared and kept in a bottle. One teaspoonful of the preparation is mixed with little amount of common salt and given to take five times in a day for a week.

B. Five shoot of 'Bhadailata' (*Paederia foetida* L., family Rubiaceae are crushed finely and extract is obtained. About 25 mls. of extract is given to take twice daily for five days.

C. Young vegetative shoot of 'Shuhani' (*Spilanthes acmella* Murr., family Asteraceae) is used as vegetable with rice once daily for a week.

D. Young vegetative shoot of 'Duran' (*Leucas aspera* Spreng., family Lamiaceae) is used as vegetable once daily for a week.

E. Young vegetative shoot of 'Banjaluk' [*Hedyotis corymbosa* (L.) Lam. family Rubiaceae] is used as vegetable with rice once daily for few days.

F. Paste of edible portion of unripe fruit of 'Aam' (*Mangifera indica* L., family Anacardiaceae) young vegetative part of 'Padina' (*Mentha arvensis* L., family Lamiaceae) is used as salad with small amount of common salt and mustard oil.

খোজ

G. About 20 gms of edible portion of rhizomatous stem of 'Ada' (*Zingiber officinale* Rosc. family Zingiberaceae) is crushed finely and mixed with sufficient amount of common salt. About 5 gms of above preparation is given to take before half an hour of taking food.

H. Edible portion of an unripe fruit of 'Bel' (*Aegle marmelos* Correa. family Rutaceae) is cut into 3 - 4 pieces and kept in a half litre of water for about 3 hours. The filtrate obtained from the above preparation is given to take early in the morning and same is continued for a week.

I. Three fruits of 'Shilikha' (*Terminalia chebula* Retz. family Combretaceae) and three fruits of 'Amlakhi' (*Emblica officinalis* Gaertn. family Euphorbiaceae) are crushed finely and boiled in water for few minutes. The filtrate is given to take once daily for a fortnight.

J. Sufficient amount of root of 'Gomari' (*Gmelina arborea* Roxb. Verbenaceae) is crushed finely with small amount of water and about 10 mls. of this extract to be taken orally with equal amount of honey and one teaspoonful is given to take orally thrice daily.

K. One dry fruit of 'Shalikha' (*Terminalia chebula* Retz., family Combretaceae), three dry fruit of 'Jaluk' (*Piper nigrum* L., Piperaceae) are crushed finely, mixed and given to take after dinner for a week.

L. Mature fruits of 'Gulnemu' [*Citrus lemon* (L.) Burm. f., family Rutaceae] are dried in sunlight for one day and preserved in common salt in bamboo pot for more than one month. Sufficient amount of such preserved fruit is given to take with hot rice twice daily for a week. Mature fruit of 'Kajinemu' is also used for same purpose in same manner.

M. About 25 mls of leaf extract of 'Mula' (*Raphanus sativus* L., family Brassicaceae) is given to take twice daily for a week.

N. About 15 mls of leaf extract of 'Bor tengeshi' (*Oxalis corniculata* L., family Oxalidaceae) is given to take twice daily for a week.

O. Two fried fruits of 'Tita kerela' (*Momordica charantia* L., family Cucurbitaceae) are given to take once daily (in day time) with rice for a week.

P. Curry is prepared from mature fruits of 'Kardoi' (*Averrhoa carambola* L. family Averrhoaceae) with fish, given to take once daily every alternate days for a fortnight.

Q. Old mature fruit of 'Kumura' (*Cucurbita pepo* D. C. family Cucurbitaceae) is used to prepare curry with home made alkali of dried peels

of fruit or pseudostem of 'Athiya kal' (*Musa balbisiana* Colla. family Musaceae) and given to take with rice once daily (in day time) for a fortnight.

Method of preparation of alkali from dried peels of fruit and pseudostem of 'Athiya kal' : Dried using portion is burnt in fire and ash is kept in a pot for whole night. Next day filtrate is obtained and used as alkali.

Fruit of 'Sal kumura' (*Benincasa hispida* Th. Cogn., family Cucurbitaceae) is also used for the same purpose in same manner.

R. For a dose about 10 gms bark of 'Barun' (*Grataeva nurvala* Buch-Ham. family Capparidaceae) and three fruits of 'Jaluk' (*Piper nigrum* L., family Piperaceae) are crushed finely and mixed with small amount of common salt. The dose is given to take early in the morning for a week.

S. Curry is prepared from young vegetative shoot of 'Kaitiya khutora' (*Amaranthus spinosus* L., family Amaranthaceae) with fish and is given to take with rice twice daily for a week.

Conclusion :

Herbal medicines are in great demand in both developing and developed countries throughout the world in primary health care because of their great efficiency and little or no side effect. Primitive men used plants in attempt to cure or to get relief from physical sufferings. They had some knowledge of medicinal plants which they determined from observations and results of trials and errors. These attempt on medicines were based on speculation as well as superstitions. Some early Indian literatures such as Reg Veda, Yajur Veda, Ramayana described importance and uses of medicinal plants. Some international organisation such as UNICEF, UNESCO and WHO have tried to develop indigenous system of medicines.

◆◆◆

২০১২-১৩ বৰ্ষৰ কেন্দ্ৰীয় বাজেট আৰু কৃষিখণ্ড : এটি বিশ্লেষণ

৯ প্রশান্ত কুমাৰ বৰা

ভাৰতীয় অৰ্থনীতিৰ মেৰুদণ্ডস্বৰূপ কৃষি অৰ্থনীতিৰ সামগ্ৰিক বিকাশ আৰু কৃষকসকলৰ অৰ্থনৈতিক উন্নতিৰ ব্যতিৰেকে দেশৰ আৰ্থিক প্ৰগতিৰ সপোন সুদূৰপৰাহত। দেশৰ মুঠ ঘৰুৱা উৎপাদন (GDP)লৈ প্ৰায় ১৫% বৰঙণি যোগোৱা কৃষি আৰু আনুসংগিক খণ্ডত দেশৰ ৫৮% লোকে (২০০১) প্ৰত্যক্ষ অথবা পৰোক্ষভাৱে জীৱিকা উপাৰ্জন কৰি আহিছে। গতিকে দেশৰ আৰ্থিক বিকাশৰ হাৰ বৃদ্ধি কৰিবলৈ হ'লে কৃষি আৰু আনুসংগিক খণ্ডৰ উন্নতি এটি আৱশ্যকীয় চৰ্ত। আমাৰ দেশত খাদ্য সামগ্ৰীৰ মূল্যস্তৰ নিয়ন্ত্ৰণৰ উপৰিও সাধাৰণ মূল্যস্তৰ সুস্থিৰে ৰখাৰ লগতে জনসাধাৰণক পুষ্টিকাৰক খাদ্য সামগ্ৰীৰ যোগান ধৰাটো সুনিশ্চিত কৰিবলৈ হ'লে কৃষি খণ্ডৰ সৰ্বাংগীণ বিকাশ সাধন কৰাটো অপৰিহাৰ্য। ভাৰতীয় অৰ্থনীতিলৈ কৃষিখণ্ডৰ এনে গুৰুত্বপূৰ্ণ বৰঙণিৰ কাৰণেই পঞ্চবাৰ্ষিক পৰিকল্পনাত কৃষি খণ্ডই প্ৰাধান্য লাভ কৰি আহিছে। ইয়াৰ ফলশ্ৰুতিত দেশত খাদ্য শস্যৰ উৎপাদন ১৯৫১-৫২ চনৰ ৫২ নিযুত টনৰ পৰা ২০১০-১১ চনত ২৪৪.৭৪ নিযুত টনলৈ বৃদ্ধি হৈছে। এনে প্ৰাধান্যতাৰ পৰিপ্ৰেক্ষিতত আন বছৰৰ দৰে ২০১২-১৩ বৰ্ষৰ কেন্দ্ৰীয় বাজেটতো ইয়াৰ প্ৰতিফলন ব্যতিক্ৰম নহয়। ভাৰতৰ যুক্তৰাষ্ট্ৰীয় শাসন ব্যৱস্থাত কৃষিৰ উৎপাদন তথা উৎপাদনশীলতা বৃদ্ধি কৰা, সম্ভাৱনাময় ক্ষেত্ৰসমূহ উপযুক্তভাৱে ব্যৱহাৰ কৰা আদি সংশ্লিষ্ট ৰাজ্য চৰকাৰৰ দায়িত্ব যদিও ৰাজ্যবিলাকৰ কৃষি আঁচনিসমূহৰ সহায়ক হোৱাকৈ কৃষিৰ উৎপাদন বৃদ্ধিৰ লগতে কৃষিজীৱী লোকৰ উপাৰ্জন বৃদ্ধিৰ কাৰণে কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰে যিবোৰ আঁচনি ৰূপায়ণৰ প্ৰস্তাৱ এই বাজেটত ৰাখিছে, তাৰ এক চমু আভাস দাঙি ধৰা হ'ল।

(ক) ৰাষ্ট্ৰীয় কৃষি বিকাশ যোজনা : কেন্দ্ৰীয় সাধাৰণ বাজেটত কৃষি আৰু সমবায়খণ্ডৰ বিকাশৰ কাৰণে মুঠ পৰিকল্পনা ব্যয় বিগত ২০১১-১২ বৰ্ষৰ বাজেটৰ তুলনাত ১৮% বৃদ্ধি কৰি ১৭,১২৩ কোটি টকাৰ পৰা ২০,২০৪ কোটি টকা ধাৰ্য কৰা হৈছে। ২০০৭-০৮ বৰ্ষত ২৫,০০০ কোটি টকাৰে আৰম্ভ কৰা ৰাষ্ট্ৰীয় কৃষি বিকাশ যোজনাৰ যোগেদি কৃষি খণ্ডত চৰকাৰী বিনিয়োগ বৃদ্ধিৰ মাধ্যমেৰে একাদশ পৰিকল্পনাৰ কালত কৃষি আৰু আনুসংগিক খণ্ডৰ ৪% বাৰ্ষিক বিকাশৰ লক্ষ্য স্থিৰ কৰা হৈছিল। নিৰ্ধাৰিত লক্ষ্যৰ বিপৰীতে ৩.২৮% বৃদ্ধি লাভ কৰা কৃষি খণ্ডৰ বিকাশৰ কাৰণে ৰাষ্ট্ৰীয় কৃষি বিকাশ যোজনাৰ

অধীনত ২০১১-১২ বৰ্ষৰ বাজেটত ৭,৮৬০ কোটি টকাৰ বিপৰীতে ২০১২-১৩ বৰ্ষৰ বাজেটত ৯,২১৭ কোটি টকাৰ প্ৰস্তাৱ ৰখাৰ কথা বিত্তমন্ত্ৰীয়ে ঘোষণা কৰিছে।

(খ) দ্বিতীয় সেউজ বিপ্লৱ : ভাৰতৰ বৰ্ধিত জনসংখ্যাৰ খাদ্য চাহিদা পূৰণ কৰিব পৰাকৈ ২০২০ চনত ৩৪০ নিযুত টন খাদ্য শস্য উৎপাদনৰ লক্ষ্যৰে দেশত যি দ্বিতীয় সেউজ বিপ্লৱৰ সূচনা কৰিব বিচৰা হৈছে, তাৰ লগত সংগতি ৰাখি অসম, পশ্চিমবংগ, উৰিষ্যা, বিহাৰ, ঝাৰখণ্ড, চণ্ডিশগড় আদি দেশৰ পূৰ্বোত্তৰ ৰাজ্যকেইখনত ধান উৎপাদনৰ ওপৰত বিশেষ গুৰুত্ব আৰোপ কৰি চলিত বৰ্ষৰ বাজেটত ১০০০ কোটি টকা পুঁজি ব্যয়ৰ প্ৰস্তাৱ ৰখা হৈছে। প্ৰণিধানযোগ্য যে ষাঠিৰ দশকৰ সেউজ বিপ্লৱে যেন্তকৈ মুখ্য কৰি কেৱল পাঁচবিধ খাদ্য শস্য উৎপাদনৰ দিশত পঞ্জাৱ, হাৰিয়ানা আৰু উত্তৰ প্ৰদেশ এই তিনিখন ৰাজ্যইহে সফলতা লাভ কৰিছিল যদিও এই ৰাজ্যকেইখনৰ ধনী কৃষকসকলৰ বাহিৰে দেশৰ আন অঞ্চলৰ সাধাৰণ কৃষকসকল মুঠেই উপকৃত হ'ব পৰা নাছিল। এই কথাৰ তাৎপৰ্য উপলব্ধি কৰি দেশত আন এক সেউজ বিপ্লৱ আৰম্ভ কৰি অন্যান্য প্ৰান্তত কৃষি বিনিয়োগ বৃদ্ধিৰ যোগেদি আন এক সফলতা লাভ কৰাৰ প্ৰচেষ্টাৰ কথা এই বছৰৰ বাজেটত প্ৰতিফলিত হৈছে।

(গ) কৃষি ঋণ : কৃষকসকলৰ আৰ্থিক দুৰাৱস্থা দূৰ কৰাৰ লগতে কৃষিৰ উৎপাদন আৰু উৎপাদনশীলতা বৃদ্ধিৰ কাৰণে কৃষি ঋণৰ আৱশ্যকতা অনস্বীকাৰ্য। কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰে সময়ে সময়ে কৃষিখণ্ডলৈ ঋণৰ প্ৰবাহ বৃদ্ধিৰ উপৰিও কৃষকক সহায় দিয়াৰ উদ্দেশ্যে কৃষি ঋণৰ সুদৰ হাৰ হ্ৰাস কৰাৰ দৰে পদক্ষেপ গ্ৰহণ কৰি আহিছে। কৃষি ঋণ যোগানৰ ক্ষেত্ৰত ২০০১-০২ চনৰ পৰা ২০০৯-১০ লৈ এই দশকটোৰ ভিতৰত উল্লেখনীয় পৰিৱৰ্তন পৰিলক্ষিত হৈছে যদিও কেতবোৰ কাৰণত উৎপাদন তথা উৎপাদনশীলতা বৃদ্ধিৰ ক্ষেত্ৰত আশাব্যঞ্জক সফলতা লাভ কৰিব পৰা নাই। কৃষি ঋণৰ আঁচনিসমূহৰ ভিতৰত কিষাণ ক্রেডিট কাৰ্ড (KCC)ৰ আঁচনিখন এক অভিলাসী আঁচনি। ২০১১ চনৰ অক্টোবৰ পৰ্যন্ত সমগ্ৰ দেশত ১০.৭৮ কোটি KCC বিতৰণ কৰা হৈছে। আৰু এই বৰ্ষৰ বাজেটত এই আঁচনিখনৰ কিছু পৰিৱৰ্তন সাধন কৰি KCC ক স্মাৰ্ট কাৰ্ড হিচাপে ব্যৱহাৰ কৰি ATM-ৰ যোগেদি ধন উলিয়াব পৰাৰ ব্যৱস্থা ৰখা হৈছে। এই ব্যৱস্থাই কৃষকসকলক সহজে ধন হাতত পোৱাৰ পথ সুগম কৰিব। চলিত বৰ্ষৰ কেন্দ্ৰীয় বাজেটত কৃষি ঋণৰ বাবে মুঠ ৫,৭৫০০০ কোটি টকা ধাৰ্য কৰাৰ প্ৰস্তাৱ ৰখা হৈছে। যিটো যোৱা বছৰৰ তুলনাত ১০০০ কোটি টকা অধিক। সেইদৰে হুস্মাদী ঋণৰ বেলিকা বাৰ্ষিক ৭% সুদৰ হাৰ স্থিৰ কৰা হৈছে যদিও নিৰ্ধাৰিত সময়তকৈ পূৰ্বে পৰিশোধ কৰা ঋণৰ ক্ষেত্ৰত ৩% সুদ ৰেহাই দিয়াৰ প্ৰস্তাৱ বাজেটৰ আন এক উল্লেখনীয় দিশ, যি প্ৰস্তাৱে কৃষকসকলক সময়মতে ঋণ পৰিশোধ কৰিবলৈ অনুপ্রাণিত কৰিব। তদুপৰি দেশৰ উপান্ত আৰু ক্ষুদ্ৰ কৃষকলৈ অধিক হুস্মাদী শস্য ঋণ আগবঢ়াব পৰাকৈ আঞ্চলিক গ্ৰাম্য বেংকসমূহক সক্ষম কৰি Credit Re-finance Fund নামৰ আন এক পুঁজি গঠনৰ প্ৰস্তাৱ গঠনৰ প্ৰস্তাৱ কেন্দ্ৰীয় বাজেটৰ আন এক মন কৰিবলগা দিশ।

(ঘ) কৃষি গৱেষণা : অনাগত দিনত দেশৰ খাদ্য নিৰাপত্তা আৰু কৃষিৰ সামগ্ৰিক বিকাশ বহু পৰিমাণে নিৰ্ভৰ কৰিব কৃষি গৱেষণা, কৃষি প্ৰযুক্তিৰ ক্ষেত্ৰত দেশখনে লাভ কৰা সফলতাৰ ওপৰত। বিশ্বৰ জলবায়ু পৰিৱৰ্তনৰ নেতিবাচক প্ৰভাৱ ভাৰতৰ কৃষি খণ্ডৰ ওপৰতো যে পৰিছে সেই কথা ইতিমধ্যে প্ৰমাণিত হৈছে। গতিকে জলবায়ু পৰিৱৰ্তনৰ লগত ৰজিতা খোৱাকৈ শস্যৰ বীজ উদ্ভাৱন আৰু জাতৰ উন্নয়ন সাধন কৰিবলৈ নিৰন্তৰ গৱেষণাৰ প্ৰয়োজন হ'ব। এই প্ৰত্যাহ্বান গ্ৰহণ কৰিবৰ কাৰণে চলিত বৰ্ষৰ বাজেটত কৃষি গৱেষণাৰ কাৰণে ২০০ কোটি টকাৰ পৃথক আৱণ্টন দিয়াৰ প্ৰস্তাৱৰ কথা ঘোষণা কৰিছে।

(ঙ) কৃষি আৰু কৃষিসম্পৰ্কীয় খণ্ডলৈ কৰা বেহাই : পূৰ্বৱৰ্তী বছৰৰ বাজেটত গ্ৰহণ কৰা ব্যৱস্থাৰ ধাৰাবাহিকতা ৰক্ষা কৰি এই বছৰৰ বাজেটতো কুঁহিয়াৰ খেতিয়কসকলক সকাহ দিয়াৰ লগতে যন্ত্ৰপাতি আৰু এইবোৰৰ অংশ বিশেষৰ ক্ষেত্ৰত সীমা শুল্ক (Customs Duty) পূৰ্বৰ ৭.৫% ৰ পৰা ৩.৫% লৈ হ্ৰাস কৰাৰ প্ৰস্তাৱ ৰখা হৈছে। সেইদৰে সাৰ উদ্যোগ স্থাপন নাইবা এই উদ্যোগ সম্প্ৰসাৰণৰ কাৰণে প্ৰয়োজনীয় আমদানিকৃত যন্ত্ৰ-পাতিৰ ওপৰত ৩১ মাৰ্চ ২০১৫ চন পৰ্যন্ত সীমা শুল্ক সম্পূৰ্ণ বেহাই দিয়াৰ প্ৰস্তাৱ ৰখা হৈছে।

(চ) মজুত ভাণ্ডাৰৰ ক্ষমতা বৃদ্ধি : দেশত খাদ্য সামগ্ৰী উৎপাদনৰ তুলনাত আধুনিক সংৰক্ষণ ভাণ্ডাৰৰ অভাৱ কৃষি খণ্ডৰ আন এক জটিল সমস্যা। জনসাধাৰণৰ একাংশই দুবেলা দুসাঁজ খাবলৈ নোপাই দিন অতিবাহিত কৰাৰ বিপৰীতে উপযুক্ত সংৰক্ষণৰ অভাৱত খাদ্য-শস্য নষ্ট হ'ব লগা ঘটনা দেশৰ আৰ্থিক নীতিৰ এক বিড়ম্বনা। কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰে খাদ্য নিৰাপত্তা সুনিশ্চিত কৰি সকলোলৈকে উপযুক্ত খাদ্য সামগ্ৰীৰ যোগান নিয়মীয়া কৰাৰ সমান্তৰালভাৱে উপযুক্ত সংৰক্ষণৰ ভঁৰাল নিৰ্মাণ আৰু অতিৰিক্ত ক্ষমতা বৃদ্ধিৰ বাবে এই বছৰৰ বাজেটত পদক্ষেপ গ্ৰহণ কৰিছে। ভাৰতীয় খাদ্য নিগমৰ যোগেদি ব্যক্তিগত খণ্ডক অংশীদাৰ হিচাপে লৈ পাঁচ নিযুত টন অতিৰিক্ত খাদ্য সামগ্ৰী মজুত কৰিব পৰা ব্যৱস্থা গ্ৰহণৰ কথা উল্লেখ কৰা হৈছে।

ভৱিষ্যতৰ প্ৰত্যাহ্বান :

পৰিকল্পনাৰ আৰম্ভণিৰে পৰা কৃষিখণ্ডত দেশে যথেষ্ট আগ্ৰগতি লাভ কৰিছে। কিন্তু সময়ে সময়ে দেখা দিয়া কিছুমান সমস্যাৰ কাৰণে দেশে খাদ্য তথা পৰিপুষ্টি ৰক্ষাৰ ক্ষেত্ৰত কেতবোৰ প্ৰত্যাহ্বানৰ সন্মুখীন হ'ব লগা হৈছে। বিগত তিনি দশকত খাদ্য শস্য উৎপাদন কৰা কৃষিভূমি হ্ৰাস পাইছে। সামগ্ৰিক বিশ্বৰ কৃষি উৎপাদনশীলতাৰ তুলনাত ভাৰত বহু পিছপৰি আছে। এই ক্ষেত্ৰত সফলতা অৰ্জন কৰিবলৈ হ'লে কৃষি গৱেষণা আৰু কৃষি প্ৰযুক্তিৰ বহুল প্ৰসাৰ ঘটাব লাগিব। কৃষিৰ উন্নত বীজ, সাৰ, কীটনাশক, জলসিঞ্চন আদি উপাদানবিলাকৰ সুলভ যোগান সুনিশ্চিত কৰিব লাগিব। দেশে কৃষি ঋণৰ ক্ষেত্ৰত চমকপ্ৰদ সফলতা বা আগ্ৰগতি লাভ কৰিছে যদিও দৰিদ্ৰ আৰু উপাৰ্জ কৃষকসকলক সামৰি ল'ব পৰা নাই।

দেশৰ জনসাধাৰণৰ ক্ৰয় ক্ষমতা বৃদ্ধিয়ে প্ৰটিনযুক্ত খাদ্য সামগ্ৰীৰ চাহিদা বৃদ্ধি কৰিছে যদিও বৰ্ধিত চাহিদা অনুপাতে গাখীৰ তথা দুগ্ধজাত সামগ্ৰী, কণী, মাছ-মাংসৰ উৎপাদন বৃদ্ধি নোহোৱাৰ কাৰণে এই খাদ্য সামগ্ৰীসমূহৰ মূল্য যথেষ্ট বৃদ্ধি পোৱা পৰিলক্ষিত হৈছে।

খাদ্য নিৰাপত্তা সুনিশ্চিত কৰিবৰ কাৰণে জনমূৰি খাদ্য-শস্যৰ পৰিমাণ বৃদ্ধি কৰাটোৱেই যথেষ্ট নহয়। সৰ্বসাধাৰণৰ খাদ্য তালিকাত উপযুক্ত প্ৰটিনদায়ক আহাৰ অন্তৰ্ভুক্ত হৈছে নাই সেইটোহে গুৰুত্বপূৰ্ণ বিষয়। গতিকে দেশত উদ্যান শস্য (Horticulture)ৰ বৃদ্ধিৰ ওপৰতো গুৰুত্ব আৰোপ কৰিব লাগিব।

জনসাধাৰণৰ আয় আৰু ৰুচিৰ পৰিৱৰ্তনৰ লগে লগে খাদ্য অভ্যাসৰো পৰিৱৰ্তন হ'ব ধৰিছে। খাদ্য শস্যৰ পৰা প্ৰস্তুত কৰিবপৰা অন্যান্য খাদ্য সামগ্ৰী (Processed food)ৰ চাহিদা ক্ৰমে বৃদ্ধি পাবলৈ ধৰিছে। পৰিৱৰ্তনৰ লগত সামঞ্জস্য ৰক্ষা কৰি জনসাধাৰণৰ চাহিদা পূৰণ কৰাৰ লগতে কৃষকৰ আয় বৃদ্ধিত সহায়ক হোৱাটো খাদ্য প্ৰসংগ্ৰহণ উদ্যোগ স্থাপনৰ ক্ষেত্ৰত ব্যৱস্থা গ্ৰহণ কৰিব লাগিব।

এইদৰে কৃষি খণ্ডই সন্মুখীন হোৱা বিভিন্ন সমস্যা দেশৰ আৰ্থিক নীতিৰে প্ৰত্যাহ্বান জনাব পৰাকৈ কেন্দ্ৰীয় তথা ৰাজ্যিক চৰকাৰসমূহে সময়োপযোগী ব্যৱস্থা গ্ৰহণ কৰিলে ভাৰতীয় কৃষি অৰ্থনীতিয়ে বিশ্বৰ ভিতৰতে শক্তিশালী ৰূপত আত্মপ্ৰকাশ কৰিবলৈ সক্ষম হ'ব। ♦ ♦

SHIFTING CULTIVATION OF N.E. INDIA : ITS ALTERNATIVES FOR ENVIRONMENTAL PROTECTION

✶ Promanita Bora

Shifting cultivation is an agricultural system in which a plot of land is cultivated temporarily, then abandoned. It is the principle agricultural system of many tribal people of N. E. India. Among them It is popular as Jhum Cultivation. About 4.43 Lakh families of N. E. India solely depend on shifting cultivation. Jhum is practised in tropical and subtropical areas where rainfall is heavy and trees grow in abundance. Generally on the hill slopes it is undertaken. In these hill slopes it is difficult to keep the water stored, even though there might be plenty of rainfall. So the fields for cultivation have to be changed repeatedly. The field once cultivated is kept fallow for some years and some times even upto 15-20 years, as the fertility of the soil is exhausted after cultivation. Thus for doing shifting cultivation huge area of land is needed for a small population.

But excessive pressure, resulting from growing population is posing a serious threat to the ecology. At one time, the produce from shifting cultivation was not only sufficient, but there was even adequate surplus for the limited number of tribal population to enjoy other amenities of life. The natural forests supplied sufficient food in the form of tubers, wild animals, fruits, fish, shrubs, herbs etc. Earlier the Jhum Cycle was 30-40 years, thereby allowing sufficient time for natural regeneration of vegetation as compensation towards the environmental damages. Today the cycle of shifting cultivation has come down to 2-5 years. It is estimated that each year 1% geographical area of India's North East is being depleted from forest cover due to large scale cutting. Data available show that between 1995 and

1997, 1,875 sq.km. of forest area was lost due to the shifting cultivation in the region. In Manipur 140 sq.km. Loktak lake is silting up with debris from the treeless hills around it.

Shifting cultivation also causes large-scale soil erosion, siltation of reservoirs, incidence of floods in the plains, loss of soil fertility resulting in low productivity, drying up of natural streams etc. It affects the flora and fauna to a great extent. It is also responsible for changing climate. Even though many tribes of various parts of the world have been doing shifting cultivation as their main economic undertaking, about 3 million tribal people of India living on the hills and in forest have been practising shifting cultivation, e.g. the Byuiyas, the Baigas of Madhya Pradesh, the Saoras and the Kayss of Andhra Pradesh etc. In North East India also it is practised by the tribal people of Assam, Arunachal Pradesh, Nagaland, Meghalaya, Manipur and Tripura. The Aka, the Dafla, the hill-Miri, the Tagin, the Galong, the Padam, the Miniong, the Michmi, the Tangsa, The Nokte, the Wancho of Arunachal Pradesh, the Karbis of Assam etc. do shifting cultivation as their main economy.

To improving the condition of the shifting cultivation and to remove its adverse effects efforts are being made from various corners. To persist the system in an improved form, special attention into the Problem should be given. Without disturbing the tradition and culture of the tribal society suitable strategies in combination of new scientific practices and technologies should be developed. But it is not an easy affair to impose change on shifting cultivation, because Jhum cultivation is a traditional means of subsistence and interlinked with various beliefs and practices. So, there should be a careful approach in this respect.

Shifting cultivation should be substituted by terrace cultivation. But it needs organised efforts to protect it from erosion and make the terraces fertile. The Government of India has spent a huge amount of money to introduce terrace cultivation among the Jhum cultivators and make them settle in a place permanently. The Government of Meghalaya provided 2.0 ha of terrace land to Jhumia's family along with inputs and financial help for permanent cultivation. The Nagaland Government is doing a pilot project to induce farmers to give up Jhum cultivation and adopt terrace cultivation. The Angamis and Chekesangs of Nagaland have proved greatly effectiveness of a settled agriculture. By constructing irrigated terraces and with the support from their Government they have already brought considerable area

under settled cultivation. This has resulted in significantly lower annual shifting of areas in Nagaland as compared to other states of the regions with involvement of largest number of families.

People are being persuaded to settle in a more or less plain areas and to do intensive cultivation in the neighbouring plots of land. It helps to avail the educational, medical and other facilities provided by the govt. But practically it is not an easy task, because people find it difficult to adapt in the new environment – e.g. the Tripura Government tried to make the Jhumias settle in the plain areas but could not be successful.

Efforts are being made to make the shifting cultivators habituated to grow in the same plot of land more than one crop by rotation. This proposition has been appreciated – e.g. 'Mahar' and 'Mah' can be grown there easily which covers the land within a very short time. As a result soil erosion due to rains does not take place. These plants moreover make the soil fertile. So the land need not be left fallow for a long time. To stop soil erosion by rains contour bonding should be executed in different heights of the slopes of the hills. In Karbi Anglong and N. C. Hills of Assam permanent settlement of Jhum cultivators is gradually possible through development of various plantation crops in their hilly regions.

In Meghalaya, cultivators now use a modified form of jhumming called 'rip bun', particularly in production of potatoes and ginger. The modified form consists of heaped-up sods in which heaping of the bundle of branches and twigs of trees or truf along the slope of a plot in rows of beds measuring about 1m. and 2-3m. long. Sods are turned over with the spade and exposed for a time to get dry. When twigs and branches are used, they are covered with soil for about 10-15 cm. thickness and left sod with earth covering. During the months of February to April, these heaps are completely burnt. After that, the usual method of cultivation is followed. No manure or fertilizer is used other than the ashes obtained under the process. In the second year, frequently rice is taken and thereafter the field is left for natural regeneration of soil fertility.

With this regard the three-tire system developed by the ICAR Research Complex for NEH Region, Borapani in Meghalaya is worth mentionable. Under this system, the lower 1/3 terraced area (bench terracing) for agriculture, the middle 1/3 for horti-pastoral which the top 1/3 is for agro-forestry with contour bunds.

In Mizoram also pilot project is going on. Land reclamation, minor irrigation, land improvement, provision of seeds, fertilizers and development of horticulture and cash crops.

Conclusion :

In spite of various schemes launched by the Indian Government the problems arising from shifting cultivation are not solved to that extent, for which limitless problems develop in the environment. For protection and preservation of environment the basic resources should be provided like high soil fertility and water for drinking and biomass production etc. Moreover, the careful approaches and alternative technologies without hurting the cultural values, beliefs and practices of various tribal people of North East India should be adopted.

Bibliography :

Patiram and N. D. Verma, 2001 : *Reformed system to increase the productivity of shifting cultivation in North Eastern Hills*, Jr. of the North Eastern Council, Vol. 21, No. 2, PP. 24-32.

Das, R. C., 1995 : *Anthropology for the beginners (Part-II)*, Guwahati, Sangam Prakash, PP.163-169.

Singh, D. K., 2000 : *Perspective for Sustainable Agricultural Development*, in the Jr. the North Eastern Council, Vol. 20, No. 4, PP. 12-17.

Sahay, C. S. and others, 2000 : *Potential of famr Mechanization in NEH Region*, in the Jr. the North Eastern Council, Vol. 20, No. 1, PP. 12-17.

Various Net Sources.

SMALL TEA GROWERS OF DIBRUGARH DISTRICT: SOME ISSUES AND STRATEGIES.

✍ Sohan Lal Yadav

Introduction :

India, the largest producer and consumer of tea in the world accounts for around 28 p.c. of world production and 13 p.c. of world trade. However, the production as well as export of tea has shown a declining trend in the recent years of the current decade. That the fate of the India's tea industry is largely dependent on what happens to its eastern sector of Assam and West Bengal is well known. The tea growing states of India are mainly Assam, Arunachal Pradesh, Tripura, Manipur, Uttaranchal, West Bengal, Tamilnadu, Karnataka, Kerala (Nilgiris) and Himachal Pradesh, etc.

The first Indian to start planning of tea was an Assamese nobleman Maniram Dutta Barma, popularly known as Maniram Dewan. He was a Dewan of Assam Company until he resigned in 1841 to start his own tea estate. He had two gardens at Jorhat and near Sonari. But the British hanged him in 1858 for taking part in the mutiny in 1857. After Maniram Dewan's pioneering efforts, many others, mostly Assamese, came forward to plant tea. Someswar Sharma became the first Indian Superintendent of the tea industry of the Manband Tea Company. After independence things started changing. The British dominated industry change hands. Although the Jalans, Saharias, Ahmeds, Kanois, Darshan Lalls and few others were there, the reputed industrialists of India like Birla, Poddar, Paul, Shetia, Ruia and Tea amongst others became the biggest producers of Assam tea.

A large number of tea plantations are located in the Dibrugarh District. Around 30 percent of the plantations of the state are situated here (including Tinsukia district which has been separated since 1989). It is also estimated that about 30

percent of the population of the district is composed of tea and ex-tea labourers and their dependents. The important towns of the district include Dibrugarh (the head quarters of the district), Chabua, Duliajan, Namrup, Naharkatia and Moran. Most of these towns have developed tea plantations. For the purpose of the expansion and development of tea plantations, roads were constructed at the initiative of the tea planters to link the plantations with the main road. In 1881, the Assam Railway and trading Company was formed for the promotion of the industries in this district, and since 1882 railway lines were constructed for the speedy movement of tea. Alongwith the growth and development of tea plantations and spread of tea gardens all over the district, economic developments also took place. A saw mill with modern paraphernalia was started in Margherita in 1881; coal began to be mined at Ledo in 1882 while Petroleum began to be extracted at Digboi in 1889. Margherita, Ledo and Digboi, however, are now included in Tinsukia District. Roads began to be developed from 1868 to link the tea gardens with the river points of Brahmaputra. A railway line between Dibrugarh and Jaipur was opened up in 1882 and a steamer way linking Dibrugarh with Calcutta started in 1893. all these developmental activities required a number of skilled, semi-skilled and unskilled labourers, most of whom brought from other states. Labour that moved to work in tea gardens came from different geographical region. The early labour came from Bengal, Bihar and Uttar Pradesh. However, the later labour force came mainly from tribal regions of Bengal and Madras Presidency and the Central Province.

Objective of the study:

The Basic objective of this work is to examine the performance evaluation of the S.T.G.s. of Assam with special reference to Dibrugarh District while finding the prospects will be the ultimate remedies of this work. However, the following areas may be taken specific objectives of present research work.

- To examine the level and problems of small tea growers in Dibrugarh District.
- How the production problems if any grew.
- Are there any marketing problems? If so, how did they grow?
- How far the STGs are fit to adjust with technical know-how development?

Small Tea Growers Defined:

A good number of small tea gardens have been set up by Assam's local unemployed youths and others popularly known as Small Tea Growers (STGs). According to official figures of All Assam Small Tea Growers Association there are a total of 67,000 small tea growers in Assam, but if unregistered small growers are taken into account, the number will be above one lakh as on 2010. Such small tea gardens in Assam cover an area of 3.5 lakh acres. All these small tea

growers have provided employment to more than 7 lakh persons and are producing around 500 million kgs of green leaf valued at about Rs. 9.65 crore at current market rate.

Sri Someswar Bora former Agriculture Minister in 1978 took initiative for publicity and development of small tea garden in upper Assam. He was popular socialist leader of Golaghat district. During his agriculture ministry, Assam government announced a policy for promotion and development of small tea gardens and announced subsidy and grant for setting up small tea gardens in the vacant land having periodic patta. Sri Bora always advocated in favour of small tea gardens inside and outside of Assam Legislative Assembly. This is the reason he is known as father of small tea garden in Upper Assam. Such small tea growers are producing around 25 (p.c) of made tea of total tea production of Assam. The first small tea garden was planted in Nalbari Gaon under Sivsagar District by Sri Someswar Phukan in 1976. he was the person who started green revolution in upper Assam particularly in Sivsagar District of setting up small tea garden. According to Sri Someswar Phukan and All Assam People Agriculture Association; small tea growers are those who plant tea on less than 10 bighas of land. According of Government of Assam, small tea growers are those who cultivate tea up to an area of 30 bighas of land. The All Assam Tea Growers Association has started that small growers should be those who are having tea plantation area upto 250 bighas of land. However, the Tea Board has defined small growers as plantation having up to 75 bighas of land. Researcher will therefore stick to the definition of tea board which restricts STGs up to 75 bighas of land.

Small Tea Growers and their Present Position:

All Assam Small Tea Growers Association was formed in 1978. Sri Gangadhar Saikia was elected as president of all All Assam Small Tea Growers Association (ASTGA) in 1987. Sri Cheniram Khonikor was the president of ASTGA in 2010-11. recently the All Assam Small Tea Growers' Association (AASTGA), in its memorandum to the Union Ministry of Commerce and Industry, has sought that a just and reasonable price be fixed for the green tea leaves produced by them. The association claimed that there were 67,000 small tea gardens in Assam, producing 23,04,58,402 kg. of green leaf per annum and providing direct employment will be about 95,000 both skilled and unskilled labour. The sudden fall in price of green leaf at the peak of manufacturing season had severely affected all the small growers. If reasonable prices for green leaf are not fixed by the Government, the growers would certainly face a recurrence of the grave situation. The association also demanded setting up of another tea auction centre at Dibrugarh and urged the Union Ministry to ensure crop loans from the Union Government and also loans from the World Bank. Its other

demands included representation for AASGA in the Tea Board and setting up two branches for the board office in Dibrugarh and Tinsukia besides upgrading the existing office at Jorhat.

Meanwhile, Confederation of Indian Small Tea Growers' Association (CISTA), the parent body of the small tea growers in its 21-point charter of demands, asked for permanent membership in the Tea Board, besides involving the body in policy making by the Board. CISTA also insisted on speedy disposal of application submitted by societies to the Tea Board. It also wanted the government to establish transparent, concrete and participatory measures to protect the survival and interests of small tea growers from the negative impact of India-ASEAN Free Trade Agreement.

While average productivity of the state is 2,379 kg per acre, Dibrugarh's small growers produce 4,609 kg per acre and Tinsukia's 3,947 kg per acre. Only 1,297 small growers are registered with Tea Board and only 1,055 small growers availed incentives from the board.

Small tea growers are on the warpath in Assam. They have threatened agitation under the banner of the Assam Small Tea Growers Association (ASTGA) on issues such as land pattas, abolition of green leaf cess and reduction in land revenue among others. With small tea growers accounting for around 29 percent of the tea output in the state and 14 (p.c) of the total produced in India, any agitation by them is expected to cast a shadow on the overall tea production in the state as well as in the country. In a personal interview, Sri Cheniram Khonikor, President of ASTGA, said that the issuance of land pattas has been a long-pending demand of small tea grower, as its absence has been depriving them from getting benefits from the Tea Board and financial assistance from banks and other institutions. "If we have to pay the same amount of land revenue and also green leaf cess, then what is the difference between a small tea grower and big tea grower," said Khonikor.

The average land revenue a bigha that small as well as big tea growers pay is Rs. 22 in the Brahmaputra Valley and Rs. 16 in the Barak Valley. The big tea growers pay a green leaf cess of 32 paise a kg in Brahmaputra Valley and 29 paise in Barak Valley, while the small growers pay 20 paise. He said that it has become difficult for many micro tea growers, falling under the small tea grower's category, to sustain production. In the absence of land pattas, they were deprived of the various benefits provided by the Tea Board. Only 9 percent of the total small tea growers of the state currently has land pattas when there are more than 65,000 small tea growers in Assam, employing around 7 lakh people.

ASTGA has demanded immediate withdrawal of the 20-paise cess on green leaf and a reduction in land revenue. Further, Khonikor alleged that the state government has not taken up any scheme for the benefit of the small growers in recent years. Moreover, he said that for the last two years, the Tea Board, too has not given any grant to the small growers for undergoing training at the Tocklai Tea Research Centre or Assam Agriculture University, which would have helped them to improve quality.

The state government has not been given as much importance as it should have given. It is not considering our contribution to the Assam Tea Industry. State government should take the small tea growers into confidence before imposing any new tax on it, Khonikor said.

Conclusion:

From our above analysis we have come to this conclusion that the small tea growers have a bright prospect in Assam. The govt. should take initiative to encourage more unemployed youth to engage in this industry. We hope in future small tea industry will be one of the most profitable industries of Assam.

Small tea growers of Dibrugarh district though facing serious problems with regard finance, marketing, technical, managerial, education etc. yet they are helping the Government of Assam in solving rural unemployment problems of the Dibrugarh District of Assam in particular.

However, the Small Tea Growers of the region can help themselves in a befitting manner just by having their own tea processing factory and marketing pool on cooperative basis besides attaining educational courses and training on regular basis.

Bibliography :

- Sharma, Khemraj "The Himalayan Tea Plantation Workers, Dibrugarh 2009, Pp.20-21
- H.N. Das "Social obligation of Assam Tea Industry": Assam's growth and employment", The Assam Tribune, Guwahati, 29th March, 2010.
- Interview Report with Cheniram Khonikor President of All Assam Small Tea Grower Association, Dibrugarh, Assam, Nov.2011
- Joseph E. Imhanlahimi, "Poverty alleviation through Micro financing in Nigeria Prospects and challenged", Journal of Financial management and analysis, No.23(1), January 2010, Pp.66-82.
- Banerjee, J.; Tea plantation industry, K.N. Publication, Panbazar, Guwahati, 1996
- Bhadra; R.K.: "Social Dimension of Health of Tea Plantation workers in India. Baruah; Dr. Tultul : "Mundas in Tea Plantation, A study in their Health behavior. Bhuyan, D; :Khudra Chah Khetiyake Samoboybhit, Guwahati, 2000.
- Borbora, R.N; : Asomor Arthanaitik Aru Chinta Prabha, Dr. S Borbora, Dibrugarh, '02

জীৱন-পৰিক্ৰমাত শ্ৰীকৃষ্ণৰ প্ৰভাৱ : ব্যক্তিগত ভাৱ-বিশ্লেষণ

২৯ বন্তি ফুকন সোনোৱাল

শ্ৰীকৃষ্ণ মানে এক অদৃশ্যমান মহান শক্তি। এই মহান শক্তিৰ শ্ৰীচৰণত আমাৰ পৰিদৃশ্যমান পৃথিৱীৰ ভাগ্যভাৰ নিৰ্ভৰ কৰিছে বুলি ভবা হয়। শাস্ত্ৰত আছে — “অনন্ত কোটি ব্ৰহ্মাণ্ডৰ হৰি অধিকাৰী”। পৃথিৱীত অন্যায়, অধৰ্ম, ব্যভিচাৰ হ’লেই সমাজ পৰিশুদ্ধ কৰিবলৈ বিভিন্ন ৰূপত শ্ৰীকৃষ্ণৰ অৱতাৰ ঘটে; সেইবাবে লোকসমাজে শ্ৰীকৃষ্ণক বিভিন্ন নামেৰে নামাংকৰিত কৰি নিৰন্তৰ পূজা-অৰ্চনা কৰি আহিছে।

ল’ৰালি কালছোৱাত আমিও সাধু কিতাপসমূহত শ্ৰীকৃষ্ণৰ অপাৰ মহিমাৰ বসায়ক কথাবোৰ পঢ়িছিলো। ইবোৰে আমাৰ কোমল অন্তৰত থৌকিবাথৌ ভাৱ-উৰ্মি জন্মাইছিল। সেই সময়সূচীত পাৰাপাৰহীনভাৱে শ্ৰীকৃষ্ণৰ চৰিত্ৰটি কল্পনাৰে জুখিছিলো আৰু কৃষ্ণৰ মহিমাবোৰে মনত গভীৰভাৱে সাঁচ বহুৱাইছিল। তদুপৰি জনয়িত্ৰীৰ পাঠশালাতো নিতৌ পুৰা-গধূলি শ্ৰীকৃষ্ণৰ বন্দনা অনেক শুনাইছিলো। গতিকে মাতৃৰ সূত্ৰেৰে আমাৰ ব্যক্তিগত জীৱন-যাত্ৰাত আশৈশৱকালৰ পৰাই শ্ৰীকৃষ্ণৰ অপৰিসীম প্ৰভাৱ বিদ্যমান হৈ আছে। এই লিখনিত তাকেই বেকত কৰাৰ প্ৰযত্ন কৰা হৈছে।

(১) জনশ্ৰুতিত আছে, ভাল কৰ্মৰ ভাল ফল, বেয়া কৰ্মৰ বেয়া ফল; যেনে কৰ্ম তেনে ফল। এনে ভাৱাৰ্থৰ উপলব্ধিত আমাৰ মাতৃয়ে কৈছিল, নিৰাকাৰ শ্ৰীকৃষ্ণই ওপৰৰ পৰাই পৃথিৱীৰ সকলো মানুহৰ গতিবিধি নিৰীক্ষণ কৰি থাকে। আমিবোৰ শ্ৰীকৃষ্ণৰ ‘নজৰবন্দী’।

মানুহৰ কৰ্মফলৰ বাবে শ্ৰীকৃষ্ণৰ বিচাৰ কক্ষত বিচাৰ হয় আৰু বিচাৰকক্ষত হেনো মানুহৰ দোষ অনুযায়ী শাস্তি বিধান কৰা হয়। মাতৃৰ উক্ত শিক্ষণে আমাক অত্যন্ত চিন্তাশ্বিত কৰিছিল। প্ৰাথমিক শিক্ষা গ্ৰহণৰ সময়ত আমি ব্যক্তিগত ডায়েৰীসদৃশ ‘পাপ-পুণ্য’ৰ বহী এখন লৈছিলো। সেইখন যেন আছিল — ‘A record book of sacred and sinful works’। সেই ৰেকৰ্ড বহীখনৰ নমুনা আছিল এনেধৰণ —

সময়/তাৰিখ	পাপৰ সংখ্যা	পুণ্যৰ সংখ্যা
০০০	X	Y

খোজ

উল্লেখযোগ্য যে, শ্ৰীকৃষ্ণৰ অনুশাসনত আছোঁ বুলিয়েই আমি পৰাপক্ষত কেনোধৰণৰ অপকৰ্মত লিপ্ত নহৈছিলো। কেতিয়াবা লগৰ বান্ধৱীৰ সৈতে কিবা কথাত মিছা অথবা ভুল কৰাৰ লগে লগে ঘৰলৈ আহি ‘পাপ-পুণ্য’ৰ বহীখনত পাপৰ শাৰীত পাপৰ সংখ্যাটো লিখি ৰাখিছিলো। আনহাতে ভাল কাম কৰাৰ লগে লগে আনন্দেৰে পুণ্যৰ ঘৰত হিচাপ ৰাখিছিলোঁ।

ইয়াৰ উপৰিও মায়ে আৰু এটা ভয় লগা প্ৰবচন শিকাইছিল। ‘মিছা কথাৰ ঠেং চুটি’। ইয়ে একপ্ৰকাৰ মনৰ মাজত ত্ৰাসৰ সৃষ্টি কৰিছিল। বাধ্যত পৰি মিছা কথা এটা কোৱাৰ পাছতে ভৰি দুটালৈ বাৰম্বাৰ নিৰীক্ষণ কৰিছিলো জানোচা ভৰি চুটি হৈছে।

(২) আমাৰ ক্ষেত্ৰত ‘মৃত্যুভয়’ এক প্ৰলয়ংকাৰী ভূমিকম্পৰ দৰে। প্ৰায় বুজন হোৱাৰ পাছতে দুগৰাকী আত্মীয় মহিলাক তিলতিলকৈ লেলাট ভুঞ্জি মৃত্যুবৰণ কৰা সচক্ষে দেখিছিলোঁ। এনে মৃত্যুৰ কাৰণ মাক সুধিছিলো আৰু মায়ে শ্ৰীকৃষ্ণৰ লীলাৰ খুটিনাটি ব্যাখ্যা কৰাৰ উপৰিও সেই দুগৰাকী মহিলাই হেনো জীৱন কালছোৱাত অলেখ অপকৰ্মত লিপ্ত আছিল যাৰ বাবে এই পৃথিৱীতে অপকৰ্মৰ ফলশ্ৰুতিত নৰক যন্ত্ৰণা ভুঞ্জিবলগীয়া হৈছিল বুলিও কৈছিল। এনে যাতনাময় মৃত্যু আৰু শ্ৰীকৃষ্ণৰ শাস্তিবিধান ব্যৱস্থাৰ কথাই প্ৰতিক্ষণে আমাক শংকিত কৰিছিল। ইয়ে অপকৰ্মৰ পৰা বিৰত থাকিবলৈ অহৰহ সৰীয়াই দি থাকে।

(৩) আহাৰ গ্ৰহণৰ সময়ত সদায় ভগৱানক স্তুতি কৰি খোৱাৰ অভ্যাস কৰিছিলোঁ। আনহাতে খোৱাবস্তুৰ এটি সৰু অংশ চৰাই-চিৰিকতি আদিৰ বাবে আজি পৰ্যন্ত কাহীখনতে ৰাখি আহিছোঁ — এই অভ্যাস মাতৃৰ নিৰ্দেশত। পশু-পক্ষীও ভগৱানৰ সৃষ্টি আৰু মানৱ প্ৰেমৰ লগতে হেনো পশু-পক্ষীৰ প্ৰেমো একপ্ৰকাৰ ধাৰ্মিক কাম। এনে কথাই এতিয়াও মন পুলকিত কৰে। উল্লেখযোগ্য যে, কেতিয়াবা খাদ্যবস্তু ৰুচি অনুযায়ী নহ’লে অৰ্থাৎ মনৰ মতন নহ’লে খোৱাৰ সময়ত বহুত খং উঠিছিল। তেতিয়াও মাক বুজনি আৰম্ভ। খোৱাবস্তু সদায় সন্তুষ্টিৰে আৰু শ্ৰদ্ধাৰে খাব লাগে। নহ’লে শ্ৰীকৃষ্ণ অসন্তোষ হয়। সেইবাবে শ্ৰীকৃষ্ণৰ প্ৰতি ভক্তি জনাই বেঙেনা পিটিকাৰে হ’লেও কেতিয়াবা হাঁহিমুখে ভাত খাইছিলোঁ।

একেদৰে ৰাতি শুবৰ সময়ত শ্ৰীকৃষ্ণক স্মৰণ কৰি — হে প্ৰভু! ৰক্ষা কৰা, তোমাৰেই লীলা! প্ৰভু দয়াময় বুলিহে বিচিনাত পৰিছিলোঁ।

(৪) তাহানিতে পাঠ্যপুথিত পঢ়া মনত পৰে — ভক্তিভাৱে ঈশ্বৰৰ ওচৰত কিবা বিচৰা মানেই হ’ল প্ৰাৰ্থনা। পিছে আমাৰ স্নেহময়ী মাতৃয়ে ঈশ্বৰৰ পৰা স্বাৰ্থপৰৰ নিচিনা কিবা এটা পোৱাৰ আশাত প্ৰাৰ্থনা কৰা কথাটোৰ পক্ষপাতী নাছিল। মায়ে শিকোৱা প্ৰাৰ্থনাৰ কিয়দংশ উল্লেখ কৰা হৈছে —

হে প্ৰভু!

তুমি আমাৰ মাতা

তুমি আমাৰ পিতা

তুমি আমাৰ বন্ধু, তুমি আমাৰ সখা

তুমিয়ে সকলো।

খোজ

আমাৰ সকলো দোষ মাৰ্জনা কৰা
সং পথত চলিবলৈ শক্তি আৰু মতি দিয়া
এয়ে তোমাৰ ওচৰত সৰল প্ৰাৰ্থনা।...

গতিকে শ্ৰীকৃষ্ণৰ কৃপাদৃষ্টিত সততাৰে জীৱন যাপন কৰিব পৰাটোহে মানুহৰ জীৱনৰ মহত্ব
যেন অনুভূত হয়।

(৫) শ্ৰীকৃষ্ণৰ প্ৰতি আমাৰ অন্তৰত অগাধ ভক্তি, প্ৰেম আৰু বিশ্বাসৰ সোপান অন্তৰ্নিহিত
হৈ আছে। শ্ৰীকৃষ্ণৰ ভক্তিত গদ্ গদ্ হৈ পুৱা-গধূলি প্ৰণিপাত কৰোঁ আৰু মানসিকভাৱে এক বিৰল
সুখানুভূতি লাভ কৰোঁ —

তুমি আশৈশৱ পূজ্যপাদ
পুৱালি পূজনত
তোমাৰ সুশীতল প্ৰচ্ছায়া
খন্তেক জিৰাই লই
পাওঁ অনাবিল সুখ আৰু জীৱনৰ নিৰাপত্তা।...

উল্লেখ্য যে, জনয়িত্ৰীৰ পাঠশালাৰ পৰাই সৰুতে শিকিছিলোঁ ভগৱান বিচাৰি মন্দিৰে মন্দিৰে
চলাথ কৰি ফুৰিব নালাগে। ভগৱান শ্ৰীকৃষ্ণ মানুহৰ মাজত আছে। আমাৰ বাসস্থানতে পৰিব্ৰমী আছে
নিৰাকাৰ ৰূপত। ভগৱানৰ কৃপাদৃষ্টি পাবলৈ হ'লে নিশ্চিতভাৱে সদায় সং চিন্তা, সং কৰ্ম কৰি মানুহৰ
মংগলৰ বাবে মানৱ সেৱা কৰিব লাগে। মানৱ সেৱাৰ দৰে পৱিত্ৰ কাম একো নাই। এনে নৈতিক
কথাই মানসিক শক্তি সৰল কৰে।

ভক্তিগীতিত আছে শ্ৰীকৃষ্ণৰ গুণ-গৰিমা —

“যাৰ ঘৰে জ্বলাই বাতি
গোসাঁই ফুৰে দিন ৰাতি
যাৰ ঘৰে লয় হৰি নাম।...

হৰিস্তুতিয়ে অৰ্থাৎ হৰি নাম ৰসে মানুহৰ মাজত প্ৰেম-ভালপোৱাৰ অমৃতৰ নদী বোৱাব
পাৰে। ইয়ে আনিব পাৰে সমাজলৈ শান্তি।

(৬) বাল্য অৱস্থাত জীৱনৰ পোৱা-নোপোৱাবোৰ হিচাপ কৰি চাওঁতে নোপোৱাৰ
তালিকাখনতহে সৰহসংখ্যক আশা অন্তৰ্ভুক্ত থাকে। অভাৱ অসীম। সেই সময়ত আমাৰ অভাৱ-
অভিযোগবোৰ দাঙি ধৰিবলৈ বহু সময়ত শ্ৰীকৃষ্ণৰ দৰ্শন কামনা কৰিছিলোঁ। এনেবোৰ অভাৱ-
অভিযোগ সম্পৰ্কে মাতৃৰ আগতো ব্যক্ত কৰিছিলোঁ। এতিয়াও জীৱনৰ বিভিন্ন স্তৰত বিষয়-জঞ্জালত
হাবু-ডুবু খালেই শ্ৰীকৃষ্ণৰ লীলাক কেন্দ্ৰ কৰি অৱচেতন মনত ক্ষোভ জন্মে। মুহূৰ্ততে মাতৃৰ বুজনিৰ
খোজ

কথাবোৰ সোঁৱৰাই চাওঁ। তেওঁৰ মতে, জীৱন পৰিক্ৰমাত আমি সকলোৱে শ্ৰীকৃষ্ণৰ পৰীক্ষাসমূহত
অৱতীৰ্ণ হ'বই লাগিব। এনে আচল পৰীক্ষাসমূহত মানুহৰ ধৈৰ্যশক্তি, বিশ্বাস, ভক্তি, সহনশীলতা,
দৃঢ়তা, সততা আদি মূল্যায়ন হয়। সেইবাবেই আনন্দত অধিক আত্মহাৰা, বিপদত অধিক হতাশাত
ভাঙি পৰিব নালাগে। সমস্যা য'ত, সমাধান ত'ত। জীৱন খোজত ভৰিৰ খোপনি সাৱধানেৰে দিলে
জীৱন-যুঁজৰ সাৰ্থকতা পোৱা যায়। মুঠৰ ওপৰত, মাতৃৰ সূত্ৰেৰে পোৱা ল'ৰালি কালৰ শিক্ষাতে
পৰৱৰ্তী জীৱন-যুঁজৰ টিপনীবোৰ সুপ্ত হৈ আছিল। সঁচা অৰ্থত উক্ত কথাৰ তাৎপৰ্য প্ৰশংসনীয়।

(৭) সাধাৰণভাৱে সত্যবান আৰু ধৰ্ম অনুৰাগী ব্যক্তিৰ প্ৰতি সকলো মানুহৰে শ্ৰদ্ধা আৰু
অনুৰাগ আছে। এনে সত্যতা শ্ৰীকৃষ্ণৰ চৰিত্ৰটিত প্ৰতিফলিত হৈছে। মহাভাৰতত শ্ৰীকৃষ্ণই এখন
সাম্য-মৈত্ৰীৰ ভাৰত গঢ়াৰ বাবে ধৰ্মানুৰাগী আৰু সাধু ব্যক্তিক আদৰ্শ স্থানত ৰখাৰ প্ৰয়াস কৰিছে।
সেইমতেই শ্ৰীকৃষ্ণই সত্যপ্ৰাণ পাণ্ডৱৰ পক্ষত অৱস্থান কৰিছে। ৰাজনীতিজ্ঞ হিচাপে শ্ৰীকৃষ্ণই
শ্ৰেণীহীন সমাজ ব্যৱস্থাবে অখণ্ড ভাৰত গঠনৰ মহান কাৰ্যত যিধৰণেৰে ভূমিকা পালন কৰিছে, সেই
সত্যনিষ্ঠ কথাবোৰে আমাক উৎসাহিত কৰিছে।

প্ৰসংগক্ৰমে ক'ব পাৰি যে, শ্ৰীকৃষ্ণক এজন ঐতিহাসিক ব্যক্তি ৰূপে, ৰাজনীতিজ্ঞ, কূটনীতিবিদ,
সৰ্বগুণাকৰ অথবা এটি কাল্পনিক চৰিত্ৰ যি বুলিয়েই লোক-মানসে গ্ৰহণ নকৰক লাগে, শ্ৰীকৃষ্ণ যুগে
যুগে প্ৰাসংগিক, অনন্তব্যাপী পূজ্যপাদ। ব্যক্তিগত জীৱনৰ অভিজ্ঞতাৰ পৰা শ্ৰীকৃষ্ণৰ অপৰিসীম
প্ৰভাৱ শক্তিশালীৰূপত প্ৰতিষ্ঠিত কৰিব বিচাৰিছোঁ। যদি প্ৰত্যেক পিতৃ-মাতৃয়ে শ্ৰীকৃষ্ণৰ চৰিত্ৰৰ দৰে
এটি আদৰ্শ চৰিত্ৰক শিশুসুলভ মনত দকৈ সাঁচ বহুৱাই দিব পাৰে, তেতিয়াহ'লে সেই শিশুটিয়ে
ভৱিষ্যৎ জীৱনত কোনো ধৰণেৰে অপৰাধ প্ৰৱণতাত লিপ্ত নহয়। নিশ্চিতৰূপে সেই আদৰ্শ চৰিত্ৰই
ছাঁৰ দৰে উচিত-অনুচিত, ন্যায়-অন্যায়ৰ ক্ষেত্ৰত দিক্ নিৰ্ণয় কৰিব, ই ধুকপ সত্য।

এইখিনিতে ইয়াৰ স'তে ৰজিতা খুৱাই উল্লেখ কৰা হৈছে যে, সাম্প্ৰতিক দুৰ্নীতিগ্ৰস্ত ৰাজনীতিক
নেতা-পালিনেতা, বিষয়ববীয়া আৰু সমাজৰ অসাধু ব্যক্তিসকলে শ্ৰীকৃষ্ণৰ চৰিত্ৰক সঠিকভাৱে
অনুধাৱন কৰা হ'লে নিশ্চিতভাৱে তেওঁলোকে কেতিয়াও অপৰাধমূলক কাম-কাজত নিজকে লিপ্ত
কৰিব নোৱাৰিলেহেঁতেন। গতিকে পৰিশেষত কওঁ যে, প্ৰতিগৰাকী মাতৃয়ে শিশু অৱস্থাতে নিজৰ
সন্তানক শ্ৰীকৃষ্ণৰ মহিমা সম্পৰ্কে অৱগত কৰোৱাবলৈ চেষ্টা কৰক আৰু নিৰ্ভয় মনে অথবা বিনা
দ্বিধাই আজিৰ সমাজলৈ উলিয়াওক; সেই সন্তানে কেতিয়াও, কোনোপধ্যে বেয়া কৰ্মত লিপ্ত
নহয়। ই শতকৰা ১০০ ভাগেই সঁচা।

সমাজ পৰিশুদ্ধ হোৱাৰ কামনা কৰি—
ওম শ্ৰীকৃষ্ণায় নমঃ

◆◆◆

গৱেষণাৰ পৰিক্ৰমাত সৰ্বাংগসুন্দৰ মানৱ সৃষ্টি

৯ জ্যোতিমা ফুকন

আপুনি সদায় উৰ্বৰ হৈ থাকিব খোজে, নহয় জানো! উৰ্বৰ ক্ষুৰধাৰ মেধাসম্পন্ন, সুস্থ-সবল, ব্যাধিমুক্ত এটা দেহা আৰু পাৰিলে পৌৰাণিক কাহিনীৰ চৰিত্ৰৰ দৰে 'অমৰত্ব' প্ৰাপ্তি! খুব বেছি নহ'লেও ২০০-৩০০ বছৰমানলৈ আয়ুসকাল বঢ়াই সুখে-সন্তোষে থকাৰ স্বপ্নকণ আপোনাবোৰে আছে বোধকৰো। কাৰণ আপোনাৰ প্ৰাচুৰ্যপূৰ্ণ জীৱনটো দেখোন গঢ়ি-পিতি লওঁতেই গ'ল। ভোগনো কেতিয়া কৰিলে! লগে লগে আপুনি হয়তো বিচাৰিব আপোনাৰ বংশলতাও সৰ্বাংগসুন্দৰ হৈ আগুৱাই যাওক। ৰ'ব। আপোনাৰ এই সমস্যাবোৰৰ সমাধান লৈ বহু উদ্যোগী বিজ্ঞানী গৱেষণাৰ জয়যাত্ৰাত নামি পৰিছে। আপুনি এতিয়া আপোনাৰ ব্যক্তিগত কম্পিউটাৰতে আপোনাৰ শৰীৰত থকা চৰিত্ৰ-প্ৰকাশক 'জিন'সমূহ সংৰক্ষণ কৰি ৰাখিব পাৰিব আৰু এই জিনসমূহৰ কাৰ্যপন্থা, সিহঁতে কৰিবপৰা ৰোগসমূহ আৰু তাৰ আগতীয়া নিৰাময়ৰ সবিশেষ জানিব পাৰিব। প্ৰয়োজন অনুসৰি অশুদ্ধ যেন লগা জিনসমূহ বিশেষজ্ঞৰ সহায়ত সাল-সলনি কৰি ধুৱাই-পখলায়ো ল'ব পাৰিব। এইবিলাক সম্ভৱ হৈছে কেইখনমান উন্নত দেশৰ বিজ্ঞানীসকলৰ জৈৱ প্ৰযুক্তিত যৌথ গৱেষণাৰ কঠোৰ ফলশ্ৰুতিত। সেয়ে এই শতিকাকটোকে 'জৈৱ প্ৰযুক্তিৰ সোণালী যুগ' বুলি আখ্যা দিব পাৰি।

কুৰি শতিকাৰ শেষৰফালে জীৱবিজ্ঞানীসকলে মানৱ সমজাত এক তোলপাৰ লগালে। উদ্ভিদৰ ক্ষেত্ৰত ব্যৱহাৰ হোৱা 'ক্ল'নিং' পদ্ধতি প্ৰাণীজগততো ব্যৱহাৰ কৰি স্কটলেণ্ডৰ ৰ'জলিন ইন্সটিটিউটৰ ড° আইৱান উইলমাটে ১৯৯৭ চনত ভেৰাৰ ক্ল'ন 'ডলী'ক সৃষ্টি কৰিলে। 'ক্লনিং' শব্দটোৱে উদ্ভিদ বা প্ৰাণীৰ দেহৰ এটা কোষৰ পৰাই অবিকল এটা উদ্ভিদ বা প্ৰাণী সৃষ্টি কৰা বুজায়। অৰ্থাৎ দিনে বিশ লিটাৰ গাখীৰ দিয়া গাই এজনীৰ 'ক্ল'ন' গাইবিলাকেও একে ধৰণে বিশ লিটাৰকৈ গাখীৰ দিব। মানৱ ক্ল'নৰ বিষয়টো বিতৰ্কিত যদিও এই প্ৰযুক্তি মানৱ কল্যাণতো ব্যৱহাৰ কৰিব পাৰি। ৰোগীক প্ৰয়োজন হোৱা বিভিন্ন অংগ-প্ৰত্যংগ যেনে যকৃৎ, হাওঁফাওঁ, বৃক্ক আদি ক্ল'ন কৰি জনহিতকৰ কামত ব্যৱহাৰ কৰিব পাৰি। বৰ্তমান সময়ত মানুহ, জীৱ-জন্তুৰ ক্ল'নিং পদ্ধতিৰ জৰিয়তে মৃত্যুৰ সন্তাৰনাৰ পৰা জীৱকুলক প্ৰতিৰক্ষা দিয়াৰ প্ৰচুৰ সন্তাৰনাই দেখা দিলে।

যি নহওক, মানৱ বংশগতি (Human Genetics)ৰ অধ্যয়ন মানৱ জাতিৰ বাবে এক উল্লেখনীয় খোজ

আলোড়ন। মানুহৰ চৰিত্ৰসমূহৰ বংশ পৰিক্ৰমণিকাৰ অধ্যয়নেই মানৱ বংশগতি। এই অধ্যয়ন কেইটামান মূল উদ্দেশ্য আগত ৰাখি আগবাঢ়ি গৈছে —

১। মানৱদেহত থকা জিনৰ বিভিন্ন বৈশিষ্ট্যসমূহ, ক্ৰ'মজ'মৰ আকৃতি তথা প্ৰকৃতি আদিৰ অধ্যয়ন।

২। চৰিত্ৰসমূহৰ বংশ পৰিক্ৰমণিকাৰ পদ্ধতি অনুধাৱন।

৩। আনুবংশিক ব্যাধিসমূহৰ বাবে দায়ী কাৰকবোৰৰ সঠিক নিৰূপণ আৰু

৪। এইবোৰৰ জৰিয়তে উন্নত মানৱ প্ৰজাতি গঠন।

জৈৱ প্ৰযুক্তিবিজ্ঞানৰ বিকাশৰ লগে লগে জীৱদেহত থকা জিনবোৰ বহন কৰা জৈৱ সংকেতবোৰ জানিবপৰা গৈছে আৰু মানুহৰ শৰীৰত থকা ৩০ হাজাৰ জিনৰ বৈশিষ্ট্যবোৰ মানৱ জিন প্ৰকল্প (Human Genome Project – HPG)ৰ দ্বাৰা বিজ্ঞানীসকলে গম পাইছে। সু-সন্তানৰ নিৰ্বাচন পদ্ধতিত জৈৱ প্ৰযুক্তিয়ে পৰামৰ্শ দিয়ে। কিছুমান জেনেটিক ৰোগ যেনে- বৰ্ণান্ধতা (Colour blindness), হিম'ফিলিয়া (Haemophilia), ছালৰ বৰণ, ৰক্তদল আদিৰ বংশপৰিক্ৰমা সম্পৰ্কে আগতীয়াকৈ জানিব পাৰি। অন্য কিছুমান জেনেটিক ৰোগ— ডাউনৰ ছিনড্ৰ'ম (Down's Syndrome), ক্লিনফেল্টাৰৰ ছিনড্ৰ'ম (Kline felter's Syndrome) আদিৰ জেনেটিক পৰামৰ্শ দ্বাৰা চিকিৎসা দিব পৰা যায়। তদুপৰি অশুদ্ধ জিনটাইপৰ ফলত ভৱিষ্যত প্ৰজন্মত হ'বপৰা জেনেটিক দোষ আগতীয়াকৈ চিনাক্ত কৰি ৰোগ নিৰাময়ৰ বাবে চিকিৎসাও ল'ব পাৰি।

মানুহৰ বংশগতিৰ অনিয়মসমূহ (Genetic disorders) বিভিন্ন কাৰণত হ'ব পাৰে। মূলতঃ দেহ ক্ৰ'ম'জ'মৰ সংখ্যাৰ পৰিৱৰ্তনৰ ফলত বা আকৃতিগত পৰিৱৰ্তন ফলত, লিংগ ক্ৰ'ম'জ'মৰ সংখ্যাৰ তাৰতম্যৰ ফলত, অসংগতি বা জিনৰ উৎপৰিবৰ্তন (mutation)ৰ বাবে ইত্যাদি।

আজিৰ বিজ্ঞানৰ সা-সুবিধাৰ যুগত বৈবাহিক সম্বন্ধৰ বাবে বংশগতীয় দিহা-পৰামৰ্শ (Genetic Counselling) অতীৰ প্ৰয়োজন। বৈবাহিক সম্বন্ধই ভৱিষ্যত সন্তান-সন্ততিলৈ ভাল চৰিত্ৰবাহক জিনৰ উপৰিও কিছুমান মাৰাত্মক ব্যাধিৰ আগমনি ঘটাব পাৰে যি সুস্থ-সবল এখন মানৱ সমাজ গঢ়াত বিৰাট প্ৰত্যাহ্বানৰূপে দেখা দিয়ে। মানুহৰ অজ্ঞতা বা চিকিৎসকৰ পৰামৰ্শ নোলোৱাৰ বাবে বিশ্বত প্ৰতিবছৰে প্ৰায় ২৫ শতাংশ মানৱ শিশু বংশগতীয় ৰোগত আক্ৰান্ত হৈছে। সেয়ে বিবাহ প্ৰাৰ্থীসকলে পৌৰাণিক বিশ্বাসৰ ৰাহি-জোৰা মিলোৱাতকৈ আনুবংশিক পৰামৰ্শহে লোৱা উচিত। দৰা-কইনাৰ তেজৰ গ্ৰুপ পৰীক্ষা কৰি ভৱিষ্যত বংশধৰৰ তেজৰ গ্ৰুপ, সম্ভাৱ্য বেমাৰ-আজাৰৰ আগতীয়া স্কীয়নি বা সেইযোৰা দৰা-কইনা বিবাহত বহা উচিত নে অনুচিত আদি পৰামৰ্শ জেনেটিক কাউন্সেলিঙে প্ৰদান কৰে। বংশগত ৰোগসমূহ বংশানুক্ৰমে বা সমাজত যাতে বিয়পি নোৱাৰে তাৰ বাবে গৰ্ভধাৰণত অনুৎসাহী কৰা, এমনিয়'টিক ৰস পৰীক্ষাৰ দ্বাৰা গৰ্ভজাত সন্তানৰ ভৱিষ্যতে হ'বপৰা ৰোগ সম্পৰ্কে দোষযুক্ত দম্পতীক অৱগত কৰি গৰ্ভপাতৰ বাবে পৰামৰ্শ দিয়া, স্বামী-স্ত্ৰীৰ তেজত থকা Rh কাৰক, ৰক্তদল আদি পৰীক্ষা কৰি ভৱিষ্যতে গৰ্ভজাত সন্তানৰ ক্ষেত্ৰত হ'বলগা অনিয়মবোৰৰ যথোপযুক্ত পৰামৰ্শ জেনেটিক কাউন্সেলিঙে প্ৰদান কৰে।

হিউমেন জিনম প্রজেক্টটো ১৯৯০ চনৰ ১ অক্টোবৰত আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয়ভাৱে আৰম্ভ কৰা হৈছিল। বিভিন্ন দেশসমূহৰ গৱেষণাকেন্দ্ৰ আৰু বিচাৰ্চ গ্ৰুপ কিছুমানে এই হিউমেন জিনম প্রজেক্টৰ গৱেষণাত ব্ৰতী হৈছে। তাৰ ভিতৰত দুটা বিশেষ অৱদান দিব পৰা কেন্দ্ৰ হৈছে ফ্ৰান্সৰ Centre d'Etudes Polymorphism Humaine (CPHE) and Genethon (হিউমেন জেনেটিক্সৰ কাৰখানা)। মানুহৰ গাত থকা জিনসমূহৰ সমষ্টিকে 'মানৱ জিনম' বুলি কোৱা হয়। একোটা ডি.এন.এ.ত প্ৰায় একলক্ষ বা তাৰো অধিক জিন থাকে। বিজ্ঞানীসকলে বংশগতিৰ অধ্যয়নত দেখিছিল যে জীৱকোষৰ কোষকেন্দ্ৰত থকা ক্ৰম'জ'মসমূহত কিছুমান সূত্ৰাকাৰ ডি.এন.এ. অণু থাকে আৰু সেই ডি.এন.এ.ইহে বংশগত লক্ষণসমূহ প্ৰকাশ কৰে। বংশগত লক্ষণৰ যিবোৰ কাৰকক 'জিন' বুলি কোৱা হয় সেইবিলাক আচলতে ডি.এন.এ. অণু একোটাৰ একোটা সৰু অংশ অৰ্থাৎ একোটা ডি.এন.এ. অজস্ৰ জিনৰ সমষ্টি। ইতিমধ্যে ক্ৰম'জ'মৰ ডি.এন.এ.ত থকা ৩৪০ লক্ষযোৰ ক্ষাৰকৰ পৰীক্ষা বিজ্ঞানীসকলে সমাপ্ত কৰিছে। ফলত অনেক ৰোগৰ উৎপত্তিৰ কাৰণ জানিবলৈ বিজ্ঞানী আৰু চিকিৎসকসকলৰ সুবিধা হৈছে। মানুহৰ গাত প্ৰায় ৩০০০ মান বংশগতীয় ৰোগ আছে। এই ৰোগসমূহ প্ৰচলিত চিকিৎসাৰ দ্বাৰা সুস্থ কৰা সম্ভৱ নহয়। এনে ৰোগীৰ দেহত থকা অশুদ্ধ জিনৰ ত্ৰুটি দূৰ কৰিব পাৰিলেহে ৰোগীজন নিৰাময় হ'ব পাৰে। হিউমেন জিনম প্রজেক্টত এই সকলোবিলাক অন্তৰ্গত কৰা হৈছে। মুঠতে মানুহৰ সকলোবিলাক জিনৰ গঠন আৰু কাৰ্য সম্পৰ্কে মুঠ অধ্যয়নই হ'ল 'মানৱ জিন প্ৰকল্প'ৰ উদ্দেশ্য। মানৱ জাতিৰ বাবে এটা অতি সুখৰ যে ইতিমধ্যে জীৱবিজ্ঞানীসকলৰ আশাসুধীয়া একাগ্ৰতাই মানৱ দেহৰ সকলোবোৰ ক্ৰম'জ'মৰ 'জিন মেপিং' (Gene mapping) সম্পূৰ্ণ কৰি আনিছে। অচিৰেই কেন্সাৰজাতীয় দুৰাৰোগ্য ৰোগবিলাকৰো নতুন শুদ্ধ জিন সংস্থাপনৰ মাধ্যমেৰে নিৰাময় কৰিব পৰা হ'ব। জিনীয় চিকিৎসাৰ যোগেদি জন্মপূৰ্বেই বংশগত ৰোগৰ ত্ৰুটিযুক্ত জিনসমূহ আঁতৰ কৰি শুদ্ধ জিন প্ৰতিষ্ঠাপন কৰি মাক-দেউতাকৰ কোলাত এটি সুস্থ-সৱল সন্তান দান দিবলৈ হিউমেন জিনম প্রজেক্ট প্ৰস্তুত হৈ উঠিছে। আনকি আপোনাৰ বাৰ্ধক্যৰ বাবে দায়ী জিনবোৰো চিনাক্ত কৰি নতুন জিন সংস্থাপন কৰিব পাৰিলে আপুনিও হ'ব পাৰিব অন্যৰ দৃষ্টিত আকৰ্ষক, সদা স্বাস্থ্যৱান এজন সৰল সুঠাম ডেকা বা গাভৰু। এই প্রজেক্টটো (HPG)ৰ মানৱজাতিৰ কল্যাণৰ বাবে প্ৰয়োজনীয় কেইটামান দিশ —

- ১। মানুহৰ বংশগতিৰ মূল কথাখিনি জানিব পৰা গৈছে।
- ২। হৃদৰোগ, ডায়েবেটিচ, আলঝেইমাৰ, কেন্সাৰ আদি ৰোগসমূহৰ জিন চিনাক্তকৰণ।
- ৩। জিন থেৰাপি (Gene therapy)ৰ যোগেদি জেনেটিক ৰোগসমূহৰ চিকিৎসা আৰু
- ৪। ব্যক্তিবিশেষৰ নিজস্ব জেনেটিক পৰিচয় ইত্যাদি।

এই প্রজেক্টে মানুহৰ ডি.এন.এ. মেপিং কৰাৰ উপৰিও বায়'লজিকেল গৱেষণাৰ বাবে প্ৰয়োজন হোৱা কিছুমান প্ৰজাতি যেনে বেক্টেৰীয়া, ইষ্ট, নিমাট'ডা, কুনকুনি মাখি, নিগনি ইত্যাদিৰো জেনেটিক মেপিং সম্পূৰ্ণ কৰিছে। ইয়াৰ ডাটা বিশ্লেষণৰ আহিলা প্ৰস্তুতকৰণৰ বাবেও বিজ্ঞানীসকল ব্যস্ত হৈ পৰিছে।

শেহতীয়াকৈ ডি.এন.এ. ফিংগাৰ প্ৰিণ্টিং (DNA Finger-printing) পদ্ধতি বহুলভাৱে প্ৰচলিত হৈছে। সাধাৰণতে ইয়াক আজিকালি 'মেডিক'লিগেল টুল' হিচাপে ফৰেনসিক বিজ্ঞানত আৰু পিতৃত্বৰ চিনাক্তকৰণ পৰীক্ষাত ব্যৱহাৰ কৰা হয়। এই টুল (tool) কৃষি, খাদ্য, শিল্প আৰু ৰোগৰ চিনাক্তকৰণত ব্যৱহাৰ কৰাবও পাৰি।

জিন প্ৰযুক্তি বা জেনেটিক ইঞ্জিনিয়াৰিং-এ বিপুল পৰিমাণৰ উৎকৃষ্ট জাতৰ উদ্ভিদ-প্ৰাণীৰ 'বজাৰ-চমক' আনিলেও সচেতন মহল কৃত্ৰিম পৃথিৱী এখনৰ সন্ধানৰ বাবে ভীতিগ্ৰস্ত হৈ পৰিছে। সেয়ে জিন প্ৰকল্পৰ লগত সামাজিক, নৈতিক আৰু আইন সম্বন্ধীয় দিশ সম্পৰ্কেও অধ্যয়নৰ প্ৰয়োজনীয়তা আছে।

শেহান্তৰত প্ৰশ্ন! সৰ্বাংগসুন্দৰ এটি প্ৰাচুৰ্য্যপূৰ্ণ মানৱদেহা জৈৱ গৱেষণাগাৰত প্ৰস্তুত হোৱাৰ অনাগত সন্ধাননা হোৱাৰ পিছতো সততে আমাৰ মনত এটি প্ৰশ্নই দোলা দি যায় যে আমাৰ এই সুন্দৰ পৃথিৱীখনৰ আয়ুসকাল কিমান! প্ৰদূষণৰ ভৰত জৰ্জৰিত সেউজ এই গ্ৰহটোৰ বাসিন্দাবিলাকো জেনেটিকেলি পৰিৱৰ্তিত শস্যাদি, কুকুৰা-গৰু-গাহৰিৰ দৰেই তৈয়াৰ হ'ব লাগিব নেকি। আমাৰ উত্তৰপুৰুষ কেৱল টেষ্টটিউব বেবী, ক্ল'ন, কম্পিউটাৰৰ জিন্মিক্ ডিস্ক, জিনবেংক ইত্যাদিৰ প্ৰয়োগশালাত ব্যস্ত হৈ পৰিব নেকি! 'ভগৱানৰ দান' কথাষাৰ হয়তো এক পৰিহাস হ'বগৈ। এই কৃত্ৰিমতাৰে সৃষ্ট নতুন পৃথিৱীখন আমাৰ আদৰ্শগীয়ে।

সহায়ক গ্ৰন্থ :

- ১। জীৱন বিজ্ঞান আৰু অন্যান্য — ড° হেমন্ত ফুকন
- ২। Genes and Evolution — A. P. Jha

◆◆◆

ডিব্ৰু মহাবিদ্যালয়ৰ প্ৰতিষ্ঠাৰ আঁৰৰ মানুহজন স্বৰ্গীয় নন্দলাল বৰগোহাঁই

সঞ্জীৱানন্দ বৰগোহাঁই

শিক্ষাবিদ, ক্ৰীড়াসংগঠক, সমাজ সচেতক ব্যক্তি মোৰ দেউতা স্বৰ্গীয় নন্দলাল বৰগোহাঁই ডিব্ৰুগড়বাসীৰ মাজত এটি চিনাকি নাম। দেউতাৰ কৰ্মময় জীৱন আৰু ডিব্ৰু মহাবিদ্যালয়ৰ সৈতে দেউতাৰ সান্নিধ্যৰ বিষয়ে আলোকপাত কৰিবলৈ যাওঁতে মই কিছু কথা প্ৰত্যক্ষ অভিজ্ঞতাৰ পৰা আৰু কিছু কথা আনৰ পৰা শুনি ব্যক্ত কৰিবলৈ প্ৰয়াস কৰিছোঁ। কিয়নো মোৰ জন্মৰ আগৰ পৰাই দেউতাই কৰ্মজীৱন আৰম্ভ কৰিছিল।

বিভিন্ন জনৰ পৰা জানিব পাৰিছিলো যে শিক্ষানুষ্ঠান প্ৰতিষ্ঠাৰ ক্ষেত্ৰত দেউতাৰ উদ্যম যুৱাবস্থাৰ পৰাই আছিল। ডিব্ৰুগড় বৰপথাৰৰ এটি কৃষক পৰিয়ালত জন্ম লাভ কৰা দেউতাই জৰ্জ হাইস্কুলৰ পৰা মেট্ৰিক, ডিব্ৰুগড় কানৈ কলেজৰ পৰা বি.এ. আৰু ১৯৬১ চনত গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়ৰ পৰা প্ৰাইভেটকৈ এম.এ. ডিগ্ৰী লাভ কৰে। পিছৰ জীৱনত তেওঁ ডিব্ৰুগড় বিশ্ববিদ্যালয়ৰ পৰা পুনৰ ৰাজনীতি বিজ্ঞানত এম.এ. আৰু বি.এল. ডিগ্ৰী লাভ কৰে। বৰপথাৰ যুৱক সংঘ, বৰপথাৰ এম. ই. স্কুল, বৰপথাৰ হাইস্কুলৰ সৈতে দেউতা ওতপ্ৰোতভাৱে জড়িত আছিল।

যোগান বিভাগৰ কেৰাণী হিচাপে চাকৰি জীৱন আৰম্ভ কৰা দেউতাই সেই চাকৰি ইস্তফা দি পঞ্চাশ আৰু ষাঠীৰ দশকত সেই সময়ৰ ডিব্ৰুগড় জিলাৰ দুখন অতি অনগ্ৰসৰ ঠাই লেঙেৰী আৰু ৰহমৰীয়াত শিক্ষা প্ৰসাৰৰ ক্ষেত্ৰত মনোনিৱেশ কৰে। লেঙেৰী আৰু ৰহমৰীয়া হাইস্কুলৰ প্ৰধান শিক্ষক হৈ থকাৰ সময়তে দুয়োখন স্কুলৰ চৰকাৰীকৰণৰ ক্ষেত্ৰত আৰু উন্নতিৰ ক্ষেত্ৰত দেউতাই অহোপুৰুষাৰ্থ কৰিছিল। ৰহমৰীয়া হাইস্কুলত থকাৰ সময়তে (১৯৬০-১৯৬২) দেউতাই নিশাৰ ভাগত কানৈ মহাবিদ্যালয়ত বুৰঞ্জী বিষয়ৰ অংশকালীন প্ৰবক্তা হিচাপে পাঠ দান কৰিছিল। সেইসময়তে দেউতাৰ মনলৈ হয়তো আহিছিল ডিব্ৰুগড়ত এখন 'পাব্লিক' কলেজ স্থাপন কৰাৰ কথা। সেয়েহে ১৯৬২ চনৰ কাতি বিহুৰ দিনা দেউতাই নিজৰ ঘৰতে নতুন কলেজ স্থাপনৰ বাবে এখন সভা অনুষ্ঠিত কৰিছিল। এইখিনি কথা মই জানিছিলোঁ যদিও দেউতাৰ অৱসৰৰ সময়ত ডিব্ৰু মহাবিদ্যালয় শিক্ষক গোটৰ সভাই প্ৰদান কৰা বিদায় সম্বৰ্ধনা পত্ৰৰ পৰা নিশ্চিত হ'ব পাৰিছিলোঁ।

খোজ

ডিব্ৰু মহাবিদ্যালয় প্ৰতিষ্ঠাৰ বাবে দেউতাই প্ৰথম ৰাজহুৱা সভাখন আহ্বান কৰিছিল ১৯৬২ চনৰ ২৫ ছেপ্তেম্বৰত। উক্ত সভাত সভাপতিত্ব কৰিছিল সেই সময়ৰ জৰ্জ ইন্সটিটিউচনৰ অধ্যক্ষ গোবিন্দ চন্দ্ৰ শৰ্মাদেৱে। ১৯৬৩ চনৰ ১৬ আগষ্ট — ডিব্ৰু মহাবিদ্যালয়ৰ শিক্ষা বৰ্ষকাল আৰম্ভ হোৱা দিনাৰ পৰা দেউতাই পূৰ্বৰ কৰ্মস্থানসমূহ এৰি আহি ডিব্ৰু মহাবিদ্যালয়ৰ উন্নয়নৰ স্বার্থতে আত্মনিয়োগ কৰে। প্ৰতিষ্ঠাপক অধ্যক্ষ হিচাপে কিছুদিন সেৱা আগবঢ়োৱাৰ পাছত উপাধ্যক্ষ হিচাপে ১৯৯২ চনত দেউতাই ডিব্ৰু মহাবিদ্যালয়ৰ পৰা অৱসৰ গ্ৰহণ কৰে।

দেউতাই ডিব্ৰু মহাবিদ্যালয়ত থকাৰ সময়ত বহুবোৰ কথা মোৰ স্মৃতিৰ পটত জিলিকি আছে। দেউতাই পিতৃ হিচাপে আমাৰ দায়িত্ব পালন কৰাতকৈ কলেজৰ বাবেহে বেছি সময় দিছিল। আমি ল'ৰা-ছোৱালীকেটাই কোন ক্লাছত পঢ়ো তাৰ খবৰো দেউতাই নেবাখিছিল। আমাৰ মা শ্ৰীযুতা জ্যোতি বৰগোহাঁই ডিব্ৰু মহাবিদ্যালয়ৰ অসমীয়া বিভাগৰ প্ৰবক্তা আছিল। মাক সোনকালে কলেজলৈ গৈ ক্লাছ ল'বলৈ দেউতাই সৰুয়াই দিয়াৰ কথা মোৰ আজিও মনত পৰে।

ভেনচাৰ কলেজত মা-দেউতা দুয়োজনে চাকৰি কৰাৰ বাবে পাঁচজনীয়া আমাৰ পৰিয়ালটোৱে সেই সময়ত অৰ্থ সংকটত ভুগিছিলো। কলেজৰ বিভিন্ন কামত সহকৰ্মীসকলৰ সৈতে দেউতা শ্বিলং-গুৱাহাটীলৈ গৈছিল। সেইবোৰ দিনত বৈৰাগীমঠৰ আমাৰ খেৰ-বাহৰ ঘৰটোত চাকৰি পোহৰত মায়ে আমাক চোৱা-চিচা কৰিবলগীয়া হৈছিল।

ডিব্ৰু মহাবিদ্যালয়ক খেলা-খুলাৰ ক্ষেত্ৰত আগবঢ়াই নিয়াত দেউতাই আগভাগ লোৱা কাৰ্য মই প্ৰত্যক্ষ কৰিছিলো। দেউতাই ডিব্ৰু মহাবিদ্যালয়ত থকাৰ সময়ত ফুটবল, ভলীবল, টেবুল টেনিছ, ক্ৰিকেট আদি খেলত ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলে বিশেষ পাৰদৰ্শিতা দেখুৱাব পাৰিছিল। আন্তঃমহাবিদ্যালয় ক্ৰীড়া মহোৎসৱত আটাইকেইবিধ খেলতেই চেম্পিয়নশ্বিপ অৰ্জন কৰিবলৈ সক্ষম হৈছিল। দেউতাই কেতিয়াবা ঘৰত খবৰ নিদিয়াকৈয়ে খেলুৱৈসকলৰ লগত কেম্পলৈ গুচি গৈছিল। তেওঁলোকৰ লগত একেলগে থাকি, ফাইনেল খেলত জিকিহে ঘৰলৈ উলটিছিল। দেউতাৰ লগত কলেজৰ ফুটবলৰ ফাইনেল খেল চাবলৈ তিনিচুকীয়া, মৰিয়নী, ডুমডুমা, নাহৰকটীয়া আদিলৈ যোৱাৰ আনন্দদায়ক দিনবোৰৰ কথা মোৰ আজিও মনত পৰে। খেলুৱৈসকলৰ লগত থকা বন্ধুত্বপূৰ্ণ সম্পৰ্ক আৰু তেওঁলোকক উৎসাহ যোগোৱা কাৰ্যই সকলোকে অভিভূত কৰিছিল। ১৯৮৩ চনত ডিব্ৰু মহাবিদ্যালয়ত ১৯তম ক্ৰীড়া মহোৎসৱ অনুষ্ঠিত হৈছিল। নন্দলাল বৰগোহাঁইদেৱ ক্ৰীড়া মহোৎসৱৰ আভ্যৰ্থনা সমিতিৰ দায়িত্বত আছিল। ঠিক একেদৰে অসম কলেজ শিক্ষক সংস্থাৰ বাৰ্ষিক অধিবেশনখনো দেউতাই সম্পাদকৰ গুৰু দায়িত্ব লৈ ডিব্ৰু মহাবিদ্যালয়ৰ আতিথ্যত অনুষ্ঠিত কৰিছিল। সেই সময়ত অধিৱেশনলৈ অহা বহু সংখ্যক লোক আমাৰ ঘৰতে আলহী হৈ আছিল। দেউতাই কলেজখনক আচলতে নিজৰ ঘৰৰ দৰে গণ্য কৰিছিল।

পুত্ৰ হিচাপে মই গৌৰৱ অনুভৱ কৰোঁ যে ডিব্ৰু মহাবিদ্যালয়ৰ দৰে তিনিটা শাখা যুক্ত, অসমৰ এক উচ্চ পৰ্যায়ৰ শিক্ষানুষ্ঠানৰ প্ৰতিষ্ঠাৰ প্ৰথম মানুহজন মোৰ দেউতাই আছিল। দেউতা আজি কায়িকভাৱে আমাৰ মাজত নাই, কিন্তু ডিব্ৰু মহাবিদ্যালয় নাইবা অৱসৰৰ পিছত একক প্ৰচেষ্টাৰে প্ৰতিষ্ঠা কৰা 'চিটি মহাবিদ্যালয়' প্ৰসংগত দেউতা স্বৰ্গীয় নন্দলাল বৰগোহাঁইৰ নাম সকলোৱে নিশ্চয় স্মৰণ কৰিব। ♦ ♦

খোজ

IN MEMORIUM : A TRIBUTE TO B.N. JAMUAR

✍ Samir Kumar Jamuar

Our beloved father late B.N. Jamuar was the founder Principal of Dibru College. We called him Babuji. He was born at Dhawalpura (Patna City) in 1928, when our grandmother was returning from Vrindavana to Patna. That's why he was nicknamed Kanha which means Lord Krishna.

He was a very honest, kind hearted and noble man. He was not only a good administrator but also a very good social worker. All his thoughts were associated with Dibru College as Dibru College was the part and parcel of his life. He gave importance to quality not quantity. He was always concerned about the progress of Dibru College such as teaching, cultural activities, sports, building, laboratory in short about the infrastructure of the college, He was a strict administrator. He joined as a lecturer in History at Bajali College in 1955. He did his M.A. in English and Political Science. Later he came to Dibrugarh in 1963 and joined as Principal on 7th December. He worked as a Principal till 1992 and established a full-fledged three faculty, (Science, Arts, Commerce) College. He had also attained degree in labour Welfare and L.L.B. He retired on 31st January, 1992 but got extension from Govt. of Assam for another six months. He finally retired on 31st July, 1992. He joined the Dibrugarh Bar Council after his retirement.

He established new Bar Association for all the retired persons. Any retired person having a law degree may join this Bar Association. And this Bar Association was named New Bar Association, which is still existing and all the retired persons having law degree are now practising there.

He had been also associated with many voluntary organizations such as Red Cross Society. He was also the member of Selection Committee and the Chairman of Assam of Secondary Council. He was also the member of Selection Committee of Bank.

After his retirement he wrote poems in Hindi but unfortunately they were not published.

He died on 8th Oct., 2006.

Today, on the auspicious moment of Golden Jubilee, we, his children would like to offer our heartfelt tribute once again to the pious departed soul. ♦ ♦

নির্মলপ্রভা বৰদলৈৰ স্মৃতিত তেখেতৰ সাংস্কৃতিক চেতনাৰ সম্পৰ্কত যুগুত কৰা এটি প্ৰবন্ধ

নির্মলপ্রভা বৰদলৈৰ বচনাত সাংস্কৃতিক চেতনা

✍ বীৰেন বৰুৱা

১.০০ অৱতৰণিকা

নির্মলপ্রভা বৰদলৈ আমাৰ সাম্প্ৰতিক কালৰ অসমৰ সাহিত্য তথা সাংস্কৃতিক জগতৰ এটি উজ্জ্বল নাম। তেওঁ প্ৰথমে প্ৰসিদ্ধ হৈ উঠিছিল গীতিকাৰ আৰু কবি স্বৰূপে। নগেন শইকীয়াৰ মতে, “অসমৰ মাটিৰ স্পৰ্শ তেওঁৰ প্ৰতিটো গীতৰ সুৰৰ মাজত বিয়পি আছে—‘তিলে তৈলৰং’। সেই অৰ্থত তেওঁ আমাৰ অসমৰ জাতীয় গীতিকাৰ।” (গৰীয়সী, একাদশ বছৰ, একাদশ সংখ্যা, পৃ.৮)

১.০১ ভবেন বৰুৱাই যথার্থতে কৈছে—

“নির্মলপ্রভাৰ পৰ্যায়ৰ ‘আধুনিক’ মহিলা কবি অসমীয়া ভাষাতো দ্বিতীয় এগৰাকী ওলোৱা নায়েই— মই দেখাত বাংলা ভাষাতো আজিলৈকে ওলোৱা নাই— হিন্দী ভাষাতো ওলোৱা নাই।” (জ্ঞানতপস্বিনী ড° নিৰ্মলপ্রভা বৰদলৈ সমীপেষু অভিনন্দন গ্ৰন্থ, পৃ.৬৪)

১.০২ কৰবী ডেকা হাজৰিকাৰ দৃষ্টিত,

“নিৰ্মলপ্রভাৰ সত্তা আছিল কাব্যময়, গীতিময়, আনন্দেৰে পূৰ্ণ আৰু সপোনৰে ওপচা। পাণ্ডিত্য আৰু কোমল প্ৰতিভাই তাত সমান অংশ অধিকাৰ কৰিছিল। এই দুয়ো অংশৰ মাজত তেওঁৰ সহজ বিচৰণ চমকপ্ৰদ।” (গৰীয়সী, একাদশ বছৰ, একাদশ সংখ্যা, পৃ.৮)

১.০৩ গীত, কবিতা, উপন্যাস, শিশু সাহিত্য, নাটক, কাব্য নাটক, আত্ম-জীৱনী, অপেৰা, সংগীতালোচনা, অনুবাদ সাহিত্যতে তেওঁৰ সৃষ্টিশীল প্ৰতিভা সীমাবদ্ধ নাছিল। অসমৰ লোক-সংস্কৃতিৰ অধ্যয়ন, বিদ্যায়তনিক বচনা কৰ্মৰ পৰা প্ৰাচ্যতাত্ত্বিক গৱেষণালৈকে তেওঁৰ বৌদ্ধিক প্ৰতিভাই বিস্তৃত লাভ কৰিছিল।

১.০৪ তিনিটা ধাৰাৰ বিৰল প্ৰতিভাৰ ত্ৰিবেণী-সংগমত নিৰ্মলপ্রভা বৰদলৈৰ অসামান্য ব্যক্তিসত্তা উদ্ভাসিত। তেওঁৰ সমসাময়িক কোনো কবিৰ ক্ষেত্ৰতে এই তিনিটা বিৰল প্ৰতিভা দেখা পোৱা নাযায়। সেইকেইটা হ’ল—

ক. কাব্যিক প্ৰতিভা :

তেওঁ কবি সত্তাৰ উমান পাব পাৰি দহটি কবিতা সংকলন, তিনিটি গীতৰ সংকলন, তেইছখন

নাটক, কাব্য নাটক, সংগীতালেখ্য আদিৰ পৰা।

খ. অসমতত্ত্ব তথা অসমৰ ধৰ্ম আৰু সাংস্কৃতিক ক্ষেত্ৰখনত অবাধ আৰু অনায়াস বিচৰণ ক্ষমতা : অসমৰ লোক-সংস্কৃতিৰ সম্পৰ্কে তেখেতৰ অধ্যয়নপুষ্ঠ জ্ঞানৰ ফলস্বৰূপে আমি পাওঁ অসমৰ লোক-সংস্কৃতি, অসমৰ লোক কবিতা, কাৰুণী সমাজ-সংস্কৃতিৰ এচেৰেঙা, বৰগীতৰ কথা, যাত্ৰা আৰু অন্ধীয়া ভাওনা, গোপন সাধনা ৰাতিসেৱা আদি গ্ৰন্থ।

গ. প্ৰাচ্যতাত্ত্বিক গৱেষণালব্ধ জ্ঞান : প্ৰাচ্যতাত্ত্বিক, গৱেষণাৰ ফল হিচাপে আমি লাভ কৰিছোঁ সূৰ্য্য, শিৱ আৰু দেৱী এই তিনিখন গ্ৰন্থ। ভবেন বৰুৱাই যথার্থতে কৈছে—

“নিৰ্মলপ্ৰভাৰ সূৰ্য্য, শিৱ আৰু দেৱী— এই তিনিখন কিতাপে দেখুৱায় যে ভাৰতীয় প্ৰাচ্যতত্ত্ব জগতখনৰ অন্ততঃ এক বিদ্যায়তনিক পৰিচয় নিৰ্মলপ্ৰভাৰ মনে লাভ কৰিলে। (জ্ঞানতপস্বিনী ড° নিৰ্মলপ্ৰভা বৰদলৈৰ অভিনন্দন গ্ৰন্থ, পৃঃ ৬৫)।

২.০০ সংস্কৃতিৰ স্বৰূপ আৰু সংজ্ঞা :

২.০১ ‘সংস্কৃতি’ শব্দটোৱে মানুহৰ সকলো মানৱীয় কাৰ্যক সামৰি লয়। মানৱীয় কাৰ্যবোৰ ইতৰ প্ৰাণী বা জন্তুৰ স্বাভাৱিক প্ৰবৃত্তিজনিত কৰ্মৰ পৰা সম্পূৰ্ণৰূপে পৃথক সেই বিষয়ে সন্দেহৰ অৱকাশ নাথাকে। মানুহৰ জন্তুৰ প্ৰবৃত্তিৰ সংযম অথবা সম্পূৰ্ণৰূপে নিয়ন্ত্ৰণ কৰি কৰা পৰিশীলিত ৰূপৰ যিবোৰ কৰ্ম সেই কৰ্মবোৰেই মানৱীয় কৰ্ম। এই মানৱীয় কৰ্মবোৰৰ মাজেদি প্ৰকাশিত মানুহৰ সৌন্দৰ্য্যবোধকে মানৱীয় সংস্কৃতি বুলি কোৱা হয়। মানৱীয় সংস্কৃতিৰ দুটা ৰূপ আছে— এটা ব্যৱহাৰিক জীৱনৰ ৰূপ আৰু আনটো হ’ল মানসিক বা বৌদ্ধিক ৰূপ, যিটোক নান্দনিক ৰূপ বুলিও ক’ব পাৰি। মানুহে জীৱন যাপনৰ সকলো কৰ্ম আৰু চিন্তা-ভাবনাৰ সকলো কৰ্ম সুন্দৰ ৰূপত দাঙি ধৰিবলৈ বিচৰাৰ ফলত যিটো পৰিশীলিত ৰূপ হয় সেই ৰূপটোৱেই দৰাচলতে সংস্কৃতি। সংস্কৃতি বুলিলে সি কেৱল নৃত্য-গীত, অভিনয় ইত্যাদি সুকুমাৰ কলাকেই নুবুজায়, ই জীৱন যাপনৰ মাজেদি পৰিশীলিত যিটো ৰূপ প্ৰকাশিত হয়, সেই ৰূপটোকেই বুজায়।

২.০২ ঊনবিংশ শতিকাৰ এগৰাকী পণ্ডিত ছাৰ এডৱাৰ্ড টেইলৰে তেওঁৰ Primitive Culture নামৰ গ্ৰন্থত সংস্কৃতি সম্পৰ্কে দিয়া এক সংজ্ঞাত কৈছে যে,

"That Complex whole which includes knowledge, belief, art, morals, law, custom and any other capabilities and habits acquired by men as a member of society."

২.০৩ নিউ ইউনিভাৰ্চেল এন্টাইক্ল’পেডিয়াৰ মতে সাধাৰণতে একোটা জাতিৰ সামগ্ৰিক সাধাৰণ জীৱনৰ সকলো বিষয়কে সংস্কৃতিৰ অন্তৰ্ভুক্ত কৰা হয়। সাংস্কৃতিক নৃতত্ত্বৰ দৃষ্টিত সংস্কৃতি বুলিলে মানুহে সৃষ্টি কৰা সভ্যতাৰ সকলো অংগই সোমাই যায়। (পৃ. ২৫০৬, ৪৮৭-৮৮)

২.০৪ জন কাউপাৰ পাণ্ডিত্যৰ মতে, ‘দাও ছেল নট বি ক্লয়েল’ অৰ্থাৎ কাৰো প্ৰতি নিৰ্দয় নোহোৱাটোকে সংস্কৃতি বুলি আখ্যা দিব পাৰি।

৩.০০ সাংস্কৃতিক জীৱন আৰু সাংস্কৃতিক চেতনাৰ স্বৰূপ :

৩.০১ নিউ ইউনিভাৰ্চেল এন্টাইক্ল’পেডিয়াৰ (পৃ. ২৫০৬) মতে সাংস্কৃতিক জীৱন বুলিলে “অতি সাধাৰণ অৰ্থত ই হৈছে— নৈতিক আৰু বৌদ্ধিক উত্তৰণৰ স্তৰ।” মানুহৰ জীৱনবোধ আৰু নান্দনিকবোধৰ

সমন্বয়ত যি ভাবনা গঢ় লৈ উঠে সেইটোৱেই মানুহৰ সাংস্কৃতিক চেতনাক গঢ় দিয়ে। নান্দনিক শব্দটোৱে সৌন্দৰ্য চেতনাৰ কথাকে বুজায়। সংস্কৃতিতো প্ৰত্যেক মানুহেই ব্যক্তিগতভাৱে আহৰণ কৰে সমাজ, শিক্ষা, ৰুচি-অভিৰুচি, পৰম্পৰা এইবোৰৰ পৰা। ইবোৰৰ পৰা মানুহে এটা সাংস্কৃতিক চেতনা আহৰণ কৰে আৰু নিজৰ মাজত গঢ় দি এটা ব্যক্তিগত চৰিত্ৰলৈ ৰূপান্তৰ কৰি লয়।

৩.০২ সাংস্কৃতিক চেতনা বুলি ক’লে আমি দুটা বস্তু বুজি পাওঁ— এটা হ’ল তাৰ সামাজিক সাংস্কৃতিক পৃষ্ঠভূমি আৰু আনটো হ’ল সেই পৃষ্ঠভূমিয়ে যিটো সাঁচ পেলাই সেই সাঁচটো। এই দুয়োটা ইটো-সিটোৰ লগত সম্পূৰ্ণৰূপে জড়িত হৈ থাকে। এতেকে সাংস্কৃতিক চেতনাক যিদৰে ব্যক্তিগত মানসিক প্ৰতিভা বা চৰিত্ৰৰ পৰা বিচ্ছিন্ন কৰিব নোৱাৰি, তেনেকৈ সংশ্লিষ্ট মানুহজনৰ সামাজিক জীৱনৰ পৰাও তাক বিচ্ছিন্ন কৰি চাব নোৱাৰি। এতেকে সমাজ আৰু ব্যক্তি বা ক’ব পাৰি ব্যক্তি আৰু সমষ্টি এই দুয়োটাই সাংস্কৃতিক চেতনাৰ লগত ওতপ্ৰোতভাৱে জড়িত হৈ থাকে।

৪.০০ নিৰ্মলপ্ৰভা বৰদলৈৰ সাংস্কৃতিক চেতনা :

নিৰ্মলপ্ৰভা বৰদলৈৰ সাংস্কৃতিক চেতনা কেনেকুৱা আছিল এই বিষয়ে অনুসন্ধান কৰিলে দেখা পোৱা যায় যে তেওঁৰ সাংস্কৃতিক চেতনা অসমৰ সাংস্কৃতিক পৰম্পৰাৰ লগত সম্পূৰ্ণৰূপে সম্পৃক্ত হৈ আছিল। এই পৰম্পৰাত আমি দুটা বস্তু পাওঁ— এটা হ’ল অসমৰ লোক-জীৱনৰ সাংস্কৃতিক চেতনা আৰু আনটো হ’ল এই সাংস্কৃতিক চেতনাক অসমৰ নৱ-বৈষ্ণৱ আন্দোলনে দিয়া পৰিশীলিত ৰূপৰ প্ৰভাৱ। এতেকে এহাতেদি লোক-জীৱন আৰু আন হাতেদি নৱ-বৈষ্ণৱ আন্দোলন— এই দুই প্ৰভাৱেই নিৰ্মলপ্ৰভা বৰদলৈৰ সাংস্কৃতিক চেতনাৰ ঘাই ভেটি।

৪.০১ বৰদলৈয়ে নিজৰ জীৱনবোধ আৰু সাংস্কৃতিক চেতনা প্ৰকাশ কৰিছে এইদৰে—

“জীৱন এক শিল্প

এচটা শিল্পক ৰূপ দিয়া ভাস্কৰ্যৰ।

সম্বোধন কৰক মানৱতাক

মৃত্যুতকৈ জীৱন ডাঙৰ।” (জীৱনশিল্প)

৫.০০ নিৰ্মলপ্ৰভা বৰদলৈৰ ৰচনাৱলীৰ পৰিচয়

৫.০১ বৰদলৈৰ বৈচিত্ৰ্যময় বিশাল ৰচনা সম্ভাৰক সুবিধাৰ্থে কেইবাটাও ভাগত ভাগ কৰিব পাৰি।

ড° দীপ্তি ফুকন পাটগিৰিয়ে তেওঁৰ ৰচনাৰাজিক দুটা ভাগত ভাগ কৰিছেঃ ক. সৃষ্টিশীল, খ. গৱেষণামূলক। (গৰীয়সী একাদশ বছৰঃ একাদশ সংখ্যা, আগষ্ট ২০০৪, পৃঃ ৪৫)

৫.০২ আমি বৰদলৈৰ ৰচনাসম্ভাৰৰ ব্যাপ্তিলৈ লক্ষ্য ৰাখি দুটা মূল ভাগ আৰু কেইবাটাও উপভাগত ভাগ কৰিব বিচাৰিছোঁ—

১. সৃষ্টিশীল ৰচনা ২. চিন্তাশীল ৰচনা।

১. সৃষ্টিশীল ৰচনা :

(ক) গীত : (প্ৰকাশিত সংকলন) ১. সোণবৰণী আই, ২. সৰুযমুখী, ৩. ফুলৰ এই মেলাতে।

(খ) কবিতা : (প্ৰকাশিত সংকলন) ১. বন ফৰিঙৰ ৰং, ২. সমীপেষু, ৩. দিনৰ পাচত দিন, ৪.

অন্তৰঙ্গ, ৫. সুদীৰ্ঘ দিন আৰু ঋতু, ৬. অমিতাভ শব্দ, ৭. শব্দৰ ইপাৰে শব্দৰ সিপাৰে, ৮. নিৰ্মলপ্ৰভা খোজ

বৰদলৈৰ নিৰ্বাচিত কবিতা, ৯. বন্দুকোকাী আৰাজ চে সুবহ হতী হে ক্যা, ১০. বসন্তৰ এদিন।

(গ) শিশু সাহিত্য : ১. চিল্ চিল্ চিলা বগী চিল্চিলা, ২. অসমীয়া ওমলা গীত, ৩. কথা সৰিং সাগৰ, ৪. সুৰদী মাত, ৫. সুৰীয়া মাত, ৬. শিশু নীতি-নাট্য সংকলন, ৭. Five Freedom Fighters ৮. শালিকী বটো টো, ৯. মন উৰণীয়া, ১০. মানুহ (দহটা খণ্ড), ১১. সেউজী সেউজী (নাট সংকলন), ১২. হাঁয়, নাৰিকল পিঠা (নাট সংকলন), ১৩. জিকিমিকিৰ কথা, ১৪. এনেয়েন মৰমৰ দেশ, ১৫. ৰজা, ১৬. বন্ধু, ১৭. গছে গছে পাতি দিলে ফুলৰে শৰাই। (নীলা বাইদেউৰ নামত লিখা ৰচনাসমূহে সামৰা হৈছে)।

(ঘ) নাটক, কাব্য নাটক, অপেৰা, সঙ্গীতালেখ্য : ১. মেঘদূত (কাব্যনাট), ২. উৰণী (নৃত্য-নাটিকা), ৩. তৃতীয় অঙ্গ (নাটক), ৪. অগ্নিগৰ্ভা (নাটক), ৫. বেউলা (নৃত্য-নাটিকা), ৬. ফুলকোঁৱৰ (সঙ্গীতালেখ্য), ৭. মহাকাল (পূৰ্ণাঙ্গ নাটক), ৮. অশ্বকোষ (অপেৰা), ৯. সোণবৰণী আই (নাটক), ১০. পুতলা নাচ (নাট), ১১. মেঘমল্লাৰ (অপেৰা), ১২. বিহুৰে বিৰিণা পাত (সঙ্গীতালেখ্য), ১৩. ৰাগ বসন্ত (সঙ্গীতালেখ্য), ১৪. বুকুৰ আপোন আই (নৃত্য নাটিকা), ১৫. হে অমিতাভ (অপেৰা), ১৬. কমবীৰ নবীন চন্দ্ৰ বৰদলৈ, ১৭. চন্দ্ৰকুমাৰ আগৰৱালা, ১৮. অসমৰ জনজাতীয় গীতমাত, ১৯. মাজুলী (সঙ্গীতালেখ্য), ২০. আই (নৃত্য নাটিকা), ২১. ৰঙালী (সঙ্গীতালেখ্য), ২২. ভোগালী (সঙ্গীতালেখ্য) ২৩. জেং বিহু (নৃত্য নাটিকা)।

(ঙ) উপন্যাস : জলপদ্ম

(চ) কেছেট, ৰেকৰ্ড, গ্রামোফোন ৰেকৰ্ড : (ইলেকট্ৰনিক প্ৰচাৰ মাধ্যমৰ বাবে কৰা কৰ্ম)

১. সেউজী বননি— লংপ্লেয়িং ৰেকৰ্ড (ড° ভূপেন হাজৰিকাৰ সৈতে), ২. শুভবাৰ্তা (কেছেট), ৩. প্ৰাৰ্থনা (কেছেট), ৪. সাধু সাধু সাধু (কেছেট), ৫. স্তুতি, ৬. নিৰ্মলপ্ৰভাৰ অমৰ গীত।

(ছ) অনুবাদ সাহিত্য : ১. তুলসী দাস, ২. মীৰাবাসী, ৩. বিন্দু আৰু সিদ্ধু, ৪. আমাৰ লাগতিয়াল গছ-গছনি, ৫. এচিয়াৰ সাধুকথা, ৬. উৰিষ্যাৰ লোক সংস্কৃতি, ৭. অমৰত্বৰ আভাস (চোভিয়েট কবিতা), ৮. তাও তে চিং (চাইনীজ কবিতা), ৯. নামধোষা (অসমীয়াৰ পৰা বাংলালৈ), ১০. ডাকঘৰ (বাংলা নাট), ১২. শব্দৰ আকাশ (উৰীয়া কবিতা), ১৩. শুভ বাৰ্তা (বাইবেলৰ পৰা), ১৫. আলামেলুৰ হঁতাহ, ১৬. সিংহ পোৱালীয়ে গুজৰিবলৈ শিকিলে, ১৭. ময়ূৰৰ পাখীত থকা চকু, ১৮. ৰাণী লক্ষ্মীবাই।

(জ) English Monograph : Rajani Kanta Bardoloi

২. চিন্তাশীল ৰচনা :

(ক) বিদ্যায়তনিক ৰচনা :

১. অসমৰ লোক সংস্কৃতি, ২. কবিতাৰ কথা, ৩. অসমৰ লোক কবিতা, ৪. সাহিত্য আৰু সংস্কৃতি, ৫. কবিতা দেশী-বিদেশী, ৬. আধুনিক কবিতা, ৭. অসমীয়া চুটি গল্প, ৮. Assamese short story. ৯. কবিতা আৰু প্ৰকৃতি, ১০. কাৰ্বি সমাজ সংস্কৃতিৰ এচেষ্টা, ১১. ৰবীন্দ্ৰনাথৰ গীত আৰু কবিতা, ১২. বৰগীতৰ কথা, ১৩. যাত্ৰা আৰু অক্ষীয়া ভাওনা, ১৪. গোপন সাধনা ৰাতিসেৱা, ১৫. স্বাধীনতা সংগ্ৰামৰ গীত-মাত আৰু কথা।

(খ) গৱেষণামূলক ৰচনা : ১. দেৱী, ২. শিৱ, ৩. সূৰ্য।

(ঘ) জনপ্ৰিয় ৰচনা :

১. জীৱন জীৱন বৰ অনুপম (আত্মজীৱনী), ২. স্বাধীনতা সংগ্ৰামৰ গীত-মাত আৰু কথা।

(ঙ) সম্পাদনাত আৰু নিৰ্দেশনাত :

১. কবিতা মঞ্জুৰী, ২. এশ বছৰ অসমীয়া কবিতা (অপ্ৰকাশিত),

৩. অসমীয়া ভাষা সাহিত্য সংস্কৃতিত আৰ্যভিন্ন উপাদান (অপ্ৰকাশিত), ৪. পাঞ্চালী বিবাহ (অপ্ৰকাশিত), ৫. Masks of Assam-Documantary, ৬. Kamakhya-English Documantary.

৬.০০ নিৰ্মলপ্ৰভা বৰদলৈৰ ৰচনাত সাংস্কৃতিক চেতনা :

৬.০১ নিৰ্মলপ্ৰভা বৰদলৈৰ ৰচনাত সাংস্কৃতিক চেতনা কেনেভাৱে পৰিস্ফুৰণ ঘটিছে এই বিচিৰ বিষয়টো আলোচনাৰ বাবে তেওঁৰ সমগ্ৰ ৰচনাসম্ভাৰ নল'লেও কেৱল গীত আৰু কবিতাখিনি আলোচনা কৰিলেই যথেষ্ট হয়। ওপৰত কৈ অহা হৈছে যে নিৰ্মলপ্ৰভা বৰদলৈ আছিল এগৰাকী সফল গীতিকাৰ আৰু কবি। তেওঁৰ গীত আৰু কবিতাৰ মাজেদি তেওঁৰ সাংস্কৃতিক চেতনা কেনেভাৱে পৰিস্ফুৰ্ত হৈছে সেইটো আলোচনা কৰিবলৈ যাওঁতে আলোচনাৰ সুবিধাৰ্থে কেইটিমান ভাগ কৰি লোৱা হৈছে। সেইকেইটা হ'ল— (ক) ভাববস্তু, (খ) বিষয়বস্তু, (গ) ৰসবস্তু।

৬.০২ (ক) ভাববস্তু : বৰদলৈৰ ভাব জগতত লোক-জীৱন আৰু নৱবৈষ্ণৱ আন্দোলনে প্ৰভাৱ পেলাই তেওঁৰ সৌন্দৰ্যবোধ তথা নান্দনিক চেতনা আৰু তেওঁৰ জীৱনবোধ গঢ় দিয়াত সহায় কৰিছে। তেওঁৰ সকলো গীত আৰু কবিতাৰ মাজত তেওঁৰ এক নিজস্ব জীৱনবোধ প্ৰকাশিত হৈছে আৰু সেই জীৱনবোধ প্ৰকাশ কৰোঁতে জীৱন সম্পৰ্কে থকা তেওঁৰ নান্দনিক চেতনা তাৰ লগত সংগৃহীত হৈ আছে। উদাহৰণ স্বৰূপে তেওঁ প্ৰথমে প্ৰসিদ্ধ হৈ উঠিছিল গীতিকাৰ স্বৰূপে। এই গীতিকাৰ গৰাকীৰ প্ৰত্যেকটো গীতৰ মাজতে অসমৰ নৈসৰ্গিক প্ৰকৃতি, অসমৰ লোক জীৱন— এই সকলোবোৰ অবিচ্ছেদ্যভাৱে জড়িত হৈ আছে। আৰু তাৰ লগত জড়িত হৈ আছে এটা সুকুমাৰ সুকোমল অনুভূতি আৰু আনহাতেদি জড়িত হৈ আছে নৱবৈষ্ণৱ আন্দোলনে সৃষ্টি কৰা আত্মসমপৰ্ণৰ এটা কৰুণ ভাব। ই যে এটা বিষাদাত্মক বোধ সৃষ্টি কৰিছে এনে নহয়, তাৰ মাজত এটা সুকুমাৰ কাৰুণ্যৰ ভাবো বিয়পি আছে। অসমৰ আইনাম, বিয়ানাম, নিচুকনি গীত, এইবিলাকৰ মাজত যিবোৰ ভাব আৰু সুৰে ক্ৰিয়া কৰি আছে, সেই ভাব আৰু সুৰবোৰে তেওঁৰ কবিতাৰ মাজত, তেওঁৰ গীতৰ মাজত নিজৰ বাবে ঠাই উলিয়াই লৈছে।

৬.০৩ ভাববস্তু গঢ় লোৱাত তেওঁক সহায় কৰিছিল পৰিৱেশ আৰু অৱস্থাই। তেওঁৰ প্ৰতিটো গীত আৰু সুৰে স্পৰ্শ কৰি আছে অসমৰ মাটি, পানী, বায়ু। শৈশৱতে শিৱসাগৰৰ পিতৃগৃহত শুনি অহা নাম-কীৰ্তন, বৰগীত, গোসাঁই নাম, সবছৱা নাম, বিয়ানাম, আইনাম, খাইনাম ইত্যাদিৰ সুৰে তেওঁৰ অন্তৰ্জীৱনত এক আধ্যাত্মিক ভাবনাৰ সাঁচ নিশ্চয় বহুৱাইছিল। পৰিয়ালৰ এই সাংস্কৃতিক পৰম্পৰাই তেওঁক শিল্পচেতনা সম্পৰ্কীয় এক ভেটি গঢ়ি দিছিল। নগেন শইকীয়াৰ মতে—

“সাংস্কৃতিক ঐতিহ্যই তেওঁক দান কৰিছিল এক সুকুমাৰ শিল্প চেতনাৰ। সেই চেতনা শ্ৰুতিগ্ৰাহ্য আৰু দৃষ্টিগ্ৰাহ্য ৰূপত তেওঁ আহৰণ কৰিছিল। ... আইৰ ঘৰলৈ মনত পৰা কাৰুণ্যৰ মাজত যিদৰে বিয়ানামৰ সুৰ আৰু ভাবৰ স্পৰ্শ অনুভূত হয়, তেনেদৰে 'চ'তৰে চাপৰিত বিহুৰে সুখৰিত বিহুনাৰ স্পৰ্শ সহজেই অনুভূত হয়। 'লাই হালে জালে'ত যদি নিচুকনি গীতৰ সুৰ আছে, 'সউ কাজল কাজল মেঘ'ত

আছে বিয়ানাম-নিচুকনি গীতৰ এক অপূৰ্ব সম্পৃক্তিৰ স্পৰ্শ। আনকি, ‘ধুমুহাত মোৰ থৈ যাওঁ মোৰ গতি’ বা ‘সাগৰতীৰত পৰি বেলোঁ আমি শামুকৰ খোলা হৈ’ৰ মাজতো অসমীয়া সুৰৰ প্ৰাণৰ স্পৰ্শ অনুভৱ কৰিব পাৰি। তেওঁৰ গীতত ক’তো বঙলুৱা বা বিজতৰীয়া সুৰ নাই, আনকি আধুনিক ভাবৰ গীতবিলাকতো।”

(গৰীয়সী, একাদশ বছৰ, একাদশ সংখ্যা, পৃ.৮)

৬.০৪ (খ) বিষয়বস্তু : ভাৰতীয় যি দৰ্শন বিশেষকৈ বৈদান্তিক দৰ্শন এই দৰ্শনৰ লগত মহাপুৰুষ শ্ৰীমন্ত শংকৰদেৱৰ দৰ্শন, তেওঁৰ ধৰ্ম এই দুয়োটাৰে অতি গভীৰভাৱে সংপৃক্ত হৈ আছে। গতিকে এই যে ভাৰতীয় দৰ্শন শ্ৰীমন্ত শংকৰদেৱৰ মাজেদি যেনেভাৱে অসমত ব্যাপক হৈ পৰিল, এইবোধটোৱেই তেওঁৰ মাজতো এটা ক্ৰিয়া কৰি আছে, কাৰণ তেওঁ সেইখন সমাজৰ পৰাই তেওঁৰ নিজৰ যিটো জীৱনবোধ, জীৱনৰ দৃষ্টিভঙ্গী আহৰণ কৰিছে, তাৰ মাজতে লালিত-পালিত হৈছে, তাৰ মাজতে ডাঙৰ-দীঘল হৈছে আৰু তেওঁৰ মানসিক জীৱন সেইবাবেই অসমীয়া পৰম্পৰাৰ মাজেদি ভাৰতীয় পৰম্পৰাৰ লগত জড়িত হৈ আছে। এই দুয়োটাৰে তেওঁৰ মাজত অতি ঘনভাৱে জড়িত হৈ থকাৰ ফলস্বৰূপে, তেওঁৰ ৰচনাৰ মাজত আমি দেখিছোঁ যে জীৱনবোধৰ ক্ষেত্ৰত তেওঁৰ নেতিবাচক দৃষ্টিভঙ্গী খুব কম। বৰং জীৱনৰ সকলো কাৰুণ্য সামৰিও তেওঁ যেন এটা ইতিবাচক দৃষ্টিভঙ্গী জীৱনত গ্ৰহণ কৰিছে। দ্বিতীয়তে তেওঁৰ যিটো নান্দনিক চেতনা, এই চেতনাৰ লগতো এই জীৱনবোধটোও গভীৰভাৱে জড়িত হৈ আছে। লোক-জীৱন আৰু লোক-সংস্কৃতিৰ পৰাই তেওঁ আহৰণ কৰিছে বিষয়বস্তুসমূহ, বিষয়বস্তুৰে নহয় তাৰ গুণগত, চৰিত্ৰগত কিছু বিশেষত্ব আৰু আটাইবিলাকে তেওঁৰ যিটো নান্দনিক চেতনা সেইটোক নতুন ৰূপত গঢ় দি তুলিছে। সেই গঢ়টো দহজন হয়তো কবি বা গীতিকাৰৰ পৰা সম্পূৰ্ণৰূপে পৃথক হৈ এটা নিজস্ব চৰিত্ৰ গ্ৰহণ কৰিবলৈ সক্ষম হৈছে।

৬.০৫ অসম তথা ভাৰতীয় মহাকাব্যিক ঐতিহ্যই তেওঁৰ ৰচনাৰ বিষয়বস্তু নিৰ্বাচনত সমল যোগাইছে। ৰামায়ণ, মহাভাৰতৰ সীতা, গান্ধাৰী, দ্ৰৌপদীৰ চৰিত্ৰও এই প্ৰসংগত উল্লেখ কৰিব পাৰি। সীতাক নিষ্পেষিতা, বঞ্চিতা নাৰী হিচাপে অংকন কৰিছে।

মই সীতা

নাঙলৰ জোঙা ফালে

পৃথিৱীৰ গৰ্ভ ফালি

জন্ম দিছে মোক

কৰ্মণত জন্ম হোৱা মই কৃষ্টি

ভাৰতৰ শান্তি মই দেশৰ যৌৱন।

মহাভাৰতৰ আদৰ্শ চৰিত্ৰ গান্ধাৰীক অংকন কৰিছে মানৱীয় গুণেৰে পৰিপূৰ্ণ এগৰাকী মাতৃ হিচাপে।

মাতৃ হ’লো সন্তানৰ

তথাপি নহ’লো মাতৃ

নিজৰ জীৱন যি আগুৱাই দি

অধীৰ বাউলী হৈ কৰে তনয় প্ৰাৰ্থনা

পুত্ৰৰ কল্যাণৰ বাবে।

৬.০৬ সেইদৰে দ্ৰৌপদীৰ মাজেদি মানুহৰ সৌন্দৰ্য-তৃষ্ণাৰ প্ৰতি থকা আকুলতা প্ৰকাশিত হৈছে।

খোজ

দ্ৰৌপদীৰ চৰিত্ৰক লৈ কেইবাজনো কবিয়ে কাব্য ৰচনা কৰিছে। বাংলা কবি সব্যসাচীদেৱৰ ‘কৃষ্ণ’ কবিতাত দ্ৰৌপদীৰ প্ৰতিবাদী ৰূপটো বৰদলৈৰ কবিতাত পোৱা নাযায়।

৬.০৭ ৰসবস্তু : বৰদলৈৰ কবিতা ব্যঞ্জনৰ দীপ্তিৰে উদ্ভাসিত। তেওঁৰ কবিতাত পোৱা ব্যঞ্জনাবোৰ অসমৰ লোক-সাংস্কৃতিক আৰু ঐতিহ্যৰ চেতনাৰ ঐক্যসূত্ৰেৰে সূচীবদ্ধ। বগলীক বগা ফোট দিবলৈ কোৱা, হালধীয়া সৰিয়হ ফুলডৰাত আকাশখন ওন্দোলাই পৰাৰ ছবিটোৰ মাজত থকা ব্যঞ্জনটো, বুকুৰ মাজৰ সোণালী নৈখন বিচৰাৰ, ফুলৰ পাহিটোত নীলা আকাশখন সোমাই পৰা সংঘটনটোত আদি অনেক ৰমণীয় ব্যঞ্জন উপচি আছে তেওঁৰ গীতৰ মাজত। তেওঁৰ গীতত থকা ব্যঞ্জনাবোৰো অৰ্থপূৰ্ণ।

৬.০৮ জন্মভূমিৰ প্ৰতি থকা ঐকান্তিক ভালপোৱা বা দেশ-প্ৰেম তেওঁ কলাত্মকভাৱে প্ৰকাশ কৰিছে গীতৰ মাজেদি।

সৌ কাজল কাজল মেঘ

যি জুৰিত দাপোন চায়

যেন সজল সজল দুটি নয়ন

চেনেহ ওপচায়

সৌ সোণ ধাননিৰ পাৰত

সৌ বাহ বননিৰ আঁৰত

যাৰ ৰঙা বিহাৰ আঁচল উৰায়

গধূলিৰে বাই,

সেয়েহে আমাৰ আই আমাৰ

পলাশ ওঁঠৰ আই।

সোণ বৰণী আই তোমাৰ

ৰদৰ বৰণ মৰম

বেলি ফুলৰ হাঁহি তোমাৰ

নিয়ৰ সনা চৰণ

৬.০৯ চিত্ৰকল্প : আনন্দ বৰমুদৈৰ মতে,

“তেওঁৰ কবিতাৰ বিশিষ্টতা ইন্দ্ৰিয়গ্ৰাহ্য চিত্ৰকল্প। অসমৰ প্ৰকৃতি, সংস্কৃতি আৰু সমাজ জীৱনক চিত্ৰিত কৰাৰ এই চিত্ৰকল্পসমূহ কবিগৰাকীৰ আধুনিক অসমীয়া কবিতাৰ অন্যতম।” (গৰীয়সী একাদশ বছৰ : একাদশ সংখ্যা, আগষ্ট ২০০৪, পৃঃ ২১)

শানিত ব্যঙ্গৰ মাজেৰে কবিয়ে মানুহৰ মানসিক জগতৰ বিচিত্ৰ ৰূপটোৰো ছবি ফুটাই তুলিছে—

হাঁহি উঠে আৱৰণৰ আঁৰত

আমি সকলো উলংগ (দ্ৰৌপদী)

তেওঁৰ কবিতাত পোৱা কেইটামান চিত্ৰকল্প হ’লঃ

খোজ

টোপাটোপে সৰা
কুলিৰ মাত
গাঁৱৰ ল'ৰা-ছোৱালীবোৰে
জেটুলিপকাৰ দৰে
হাবিখনত
বিচাৰি খালে (বিহু)

ল'ৰাবোৰে উৰুখা ছাল
সুৰৰ জোনাকৈৰে
চাইছে (বিহু)

তথাপিও
দাপোণখন
মই
হাতত লৈছোঁ
তোমাৰ বেলি
মোৰ বেলি
একেটাই
ই
বুৰ গৈছে
..... (প্ৰতিচ্ছবি)

৬.১০ প্ৰতীক : প্ৰতীকবাদী কবিসকলৰ মতে প্ৰতীকে ব্যাচাৰ্থক অতিক্ৰম কৰি এক নতুন ভাৱ সঞ্চাৰি ব্যঞ্জনা আনি কবিতাত বৰণীয় কৰি তোলে। শব্দৰ ব্যঞ্জনাময়তাক কামত খটুৱাই প্ৰতীকক এনেদৰে অলংকাৰলৈ ৰূপান্তৰিত কৰা হয় বুলি Rainer Emig এ তেওঁৰ Modernism in Poetry গ্ৰন্থত এনেদৰে কৈছে—

"The symbol transgression of the language norms attracts attention to its form.
This aesthetic appeal turns the symbol into a patent rhetorical device."

৬.১১ প্ৰতীকবাদী কবিসকলৰ মতে পৰিদৃশ্যমান জগতখনেই একমাত্ৰ সত্য নহয়। ইয়াৰ অন্তৰালত আছে আন এক আধ্যাত্মিক সত্তা। যি বহস্যৰে আবৃত। নিৰ্মলপ্ৰভা বৰদলৈৰ কবিতাতো প্ৰতীকৰ অৰ্থপূৰ্ণ ব্যৱহাৰে কবিৰ সাংস্কৃতিক চেতনাকে প্ৰতিফলিত কৰে।

হালধীয়া সৰিয়হ ফুল ডৰাত
আকাশখন উবুৰিয়াই পৰিছে
মোৰ এনে লাগিছে

পাটমাদৈ চৰাইটোৰ ঠোঁটত
এখন নীলা চিঠি।

৬.১২ সংস্কৃতি বুলিলে পৰিশোধিত, সংস্কৃত শব্দক নিৰ্দেশ কৰে। সুন্দৰতা য'ত আছে সিহে সংস্কৃতি। উত্তৰ আধুনিকতাবাদীসকলে কয় প্ৰত্যেকটো শব্দৰ পাছত আছে এক সাংস্কৃতিক পটভূমি। ড° বৰদলৈৰ ৰচনাত শব্দৰ কল্যাণকামী ৰূপটোকে আমি দেখিবলৈ পাবোঁ। জীৱন আৰু জগতক সুন্দৰ কৰি তোলাত শব্দৰ ভূমিকা অত্যন্ত গুৰুত্বপূৰ্ণ। মন যেতিয়া কলুষপূৰ্ণ হয় সেই মনে তেনে শব্দৰ মাজেদিয়েই আত্মপ্ৰকাশ কৰে। এতেকে ব্যৱহাৰ কৰা শব্দৰ পৰাই ব্যৱহাৰ কৰোঁতাৰ ৰুচি, অভিব্যক্তি, উদ্দেশ্য আৰু লক্ষ্য পৰিস্ফুট হৈ উঠে।

বন্দুকৰ শব্দত
ৰাতি পুৱায় নে?
ওঁহো।

পুৱায় সেই চৰাইটোৰ মাতত

শান্তি প্ৰবাহিত সমাজলৈ আগমন ঘটা হিংসাত্মক আন্দোলনৰ বিপক্ষে তেওঁ যথার্থ প্ৰতীকেৰে প্ৰতিবাদ সাব্যস্ত কৰিছে।

৬.১৩ শব্দৰ সাধক নিৰ্মলপ্ৰভা বৰদলৈয়ে ওৰেটো জীৱন শব্দৰেই সাধনা কৰি গ'ল। শব্দৰ সিপাৰে অনিৰ্ণেয় উপলব্ধিৰ মাজতে তেওঁ বিচাৰি পায় নিজক, কেতিয়াবা হেৰুৱায়। "শব্দই জীৱনৰ সুন্দৰতম সাধনা। হৃদয়ৰ অনুভূতি সুখ-দুখ, আনন্দ-বিষাদ, স্নেহ-মমত্ব, দয়া-কৰুণা, নশ্বৰতা আৰু কোমলতা কঢ়িয়াই অনা শব্দইহে মানুহক কৰি তোলে আটাইতকৈ সৌন্দৰ্যশালী।" (লেখকৰ শব্দৰ সাধনা গ্ৰন্থ)

৬.১৪ প্ৰহ্লাদ কুমাৰ বৰুৱাই কৈছে—

"কবি আৰু গীতিকাৰ নিৰ্মলপ্ৰভা বৰদলৈ শব্দৰ শিল্পী। এই গৰাকী বাণীৰ সাধকে শব্দৰ অসীম শক্তিক উপলব্ধি কৰিব পাৰিছে। ভাৰতীয় ঋষি-মুনিয়ে শব্দকে ব্ৰহ্ম বুলিছে। নিৰ্মলপ্ৰভাই শব্দক ব্ৰহ্ম বুলি নক'ব পাৰে, কিন্তু তেওঁ শব্দতে সৰ্বব্যাপ্তমান এটা পৰম শক্তি যেন অনুভৱ কৰিছে। তেখেতৰ প্ৰথমখন গ্ৰন্থৰ নামকৰণ কৰা হৈছে 'অমিতাভ শব্দ' বুলি। এইখন কাব্যগ্ৰন্থৰ প্ৰথম কবিতাটোৰ নামো 'শব্দ আৰু শব্দ'।

মই শব্দবোৰৰ মাজত
শব্দবোৰ মোৰ মাজত
শব্দবোৰৰ মাজত মই।
শব্দৰেই মই দেখোঁ

মই চিনি পাওঁ
মই পৰিচয় হওঁ
মই গোন্ধ পাওঁ
মই স্পৰ্শ কৰোঁ
প্ৰতিটো শিহৰণ

মই উপলব্ধি কৰোঁ আত্মীয়তা। (শব্দ আৰু শব্দ)

৬.১৫ যন্তুণা মানুহৰ সহচৰ। যাতনাৰ মাজতেই মানুহৰ জন্ম। মাতৃৰ প্ৰসৱ যাতনাৰ মাজতহে নৱ জাতকৰ আগমন হয়। আৰু সেই নৱ-জাতকেও হাঁহি হাঁহি পৃথিৱীলৈ নাহে, আহে ক্ৰন্দনৰ ৰোল তুলি। সেয়েহে কবিয়ে কৈছে—

যাতনাতে শয়ন কৰা

.....

যাতনাতে নিজক নিজে জগাই তোলা

.....

মনত ৰাখিবা বেলিৰ দুখন ডেউকা

ধুমুহাত খহি নপৰে। (যাতনাতে)

জীৱনত যন্তুণা থাকিলেও তাৰ পৰিসমাপ্তিও আছে। নৱজাতকৰ শ্ৰীমুখ দৰ্শনৰ আনন্দই প্ৰসুতিৰ প্ৰসৱ বেদনাৰ বিস্মৃতি ঘটায়।

৬.১৬ প্ৰিয়জনৰ সান্নিধ্যৰ বাবে অপেক্ষাৰত নাৰীপ্ৰাণৰ আকুলতা প্ৰকাশ কৰাতো তেওঁ সিদ্ধহস্ত—

আগলতি কলাপাত

লৰে কি চৰে

বাওঁ এই চকুটো মোৰ

ঘনে ঘনে লৰে

দূৰণিত থকা মোৰ

বুকুৰে চেনাই সোণ

ছেগ চাই এবাৰ যেন

ঘৰলৈ আহে

প্ৰণিধানযোগ্য যে গীতটিত অসমৰ লোক-জীৱনৰ এখন ৰমণীয় চিত্ৰ পৰিস্ফুট হৈছে।

৭.০০ উপসংহাৰ :

নিৰ্মলপ্ৰভা বৰদলৈৰ সৃষ্টি অপৰিমেষ আৰু বৈচিত্ৰ্যময়। তেওঁৰ সমগ্ৰ ৰচনাৱলীৰ অধ্যয়ন কৰিলে তেওঁৰ ভিতৰৰ মানুহগৰাকীক আৰু তেওঁৰ সাংস্কৃতিক মনটোৰ উমান পাব পাৰি। তেওঁৰ সাংস্কৃতিক চেতনা গভীৰ আছিল। সি কবিতাৰ ক্ষেত্ৰতে হওক বা গীতৰ ক্ষেত্ৰতে হওক, বিদ্যায়তনিক আলোচনাত হওক অথবা প্ৰাচ্যতাত্ত্বিক অধ্যয়নৰ ক্ষেত্ৰতে হওক। বিদ্যায়তনিক মননশীলতা উপলব্ধি কৰিব পৰাকৈ তেওঁ আমাক দিছে একুৰিমান মহৎ গ্ৰন্থ। বৰদলৈয়ে 'দেৱী', 'শিৱ', 'সূৰ্য্য'ৰ জৰিয়তে ভাৰততত্ত্বৰ সম্পৰ্কে অধ্যয়ন কৰিবলৈ গৱেষকসকলৰ বাবে বাট কাটি থৈ গৈছে।

সহায়ক গ্ৰন্থ :

জ্ঞান তপস্বিনী নিৰ্মলপ্ৰভা বৰদলৈ সমীপেষু অভিনন্দন গ্ৰন্থ।

(ৰচনা কাল, জুন ২০০৪)

♦ ♦ ♦

খোজ

অসমীয়া সংগীত জগতৰ চিৰ-সেউজ গীত আৰু সুৰৰ স্ৰষ্টা ড° ভূপেন হাজৰিকাদেৱৰ স্মৃতিত
তেখেতৰ গীতৰ আধাৰত যুগত কৰা প্ৰবন্ধ

ড° ভূপেন হাজৰিকাৰ গীত আৰু মানৱতাবাদী এখন সমাজ

২. মৌচুমী দত্ত

১. অৱতৰণিকা :

অসমৰ সংগীত জগতত কালজয়ী গীত আৰু সুৰৰ স্ৰষ্টা ড° ভূপেন হাজৰিকাৰ গীতসমগ্ৰত অন্তঃফল্লৰ দৰে প্ৰৱাহিত হৈ আছে মানৱতাবাদ। বিভিন্ন বিষয়ৰ সাজ পৰিধান কৰিলেও অৱশেষত প্ৰতিটো গীতৰ বিষয়বস্তুৱেই মানৱতাবাদৰ বিমল জাহ্নবীত অৱগাহন কৰিছেগৈ। সাম্যবাদী চিন্তা, পল ৰবচন আৰু গিলানৰ গীতৰ দ্বাৰা প্ৰভাৱান্বিত হাজৰিকাৰ গীতৰ তত্ত্ব হিচাপে নিম্নবৰ্গৰ ইতিহাস (Subaltern Theory) পোৱা যায়। ভূপেন হাজৰিকাই নিজৰ গীত ৰচনাৰ উদ্দেশ্য সম্পৰ্কত কৈছে — “মোৰ সকলো গীতৰ ৰচনাৰ মূল উদ্দেশ্য হ’ল — গানবোৰ মানুহৰ গান হ’ব লাগিব। সয়ে মই ভাবো — বৰ্তমানটো যেতিয়া এদিন অতীত হৈ যাব তেতিয়াও মোৰ কিছুমান গীত প্ৰাসংগিক হৈ থাকিব আৰু কিছুমান গীত ইতিহাস হৈ যোৱা ইতিহাসৰ ভিত্তিতে মানুহক পৰিৱৰ্তনৰ বাটেৰে আগুৱাই যাবৰ সাহস যোগাব, আস্থা প্ৰদান কৰিব।”

২. বিষয় বিশ্লেষণ :

ভূপেন হাজৰিকাৰ গীতত সকলো সময়ৰ সমল যোগাব পৰা বিষয়বস্তু আছে। মানৱতাবোধে তেওঁৰ গীতত এক শক্তিশালী ধাৰাৰ গঢ় দিছে। তেখেতৰ এনে বহু গীত আছে য’ত সমাজৰ নিপীড়িত জনতাৰ, নিষ্পেষিত কণ্ঠৰ প্ৰতিধ্বনি তুলিছে। উদাহৰণস্বৰূপে তেখেতৰ ‘দোলা হে দোলা’, ‘মানুহে মানুহৰ বাবে’ আদি অনন্য গীতৰ উদাহৰণ দাঙি ধৰিব পাৰি।

২.১ আশাবাদ আৰু মানৱতাবোধ : ড° হাজৰিকাৰ গীতত আছে প্ৰবল আশাবাদ আৰু কৰ্ম সংস্কৃতি গঢ়ি তোলাৰ আকাংক্ষা। শিক্ষিত, কৰ্মঠ যুৱকে কৰ্মসংস্কৃতিৰদ্বাৰা অনুপ্ৰাণিত হৈ অট’ চলাই

টকা উপাৰ্জন কৰা আৰু সেই কৰ্মক 'Dignity of labour' বুলি আঁকোৱালি লৈ প্ৰেয়সীয়ে এক নতুন যুগক আহ্বা নজনোৱাৰ যোগেদি গীতিকাৰ হাজৰিকাই সকলো কৰ্ম আৰু সকলো মানুহৰ সমতাৰ জয়গানকে গাবলৈ প্ৰয়াস কৰিছে। মানৱতাবোধে এই ক্ষেত্ৰত কাটি দিছে সেন্দূৰীয়া আলি। শিক্ষাই মানুহক আনৰ ওপৰত ভৰ দি জীয়াই থাকিবলৈ নিশিকায়, বৰঞ্চ প্ৰকৃত শিক্ষাই মানুহক স্বনিৰ্ভৰশীল হ'বলৈ উদ্বুদ্ধ কৰিছে যোগায়। এনে ভাবাদৰ্শৰে উজ্জীৱিত তেনে এটি গীত হ'ল —

ভায়েক : অটোৰিঙ্গা চলাওঁ
আমি দুয়ো ভাই
গুৱাহাটী কৰি গুলজাৰ
ককায়েক : বি-ই ফেইল মই
সৰু ভাই এম.এ. পাছ
দুয়ো : বেঙ্কত বহুতো ধাৰ।

(গীতাৱলী, পৃ. ৪৩)

ভূপেন হাজৰিকাৰ গীতত জাগৃত হৈ থকা প্ৰবল আশাবাদে প্ৰতিজন ব্যক্তিৰ হৃদয়ত এক জোকাৰণি তোলে। সমাজক সকলো নিষ্ঠুৰতা, নিষ্পেষণ, বৈষম্যৰ পৰা মুক্ত কৰি এখন নিকা সমাজ গঢ়াৰ সপোন দেখে। যিখন সমাজত মানৱতাবোধেই প্ৰাধান্য পাব। যেনে —

ধৰ্ম-ব্যৱসায়ীৰ ঠাই নাই তাত
জাতিৰ অহঙ্কাৰ লয় পাব তাত
অস্পৃশ্যতাৰ মহাদানৱক
আপোন হাতেৰে নাশিম।

(গীতাৱলী, পৃ. ৪১)

সাম্যবাদী চিন্তা, পল ৰবচন আৰু গিলানৰ গীত — এই তিনিওটা প্ৰভাৱে ভূপেন হাজৰিকাৰ গীতলৈ বোৱাই আনিছিল মানুহে মানুহৰ বাবে ভবাৰ অৱকাশ, চিন্তা কৰাৰ যুক্তি আৰু তেনে যুক্তিৰ উত্তৰণ ঘটিছিল তেওঁৰ অজস্ৰ গীতৰ মাজত। তেনে এটি গীত হ'ল —

মই এটি যাযাবৰ
ধৰাৰ দিহিঙে-দিপাঙে লৰোঁ
নিবিচাৰি নিজা ঘৰ।

.....

মই দেখিছোঁ অনেক গগনচূষী অটালিকাৰ শাৰী
তাৰ ছাঁতেই দেখিছোঁ কতনা গৃহহীন নৰ-নাৰী

(গীতাৱলী, পৃ. ৩৬৬)

সংগ্ৰামী চেতনা, জীৱনবোধ আৰু মানৱীয় সংবেদনশীলতাক একত্ৰিত কৰি তেওঁ বহুত গীত ৰচনা কৰিছে।

.....

ব্ৰজৰ কণ্ঠেৰে, ধুমুহাৰ শক্তিৰে

গীত গাই কঁপাম দিগন্ত।
দানৱৰ সমাজতো গাম মানৱৰে গীত
কলিজাৰ সঁচা সুৰ-সিক্ত।
মুমূৰ্ষু মানৱক জীৱনৰ বিদ্যুৎ
কিঞ্চিৎতো যদি দিব পাৰোঁ
আকাশ
ধুমুহা
আৰু ব্ৰজক

....

ভূপেন হাজৰিকাৰ গীতত নৰ-নাৰীৰ প্ৰেম অতি সংযত, সাৱলীল আৰু নান্দনিক ৰূপত প্ৰকাশ পায়। 'তোমাৰ উশাহ কঁহুৱা কোমল', 'বিমূৰ্ত মোৰ নিশাটি যেন' আদি গীতৰ মাজেৰে প্ৰেমক এক নান্দনিক চেতনাৰে উদ্ভূত কৰা হৈছে। হাজৰিকাৰ গীতত প্ৰেমৰ এক স্বগীয় ৰূপ আছে, সৌন্দৰ্য আছে আৰু আছে অন্তৰংগতা। যি প্ৰেম বৈ আছে মাটিৰ পৰা আকাশলৈ, ভৈয়ামৰ পৰা পাহাৰলৈ, বুঢ়া লুইতৰ বুকুৰে বাগৰি বাগৰি এই প্ৰেম ভল্লা, গংগা, মিচিচিপিত সঁফুৰিছেগৈ। ভূপেন হাজৰিকাৰ বুকুত সেইজন ব্যক্তিৰ বাবে প্ৰেম আছে যি এমুঠি অন্নৰ বাবে হাঁহাকাৰ কৰে, তেওঁৰ হৃদয়ত বিশ্বৰ প্ৰান্তে প্ৰান্তে জীয়াই থাকিবৰ বাবে যুঁজ কৰা অজস্ৰজনৰ বাবে প্ৰেম আছে। তেনে ভাবাসম্পন্ন গীতৰ নিটোল উদাহৰণ হ'ল —

মানুহে মানুহৰ বাবে
যদিহে অকণো নেভাবে
অকণি সহানুভূতিৰে
ভাবিব কোনেনো কোৱা — সমনীয়া?

(গীতাৱলী, পৃ. ৩৯৩)

মানৱতাবোধে তেওঁৰ গীতত এক শক্তিশালী ধাৰাৰ গঢ় দিছে। মানুহে যদি মানুহৰ বাবে ভাবিব নাজানে, কান্দিব নাজানে আৰু সৰু মানুহৰ গাত ভৰ দি ডাঙৰ ডাঙৰ মানুহ জীয়াই থাকিব খোজে তেতিয়া সুৰকাৰ, গীতিকাৰ ভূপেন হাজৰিকাৰ কণ্ঠত নিগৰি আহে অনন্য যাদুকৰী শব্দ আৰু সুৰৰ মূৰ্চ্ছনা। যেনে —

হে' দোলা হে' দোলা হে' দোলা হে' দোলা
একা-বেঁকা বাটেৰে কঢ়িয়াওঁ কঢ়িয়াওঁ
বৰ বৰ মানুহৰ দোলা।

(গীতাৱলী, পৃ. ৫১৭)

প্ৰবল ইতিহাস চেতনা আৰু সমসাময়িক একোটা প্ৰসংগ জলজল পটপটকৈ একোটা গীতৰ মাজেদি প্ৰকাশ কৰিব পৰা ক্ষমতা হাজৰিকাৰ আছে। প্ৰতিটো গীতৰ সৃষ্টিৰ অন্তৰালতে থকা সময়ৰ প্ৰেক্ষাপট আৰু তাৰ লগত আৱেগৰ মধুৰ সংমিশ্ৰণে হাজৰিকাৰ গীতক প্ৰাণময় আৰু সৰ্বকালৰ গ্ৰহণীয় কৰি তোলে। যেনে — “কত জোৱানৰ মৃত্যু হ'ল/কাৰ জীৱন যৌৱন গ'ল।” ইত্যাদি।

আনহাতে 'কৃষক আৰু মাটিৰ যুগ যুগৰ সম্বন্ধৰ অন্তৰায় হ'ব খোজা' শক্তিৰ বিৰোধিতা কৰিবলৈ, অসহায় কৃষকক সহানুভূতিৰ উমাল প্ৰলেপ দিবলৈ হাজৰিকাৰ গীত আৰু কণ্ঠ যেন অহৰ্নিশে সাজু আছিল। সেয়ে তেওঁ লেখিছিল, গাইছিল —

অ' মোৰ ধৰিত্ৰী আই
চৰণতে দিবা ঠাই
খেতিয়কৰ নিস্তাৰ নাই
মাটি বিনে অসহায়
দয়া কৰা দয়াশীলা আই।

(গীতাৱলী, পৃ. ...)

অসমৰ পাহাৰ-ভৈয়ামে বসবাস কৰি থকা অসমীয়া জনগোষ্ঠীৰ মানুহৰ প্ৰতি আছিল ভূপেন হাজৰিকাৰ গভীৰ টান। এই টানেই তেওঁক কাষ চপাই নিছিল প্ৰতিটো জনগোষ্ঠীৰ বুকুৰ মাজলৈ। অসম তথা অসমীয়া জাতিৰ সুখ-দুখ, হাঁহি-কান্দোনৰ প্ৰতিটো মুহূৰ্ততে ভূপেন হাজৰিকাৰ গীতে গাঁৱে-ভূঞা, চহৰে-নগৰে, পাহাৰে-ভৈয়ামে প্ৰতিধ্বনি তুলিছিল। তেওঁৰ গীতত সমাজৰ বৰ্ণ-বৈষম্য, প্ৰেম-ভালপোৱা সকলোৰে উৰ্ধত আধুনিক চিন্তা-চেতনা আৰু মানৱতাই ঠাই পায়। তেনে এটি গীত হ'ল —

.....
এনে নোঁ ভাল লাগে
বিজ্ঞানলৈ কিনো চাবা
মানৱ কল্যাণ সাধিছে।

(গীতাৱলী, পৃ. ৪৬)

অথবা
.....
নতুনৰ গতি খেদা
ডেকা গাভৰু আমি
নিৰ্ভীক কুৰি শতিকাৰ
অজ্ঞান চাকনৈয়া
এফলীয়া কৰি থৈ
মাৰি যাওঁ জীৱনৰ ডাঁৰ।।

(গীতাৱলী, পৃ. ২২৪)

বস্ত্ৰবিহীন খেতিয়কৰ বাবে ৰক্তিম উত্তাপ হ'বৰ বাবে, সংখ্যালঘু সম্প্ৰদায়ৰ ভয়াৰ্ত আৰ্তনাদৰ নিৰাপত্তা হ'বৰ বাবে, খাদ্যবিহীন দিন মজদুৰৰ ক্ষুধা অগণি প্ৰকাশৰ বাবে, মহাপ্ৰতাপ হ'বলৈ ভূপেন হাজৰিকাৰ দৰে গীতিকাৰ, সুৰকাৰে উদাত্ত কণ্ঠেৰে গাব পাৰে—

শীতৰে সেমেকা ৰাতি
শীতৰে সেমেকা ৰাতি

সেমেকা শীতৰে ৰাতি
শীতৰে সেমেকা ৰাতি।

.....

(গীতাৱলী, পৃ. ৪৮৬)

ৰূপান্তৰৰ চেতনা ভূপেন হাজৰিকাৰ গীতৰ অন্যতম উপাদান। অসমীয়া জাতিৰ জাতীয় সত্ত্বাত ভূপেন হাজৰিকাৰ অনুভূতি চিৰপ্ৰবাহমান হৈ থাকিব। অসমীয়া জাতিয়ে বেজবৰুৱাৰ উপলব্ধিৰে 'আমি অমীয়া নহওঁ দুখীয়া, কিহৰ দুখীয়া হ'ম?' বুলি আত্মপ্ৰসাদ লভি থাকিলে নহ'ব। নিজ হাতে শ্ৰম কৰি নিজৰ দেশ গঢ়ি নুতুলিলে অসমতে অসমীয়া মগনীয়া হ'ব আৰু মনবোৰো ভাগিছিগি যাব বুলি তেওঁৰ গীতেৰে; সুৰেৰে সৰীয়াই গৈছে ১৯৬৮ চনতেই। আৰু এই ভৱিষ্যৎবাণী যেন ফলিওৱাৰ আশংকাই আমাৰ মাজত দেখা দিছে। সাম্প্ৰদায়িক সংঘৰ্ষ, গোষ্ঠীগত সংঘৰ্ষই অসমত দাউদাউকে জুই জ্বলাবলৈ ধৰিছে। ড° হাজৰিকাই গাই যোৱা 'আজিৰ অসমীয়াই নিজকে নবচালে, অসম ৰসাতলে যাব' কথাষাৰ যেন আমি প্ৰতিজন অসমীয়াই শুনিবলৈ পাইছো।

মানৱতাৰ ওপৰত গভীৰ আস্থা থকা হাজৰিকাই ভাৰতীয় সংস্কৃতিৰ মন্ত্ৰ 'সত্যম্ শিৱম্ সুন্দৰম্'ৰ ওপৰত বিশ্বাস ৰাখি তেওঁৰ গীতত গাইছে —

সত্যম্ শিৱম্ সুন্দৰম্
বসুধেৱ কটুশ্বকম্
আমাৰ ভাৰতীয় মন্ত্ৰ
আতঙ্কবাদে নোৱাৰে ৰুধিব
মানৱতাবাদ — গণতন্ত্ৰ।।

(গীতাৱলী, পৃ. ৭৬)

অসমৰ জনজীৱনৰ লগত ওতপ্ৰোতভাৱে সম্পৰ্কিত ব্ৰহ্মপুত্ৰ। এই লুইত অৰ্থাৎ মহাবাহু ব্ৰহ্মপুত্ৰ ভূপেন হাজৰিকাৰ গীতৰ, যাযাবৰী জীৱনৰ সকলো সুখ-দুখ, হাঁহি-কান্দোন, প্ৰাপ্তি-অপ্ৰাপ্তিৰ যেন লগৰীয়া। মানুহৰ হাঁহাকাৰ, আৰ্তনাদ শুনি ক্ষোভিত হোৱা প্ৰাণ অথবা লুইতপৰীয়া লোকজীৱনৰ বৰ্ণাঢ্য সোণোৱালী মুহূৰ্তৰ প্ৰতিটো ক্ষণতে হাজৰিকাই লুইতৰ অৱদানক উপলব্ধি কৰিছিল। আৰু এই উপলব্ধিৰে অনন্য প্ৰকাশ ঘটিছিল তেওঁৰ গীতৰ মাজত। যেনে —

মহাবাহু ব্ৰহ্মপুত্ৰ মহামিলনৰ তীৰ্থ
কত যুগ ধৰি আহিছে প্ৰকাশি
সম্বয়ৰ অৰ্থ।

(গীতাৱলী, পৃ. ৩৮৯)

লুইতলৈ মৰম আৰু সন্মান যাচিয়েই হাজৰিকাৰ অনেক প্ৰশ্ন। মানৱতাৰ পতন, নৈতিকতাৰ স্থলন দেখিও, অজস্ৰজনৰ হাঁহাকাৰ দেখিও বৈ থকা বুঢ়া লুইতলৈ হাজৰিকাৰ গীতৰ সুৰেৰে অলেখ প্ৰশ্ন বৈ গৈছে। এই সম্পৰ্কত তেওঁ নিজেই কৈছে— "লুইতক সন্মান কৰোঁ। আৰু সন্মান কৰোঁ বাবেই মৰম কৰোঁ। মৰমৰ জনকহে খঙেৰে প্ৰশ্ন কৰিব পাৰো — যাৰ সৈতে সহস্ৰজনৰ সুখ-দুখ জড়িত হৈ থাকে...।" সেয়েহে তেওঁ গাইছে —

খোজ

বিস্তীৰ্ণ পাৰে
অসংখ্য জনৰে
হাঁহাকাৰ শূনিও
নিঃশব্দে নীৰৱে
বুঢ়া লুইত তুমি
বুঢ়া লুইত বোৱা কিয়?

নৈতিকতাৰ স্থলন দেখিও

মানৱতাৰ পতন দেখিও

নিৰ্লজ্জ অলসভাৱে বোৱা কিয়?

(গীতাৱলী, পৃ. ৩৪৯)

৩. ভূপেন হাজৰিকাৰ গীতত চিত্ৰকল্প :

ভূপেন হাজৰিকাৰ গীতৰ চিত্ৰকল্পসমূহে সন্মুখত যেন এখন তৈলচিত্ৰহে দাঙি ধৰে।
উদাহৰণস্বৰূপে — ‘বিমূৰ্ত মোৰ নিশাটি...’ (গীতাৱলী, পৃ. ৩৪৬) গীতৰ মাজত প্ৰতিটো
প্ৰকাশভংগীমাই একোটা জীয়া অনুভূতিক তুলি ধৰিবলৈ সক্ষম হৈছে। অথবা ‘কত জোৱানৰ মৃত্যু
হ’ল...’ (গীতাৱলী, পৃ. ১৩৬) গীতটিৰ মাজেদি প্ৰকাশ পোৱা শত্ৰুৰ অমানৱীয়তা আৰু শত শত
জোৱানৰ মৃত্যুৱে হাজাৰ জনৰ বুকু শুদা কৰা কাৰুণ্যক যেনেদৰে একোটা চিত্ৰকল্পৰে জ্বলন্ত কৰি
তুলিছে, সি অতুলনীয়। ঠিক সেইদৰে প্ৰিয়াৰ অঙ্গশোভা — ‘কি যে তোমাৰ সঙ্গ প্ৰিয়া, কি যে
তোমাৰ সঙ্গ’ (গীতাৱলী, পৃ. ১৬০) অথবা ‘বিম্ বিম্ বিম্ বিম্ বৰষুণে নেপূৰ বজায় ক’ত’
(গীতাৱলী, পৃ. ৪৪২) আদি অজস্ৰ গীতে একোখন তৈলচিত্ৰৰ দৰে একোটা বিশেষ পৰিৱেশ বা
ক্ষণক মূৰ্তমান কৰি তোলে।

৪. ভূপেন হাজৰিকাৰ গীতৰ শব্দচয়ন :

হাজৰিকাৰ গীতৰ শব্দচয়ন অতি প্ৰাঞ্জল আৰু নিখুঁট। পৰম্পৰাগত ধাৰাৰ পৰা আঁতৰি আহি
গীতত মুক্তাক্ষৰ প্ৰয়োগ হাজৰিকাই কৰে। তেওঁৰ গীতত তৎসম, তদ্ভৱ, দেশী, বিদেশী বিভিন্ন শব্দৰ
প্ৰয়োগ হৈছিল। তেনে কিছুমান শব্দ হ’ল —

তৎসম	তদ্ভৱ	দেশী	বিদেশী
স্বকীয়	লুইত	মহাবাহু	আজান (ফাৰ্চী)
ঐতিহ্য	শতৰু	দেশ	জিকিৰ ”
বিস্তীৰ্ণ	সবাকো	নহী (হি.)	দিলৱাৰ ”
স্থলন	সেতু	মৰু	গুলজাৰ ”
নদী, পুত্ৰ,	ৰচিলে	বেহতী	লেবাৰ (ইং.)
ধৰ্ম, প্ৰকাশ,	জনমিলে	কেনজন (বাং.)	ফকীৰ

খোজ

কৃষ্টি,
বংশ

নিৰৱ
পতন

নয়া (হি.)

৫. সামৰণি :

ভূপেন হাজৰিকাৰ গীতৰাজিৰ বিষয়বস্তু বিশ্লেষণ কৰিলে দেখা যায় যে তেওঁৰ গীতৰ বিষয়
বিভিন্ন। প্ৰেম, প্ৰকৃতি, আশাবাদ, সাম্যবাদী চিন্তা, সংগ্ৰামী চেতনা, জনগোষ্ঠীয় চেতনা, সমসাময়িক
দৃষ্টিভংগী, ইতিহাস চেতনা, ভাষা-ধৰ্ম নিৰ্বিশেষতা, দাসপ্ৰথাৰ বিৰোধিতা, বিশ্ব ভ্ৰাতৃত্ববোধ, কৰ্ম
সংস্কৃতি, নিবনুৱাৰ সমস্যা, মহাবাহু ব্ৰহ্মপুত্ৰৰ দয়া আৰু কুটিলতা এই সকলোবোৰ সামৰি থাকি
হাজৰিকাৰ গীতৰ মাজত অন্তঃফল্গুৰ দৰে থকা বিষয়টোৱেই হ’ল মানৱতাবাদ। যাৰ বাবে ভূপেন
হাজৰিকাৰ গীত সকলোৰে হৃদয়স্পৰ্শী আৰু আপোন।

সামৰণিত বৰেণ্য সাহিত্য সমালোচক মহেন্দ্ৰ বৰাৰ এযাৰ কথাৰ আঁত ধৰিয়েই কওঁ — ভূপেন
হাজৰিকাৰ গীতৰ আলোচনা কৰিবলৈ হ’লে তেওঁৰ প্ৰতিটো গীতৰে আলোচনা কৰিব লাগিব।
আমাৰ এই ক্ষুদ্ৰ পৰিসৰৰ আলোচনাত সেইটো সম্ভৱপৰ হোৱা নাই। তথাপিও মহান শিল্পীজনাৰ
প্ৰতি শ্ৰদ্ধা জনাই থাউকতে কেইটামান দিশ আলোচনা কৰাৰ প্ৰয়াস কৰা হ’ল। শিল্পীজনাৰ
গীতসমূহৰ শুদ্ধ বিশ্লেষণ, চৰ্চা আৰু উপলব্ধি হওক এয়ে আমাৰ কাম।

গ্ৰন্থপঞ্জী

১। দিলিপ কুমাৰ দত্ত : ড° ভূপেন হাজৰিকাৰ গীত আৰু জীৱন ৰথ।

২। ভূপেন হাজৰিকা : দিহিঙে দিপাঙে।

৩। সূৰ্য হাজৰিকা (সম্পাঃ) : ড° ভূপেন হাজৰিকাৰ ৰচনাৱলী

১ ম, ২ য়, ৩ য় খণ্ড।

৪। সূৰ্য হাজৰিকা (সম্পাঃ) : গীতাৱলী (ড° ভূপেন হাজৰিকাৰ গীত সমগ্ৰ)।

◆◆◆

খোজ

মামণি ৰয়ছম গোস্বামীৰ
'থেং ফাত্ৰী তহচিলদাৰৰ তামৰ তৰোৱাল'

একবিংশ শতিকাৰ প্ৰথম দশকটো সাহিত্যৰ ক্ষেত্ৰত প্ৰতিশ্ৰুতি আৰু সম্ভাৱনাৰ যুগ। উপন্যাস সাহিত্যৰ ক্ষেত্ৰত অসমীয়া সাহিত্যই গৌৰৱময় এশবিশটা বছৰ পাৰ কৰাৰ পাছত এই সময়ছোৱা পৰীক্ষা-নিৰীক্ষা কৰাৰ যুগ। বিশ্বায়নজনক কথা এই যে এই সময়ছোৱাক আৰু সমাজখনক প্ৰতিফলিত কৰিবলৈ ঔপন্যাসিকসকলে বুৰঞ্জী, কিস্মদন্তি আৰু ঔপনিৱেশিককালৰ ইতিহাসক অতি উপায়ে সমলৰূপে গ্ৰহণ কৰিছে। সেয়ে এই সময়ছোৱাত প্ৰকাশিত প্ৰায়কেইখন উপন্যাসতে এই দিশকেইটাৰ সক্ৰিয় আৰু প্ৰাসংগিক প্ৰতিফলন লক্ষ্য কৰা যায়।

জ্ঞানপীঠ বঁটা বিজয়ী মামণি ৰয়ছম গোস্বামীৰ ‘থেং ফাশ্ৰী তহচিলদাৰৰ তামৰ তৰোৱাল’ (২০০৯) এই সময়ছোৱাত ৰচিত তেনে এখন উপন্যাস। এগৰাকী বড়ো অন্যন্যা নাৰী থেং ফাশ্ৰীৰ জীৱনৰ আধাৰত উপন্যাসখন ৰচনা কৰা হৈছে। থেং ফাশ্ৰী ‘ভাৰতৰ প্ৰথম revenue collector’ আছিল বুলি কোৱা হৈছে যদিও এই সম্পৰ্কে এতিয়াও নিশ্চিত তথ্য নাই। কিন্তু এটা কথা ঠিক যে থেং ফাশ্ৰীয়ে ব্ৰিটিছৰ হৈ মানাহ, সোণকোষ আৰু বুঢ়ীদিয়াঘাটত খাজানা তুলিছিল। যি সময়ত ব্ৰাহ্মণ বিধবাই বাটঘৰলৈ ওলোৱা বন্ধ আছিল, যি সময়ত সতীদাহ প্ৰথা প্ৰচলিত হৈ আছিল সেই সময়ছোৱাত থেং ফাশ্ৰীয়ে ঘোঁৰাত উঠি ব্ৰিটিছৰ লগত খাজানা তুলিবলৈ গৈছিল। এনে এগৰাকী অসাধাৰণ নাৰীৰ বিষয়ে ইতিহাস একেবাৰে নীৰৱ। মামণি ৰয়ছমে যি দুই-এটা প্ৰবন্ধ আৰু ক্ষেত্ৰভিত্তিক অধ্যয়নৰ পৰা তথ্য লাভ কৰিছে তাৰ ভিত্তিতে উপন্যাসখন ৰচনা কৰি উলিয়াইছে। নিৰ্ভৰযোগ্য তথ্যৰ অভাৱ সত্ত্বেও তিনিটা বছৰৰ ১৮৫৭ চনৰ পৰা ১৮৫৯ চনলৈ মাজৰ সময়ছোৱাৰ ঘটনাৰাজি উপন্যাসখনত অংকণ কৰা হৈছে। বিভিন্ন উৎসৰ পৰা পোৱা তথ্যৰ ভিত্তিত লেখিকাই থেং ফাশ্ৰীৰ জীৱনটো তলি ধৰাৰ যত্ন কৰিছে।

উপন্যাস সদায়ে উপন্যাস। ইতিহাসক আধাৰ কৰি ৰচনা কৰিলেও তাত কল্পনাই প্ৰাধান্য পায়। ‘থেং ফাষ্ট্ৰী তহচিলদাৰৰ তামৰ তৰোৱাল’ উপন্যাসখনতো লেখিকাই কল্পনাৰ চকুৰে ব্ৰিটিছৰ হকে খাজানা তোলা অথচ স্বাধীনতা লাভৰ উকমুকনিৰ সময়ত এগৰাকী ভাৰতীয় নাৰী হিচাপে হ’ব পৰা মানসিক পৰিস্থিতি চাবলৈ চেষ্টা কৰিছে। লেখিকাই এই সম্পৰ্কে কৈছে — “মোৰ থেং ফাষ্ট্ৰী

থেং ফাত্ৰীৰ জীৱনৰ তিনিটা বছৰৰ কাৰ্যাৱলীয়ে উপন্যাসখনত বিষয়বস্তুৰ ৰূপত ধৰা দিছে। ব্ৰিটিছে ভাৰতৰ পৰা যিমানেই সম্পদ লুট কৰি নিৰিয়ক কয় তাৰ সলনি বহু কিবা কিবি দি গ'ল। দি গ'ল সভ্যতাৰ পাঠ, গঢ়ি গ'ল বৈজ্ঞানিক উন্নতিৰ সোপান। সম্ভৱত এই দৃষ্টিৰে উদ্ধাৰকৰ্তাৰূপে আহি শাসক আৰু শোষক হৈ বহা ব্ৰিটিছৰ হকে বহু ভাৰতীয়ই উদাৰচিত্তে সেৱা আগবঢ়াইছিল। থেং ফাত্ৰীও তেনে এগৰাকী ভাৰতীয়। কিন্তু ভাৰতীয় হিচাপে ভাৰতীয়সকলৰ দুখ-দুৰ্দশা, সামাজিক অৱস্থা, ব্ৰিটিছৰ স্বৈচ্ছা-চাৰিতাই হয়তো পাছলৈ থেং ফাত্ৰীৰ চিন্তাধাৰালৈ পৰিৱৰ্তন আনিছিল। যাৰ বাবে ব্ৰিটিছৰ বিপক্ষে আৰম্ভ হোৱা স্বাধীনতা আন্দোলনৰ গোপন যা-যোগাৰত থেং ফাত্ৰীয়ে জীৱন আগবঢ়াই দিয়াৰ সিদ্ধান্ত লোৱাৰ সম্ভাৱনা নথকা নহয়। সামগ্ৰিকভাৱে উপন্যাসখনৰ বিষয়বস্তুৰ পৰিসৰে থেং ফাত্ৰীৰ জীৱনৰ এই দুই সন্ধিক্ষণৰ মানসিক পৰিস্থিতিকে সামৰি লৈছে। ঐতিহাসিক সত্য তথাৰ ভিত্তিতে সমসাময়িক কৰ সংগ্ৰহ প্ৰথা, ব্ৰিটিছৰ গোপন ষড়যন্ত্ৰ, ৰায়তবোৰৰ দুৰৱস্থা, ভাৰতীয়সকলৰ গোপন বিদ্ৰোহৰ জুই সকলো অংকণ কৰিছে। এটা কথা ঠিক যে পৰম্পৰাগত দৃষ্টিৰে উপন্যাসখনত কাহিনী বিচাৰিবলৈ গ'লে মুখথেকেচা খাব লাগিব। কাৰণ যি গৰাকী নাৰীৰ বিষয়ে কোনো নিৰ্ভৰযোগ্য ইতিহাস নাই তেওঁৰ সামগ্ৰিক জীৱন আধাৰিত কাহিনী নিৰ্মাণ কৰাটো অসম্ভৱ। তদুপৰি সাম্প্ৰতিক সময়ৰ প্ৰায়বোৰ উপন্যাসতে নিটোল কাহিনীৰ অনুপস্থিতি আৰু পৰিস্থিতিৰ একত্ৰ সংগ্ৰহ মূল বৈশিষ্ট্যৰূপে ধৰা দিয়া দেখা যায়। যি নহওক, লেখিকাই সমলৰ ক্ষেত্ৰত থকা সীমাবদ্ধতা সত্ত্বেও থেং ফাত্ৰীৰ সামাজিক আৰু মানসিক দিশৰ এখন সুস্পষ্ট ছবি অংকন কৰিবলৈ চেষ্টা কৰিছে। কাহিনী নহয় তহচিলদাৰৰূপে কাৰ্য্যভাৰ গ্ৰহণ, ব্ৰিটিছৰ আমোলত ৰায়তৰ পৰা কৰ সংগ্ৰহ, ভাৰতীয় ৰায়তৰ দুৰৱস্থা, বিদ্ৰোহৰ উৰুৰুনি, সমসাময়িক সামাজিক, আৰ্থসামাজিক ছবি, ৰাজনৈতিক ছবি আৰু থেং ফাত্ৰীৰ মানসিক দোদুল্যমান পৰিস্থিতি আৰু স্বাধীনতা আন্দোলনত জঁপিয়াই পৰাৰ বাবে কৰা গোপন যাত্ৰাৰ ইংগিত এইকেইটা পৰিস্থিতিৰ সমষ্টিৰে উপন্যাসখনৰ কাহিনীটো সংগঠিত কৰা হৈছে। উপন্যাসখনত সেয়ে কাহিনীতকৈ পৰিস্থিতিহে অধিক সক্ৰিয়ৰূপত ধৰা দিছে।

সাক্ষ্যৰূপত ধৰা দিছে।

সৰু-বৰ কেইবাটাও চৰিত্ৰৰে উপন্যাসখন সজোৱা হৈছে। লেখিকাৰ মতে তাৰে কেইটামান ঐতিহাসিকভাৱে সত্য চৰিত্ৰ। সেইকেইটা হৈছে থেং ফাশ্বী, মেক্লিনছনা, হাৰ্ডি, ৰূপসিং দাফাদাৰ, নাকেনক্লাক আদি। যিহেতু থেং ফাশ্বী বা তেওঁৰ সময়ৰ কোনো লিখিত তথ্য নাই গতিকে চৰিত্ৰবোৰ নাকেনক্লাক আদি। যিহেতু থেং ফাশ্বী বা তেওঁৰ সময়ৰ কোনো লিখিত তথ্য নাই গতিকে চৰিত্ৰবোৰ আৰু তেওঁলোকৰ কাৰ্যাৱলীক ঐতিহাসিক দৃষ্টিৰ পৰা চোৱাতকৈ সমসাময়িক সামাজিক পৰিস্থিতিতহে চাবলৈ যত্ন কৰা হৈছে। ব্ৰিটিছসকলৰ উদাৰ দৃষ্টিভঙ্গী অথচ শাসক হিচাপে থকা কুটকৌশল, কৰৰ বোজাই লাওলোৱা কৰা ভাৰতীয় প্ৰজা, ব্ৰিটিছক ভাৰতৰ পৰা খেদোৱাৰ বাবে হাতত গোপনে অস্ত্ৰ তুলি লোৱা বিদ্ৰোহী, ব্ৰিটিছৰ হকে কামকৰা ভাৰতীয় প্ৰজা সকলোবোৰৰ প্ৰতিনিধিৰূপে চৰিত্ৰবোৰ আত্মপ্ৰকাশ কৰিছে। কম পৰিসৰতে বিজনীৰ সাধাৰণ প্ৰজাৰ চৰিত্ৰ অংকনৰ মাজেৰে সমসাময়িক ভাৰতীয় চৰিত্ৰৰ মানসিক আৰু সামাজিক চিত্ৰ আঁকিব পৰাটো লেখিকাৰ অন্যতম কৃতিত্ব।

সন্দেহ নাই নাযিকা থেং ফান্ধী উপন্যাসখনৰ চৰিত্ৰ হিচাপে আটাইতকৈ বেছি ভাস্কৰ হৈ উঠিছে। ইজাৰাদাৰ হ'বলৈ প্ৰয়োজন হোৱা ব্যক্তিত্ব, সমাজত তাইৰ অৱস্থান, সাহস, ভাৰতীয় হিচাপে ক্ৰোধক কৰিবলৈ যাওঁতে হোৱা মানসিক পৰিস্থিতি, অন্তৰ্দ্বন্দ্ব, এই সকলো স্পষ্টৰূপত ফুটাই তুলিছে।

উদাহৰণস্বৰূপে —

“তহচিলদাৰ হোৱাৰ পিছত প্ৰথম অৱস্থাত তাইৰ বৰকাণ্ডাজকেইটাই এবাৰ তিনিবাৰ খাজানা নিদিয়া ৰায়ত এটাক ঘৰৰ ‘ভাখেৰী’ তৰোৱালেৰে কলপাত ফলা দি ফালি পেলাইছিল। তাই মুখেৰে একো মতা নাছিল। দূৰৈত মেক্সিনছন চাহাবে ঘোঁৰা ৰখাই সকলো বেহৰূপ চাই আছিল। মেক্সিনছনে তাইৰ মুখ দেখি চিঞৰি উঠিছিল — ‘দয়াত ভাগিয়োৱা স্বভাৱ সেনাপতিৰ হ’ব নালাগে!... বুজিবা সেনাপতি শিলেৰে গঢ়া মানুহ...’”

এনেবোৰ পৰিস্থিতিয়ে থেং ফাখীৰ মনলৈ শেষত পৰিৱৰ্তন আনিলে। সেয়ে শেষত দৃঢ় মনেৰে বিদ্ৰোহী দলত যোগ দিয়াৰ সিদ্ধান্ত লৈ ককাকক কৈছে —

“তহঁতে মোক বাধা নিদিবি। ৰাতিপুৱাই মই ৰামচন্দ্ৰক ফাঁচি দিয়া চাবলৈ যাম। তাৰ পিছত খৰ্গেশ্বৰ সূত্ৰধাৰে যোগাৰ কৰা মতে মই দল এটাৰ লগত নাৱত উঠিম। মোৰ বিচনাৰ তহঁতে নকৰিবি। এয়া মোৰ জন্মভূমি — মই আকৌ উভতি আহিম।”

উপন্যাসখনৰ প্ৰকাশভংগী অনুপম। তৃতীয় পুৰুষত বৰ্ণনা কৰা উপন্যাসখনৰ বৰ্ণনামূলক মামণি ৰয়ছমে পূৰ্বৰ উপন্যাসবোৰৰ দৰে অতুলনীয় প্ৰতিভা দেখুৱাইছে। চিত্ৰধৰ্মী বৰ্ণনামূলক উপন্যাসখনৰ প্ৰকাশভংগীৰ মূল সম্পদ। উদাহৰণস্বৰূপে ক্ৰোক কৰাৰ ছবি আঁকিছে এনেদৰে —

“এইবাৰ সাৰিৰ নোৱাৰ। আন, ক্ৰোকিৰ বাবে কি দিবি উলিয়াই আন... সিহঁতে লোটা, কাঁহী, ঘটি যি আছিল উলিয়াই আনিছিল। ভিতৰত সোমাই থকা নাঙৰ ল’ৰা-ছোৱালীকেইটাই দাঙি দাঙি আনি সেইবোৰ তাইৰ সন্মুখত থৈছিল, তাই উৰিয়াম কাঠৰ চকী এখনত বহিছিল। ... তাই ল’ৰা-ছোৱালীকেইটালৈ মূৰ দাঙি নাচাইছিল।”

কাব্যধৰ্মী ভাষা উপন্যাসখনৰ অন্যতম অলংকাৰ। প্ৰকৃতিৰ কাব্যধৰ্মী বৰ্ণনাৰে মানসিক আৰু সামাজিক ছবিখনৰ ইংগিত উপন্যাসখনৰ পাতে পাতে সিঁচৰতি হৈ আছে। উদাহৰণস্বৰূপে —

“থেং ফাখীয়ে থিয় হৈ আকৌ দূৰলৈ চালে — বেলি মাৰ যোৱাৰ আয়োজন আৰম্ভ হৈছে ... ব্ৰহ্মপুত্ৰই এতিয়া নিজৰ শৰীৰত ৰঙা কাপোৰ এখন মেৰিয়াই লৈছে। ... যেন শংখ-ঘণ্টা লৈ বলিৰ তেজেৰে ৰাঙলী হৈ কোনো পূজাৰীয়ে দেৱী মন্দিৰত সোমাবলৈ আয়োজন কৰিছে। ... ৰঙা মেঘৰ টুকুৰাই আকাশ ছানি ধৰিছে। এই টুকুৰা-টুকুৰী ৰঙা মেঘবোৰ পূজাৰীৰ তেজলগা ভৰিৰ খোজৰ দৰে লগা হৈছে।”

‘থেং ফাখী তহচিলদাৰৰ তামৰ তৰোৱাল’ উপন্যাসখনৰ বিষয়বস্তু, চৰিত্ৰ চিত্ৰণ, বৰ্ণনামূলকী সকলো ফালৰ পৰাই সুখপাঠ্য উপন্যাস হৈ উঠিছে। বিশেষকৈ একেবাৰে কম তথ্যৰেও লেখিকাই উপন্যাসখনৰ থেং ফাখীক ইমান বিশ্বাসযোগ্য আৰু বাস্তৱসন্মত কৰি অংকণ কৰিছে যি কাৰণত উপন্যাসখন বিশেষ বৈশিষ্ট্যপূৰ্ণ হৈ উঠিছে।

পাদটীকা :

- ১। প্ৰস্তাৱনা, থেং ফাখী তহচিলদাৰৰ তামৰ তৰোৱাল, মামণি ৰয়ছম গোস্বামী
- ২। উল্লিখিত।
- ৩। মামণি ৰয়ছম গোস্বামী, ‘থেং ফাখী তহচিলদাৰৰ তামৰ তৰোৱাল’, পৃঃ ১৯
- ৪। উল্লিখিত, পৃঃ ১১২
- ৫। উল্লিখিত, পৃঃ ১৮
- ৬। উল্লিখিত, পৃঃ ১৯

খোজ

ডিব্ৰু কলেজ আৰু সোণালী বৰ্ষৰ ভাবনা

DIBRU COLLEGE IN MY VISION

Foreword :

Henry Ward Beecher says “A man is educated who know how to make a tool of every faculty, how to open it, how to keep it sharp and to apply it to all practical purposes.” Similarly all our students going to be educated, are willing to act in a specific way for the upliftment of their practical life. Of course, they always consider their educational institution as holy place like a temple. In that sense, they love their schools, college and all the educational institution. Actually, we also hope that our students love Dibru College and their love make the Dibru College beautiful and fill it with glory.

In short, we have given opportunity to interpret their feelings and opinions in the above mentioned topic ‘Dibru College in My Vision’ on the auspicious occasion of 50th Foundation Day celebration on 16th August, 2012. Here, seven students try to tell us how they feel, think and therefore they express their joys and sorrows as a student of Dibru College.

— Editors

প্ৰথম অভিমত আগবঢ়াইছে —

বিপ্লৱী গগৈ

স্নাতক তৃতীয় বৰ্ষ, শিক্ষা বিভাগ

ঐতিহ্যমণ্ডিত ডিব্ৰুগড় চহৰৰ লেখতল’বলগীয়া শিক্ষানুষ্ঠান ডিব্ৰু মহাবিদ্যালয়ৰ ৫০ বছৰীয়া গৌৰৱোজ্জ্বল যাত্ৰাৰ অংশীদাৰ হ’বলৈ পাই কৃতাত্ম মানিছো। চিৰসেউজ বকুল, কৃষ্ণচূড়াৰ সুবাসেৰে মহাবিদ্যালয় প্ৰাংগন যেন ভৰি উঠিছে নতুন প্ৰাচুৰ্যৰে। এই মহাবিদ্যালয়ৰ স্নাতক মহলাত অধ্যয়নৰত এগৰাকী শিক্ষাৰ্থী হিচাপে যোৱা দুটা বছৰে মহাবিদ্যালয়খনিক নিচেই ওচৰৰপৰা চাবলৈ তথা ইয়াৰ নিবিড় সান্নিধ্যৰ মাজত কটোৱাৰ সৌভাগ্য ঘটিছে। আশা ৰাখিছোঁ অনাগত দিনবোৰত ডিব্ৰু মহাবিদ্যালয়ে পূৰ্বৰ সুনাম অব্যাহত ৰাখি ক্ৰমান্বয়ে আগুৱাই যাবলৈ সফলতাৰ শীৰ্ষলৈ।

খোজ

মোৰ সপোনৰ মহাবিদ্যালয়খনিক মই অনাগত দিনবোৰত কেনে ৰূপত বিচাৰো, সেই উদ্দেশ্যেই দুটামান মতামত আগবঢ়াবলৈ প্ৰয়াস কৰিছোঁ।

(১) শিক্ষানুষ্ঠানৰ চৌপাশ আৰু যুৱ সমস্যা : এটি শিক্ষানুষ্ঠানৰ শৈক্ষিক বাতাবৰণ সুস্থ, সুন্দৰ হৈ পৰে তেতিয়া, যেতিয়া ইয়াৰ চাৰিওকাষৰ বাতাবৰণ সুস্থিৰ অৱস্থাত থাকে। চাৰিওকাষৰ মানে কেৱল মহাবিদ্যালয় প্ৰাংগনৰ ভিতৰচৰাকে নুবুজায়। মহাবিদ্যালয়খনি স্থাপন হোৱা সমগ্ৰ এলেকাটোৱেই ইয়াৰ অন্তৰ্ভুক্ত হয়। মহাবিদ্যালয় এখনি অৱস্থিত হোৱা চাৰিওফালৰ বাতাবৰণে ইয়াৰ শৈক্ষিক পৰিৱেশত প্ৰভাৱ পেলায়। সাম্প্ৰতিক সময়ত অতি ভয়াবহ তথা গুৰুতৰ ৰূপ ধাৰণ কৰা এটা অতি স্পৰ্শকাতৰ সমস্যা হৈছে যুৱ সমস্যা। যুৱ সমস্যা সমগ্ৰ বিশ্বব্যাপি দেখা দিয়া এক জলন্ত সমস্যা। নতুন প্ৰজন্মক নানাধৰণৰ শাৰীৰিক, মানসিক সমস্যাই সততে ভাৰাক্ৰান্ত কৰি ৰাখে। সেয়েহে এনে সমস্যাৰ পৰা পৰিত্ৰাণ পোৱাৰ সহজ উপায় হিচাপে অনেকেই গ্ৰহণ কৰে নীতি বহিৰ্ভূত কেতবোৰ পন্থা। যাৰ ফলত সৃষ্টি হয় যুৱ উশৃংখলতা। সমসাময়িক সমাজ ব্যৱস্থা, ৰাজনৈতিক প্ৰেক্ষাপট তথা গোলকীকৰণৰ প্ৰভাৱে উঠি অহা প্ৰজন্মক বিশেষভাৱে প্ৰভাৱান্বিত কৰি তুলিছে। যাৰ ফলত সৃষ্টি হোৱা পৰিলক্ষিত হৈছে এক অস্থিৰ আৰু অশান্ত পৰিস্থিতিৰ। আমাৰ মহাবিদ্যালয়ো এনেধৰণৰ সমস্যাৰ ব্যতিক্ৰম নহয়। যি কি নহওক, মহাবিদ্যালয়ৰ শৈক্ষিক বাতাবৰণ বিনষ্ট নোহোৱাকৈ যুৱ প্ৰজন্মই গঠনমূলক কাম-কাজ তথা চিন্তা চৰ্চাৰ জৰিয়তে উত্তৰণমুখী কৰি তোলাক শিক্ষানুষ্ঠানৰ গৌৰৱৰ জয়যাত্ৰা।

২। সবল নেতৃত্বৰ প্ৰয়োজন : প্ৰতিখন বিদ্যালয়, মহাবিদ্যালয় অথবা বিশ্ববিদ্যালয়ত ছাত্ৰ একতা সভাই বিশেষ গুৰুত্ব বহন কৰে। শিক্ষানুষ্ঠানখনি সুচাৰুৰূপে পৰিচালনা হোৱাত ছাত্ৰ একতা সভাই বিশেষ তাৎপৰ্য বহন কৰে। ছাত্ৰ একতা সভাৰ প্ৰতিগৰাকী বিষয়ববীয়া ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ নিৰ্বাচিত একো একোগৰাকী প্ৰতিনিধি। গতিকে মহাবিদ্যালয়ৰ প্ৰতিটো কাম-কাজ নিয়াৰিকৈ সম্পাদন কৰাৰ চেষ্টা কৰাৰ লগতে ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলৰ সৈতেও মাজে সময়ে তেওঁলোকে মুকলিভাৱে মত বিনিময় কৰা উচিত। তেনেক্ষেত্ৰত ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলৰ বিভিন্ন সমস্যাৰাজিৰ বিষয়ে জ্ঞাত হৈ তেওঁলোকে সেইমৰ্মে কাৰ্যব্যৱস্থা গ্ৰহণ কৰিব। মহাবিদ্যালয়ত অনুশাসন বজাই ৰখা, চৌপাশ পৰিস্কাৰ-পৰিচ্ছন্ন কৰি ৰখা আদি কামবোৰৰ বাবে ছাত্ৰ একতা সভাই চকু দিয়া উচিত। তেওঁলোকে ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলৰ মাজত সজাগতাৰ সৃষ্টি কৰি বুজাই দিয়া উচিত, আমি এই মহাবিদ্যালয়ৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰী, গতিকে মহাবিদ্যালয়খনো আমাৰেই, মহাবিদ্যালয়ৰ শৈক্ষিক পৰিৱেশ উন্নত কৰি তোলাও আমাৰেই দায়িত্ব। এনেক্ষেত্ৰত ছাত্ৰ একতা সভাৰ সবল নেতৃত্বই যথেষ্ট ইতিবাচক সহাৰি লাভ কৰিব বুলি মোৰ দৃঢ় বিশ্বাস। যি কি নহওক, ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ নিৰ্বাচিত প্ৰতিনিধিয়ে সবল নেতৃত্বৰে মহাবিদ্যালয়খনিক আগবঢ়াই লৈ যাওক সফলতাৰ শীৰ্ষলৈ।

এইখিনিতে, মই ডিব্ৰুগানসকললৈ আহ্বান জনাইছো, তেওঁলোকে যেন —

- মাদকদ্ৰব্য বা নিচায়ুক্ত দ্ৰব্য সেৱনৰ পৰা বিৰত থাকক।
- স্বাস্থ্যহানি কাৰক যিকোনো বস্তু নিষিদ্ধ কৰি তাৰ ব্যৱহাৰৰ পৰা বিৰত থাকক।
- মহাবিদ্যালয়ৰ অনুশাসন মানি চলক।
- শিক্ষক তথা বয়োজ্যেষ্ঠজনক প্ৰাপ্ত সন্মান দিয়ক।

খোজ

● অবাচ্য ভাষা কোৱাৰ পৰা বিৰত থাকিব লাগে।

● প্ৰতিজন ছাত্ৰ-ছাত্ৰীয়েই অধ্যয়নপুষ্ট হওক। কৰ্মমুখী তথা আধ্যাত্মিক চিন্তা-চৰ্চাৰে তেওঁলোক আগবাঢ়ি যাওক এজন প্ৰকৃত শিক্ষিত মানুহ হোৱাৰ লক্ষ্যেৰে জীৱনৰ বাটত।

মহাবিদ্যালয়খনিৰ যিবোৰ জলন্ত সমস্যা, সেই সমস্যাসমূহ সমাধানৰ বাবে অধ্যক্ষৰ সৎপ্ৰচেষ্টা তথা নেতৃত্বৰ তৎপৰতা, প্ৰশাসনৰ সহযোগিতা তথা চৌপাশৰ প্ৰতিগৰাকী মানুহৰ ঐকান্তিক প্ৰচেষ্টাৰে প্ৰয়োজন। তদুপৰি উমৈহতীয়া অথচ খৰতকীয়া আঁচনিৰ জৰিয়তে সমাজ আৰু মহাবিদ্যালয়খনি সৰ্বাংগ সুন্দৰ কৰি তুলিব পাৰি।

2nd Opinion is forwarded by –

Sankarjyoti Dutta

B.A. III yr., Deptt of History

1. The need for a clean environment inside the College : An educational institute is like a temple, it must be kept clean. The campus should be cleaned daily and should not be used as a place for throwing rubbish. The class rooms and corridors must be kept free of dirt. Desks and benches accumulate dust and dirt and therefore it must be cleaned periodically. Writing on the desks should be avoided. The corners of the staircase should not be used as a spitting ground.

2. Proper Library Facility : A college without a well-equipped Library is just like 'body without a soul'. Therefore, in order to awaken ones love for reading, to cultivate habit of study, a library should be well-stocked with latest and suitable books for studies. The library should have enough space, and airy. The interiors should be well-decorated and well-lighted.

3. Internal Assessment : The internal assessment can greatly improve the performance of the students. This system is introduced to make the student regular in his studies and associate the teacher with the evaluation of the student. Therefore we hope the teachers must be objective and honest in their rating of students.

4. We want audio-visual aids : Audio-visual aids should be introduced in the class rooms. In today's date there is a need for 'seeing and studying'. As a student of history we feel that learning of history is incomplete without such aids. Not only history but other subjects also need such aids for acquiring the clear concepts.

5. About Arts Building : Suitable building for the Arts Stream is not available till today. Therefore we feel that there should be a separate building

alongwith various subject rooms fully equipped in every aspect for fulfilment of higher education.

Appeal to Dibruans : 1. Students should not bunk their classes.

2. Students must form the habit to look after the class equipment and its cleanliness.

3. Students should be present on various seminars and workshops according to their choices and interests.

4. Students should avoid gathering in front of the class rooms when classes are going on.

5. During free hours every student should make the habit of going to the library.

:::

তৃতীয় অভিমত আগবঢ়াইছে —

বৈদ্য ব্ৰাইট বুঢ়াগোহাঁই

স্নাতক তৃতীয় বৰ্ষ, শিক্ষা বিভাগ

মই মহাবিদ্যালয়খনক কেনে ৰূপত বিচাৰিছোঁ :

মহাবিদ্যালয় এখনৰ শৈক্ষিক মানদণ্ড বিচাৰ কৰিব পাৰি মহাবিদ্যালয়খনৰ আন্তঃগাঠনিক উন্নয়ন আৰু শিক্ষক-শিক্ষার্থীসকলৰ বৌদ্ধিক বিকাশৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰি। যোৱা কিছুদিন ধৰি ডিব্ৰু মহাবিদ্যালয়ে আন্তঃগাঠনিক উন্নয়নৰ দিশত যথেষ্ট অগ্ৰগতি লাভ কৰা যেন আমাৰ ধাৰণা হয়। সাম্প্ৰতিক যুৱ উশৃংখলতাৰ পৰিৱেশ পৰিস্থিতিত ডিব্ৰুয়ানসকলৰ বৌদ্ধিক বিকাশ আৰু নৈতিক প্ৰমূল্যবোধৰ বিকাশৰ ক্ষেত্ৰত মহাবিদ্যালয়ৰ শিক্ষক আৰু অধ্যক্ষৰ তৎকালীন ব্যৱস্থাপনাৰ কোনোধৰণৰ কাৰ্যক্ৰমগণিকা আমাৰ চকুত পৰা নাই। আশা কৰিম অনাগত দিনবোৰত এই দিশবোৰৰ প্ৰতি মহাবিদ্যালয়ৰ পৰিয়ালৰ প্ৰতিজন সদস্য তথা অধ্যক্ষৰ পৰা ছাত্ৰ-ছাত্ৰীকে আদি কৰি কৰ্মচাৰীজনলৈকে দায়বদ্ধ হৈ মহাবিদ্যালয়খনক যেন এক সুকীয়া মৰ্যাদা প্ৰদান কৰে।

উচ্চ শিক্ষানুষ্ঠান হিচাপে ডিব্ৰু মহাবিদ্যালয়ে নিজৰ উদ্দেশ্য আৰু লক্ষ্যত উপনীত হৈ বিদ্বৎ সমাজত এক ব্যতিক্ৰমী চিন্তা-চেতনাৰে জনকল্যাণ কৰক যাতে চৌপাশৰ সমাজ ব্যৱস্থাত আমূল পৰিৱৰ্তন হয়। অন্ততঃ কলেজৰ কাষৰীয়া চাহ বাগিচাৰ লগত জড়িত লোকসকলে জীৱনৰ নিম্নতম মানদণ্ডখিনি লৈ জীৱন-যাপন কৰিবলৈ শিকক। এই ক্ষেত্ৰত ডিব্ৰু মহাবিদ্যালয়ৰ প্ৰতিজন সদস্যৰ সমূহীয়া প্ৰচেষ্টা খুবৈ প্ৰয়োজন।

ডিব্ৰু মহাবিদ্যালয়ৰ উত্তৰোত্তৰ কামনা কৰি ডিব্ৰু মহাবিদ্যালয়ৰ পৰিয়ালৰ সকলোকে স্বৰ্ণ-জয়ন্তী বৰ্ষৰ আন্তৰিক অভিনন্দন জনালোঁ।

:::

4th Opinion is forwarded by —

Dimpi Saikia

B.Sc. III yr., Dept. of Botany

1. A full-fledged hostel is an inevitable necessity for the students, who come from distance places. This will also help to attract more students from remote areas.

2. The college authority should provide facilities for games and sports inside the college campus. There is a need for a indoor stadium inside the college.

3. The college may introduce new courses, keeping in mind the latest trends and needs of the society.

4. The lectures may be made more interesting by using various latest technologies like slide projectors and other audio-visual aids.

5. The Alumni Association of the college is in its infancy. So, the college should keep track of its successful students, and it will strengthen the alumni association.

Life Challenges : A few suggestions to Dibruan

Human Predicament is that we over estimate our challenges and under estimate our ability to overcome them. When life throws a dagger at you, there are two ways of catching it. If you catch it by the blade, it will hurt you, but if you catch it by the handle, it will help you to fight your way through the obstacles ahead.

However bad the traffic jam may be, we will all eventually reach home. Knowing that we will eventually reach home, we might as well enjoy the traffic jam. Life's challenges are not there to discourage you. Infact they serve you and help you discover who you are. Challenges actually oblige you, for, when conquered, they help chase greater challenges and in turn provide you greater growth.

Leaders stand out from ordinary man in the way they wrestle the difficulties of life. All great man were ordinary man who were forced by circumstances to meet great challenges. History is full of simple human being who won over forces well beyond their control and emerged as champions. Strength of character is born out of the obstacles overcome. Remember, it is in moments of darkness the stars are known.

:::

খোজ

পঞ্চম অভিমত আগবঢ়াইছে —
সত্যজিত গগৈ
স্নাতক তৃতীয় বৰ্ষ, অসমীয়া বিভাগ

প্ৰতিষ্ঠা মুহূৰ্ত্তৰে পৰা নানা ঘাত-প্ৰতিঘাতেৰে আগবাঢ়ি অহা ডিব্ৰু মহাবিদ্যালয় বৰ্তমান অগ্ৰণী শিক্ষা অনুষ্ঠান। বৰ্তমান শিক্ষানীতি আৰু সামাজিক পাৰিপাৰ্শ্বিকতাৰ প্ৰতি লক্ষ্য ৰাখি ডিব্ৰু মহাবিদ্যালয় কৰ্তৃপক্ষ আৰু শিক্ষক-শিক্ষয়িত্ৰীসকলে লোৱা অন্যান্য দিশসমূহৰ লগতে মোৰ উপলব্ধিৰ কেইটামান দিশো অৱগত কৰিবলৈ প্ৰয়াস কৰিছোঁ।

(ক) মহাবিদ্যালয়ৰ পিছফালে থকা শ্ৰেণী কোঠাসমূহৰ কাষতে থকা জলাশয়সদৃশ পিতনিটো পোতাৰ ব্যৱস্থা কৰিলে ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলে শিক্ষা গ্ৰহণ কৰিব পৰাকৈ এটা সুস্থ পৰিৱেশ সৃষ্টি হ'ব।

(খ) মহাবিদ্যালয়ৰ বাধ্যতামূলক সাজ-পাৰ পৰিধানৰ ক্ষেত্ৰত সন্মানীয় অধ্যক্ষ মহোদয়ে বিহীত ব্যৱস্থা গ্ৰহণ কৰিব লাগে।

(গ) মহাবিদ্যালয়ৰ গতানুগতিক শিক্ষা ব্যৱস্থাৰ বাহিৰেও ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলে কৰ্ম সংস্থাপন লাভ কৰিব পৰাকৈ 'Vocational Education'ৰ বিষয় কিছুমান সন্নিৱিষ্ট কৰাৰ ব্যৱস্থা কৰিব লাগে।

(ঘ) দৰিদ্ৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলৰ নামভৰ্তি আৰু প্ৰয়োজনীয় পাঠ্যপুথি সংগ্ৰহৰ ক্ষেত্ৰত 'Poor Fund' আৰু 'Book Bank'ৰ ব্যৱস্থা কৰিব লাগে যাতে দৰিদ্ৰ শ্ৰেণীৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলে শিক্ষাগ্ৰহণৰ ক্ষেত্ৰত কোনো ধৰণৰ অসুবিধা নাপায়।

(ঙ) শিক্ষক আৰু ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ মাজত পাৰস্পৰিক বুজাপৰা আৰু গাঢ় সম্পৰ্ক নিৰ্মাণৰ বাবে একোখনি মুকলি মঞ্চ হোৱাটো বিচাৰোঁ, য'ত ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলে মুকলি মনেৰে সকলোধৰণৰ সমাধান পাব।

মহাবিদ্যালয়ৰ কৰিব লগা বহু দিশ থকা সত্ত্বেও, ডিব্ৰু মহাবিদ্যালয়ৰ আশাব্যঞ্জক কামৰ খতিয়ান আছে। উদাহৰণস্বৰূপে মহাবিদ্যালয়ত পৰিৱেশ সচেতনতাৰ প্ৰতি লক্ষ্য ৰাখি ডিব্ৰু মহাবিদ্যালয়ৰ বনানি ঘৰ 'বন জ্যোৎস্না'ৰ জৰিয়তে সময়োপযোগী এক ব্যতিক্ৰমধৰ্মী প্ৰচেষ্টা হাতত লোৱা দেখা গৈছে। এই মহাবিদ্যালয়লৈ সফলতা কঢ়িয়াই অনা বহুজনৰ ভিতৰত গায়ক কৃষ্ণমণি চুতীয়া, জিতুল সোনোৱাল, অভিনেতা বিজু ফুকন, সংবাদদাতা ঋতুশ্মিন শৰ্মা, ডিব্ৰু মহাবিদ্যালয়ৰ অধ্যাপক প্ৰদীপ চেতিয়া ফুকন (গণিত বিভাগ), যোগেশ বৰুৱা (পৰিসংখ্যা বিভাগ), ফণী চেতিয়া (জীৱন বিজ্ঞান বিভাগ), ড° নিয়াজ আলি আহমেদ (কম্পিউটাৰ), ড° বিজু মৰাণ (অসমীয়া বিভাগ), স্মিতা চাহ (গণিত বিভাগ), প্ৰণৱ পাল (উদ্ভিদ বিজ্ঞান বিভাগ) আদিৰ নাম ল'ব পাৰি।

ডিব্ৰু মহাবিদ্যালয়ৰ সোণালী জয়ন্তী বৰ্ষৰ আৰম্ভণিৰ শুভক্ষণত মহাবিদ্যালয়খনৰ সৰ্বতোপ্ৰকাৰৰ উন্নতি আমাৰ সকলোৰে কাম্য হওক।

ঃ ::

6th Opinion is forwarded by –
Pallav Lahon
B.Sc. III yr., Dept. of History

1. Teaching is regarded not merely as means of livelihood but as the noblest of all profession. Therefore, we hope that the teacher should always act as a guide, philosopher and friend. Moreover, the attitude of the teacher should be one of friendly, co-operative and sympathetic understanding.

2. We hope, the system of College Admission should be conducted in a scientific way and according to the needs of the college in that area.

সপ্তম অভিমত আগবঢ়াইছে —
হীৰামণি গগৈ
তৃতীয় বাৰ্ষিক, অসমীয়া বিভাগ

১। শিক্ষক আৰু ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ সম্পৰ্ক : এখন মহাবিদ্যালয়ৰ সুস্থ বাতাবৰণৰ বাবে ছাত্ৰ-ছাত্ৰী আৰু শিক্ষক-শিক্ষয়িত্ৰীৰ মাজত এক মধুৰ সম্পৰ্ক থকা প্ৰয়োজন। এই সম্পৰ্কই ছাত্ৰ-ছাত্ৰীক নৈতিক স্বলনৰ পৰা আঁতৰাই ৰাখে। ডিব্ৰু মহাবিদ্যালয়ত এই পৰিৱেশ বৰ্তাই ৰাখিবৰ বাবে ছাত্ৰ-ছাত্ৰী আৰু শিক্ষকসকলৰ মাজত এনে সম্পৰ্ক থকাৰ প্ৰয়োজনবোধ কৰোঁ।

২। কলেজ সপ্তাহ : মহাবিদ্যালয়ৰ বাৰ্ষিক ক্ৰীড়া সমাৰোহত ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ মানসিক পৰিপুষ্টি আৰু বিকাশ সাধনৰ বাবে খেল-ধেমালিৰ লগতে সাহিত্য-সংস্কৃতিসম্পৰ্কীয় অন্যান্য প্ৰতিযোগিতাও অনুষ্ঠিত হোৱাটো বিচাৰোঁ।

নিজৰ ঘৰখনৰ উন্নতি কামনা কৰাৰ দৰে মই পঢ়ি থকা মহাবিদ্যালয়খনৰো সৰ্বাংগীন উন্নতি আৰু মংগল কামনা কৰোঁ।

Conclusion :

From the expressions of the students, we realize that the useful suggestions made by the students are tremendously important. In order to provide them requirements, special measures should be prepared on priority basis for the welfare upliftment of our students as well as the college. Moreover, the most essential duty is to take initiative and responsibility for reorientation of behaviour of the surrounding people and social progress by the help of education.

In conclusion, we can say that we really expected a harmonious peaceful and democratic society.

– Editors

১২১◆

খোজ

ডিব্ৰু মহাবিদ্যালয় কেন্দ্ৰীয় পুথি ভঁৰাল : এক অৱলোকন

২৯ দীপিকা দাস

পুথি ভঁৰাল হৈছে থুপ খাই থকা জ্ঞানৰ ভঁৰাল। ই প্ৰকৃততে সকলো শিক্ষানুষ্ঠানৰ এক অপৰিহাৰ্য অংগ। সেই সূত্ৰে ডিব্ৰু মহাবিদ্যালয়খনৰ জন্মৰ লগে লগে এটি পুথিভঁৰাল গঢ়ি তুলিবলৈ প্ৰথম অৱস্থাত কিছুমান ব্যক্তিয়ে স্ব-ইচ্ছাই কিতাপ-পত্ৰ আগবঢ়াইছিল। প্ৰথম স্থায়ী অধ্যক্ষ ভৰত নাৰায়ণ জামুৱাৰে এক শকত পৰিমাণৰ অনুদান বিশ্ববিদ্যালয় অনুদান আয়োগৰপৰা লাভ কৰিবলৈ গ্ৰন্থাগাৰৰ গৃহ নিৰ্মাণ শিতানৰ এক আঁচনি প্ৰস্তুত কৰে। সেই আঁচনিৰ অধীনত বিশ্ববিদ্যালয় অনুদান আয়োগে ১৯৭০ চনৰ ডিচেম্বৰ মাহত ১,৭২,৬৬৬ টকা পুথিভঁৰাল ভৱনৰ বাবে মঞ্জুৰী দিয়ে। অৱশ্যে এই পুথিভঁৰাল ভৱনটোৱে বৰ্তমান পাঠদান কক্ষৰ মূল ভৱন হিচাপে ব্যৱহাৰ কৰা হৈছে। এই ভৱনটো উদ্বোধন কৰে প্ৰাক্তন মুখ্যমন্ত্ৰী শৰৎ চন্দ্ৰ সিংহই।

ডিব্ৰু মহাবিদ্যালয় কেন্দ্ৰীয় পুথি ভঁৰালৰ প্ৰথম গ্ৰন্থাগাৰিক আছিল নন্দেশ্বৰ ফুকন (কাৰ্যকাল ১ জুন, ১৯৬৮-৩০ এপ্ৰিল, ২০০৫)। তেখেত আছিল এজন নিপুণ তথ্যসংৰক্ষক (Record Keeper)। তেখেতে পুথি ভঁৰালটোৰ বিভিন্ন তথ্যপাতি নিয়াৰিকৈ লিখি ৰাখি থৈ গৈছে। ফুকনৰ কাৰ্যকালতে ২০/০২/২০০৪ তাৰিখে পুথি ভঁৰালৰ অধ্যয়ন কক্ষৰ সংযোগ হয়।

২০০৫ চনৰ মে' মাহৰ পৰা ২০০৮ চনৰ অক্টোবৰ মাহলৈ এই গ্ৰন্থাগাৰৰ দায়িত্ব বহন কৰে শ্ৰীমতী বীণা মালাকাৰে। তেখেতৰ গ্ৰন্থৰ প্ৰতি শ্ৰদ্ধা আৰু দায়িত্বশীল মানসিকতা আদৰ্শীয়।

২০০৮ চনৰ ২০ অক্টোবৰত এই প্ৰবন্ধকাৰে স্থায়ী গ্ৰন্থাগাৰিক হিচাপে যোগদান কৰি প্ৰথমতে Dowey Decimal Classificationৰ সহায়ত পুথিসমূহ বিজ্ঞানসন্মত আৰু প্ৰণালীবদ্ধভাৱে সজাবলৈ বৰ্গীকৰণ (classification) কৰা হয়।

২০১০ চনৰ ফেব্ৰুৱাৰী মাহত বিশ্ববিদ্যালয় অনুদান আয়োগৰ INFLIBNET Centre লৈ পুথি ভঁৰালটো সম্পূৰ্ণ অট'মেচন (automation) কৰাৰ বাবে অত্যাৱশ্যকীয় SOUL 2.0 ছফ্টৱেৰৰ

খোজ

বাবে আবেদন জনোৱা হয়। সেই আবেদনমৰ্মে সেই একেটা বৰ্ষৰে নৱেম্বৰ মাহত ৩০,০০০ টকাৰ অত্যাধুনিক ছফ্টৱেৰটো বিনামূল্যে মহাবিদ্যালয়ে লাভ কৰে।

২০১১ চনত গ্ৰন্থাগাৰ বিজ্ঞানৰ পিতৃপুৰুষ ড° শিয়ালী ৰামামৃত বঙ্গনাথনৰ জন্মদিনটো সমগ্ৰ ভাৰতবৰ্ষৰ লগতে মহাবিদ্যালয় গ্ৰন্থাগাৰেও 'গ্ৰন্থাগাৰিক দিৱস' হিচাপে উদ্‌যাপন কৰে। এই অনুষ্ঠানতে পোনপ্ৰথমবাৰৰ বাবে বিভাগীয় আলোচনী 'গ্ৰন্থকুটী' প্ৰকাশ কৰা হয়। লগতে 'শ্ৰেষ্ঠ পঢ়ুৱৈ' হিচাপে মিনতি কোঁৱৰক বঁটা দিয়া হয়।

বৰ্তমানৰ অধ্যক্ষ ড° পৰেশ বৰুৱাৰ আন্তৰিক তৎপৰতাত ২০১২ বৰ্ষৰ এপ্ৰিল মাহৰ NLIST Programmeৰ লগতে Xerox Machine, Library Toilet আদি নতুনকৈ পুথি ভঁৰালত সংযোজন ঘটিলে। এই NLIST Programmeৰ জৰিয়তে ২১০০ৰো অধিক ইলেক্ট্ৰনিক আলোচনী আৰু ৫৩,০০০ৰো অধিক ইলেক্ট্ৰনিক কিতাপৰ ইণ্টাৰনেটযোগে যোগান ধৰাৰ ব্যৱস্থা কৰা হৈছে। বৰ্তমান গ্ৰন্থাগাৰটো তিনিটা কম্পিউটাৰ সংলগ্ন কৰি LAN সংযোগ ঘটোৱা হৈছে, INTERNET উপলব্ধ হৈছে, আৰু পঢ়ুৱৈৰ সুবিধাৰ বাবে Web-OPAC ৰো ব্যৱস্থা কৰা হৈছে। তদুপৰি কিতাপ আদান-প্ৰদান (Circulation Section) প্ৰক্ৰিয়াটো কম্পিউটাৰত অন্তৰ্ভুক্ত কৰা হৈছে। পুথি ভঁৰালে নিজাকৈ SOUL 2.0ৰ জৰিয়তে Library ID Card ছাত্ৰ-ছাত্ৰীক যোগান ধৰিবলৈ সক্ষম হৈছে। তাৰবাবে প্ৰয়োজনীয় আছিল Printer & Scanner মহাবিদ্যালয়ৰ অধ্যক্ষই যোগান ধৰিছে।

গ্ৰন্থাগাৰ বিভাগে কিতাপ যোগান ধৰাৰ, পঢ়াৰ সুবিধা কৰি দিয়াৰ লগতে ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ মানসিক আৰু বৌদ্ধিক উৎকৰ্ষতাৰ বাবে ২০ জুন, ২০১২ তাৰিখে 'বিষ্ণু ৰাভা দিৱস' উদ্‌যাপন কৰিছে। তাৰ লগত সংগতি ৰাখি 'থলীতে লিখা ৰচনা প্ৰতিযোগিতা' পাতি ছাত্ৰ-ছাত্ৰীক পুৰস্কৃত কৰিছে।

ভৱিষ্যতে গ্ৰন্থাগাৰত সুকীয়াকৈ Womens Study Corner, North-East Corner, Rare Section আৰু মহাবিদ্যালয়ৰ শিক্ষক-শিক্ষয়িত্ৰী, ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ দ্বাৰা প্ৰকাশিত ৰচনা, গৱেষণা পত্ৰ, গৱেষণা পুথিৰ সংযোজন আৰু সংৰক্ষণৰ কাম হাতত লৈছে। অৱশ্যে পুথি ভঁৰালটোৰ ঠাইৰ অভাৱৰ বাবে চিন্তা কৰা ধৰণে আগবাঢ়িবলৈ অসুবিধা হৈছে। পঢ়ুৱৈৰ সংখ্যা অনুসৰি অধ্যয়ন কোঠাটো যথেষ্ট সৰু হৈছে। প্ৰায় ২০০০ পঢ়ুৱৈৰ বাবে আসনৰ সংখ্যা ৪৫ খন। অধ্যাপকৰ বাবে কোনো আচুতীয়া পঢ়া ঠাইৰ ব্যৱস্থা নাই। গতিকে মহাবিদ্যালয়ৰ গ্ৰন্থাগাৰটোৰ বাবে সুকীয়া ভৱন নিৰ্মাণ কৰিলে অসুবিধাবোৰ আঁতৰ হ'ব।

থোৰতে :

কিতাপৰ সংখ্যা	:	১৫,০০০
ই-বুক	:	৫৩,০০০
সহায়ক গ্ৰন্থ	:	৪৫০
বুক বেংকৰ কিতাপ	:	৫০০
আলোচনী	:	৮ খন
ই-জাৰ্ণেল	:	২১,০০০
পুৰণিআলোচনী	:	৪০০

খোজ

(Back Volume)

চিডি, ডিভিডি	:	১৫
দৈনিক বাতৰি কাকত	:	৪
সাপ্তাহিক	:	১
(নিয়োগ বাতৰি)		

পুথি ভঁৰাল সেৱা (Library Service) :

- ১। কিতাপৰ আদান-প্রদান সেৱা (Circulation Service)
- ২। পুথি ভঁৰালৰ অধ্যয়ন কক্ষত পঢ়া সুবিধা (Reading Room Service)
- ৩। বুক-বেংক সেৱা (Book Bank Service)
- ৪। ফটোকপি বা প্রতিলিপি প্রদান সেৱা (Reprography Service)
- ৫। ইণ্টাৰনেট সেৱা (Internet Service)
- ৬। পুথি ভঁৰালৰ নিয়মাবলী শ্ৰেণী (Orientation Class for Fresh Student)
- ৭। ৱেব্ ওপেক সেৱা (Web-OPAC Service)
- ৮। ইলেকট্ৰনিক ৰিচোৰ্চ চোৱাৰ সুবিধা (e-resource searching service)

◆ ◆ ◆

A CHRONOLOGICAL STUDY OF DIBRU COLLEGE

✎ Sankarjyoti Dutta

✎ B. P. Sonowal

✎ M. Dutta

✎ P. Boruah

INTRODUCTION :

Dibru College is one of the pioneer colleges of Assam having three full-fledged faculties (Arts, Science and Commerce). With the help and moral support of the people of Dibrugarh, the college was started first on 16th Aug, 1963 in the premises of the George Institute which is now known as Bagmibar Nilmoni Phukan H.S. School. In 1964 the college was shifted to Indoor stadium, chowkidinghee. After then in 1970, the college was again shifted to our own building which is now located at Boiragimoth. The science section was brought in 1974.

LAND AND AREA

For fulfillment of the dream, the college authority purchased a plot of land measuring 6 bighas at Boiragimoth, Dibrugarh from M/S Jalan Industries, Dibrugarh. Accordingly, Dibru College stands as a glorious institution with the objective of imparting higher education to the students of locality as well as other parts of Assam and North East India.

MAP

THE COLLEGE EMBLEM:

The college Emblem is just like a shield, the symbol of protection. The burning lamp in the centre signifies the despoiler of darkness and spreading of the light of knowledge. The Rajhansa (the Goose) and the Veena represent Saraswati, the source of knowledge.

NUMERICAL STRENGTH OF THE COLLEGE, 2012

Total numbers of students = 2147 (approx)

Total numbers of non-teaching staff = 24

Total numbers of teachers = 61

FIRST GOVERNING BODY, (FORMED IN MAY, 1963)

Chairman	-	Dharmananda Das IAS, Commissioner of Upper Assam
Working Chairman	-	Dr. M.N. Bhattacharya. Principal, AMCH, Dibrugarh
Vice-President	-	Dr. Rudra Goswami.
Joint Secretaries	-	Nandalal Borgohain, Safauddin Ahmed.
Members	-	Deputy Commissioner, Dibrugarh Binanda Chandra Baruah A.C. Choudhury Anil kumar Kundu Kamakhya prasad Ganguli Ambika prasad Kedia M.D. Jalan Robin Baruah N.L. Bagaria Nandeswar Chakravorty

Padma kumari Gohain
Sarat Borkakoti
Bipin Sharma
Promod chandra Das
M.A. Rahman
Ranjit Ganguly
Ramesh Baruah
Saifuddin Ahmed
Bharat Narayan Jamuar

THE FIRST GROUP OF TECHING STAFF IN THE INITIAL STAGE OF THE COLLEGE

English Department

1. Bipin Borgohain, M.A., LL.B
2. Paduman Pandey, M.A.
3. Jadav Boruah, M.A.
4. Mehtab Ahmed, M.A.

Economics and Commerce Department

1. Keshab chandra Sarmah, M.A.
2. Sunilesh Borgohain, M.A., LL.B.
3. Prabhat Borpuhari, M.A., LL.B.
4. Safauddin Ahmed, M.Com., LL.B.
5. Gogon Hazarika, M.A.
6. Saifuddin Ahmed, M.A., LL.B.
7. Sarat Borkakoty, M.A.

Education Department

1. Anna Saikia, M.A., LL.B.

Sanskrit Department

1. Gonesh Bihari Sarmah Shastri, M.A. (Double)

History Department

1. Nanda Lal Borgohain, M.A. (Double), LL.B.
2. Amala Baruah, M.A.

Assamese Department

1. Kalyani Das, M.A.
2. Rajani Sarmah, M.A

Bengali Department

1. Anil Kundu, M.A., LL.B.
2. Dipali Roy, M.A.

Political Science

1. Riajuddin Ahmed, M.A., LL.B.

Physics Department

1. R.K. Debnath, M.Sc.
2. Rama Dutta, M.Sc.

Chemistry Department

1. Haren Bhumij, M.Sc.
2. Smrity Sarmah, M.Sc.

Biology Department

1. D.L. Borgohain, M.Sc.
2. Hema Ranjan Chutia, M.Sc. (Demonstrator)
3. Dr. Lalit Chandra Goswami, M.Sc.

Mathematics Department

1. Binoy Chaliha, M.Sc.

OUR FIRST PROUD :

- * The First Principal (In-charge) - Nandalal Borgohain, M.A. (Double). L.L.B (from 16/3/63-6/12/63)
- * The First Principal - Bharat Narayan Jamuar., M.A (Triple)
- * Total No. of Students of 1st Batch- 131
- * The first student who got herself admitted into the college-Mrs. Arati Sarma
- * The First Donor (In Cash)- Shri Nagen Das
- * The First Donar (In kind)- Sarder Dalip Singh

OUR HON'BLE PRINCIPALS :

1. Late Nandalal Borgohain
2. Late Bharat Narayan Jamuar
3. Late Mohendra Nath Gogoi
4. Mrs. Prativa Sen
5. Sri Kanteswar Talukdar
6. Mrs. Jyoti Borgohain
7. Mrs. Bandana Das
8. Mr. Miren Borbora
9. Dr. Bipul Kumar Baruah
10. Dr. Poresch Baruah (Present)

OUR HON'BLE VICE-PRINCIPALS

1. Nandalal Borgohain
2. Bhupendra Nath Buragohain
3. Prativa Sen
4. Hironmoyee Devi
5. Dr. Ashit Dutta
6. Bandana Das
7. Bina Bora
8. Miren Borbora
9. Dr. Bipul Kr. Baruah
10. Amulya Chandra Goswami
11. Raju Tamuli Saikia (Present)

OUR RETIRED TEACHERS

NAME	DEPARTMENT
1. Late Hemaranjan Chutia	Anthropology
2. Mrs. Bimala Konwar	"
3. Mrs. Santana Hazarika	"
4. Mrs. Hemoprova Chetia	"
5. Late Rajani Sharma	Assamese
6. Mrs. Sofia Rahman	"
7. Mrs. Jyoti Borgohain	"
8. Dr. Namita Das	"
9. Late Phoni Bhushan Dutta	English
10. Sri Deo Narayan Mondal	"
11. Late Indrakanta Bora	Education
12. Sri Birendra prasad Bhagawati	"

13. Mrs. Manjula Saikia	"
14. Sri Sarat Borkakoti	Economics
15. Late Pradip Bhuyan	"
16. Sri Lakhman Bora	"
17. Late Mohendra Nath Gogoi	Political Science
18. Mrs. Prativa Sen Baruah	"
19. Late Nandalal Borgohain	History
20. Mrs. Amala Baruah	"
21. Mrs. Hiranmoyee Devi	"
22. Sri Kanteswar Talukdar	Mathematics
23. Late Surya Kanta Das	"
24. Dr. Asotosh Bhattacharjee	"
25. Smt. Bina Bora	"
26. Dr. Satya Dev Prasad	Hindi
27. Sri Khitish Roy	Bengali
28. Mrs. Anjali Bagchi	"
29. Dr. Lalit Chandra Goswami	Botany
30. Mrs. Bandana Das	"
31. Sri Birendra prasad Barua	"
32. Sri Sarbajit Ojha	Chemistry
33. Sri Miren Borbora	"
34. Sri Amulya Chandra Goswami	"
35. Sri Nirmal Tamuli	Physics
36. Dr. Ashit Kumar Dutta	Zoology
37. Dr. Bhupendra Nath Buragohain	Commerce
38. Sri Durbeswar Hazarika	"

11. OUR RETIRED EMPLOYEES

1. Shri Inamul Hussain	SA
2. Late Nandeswar Phukan	Librarian
3. Late Bhimkanta Handique	U.D.A.
4. late Gonesh Borthakur	U.D.A.
5. Milan chandra Bora	U.D.A.
6. Shri Anar Ali	L.D.A.
7. Shri Ikramul Hussain	L.D.A.
8. Shri Nirmal Borkakoti	Lab Asstt. Cum Cashier
9. Shri Purandar Dehingia	O/P
10. Late Gopal Chetri	O/P

11. Phuleswar Phukan	Lab Bearer
12. Shri Khublal Mali	Lab Bearer
13. Nayan Bahadur Chetri	Lab Bearer
14. Late Sahi Ram Konwar	Lab Bearer
15. Late Phul Ahmed	Lab Bearer
16. Jakhan Rai	Lab Bearer

A RECORD OF THE PRESIDENT/SECRETARY OF TEACHERS' UNIT OF DIBRU COLLEGE (SINCE 1996)

So far knowledge concerned, the ACTA unit of Dibru College was formed the inception of the college. But it could not mentioned due to non-availability of sufficient informations.

NAME	PERIOD
1. Kanteswar Talukdar (President) -	1996 -30/11/1998
2. Amulya Chandra Goswami (Secretary)	
1. Mrs. Hironmoyee Devi (President)-	30/11/98 – 21/06/2000
2. Mrs. Elyn Baruah (Secretary)	
1. Durgeswar Hazarika (President) –	21/06/2000 – 13/11/2000
2. Mrs. Elyn Baruah (Secretary)	
1. Khitish Roy (President) –	13/11/2000 – 13/02/2001
2. Mrs. Elyn Baruah (Secretary)	
1. Khitish Roy (President) –	13/02/2001 – 8/12/2001
2. Pradip kumar Chetia Phukan (Secretary)	
1. Mrs. Jyoti Borgohain (President) –	8/12/2001 – 13/5/03
2. Pradip kumar Chetia Phukan (Secretary)	
1. Sarbajeet Ojha (President) –	13/5/03 – 2/6/05
2. Chandra Gupta Borah (Secretary)	
1. Mrs. Bandana Das (President) –	2/6/05 – 7/4/2006
2. Mrs. Madhumita Borthakur (Secretary)	

1. Miren Borbora (Preisedent) –	7/4/2006 – 2/8/06
2. Mrs. Madhumita Borthakur (Secretary)	
1. Miren Borbora (President) –	2/8/06 – 11/1/2007
2. Monoj Sharma (Secreatry)	
1. Dr. Bipul kumar Baruah (President) -	11/1/2007- 9/2/2008
2. Pranab Jyoti Gogoi (Secretary)	
1. Amulya chandra Goswami (President) -	9/2/2008- 10/1/09
2. Dr. Bontee Phukoon Sonowal (Secretary)	
1. Mrs. Ruma Phukan (President) –	10/01/09 – 2011
2. Dr. Shashi kanta Saikia (Secretary)	
1. Dr. Runuma Sharma (President) –	2011-2012
2. Dr. Sashi kanta Saikia (Secretary)	
1. Biren Baruah (President) –	2012-2013
2. Dr. Promanita Bora (Secretary)	

DIBRU COLLEGE WORKERS' ASSOCIATION
(KARMACHARI PARISHAD, FORMED 1985-86)
 President- Lakshminandan Bhattacharya (Present)
 Secretary- Rintu Das (Present)

**LIST OF GENERAL SECRETARY OF DIBRU COLLEGE
STUDENT UNION**

NAME	SESSION
1. Ghanashyam Khati -	1965-66
2. Mohendra Gogoi –	1966-67
3. Taher Ali –	1967-86
4. Dilip Bora –	1968-69
5. Milan Bora –	1969-70
6. Pradip Gogoi –	1970-71
7. Pranab Baruah –	1971-72
8. Niranjana Boruah –	1972-73
9. Nripen Gogoi –	1973-74

10. Umesh Gogoi –	1974-75
11. Karmeswar Gogoi –	1975-76
12. Harakanta Mahanta –	1976-77
13. Kanakeswar Dowerah –	1977-78
14. Paban Gogoi –	1978-79
15. Pramod Mohan Deori –	1979-80
16. { Nilakanta Gogoi
Tridip Gogoi – }	1981-82
17. Anil Sonowal -	1982-83
18. Jiba Kanta Gogoi -	1983-84
19. Tridip Gogoi –	1984-85
20. Pranab Das –	1985-86
21. Palakh Ranjan Gogoi –	1986-87
22. Kanak Deori -	1990- 91
23. Ekaditya Hazarika –	1991-92
24. Arun Sonowal	1992-93
25. Ratul Buragohain –	1993-94
26. Suraj Kumar Ligira –	1994-95
27. Pabitra Burhagohain	1995-96
28. Dipen Handique –	1996-97
29. Rahul Dev. Sonowal –	1997-98
30. Putul Sahu –	1998-99
31. Indrajeet Sonowal –	1999-2000
32. Rishikesh Sonowal -	2000 – 01
33. Dipankar Bora-	2001 – 02
34. Nayan Jyoti Khanikar –	2002 –03
35. Jyotish Dutta –	2003 – 04
36. Gokul Hazarika -	2004 – 05
37. MD. Nazir –	2005 – 06
38. Chiranjana Kalita –	2006 – 07
39. Madhav Bhuyan –	2007 – 08
40. Manjeet Das –	2008 – 09
41. Manik Gogoi -	2009 – 10
42. Mon Mohan Baruah –	2010 – 11
43. Jintu Saikia –	2011 – 12

THE PRESENT POSITION OF TEACHERS :

Principal : Dr. Poresh Boruah, M.Sc., Ph.D.

Faculty Members:

Anthropology

1. Dr. (Mrs.) Promanita Bora, M.Sc., Ph.D. (HOD)
2. Dr. Jaswant Singh, M.Sc., Ph.D.
3. Dr. Pranjal Boruah, M.Sc., Ph.D.

Assamese

1. Biren Boruah, M.A.(HOD)
2. Monoj Sharma, M.A.
3. Mrs. Mousumi Dutta, M.A.
4. Dr. Biju Moran, M.A., Ph.D.
5. Mrs. Smriti Rekha Chetia Handique, M.A.

Botany

1. Mrs. Ajanta Dutta, M.Sc. (HOD)
2. Mrs. Rupjyoti Borah, M.Sc.
3. Mrs. Anjana Saikia Barua
4. Dr. Dilip Kalita, M.Sc. Ph.D, FBS, FTE, FNRS
5. Sri Pronob Paul, M.Sc.

Chemistry

1. Shri Raju Tamuli Saikia, M.Sc. (HOD)
2. Shri Rupjyoti Hazarika, M.Sc. M. Phil
3. Shri Zenith Buragohain, M.Sc.
4. Shri Afsaruddin Ahmed, B.Sc. (Demonstrator)

Commerce

1. Shri Prasanta Benerjee, M.Com., C.A. LL. B.(HOD)
2. Dr. Romiza Khatun, M.A., Ph.D.
3. Dr. Mahesh Kr. Jain, M.Com., Ph.D.
4. Sri Sohan Lal Yadav, M.Com, M. Phil.

Computer Science

1. Dr. Niaz Ali Shah, M.Sc., M.C.A, Ph.D.

Economics

1. Dr. Kamalendu Saikia, M.A. Ph.D. (HOD)
2. Shri Prasanta Bora, M.A., M.Phil.
3. Shri Jayanta Saud, M.A.

Education

1. Dr. Runuma Sharmah, M.A., Ph.D (HOD)
2. Mrs. Sangeeta Sukla, M.A. , M.Phil.
3. Shri Jadavananda Taye, M.A., M.Phil.

English

1. Mrs. Ruma Phukan, M.A. (HOD)
2. Dr. Hardip Kaur Walia. M.A., Ph.D.
3. Mrs. Nandita Baishya, M.A.

Geology

1. Shri Pranab Jyoti Gogoi, M.Tech, M. Phil (HOD)

Hindi

1. Dr. Alok Niranjana Sahay, M.A. , Ph.D(HOD)
2. Dr. Sameer Jha, M.A. , Ph.D

History

1. Mrs. Mitali Baruah, M.A. (HOD)
2. Dr. Bontee Phukoon Sonowal, M.A., Ph.D
3. Shri Biswa Protim Sharma, M.A.

Mathematics

1. Shri Pradeep Kr. Chetia Phukan., M.Sc., M.Phil (HOD)
2. Mrs. Smita Sahu Hazarika., M.Sc., M. Phil.
3. Dr. Hemanta Kr. Nath., M.Sc., Ph.D.
4. Dr. Jonali Bora., M.Sc., Ph.D.

Philosophy

1. Dr. Shanti Borah, M.A. Ph.D. (HOD)
2. Mrs. Meghali Dutta, M.A., M.Phil.

Physics

1. Dr. Bipul Kumar Baruah, M.Sc., M.Phil, Ph.D. (HOD)
2. Mrs. Elyn Baruah, M.Sc.
3. Mrs. Rekha Sharma Baruah, M.Sc., M.Phil.
4. Mrs. Chandana Gogoi, M.Sc.
5. Dr. Rajib Mahanta. M.Sc., Ph.D.

Political Science

1. Mrs. Lily Begum, M.A., M.Phil, (HOD)
2. Dr. Ranjit Singha, M.A., Ph.D.
3. Shri Palash Kumbang, M.A.

Sanskrit

1. Mrs. Madhumita Goswami Borthakur, M.A. (HOD)
2. Mrs. Aditi Baruah, M.A.

Sociology

1. Miss Nandini Konwar, M.Sc., M.Phil. (HOD)
2. Miss Jolly Chutia, M.A., M.Phil.

Statistics

1. Shri Jogesh Barua, M.Sc., M.Phil (HOD)

Zoology

1. Shri Phoni Kr. Chetia, M.Sc., M.Phil. (HOD)
2. Shri Chandragupta Borah, M.Sc.
3. Miss Parwin Hussain, M.Sc.
4. Dr. Jyotima Phukan, M.Sc., Ph. D

The present position of non-teaching staff :

Our Laboratory Staff

1. Shri Raghunath Bedia
2. Shri Mitharam Saikia
3. Shri Uday Sankar Sonowal
4. Shri Bolin Chandra Saikia
5. Shri Kamal Chandra Gogoi
6. Shri Manoranjan Chetia
7. Shri Biplob Phukan
8. Shri Nagen Sharma

Our Library Staff

1. Mrs. Deepika Das, Librarian
2. Ms. Bina Malakar, Library Assistant
3. Shri Dharmananda Das, Library Bearer
4. Shri Sameer Jamuar, Library Bearer

Our Office Staff

1. Shri Lakshminandan Bhattacharjee
6. Shri Rintu Das
7. Ms Mayuri Kakoti
8. Mrs. Juri Sharma
9. Shri Punaram Konwar
10. Shri Binod Sahu
11. Shri Arup Dutta

Our Adhoc Staff

1. Mrs. Labanya Handique
2. Shri Dibyajyoti Gogoi
3. Mrs. Rofika Ahmed
4. Shri Lolit Sonowal
5. Shri Bikash Gogoi

Dibru College Students' Union, 2012

President- Dr. Poresb Boruah

Vice-President- Jiten Sharma

General Secretary- Jintu Saikia

Asstt. General Secretary- Rakhi Bokolia

Magazine - Raja Mohan Saikia

Cultural- Santanu Chetia

Music- Kulen Sonowal

Major Games- Prem Kumar Sonar

Boys' Common Room- Rupjyoti Borah

Girls' Common Room- Kobita Saikia

Gymnasium- Tonsif Hussain

Social Welfare- Jisu Phukan

The Names of the Displaced Persons :

The persons who have rendered their valuable services for the welfare of this institution and transferred to other places for their service-satisfaction. They are—

1. Dr. Nava Kumar Handique (joined Dibrugarh University)
2. Dr. Bharati Kalita (joined B. Boruah College, Guwahati)
3. Dr. Anjana Borkakati (joined National Literacy Missions, Guwahati)

4. Dr. Kunjalata Deori (joined Delhi University, Delhi)
5. Sri Nirmal Dutta (joined as Govt. Officer)
6. Dr. Abhijit Das (joined Assam University, Silchar)
7. Sri Shibnath Paul (joined Dibrugarh University)
8. Sri Ranjan Duara (Airlines, Dibrugarh)
9. Debojit Sarma (joined Office of the CJM Court, Dibrugarh)

ACHIVEMENT OF THE YEAR , 2012 (In brief)

- (i) Two days National Level Seminar on Problems and Prospects of the people of N.E India, organized by dept. of Anthropology, Dibru College, Dibrugarh 18th-19th January, 2012.
- (ii) Two days State level workshop on Physical Fitness and Sports Medicine organized by Dibru College, Dibrugarh, 17-18th February 2012.
- (iii) Appointment of 2nd permanent Principal of Dibru College on 24th February, 2012
- (iv) Opening of Bonjyotshna, a forest house for the beautification of the College Campus on 12th March, 2012
- (v) Opening of Biotechnology Hub, 2nd June, 2012
- (vi) Introduction of LAN and web OPPC in College Library.
- (vii) workshop on Drama 18th June, 2012 to 15th Aug., 2012. organized by the Dept. of Assamese, Dibru college Dibrugarh
- (viii) Celebration of World Environment Day, on 5th June, 2012 organised by Bonjyotshna.

CONCLUSION :

In conclusion, we can say that our overall success of the college becomes possible on collecting afford of all the persons connected with the college which we acknowledged herewith. Therefore, we would like to offer our heartfelt gratitude to all of those on this auspicious occasion of Golden Jubilee Year, 16th August, 2012.

Long Live Dibru College
Long Live Our College

পৰিৱেশিত

ক্ষণচিত্ৰ (Snap Shot)

সম্পাদনা সমিতি, 'খোজ'-২০১২

ডিব্ৰু মহাবিদ্যালয়ৰ শিক্ষকৰ একাংশ-২০১২

খোজ

১৩৯

প্রশস্তিসূচক মন্তব্য

পৃথিবীৰ সকলো মাতৃসমাজ সন্তান জন্ম দিয়াৰ যন্ত্ৰণাময় অভিজ্ঞতাৰে পুষ্ট। ঠিক একেদৰে একোখনি গ্ৰন্থ, আলোচনী প্ৰকাশৰ প্ৰাক-ক্ষণত সহস্ৰবিধ আলৈ-আহকালৰ যন্ত্ৰণাৰে সম্পাদকজন আক্ৰান্ত হ'বলগীয়া হয়। আমিও তাৰ উৰ্ধত নহয়।

উল্লেখ্য যে, এগৰাকী মাতৃয়ে ভগৱানে দিয়া সন্তান বুলি দেৱশিশুজন সূৰ্ত্ত-সবল অথবা বিকলাংগ হ'লেও সোণ, জান, জীও জ্ঞান কৰি তাক আটোলভাৱে গ্ৰহণ কৰে। সেয়েহে 'খোজ'ৰ চতুৰ্থ সংখ্যাটিক সম্পাদকৰ যন্ত্ৰণালৈ লক্ষ্য ৰাখি শুকুতাকে মুকুতা কৰি সহনশীলতাৰে সকলোৱে গ্ৰহণ কৰিব লাগিব, নহ'লে গতান্তৰো নাই। যি কি নহওক, এই সংখ্যাটি প্ৰকাশৰ সময়সূচীত বহুজন ব্যক্তিয়ে দিহা-পৰামৰ্শ, সহায়-সহযোগিতা আৰু সদিচ্ছা দেখুৱাই অনুপ্ৰাণিত কৰাৰ বাবে তেখেতসকলক নতশিৰে সেৱা আৰু কৃতজ্ঞতা জনাইছোঁ। সেইসূত্ৰে এই শিতানত তেখেতসকলৰ নাম-তালিকা এখন প্ৰস্তুত কৰিছোঁ—

১। মূল হোতাশ্বৰূপ, বিত্ত প্ৰদান কৰোঁতা আৰু সৰ্বদিশৰ পৰা সহায় কৰোঁতা অধ্যক্ষ ড° পৰেশ বৰুৱা ছাৰ।

২। লেখনিবোৰ নিৰীক্ষণ কৰা প্ৰিয় সতীৰ্থ আৰু অগ্ৰজ বাইদেউ ক্ৰমে — মধুমিতা গোস্বামী বৰঠাকুৰ, ৰুমা ফুকন, হৰদীপ কৌৰ ৰালিয়া, নন্দিতা বৈশ্য, ৰূপজ্যোতি বৰা।

৩। তথ্যপাতি যোগান ধৰি সহায় কৰা প্ৰদীপ চেতিয়া ফুকন, ড° কমলেন্দু শইকীয়া।

৪। 'খোজ'ৰ লেখক-লেখিকা আৰু শুভেচ্ছা বাৰ্তা প্ৰেৰণ কৰা ডিব্ৰুগড় বিশ্ববিদ্যালয়ৰ উপাচাৰ্য মাননীয় ড° কন্দৰ্প ডেকা ছাৰ আৰু আমাৰ অধ্যক্ষ ড° পৰেশ বৰুৱা ছাৰ।

৫। ডি.টি.পি. কৰোঁতা সোৱণ গোস্বামী, বেটুপাত প্ৰস্তুতকৰ্তা 'ডিজাইনাৰ গ্ৰাফিক্স' আৰু মুদ্ৰণ কৰোঁতা 'কৌস্তভ প্ৰিণ্টাৰ্ছ'।

৬। বুৰঞ্জী বিভাগৰ ছাত্ৰ শংকৰজ্যোতি দত্ত আৰু পল্লৱ লাহন।

৭। সহ-সম্পাদক ড° প্ৰাঞ্জল বৰুৱাসহ সম্পাদনা সমিতিৰ বিষয়ববীয়াসকল।

৮। কাৰ্যালয়ৰ সহায়ক কৰ্মচাৰী লক্ষ্মীনন্দন ভট্টাচাৰ্য আৰু কৰ্মচাৰী নগেন শৰ্মা।

উল্লিখিত ব্যক্তিসকলৰ প্ৰতিজনৰ সহায়-সহযোগিতা আমাৰ বাবে মূল্যবান। সেয়েহে সম্পাদনা সমিতিৰ তৰফৰ পৰা আন্তৰিক কৃতজ্ঞতা জনাইছোঁ। আপোনালোকৰ সৰ্বতোপ্ৰকাৰ মংগল হওক।

— সম্পাদিকাঙ্ক

খোজ

CONTRIBUTORS

1. Amulya Ch. Goswami
Retired professor
Dept. of Chemistry.
2. Biren Boruah
Associate Professor & HOD
Dept. of Assamese
3. Dr. Bontee Phookan Sonowal
Assistant Professor
Dept. of History
4. Chandra Gupta Borah
Associate Professor,
Dept. of Zoology.
5. Dr. Dilip Kalita,
Assistant Professor
Dept. of Botany.
6. Dipika Das, Librarian
7. Jolly Chutia,
Assistant Professor,
Dept. of Sociology.
8. Dr. Jyotima Phukan
Assistant Professor,
Dept. of Zoology
9. Dr. Kamalendu Saikia,
Associate Professor & HOD
Dept. of Economics.
10. Madhumita Goswami
Borthakur
Associate Professor & HOD
Dept. of Sanskrit.
11. Dr. Mahesh Kumar Jain
Associate Professor
Dept. of Commerce.
12. Mausumi Dutta,
Assistant Professor
Dept. of Assamese
13. Meghali Dutta,
Assistant Professor
Dept. of Philosophy.
14. Namrata Baruah
Junior Research Fellow
Biotech Hub
15. Nandita Baishya,
Associate Professor
Dept. of English

খোজ

16. Pradip Kumar Chetia Phukan
Associate Professor & HOD
Dept. of Mathematics

17. Dr. Poresch Baruah
Principal, Dibru College.

18. Pranab Paul
Assistant Professor
Dept. of Botany.

19. Dr. Pranjal Baruah
Assistant Professor
Dept. of Anthropology.

20. Dr. Promanita Bora
Assistant Professor & HOD
Dept. of Anthropology.

21. Prasanta Kumar Borah
Assistant Professor
Dept. of Economics.

22. Rupjyoti Borah
Associate Professor
Dept. Botany

23. Samir Kumar Jamuar,
Library Bearer.

24. Dr. Sanjibananda Borgohain
Principal
NLB City College, Dibrugarh

25. Smita Sahu Hazarika
Assistant Professor
Dept. of Mathematics.

26. Smriti Rekha Chetia Handique
Assistant Professor
Dept. of Assamese

27. Sohan Lal Yadav
Assistant Professor
Dept. of Commerce.

Students' Contribution :

1. Biplobi Gogoi
2. Sankarjyoti Dutta
3. Baidya Bright Burhagohain
4. Dimpri Saikia
5. Satyajit Gogoi
6. Pallav Lahon
7. Hiramoni Gogoi

সোণালী বৰ্ষৰ আডম্বৰপূৰ্ণ আবন্তুণিৰ পবিত্ৰ ক্ষণত আমাৰ জীৱন-জীৱিকা আৰু কৰ্ম-সংস্থাপনৰ বৰভেটিসদৃশ ডিব্ৰু মহাবিদ্যালয়ৰ প্ৰতি সহায়তাবে প্ৰণিপাত জনাই ডিব্ৰু পৰিয়ালৰ সকলো সদস্যৰ সুগন্ধি হাতত প্ৰীতি-উপহাৰ হিচাপে 'সোণোৱালী গান' শীৰ্ষক সংগীতটি আগবঢ়াইছোঁ। সন্মেল আৰু সাদৰেৰে গ্ৰহণ কৰাৰ প্ৰত্যাশাৰে-

ড० বন্তি ফুকন সোনোৱাল

সোণোৱালী গান

ডিব্ৰুগড়, ডিব্ৰু কলেজ
হৃদয়ৰ ডিবকু আমাৰ
জন্ম গতিৰে মাথোঁ আগুৱাওঁ
আকিঞ্চনত পাওঁ আকীৰ্ণ জ্ঞান ॥

হে বৰেণ্য
ভেটি গঢ়োতাসকল, শুভাকাংক্ষীসকল
শিক্ষক-শিক্ষিকা, শিক্ষার্থীসকল
পল অনুপলে জনাওঁ মাথোঁ
কৃতজ্ঞতাৰ মাননি-শৰাই ॥

সমাজ আৰু সমজুৱাৰ হকে
মানৱ আৰু মানৱতাৰ হকে
জ্ঞান-বিজ্ঞানৰ মুকুতা মালাৰে
গঢ়ি যাওঁ জীৱনৰ সাৰ্থকতা ॥

অসম-সীমানাৰ ভিতৰে-বাহিৰে
গৌৰৱেৰে উপচি পৰক
জাতিস্বাৰ হওঁক ৰূপে-গুণে
আয়ুস্মান হওঁক যুগে-যুগে
জয়তু জয়তু
জয়তু জয়তু ॥

गति ही जीवन है

भरत नारायण जामुवार
प्रतिष्ठापक, पुर्व अध्यक्ष
डिब्रू महाविद्यालय

गति ही जीवन है
कर्मशील बनो गति दो
आगे चलो, चलते रहो
बढ़ने की चाह ले चलेगी
मंजील पास आयेगी
कर्म ही तेरा धर्म है
फल प्राप्ति होने दो
बस कर्म करते रहो
आत्म-संयम, आत्म-बल
को बनाओ, चीर संगी ।
कर्म ही भगवान है,
कर्म ही तेरा धर्म है ।